

รายงานการวิจัย

โครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการการพัฒนาสังคมเชิงบูรณาการ

โดยการใช้กองทุนสวัสดิการชุมชนเป็นศูนย์กลาง

กรณีศึกษา กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยตามโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการการพัฒนาสังคมเชิงบูรณาการ โดยใช้กองทุนสวัสดิการชุมชนเป็นศูนย์กลาง กรณีศึกษากองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร (องค์กรสวัสดิการชุมชน) เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อนำไปสู่เป้าหมายสวัสดิการถ้วนหน้าในอนาคต รายงานการวิจัยฉบับนี้ เป็นการศึกษาการจัดสวัสดิการสังคมของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร (องค์กรสวัสดิการชุมชน) ซึ่งเป็นองค์กรภาคประชาชนที่เกิดขึ้นภายใต้แนวคิดการดำเนินการโดยชุมชนเพื่อชุมชน และเป็นหลักประกันความมั่นคงในการดำรงชีวิตบนพื้นฐานของการพึ่งตนเอง การช่วยเหลือเกื้อกูลกันของคนในชุมชนตั้งแต่เกิดจนตาย

รายงานการวิจัยฉบับนี้ สำเร็จลงได้จากความช่วยเหลือและร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย หลายหน่วยงาน ได้แก่ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) เป็นหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงาน สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 4 เป็นหน่วยงานช่วยเหลือและประสานงาน สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเพชรบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี และองค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร เป็นหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนบุคลากรและข้อมูลต่างๆ อันเป็นประโยชน์ยิ่งในการดำเนินงานวิจัยในครั้งนี้

คณะทำงานวิจัยใคร่ขอขอบคุณ คุณสุชาติ รุ่งเพียร นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร ที่ให้ความอนุเคราะห์ในด้านสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงาน ขอขอบคุณ คุณสุธิดา แสงเพชร ผู้ประสานงานเครือข่ายการพัฒนาและประชาสังคมจังหวัดเพชรบุรีและภาคตะวันตก ที่สละเวลาช่วยเหลือเป็นวิทยากรกระบวนการ ซึ่งทำให้การทำงานของคณะทำงานวิจัยกับชาวบ้านสำเร็จคล่องตามวัตถุประสงค์ของโครงการ สุดท้ายนี้ขอขอบคุณคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชน และชาวบ้านตำบลบางขุนไทร อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลและอำนวยความสะดวกรวมถึงเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆกับคณะทำงานวิจัย จนเป็นผลให้รายงานการวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

คณะทำงานวิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจตามสมควร หากรายงานฉบับนี้มีข้อผิดพลาดหรือข้อบกพร่องประการใด คณะทำงานวิจัยขอน้อมรับไว้ด้วยความยินดี และขอน้อมรับข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขต่อการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการดำเนินงานการจัดสวัสดิการสังคมต่อไป

คณะทำงานวิจัยฯ

31 พฤษภาคม 2555

คณะทำงานวิจัย

ที่ปรึกษาคณะทำงาน

นายทวีป	จำเนียร	ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 4
นางชื่นจิตร	คุปต์กาญจนากุล	พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเพชรบุรี
นายสุชาติ	รุ่งเพียร	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร

คณะทำงาน

1. จ.อ.อนันต์ พันธุ์บ้านแหลม
ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร
ประธานคณะทำงาน
2. นายศรีเพชร สุ่มอ่ำ
ประธานกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร
คณะทำงาน
3. นายกัมพล ทับสี
ฝ่ายบัญชีกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร
คณะทำงาน
4. นางสาวฉวีชา นุช พิชิตนารัตน์
อาจารย์คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
คณะทำงาน
5. นางสาวศุภรณัช เขาวนเจริญ
นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ
สำนักงานพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเพชรบุรี
คณะทำงาน
6. นายกิตติพันธ์ นาคประชา
นักพัฒนาสังคมปฏิบัติการ สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 4
คณะทำงาน
7. นายพลรัฐ บุญศัพพะเสวี
เจ้าหน้าที่สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 4
คณะทำงาน
8. นายเอกธนะ รอดยิ้ม
นักบริหารงานสวัสดิการสังคม องค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร
คณะทำงานและเลขานุการ
9. นางสาวธัญญ์นรี มากช่วย
นักพัฒนาชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร
คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
10. นางขนิษฐา แผลกหอม
นักพัฒนาสังคมชำนาญการ สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 4
คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ.....	(1)
คณะผู้วิจัย	(2)
สารบัญ.....	(3)
สารบัญตาราง.....	(5)
สารบัญภาพ.....	(6)
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ภาพรวมข้อมูลตำบลและงานพัฒนาในพื้นที่เดิม.....	1
ความเป็นมาของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร.....	32
2 บทวิเคราะห์ข้อมูลกองทุนสวัสดิการชุมชน.....	44
การก่อตั้ง.....	44
การบริหารจัดการ.....	44
ระเบียบข้อบังคับกองทุน.....	45
สมาชิกกองทุน.....	47
แหล่งเงินกองทุน.....	49
ผลการดำเนินงานการจัดสวัสดิการ.....	49
ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดตั้งกองทุนฯ.....	50
3 กระบวนการพัฒนาสวัสดิการในพื้นที่.....	52
ขั้นตอนที่ 1 แต่งตั้งคณะทำงานโครงการวิจัย.....	52
ขั้นตอนที่ 2 ประชุมคณะทำงานวิจัย.....	53
ขั้นตอนที่ 3 การจัดเก็บข้อมูล.....	54
ขั้นตอนที่ 4 การจัดประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group).....	54
ขั้นตอนที่ 5 การจัดเวทีการประชุมระดมความคิดเห็นในการจัดทำแผนงาน	
การพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชน.....	55
ขั้นตอนที่ 6 ประชุมคณะทำงานวิจัย ขกวางแผนงานการพัฒนากองทุน	
สวัสดิการชุมชน.....	59
ขั้นตอนที่ 7 การปฏิบัติงานตามแผนงานและกิจกรรม.....	64

สารบัญ (ต่อ)

ขั้นตอนที่ 8 การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผน.....	81
ขั้นตอนที่ 9 การจัดเวทีสรุปบทเรียนผลการปฏิบัติงาน.....	81
ขั้นตอนที่ 10 ศึกษาดูงานกองทุนที่ประสบความสำเร็จ.....	82
ขั้นตอนที่ 11 จัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์.....	83
4 ผลการดำเนินงานและการขยายผลในพื้นที่.....	84
1. แผนงานการปรับปรุงกฎเกณฑ์และระเบียบต่างๆ.....	84
2. แผนงานพัฒนาการสื่อสารประชาสัมพันธ์.....	85
3. แผนงานการเพิ่มสมาชิกกองทุน.....	86
4. แผนงานส่งเสริมการมีส่วนร่วม.....	87
สรุปผลการดำเนินงานและการขยายผลในพื้นที่.....	89
การพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนไปสู่งานพัฒนาอื่นๆ.....	90
5 ข้อเสนอแนะ.....	96
ข้อสรุป.....	96
ข้อเสนอแนะ.....	99
บรรณานุกรม.....	102
ภาคผนวก.....	103

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. จำนวนประชากรและจำนวนครัวเรือนในตำบลบางขุนไทร	12
2. จำนวนบุคลากรและจำนวนนักเรียน ของสถานศึกษาในตำบลบางขุนไทร.....	14
3. สุขภาวะประชากรของตำบลบางขุนไทร	15
4. ข้อมูลการจัดสวัสดิการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร.....	33
5. กลุ่มตัวอย่างผู้เข้าร่วมการจัดเวทีการประชุมระดมความคิดเห็นในการจัดทำแผนงาน การพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชน.....	55
6. ปฏิทินการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร (องค์กรสวัสดิการชุมชน)	62
7. เปรียบเทียบระเบียบข้อบังคับกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทรฉบับเดิม ปี 2551 กับฉบับใหม่ ปี 2554.....	64
8. สรุปผลการวิเคราะห์รายจ่ายการจัดสวัสดิการแบบบ้านาญรายเดือนของสมาชิก ตามระเบียบเดิมของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร (องค์กรสวัสดิการชุมชน) ตั้งแต่ พ.ศ. 2562 - พ.ศ. 2569	72
9. สรุปกิจกรรมการประชุมชี้แจงเพื่อเผยแพร่สร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ราษฎรในพื้นที่ เกี่ยวกับเรื่องกองทุนสวัสดิการชุมชน.....	75

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1. แสดงแผนที่ตำบลบางขุนไทร อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี..... 9

บทที่ 1

บทนำ

ภาพรวมข้อมูลตำบลและงานพัฒนาในพื้นที่เดิม

ประวัติศาสตร์ชุมชนตำบลบางขุนไทร

ตำบลบางขุนไทร เป็นตำบลเก่าแก่แห่งหนึ่งในจังหวัดเพชรบุรี ที่มีอายุยาวนานกว่า 100 ปี มีตำนานอันเก่าแก่ที่เล่าขานเรื่องราวต่างๆ เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของตำบลบางขุนไทรแห่งนี้ ไว้อย่างยาวนานหลายชั่วอายุคน จนถึงเป็นเรื่องราวเล่าต่อๆ กันมาจากรุ่นสู่รุ่นจนถึงปัจจุบัน

ตำบลบางขุนไทร เป็นตำบลหนึ่งในอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี เป็นตำบลที่มีชื่อเสียงในเรื่องของทรัพยากรชายฝั่งทะเลที่อุดมสมบูรณ์ เป็นแหล่งกำเนิดหอยแครงตามธรรมชาติที่ใหญ่ที่สุดในประเทศ มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ ความเชื่อ และศาสนา ที่ได้หล่อหลอมรวมกันเป็นตำบลบางขุนไทร อันมีประวัติความเป็นมาและการอยู่ร่วมกันนับร้อยปี ความหลากหลายทางเชื้อชาติ เช่น ไทย จีน ลาว (เวียงจันทน์) เขมร ลาว ที่เข้ามาอาศัยอยู่ร่วมกันในตำบลบางขุนไทรแห่งนี้ มีความผูกพันและมีเรื่องเล่ามากมายเกี่ยวกับตำนานของตำบลบางขุนไทร โดยมีตำนานที่สำคัญๆ ดังนี้

ตำนานแรก ก่อนจะเป็นตำบลบางขุนไทรกล่าวไว้ว่า ในสมัยอดีตเมื่อร้อยกว่าปีที่ผ่านมามีตำบลแห่งนี้มีหมู่บ้านที่มีความอุดมสมบูรณ์มาก อยู่ใกล้กับแหล่งน้ำ ทำให้คนสมัยก่อนต่างพากันมาจับปลาโดยใช้ไชเป็นเครื่องมือในการดักจับปลา แต่ดักไปไม่ได้ปลาชักตัวแต่กลับได้เป็นทองคำมาแทน ชาวบ้านเกิดอาการแปลกใจ ดังนั้นจึงนำทองคำที่ได้มาไปขาย แล้วรวมตัวกันก่อตั้งวัดไทรทองขึ้นมาแล้วเรียกชื่อหมู่บ้านบริเวณนั้นว่า บางขุนไทรทอง แต่เมื่อเวลาผ่านไปทำให้ชื่อบางขุนไทรทองเหลือเพียงแค่บางขุนไทรเท่านั้น

ตำนานที่สอง มีอยู่ว่า ในสมัยก่อนได้มีชาวจีนอพยพมาจากอยุธยาหนีภัยจากพม่าเข้ามาอาศัยอยู่ในหมู่บ้านแห่งนี้ โดยมีคนชื่อขุนเป็นหัวหน้ากลุ่ม และสมัยก่อนบริเวณนี้มีความอุดมสมบูรณ์มาก มีปลาชุกชุม ชาวบ้านส่วนใหญ่จึงนิยมจับปลามาประกอบอาหารและทำเป็นอาชีพในเวลาต่อมา โดยมีอุปกรณ์ที่ใช้ในการจับปลาชื่อ ไช ดังนั้นนายขุนจึงตั้งชื่อหมู่บ้านแห่งนี้ว่า บางขุนไทร และเรียกมาจนถึงปัจจุบันนี้

ตำนานที่สาม เล่าว่า ตามประวัติศาสตร์ของชุมชนที่ได้บอกเล่าสืบต่อกันมากกว่า 200 ปี ว่าคนกลุ่มแรกที่อพยพเข้ามาตั้งบ้านเรือนในพื้นที่ตำบลบางขุนไทรปัจจุบัน เป็นคนเชื้อสายจีนที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้ปกครองหัวเมืองชั้นนอก มาปกครองเขตเมืองเพชรบุรี มีชื่อว่า ขุนอร่าม มีชื่อจีนว่า นายกงเซ่ง แซ่เอ็ง ขณะที่ขุนอร่าม ทำการปกครองอยู่นั้นก็ได้ส่งข้าทาสบริวารรวมทั้งนักโทษออกไปทำไร่

สวนในหัวเมืองต่างๆ รวมทั้งพื้นที่ในตำบลบางขุนไทรในปัจจุบันนี้ด้วย ระยะแรกการทำไร่ทำนาก็ได้ผลผลิตดี ต่อมาข้าทาสบริวารที่ส่งออกไปทำงานได้พากันแยกย้ายหลบหนีไป ไม่ทำงานให้กับขุนอร่ามอีกต่อไป ดังนั้น ขุนอร่ามจึงอพยพออกมาตั้งบ้านเรือน อยู่ในพื้นที่ทำไร่ทำนาในพื้นที่บางขุนไทร ในปัจจุบัน ครั้งแรกที่ขุนอร่ามและบริวารเข้ามาตั้งบ้านเรือนนั้น มีบ้านเรือนอยู่ 7 หลัง และต่อมาจึงมีผู้อพยพเข้ามาตั้งบ้านเรือนเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากทำเลที่ตั้งของบางขุนไทรในขณะนั้นมีความอุดมสมบูรณ์ ทั้งทรัพยากร ทางบก และทางทะเล เมื่อชุมชนขยายตัวมากขึ้นจึงได้ตั้งชื่อชุมชนดังกล่าวว่า “บางกงแซ่ง” ตามชื่อภาษาจีนของขุนอร่าม (กงแซ่ง แซ่เอ็ง) ส่วนคำว่า “บาง” นั้นเป็นชื่อที่ใช้เรียกหมู่บ้านในอดีต ซึ่งคนสมัยก่อนเรียกกัน เมื่อกาลเวลาผ่านไปชื่อหมู่บ้านก็เรียกกันใหม่เป็น “บางขุนไทร” เพี้ยนเสียงมาจาก “บางกงแซ่ง” จนกระทั่งถึงปัจจุบันนี้

ตำนานที่สี่ เล่าว่า ชุมชนบางขุนไทรเวลานี้ เกิดจากการอพยพโยกย้ายถิ่นของชาวจีนแต้จิ๋ว ที่หนีภัยสงครามพม่ามาจากกรุงศรีอยุธยา ลงมาอยู่บริเวณปากน้ำสมุทรปราการ และย้ายลงมาทางใต้ มาตั้งรกรากอยู่ในบริเวณตำบลบางขุนไทร เนื่องจากในพื้นที่ดังกล่าวมีความ อุดมสมบูรณ์ ประกอบกับทำเลที่ตั้ง อยู่ติดทะเลเหมาะกับการประกอบอาชีพประมง จึงทำให้ผู้คนต่างถิ่นเริ่มอพยพเข้ามาตั้งบ้านเรือนกันมากขึ้น และหนึ่งในชาวจีนอพยพรุ่นแรก ที่เข้ามาบุกเบิกสร้างบ้านเรือนขณะนั้นมีชื่อว่า “ขุน” รวมอยู่ด้วยและอาชีพของผู้คนในเวลานั้นก็คือการทำประมง วันหนึ่งตาขุนได้ออกไปจับปลาในคลองใหญ่ ที่มีต้นไทรขึ้นอยู่หนาแน่น ด้วยเครื่องมือดักปลาที่มีชื่อว่า “ไซ” แต่เมื่อตาขุนไปกู้ไซที่ดักปลาไว้ในคลอง กลับได้ทองคำแทนที่จะเป็นปลาช่อนปลาชุกเหมือนกับครั้งที่ผ่านมา ตาขุนจึงนำทองคำที่ดักได้ไปขาย และนำเงินส่วนหนึ่งมาสร้างวัด โดยตั้งชื่อว่า “วัดไทรทอง” ตามลักษณะภูมิประเทศที่มีต้นไทร และทองคำที่ตาขุนดักได้ มาผนวกรวมกันตั้งเป็นชื่อวัดประจำหมู่บ้าน เมื่อมีวัดแล้วจึงได้ตั้งชื่อหมู่บ้านในขณะนั้นว่า “บางขุนไทรทอง” ซึ่งเป็นการผนวกรวมกันระหว่างชื่อตาขุน ทองคำที่ขุดดักได้ และลักษณะภูมิประเทศที่มีต้นไทรในละแวกท้องถิ่นที่ตั้งบ้านเรือน อยู่ต่อมาชื่อหมู่บ้านก็เรียกสั้นเข้าเป็น “บางขุนไทร” จนกระทั่งถึงเวลานี้

ที่ได้กล่าวมาข้างต้นเป็นตำนานเกี่ยวกับการก่อตั้งหมู่บ้านที่มีชื่อว่าบางขุนไทร ปัจจุบันบ้านบางขุนไทรมีบริเวณที่กว้างขวาง ถือได้ว่าเป็นหมู่บ้านที่ใหญ่มากจึงรวมตัวก่อตั้งเป็นตำบลบางขุนไทร ซึ่งประกอบไปด้วยหมู่บ้านจำนวน 11 หมู่บ้านด้วยกัน โดยแต่ละหมู่บ้านก็มีความหลากหลายที่แตกต่างกันไปในด้านประวัติความเป็นมาและการตั้งชื่อ อันเกิดจากความหลากหลายทางเชื้อชาติและความเชื่อที่ทำให้ชื่อเรียกแตกต่างกันไป ก่อให้เกิดเอกลักษณ์ประจำหมู่บ้าน โดยมีรายละเอียดดังนี้

บ้านบางขุนไทร หมู่ที่ 1, 2, 3 จะใช้ชื่อเรียกแบบเดิมคือชื่อว่าบ้านบางขุนไทร ซึ่งจะอยู่ในบริเวณเดิมของบ้านบางขุนไทร ทำให้ชื่อเรียกไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในหมู่ที่ 1, 2, 3 นี้ส่วนใหญ่จะอยู่กันมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษรุ่นปู่ ย่า ตา ยาย บ้างก็อาศัยกันมา 3 – 4 รุ่นอายุคน ทำให้เห็นได้ชัดว่าหมู่บ้านแห่งนี้เป็นหมู่บ้านเก่าแก่ที่มีอายุมานานับ 100 ปี และส่วนใหญ่จะเป็นชาวไทยที่มีเชื้อสายจีน นับถือศาสนาพุทธ มีศูนย์รวบรวมยึดเหนี่ยวจิตใจ คือ ศาลเจ้าใต้เขี้ยว-สุดใจ้ว เป็นศาลเจ้าอันเก่าแก่

ของหมู่บ้านบางขุนไทรแห่งนี้ ศาลเจ้าได้เซี่ยสุตโจวนี้สร้างขึ้นมาพร้อมกับหมู่บ้านบางขุนไทร หมู่ที่ 2 ทำให้คนส่วนใหญ่ในบ้านบางขุนไทรนับถือศาลเจ้าได้เซี่ยสุตโจวเป็นอย่างมาก ในหมู่ที่ 3 บ้านบางขุนไทร แห่งนี้ถือเป็นแหล่งกำเนิดของอาชีพทำนาเกลือ โดยมีเรื่องเล่าต่อกันมาว่า ในสมัยก่อนนั้น กรมราชทัณฑ์ ได้เกณฑ์คน คือ นักโทษจำคุกมาเป็นแรงงานในการทำนาเกลือ ทำให้ชาวบ้านรู้จักการทำนาเกลือ จึงเป็น จุดกำเนิดเริ่มต้นของอาชีพทำนาเกลือในบ้านบางขุนไทรแห่งนี้ และต่อมานักโทษที่เป็นแรงงานเหล่านั้น ก็หลบหนีไป แต่อาชีพทำนาเกลือมิได้สูญหาย แต่กลับสืบต่อมาจนถึงปัจจุบันนี้

บ้านแขก หมู่ที่ 4 ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่าบ้านบางขุนไทรมีความแตกต่างทางศาสนา บ้านแขกแห่งนี้เพียงแค่ชื่อก็ทำให้เรารู้แล้วว่า คนในหมู่บ้านแห่งนี้เป็นชาวมุสลิม ซึ่งต่างกับนับถือศาสนา อิสลามกันแทบทั้งหมด จะมีที่เป็นพุทธก็ส่วนน้อยนัก ประมาณ 10 % ของประชากรทั้งหมดในบ้านแขก แห่งนี้ การอาศัยอยู่รวมกันของคน 2 ศาสนานั้น ไม่ได้เป็นปัญหาแก่ชาวบ้านแขกเท่าไรนัก ชาวบ้าน ในหมู่ที่ 4 แห่งนี้ล้วนรักใคร่สามัคคี ไม่รังเกียจ และไม่แยกศาสนา สาเหตุที่บ้านแขกแยกออกมาจากบ้าน บางขุนไทร ก็เพราะจำนวนประชากรเพิ่มมากขึ้น และมีชาวมุสลิมค่อนข้างเยอะเนื่องจากว่าชาวมุสลิม เมื่อรวมตัวกันมีครอบครัว มีการสืบสกุล ชาวมุสลิมจะห้ามไม่ให้มีการคุมกำเนิด ดังนั้นจึงทำให้ประชากร ชาวมุสลิมเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก จึงได้มีการแยกออกมาสร้างเป็นหมู่ที่ 4 และใช้ชื่อเรียกว่า บ้านแขก และในหมู่ที่ 4 แห่งนี้เนื่องจากเป็นแหล่งรวบรวมชาวมุสลิมจึงทำให้มีมัสยิดชื่อ มัสยิดคารุ้ลฮิบาอะห์ ซึ่งถือเป็นจุดศูนย์กลางของบ้านแขก และถือเป็นแหล่งรวบรวมจิตใจของคนในชุมชนบ้านแขกแห่งนี้ด้วย

บ้านดอนผิงแดด หมู่ที่ 5 บ้านดอนผิงแดด เดิมเป็นชื่อเรียกของหลายหมู่บ้านในตำบล บางขุนไทร ปัจจุบันนี้เป็นชื่อของ หมู่ที่ 5 ตำบลบางขุนไทร เท่านั้น แต่ในสมัยก่อนจะนิยมเรียกรวมๆกัน ว่าบ้านดอนผิงแดด โดยหมายรวมถึง หมู่ที่ 5 บ้านดอนผิงแดด หมู่ที่ 6 บ้านดอนวัดหรือบ้านเลียงวัด และหมู่ที่ 7 บ้านดอนไทย แต่ปัจจุบันได้แยกออกมา เพื่อให้มีชื่อเรียกที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละหมู่บ้าน หมู่บ้านดอนผิงแดด เดิมมีชื่อเรียกว่า ดอนตากแดด เนื่องจากสภาพภูมิอากาศของหมู่บ้านที่ร้อนจัด และมีความแห้งแล้งมาก ดังนั้นชาวบ้านในบริเวณนั้นจึงนิยมเรียกกันจนติดปากว่า ดอนตากแดด และยังมี การเปรียบเทียบหมู่บ้านว่าเป็นดอนหมาหลงอีกด้วย ที่เปรียบเทียบอย่างนี้ก็เพราะว่าหมู่บ้านแห่งนี้ร้อน แห้งแล้งและขาดน้ำ เปรียบว่าเมื่อมีหมาเดินเข้ามาในหมู่บ้าน เมื่อมันเดินไปทางไหนก็จะเห็นเป็นแหล่งน้ำ สะท้อนขึ้นมา แต่เมื่อเดินไปถึงก็ไม่พบบ่อน้ำ จึงทำให้เดินหลงอยู่เรื่อยๆ การเปรียบเปรยเช่นนี้ ทำให้เห็นถึง สภาพของความแห้งแล้งและความร้อนว่าเป็นอย่างไรในอดีต และในเวลาต่อมาวัดดอนผิงแดดซึ่งเป็น วัดที่อยู่ในหมู่บ้านดอนตากแดดนี้ ได้ตั้งชื่อหมู่บ้านแห่งนี้ใหม่ให้ดูดีขึ้น โดยใช้ชื่อเหมือนวัด ชื่อว่า ดอนผิงแดดแต่ชาวบ้านในละแวกนั้นต่างก็ยังคงนิยมเรียกดอนตากแดดเช่นที่ผ่านมา และเมื่อมีทางการเข้ามา สืบหาหมู่บ้านก็มีผู้ให้ข้อมูลผิดไปว่าหมู่บ้านแห่งนี้ชื่อดอนผิงแดด ทำให้ปัจจุบันชื่อหมู่บ้านแห่งนี้จึงมีชื่อ เรียกว่า ดอนผิงแดด

ชาวดอนผิงแดดส่วนใหญ่จะเป็นชาวลาวเวียงจันทน์และลาวพวน เนื่องจากคนลาวกลุ่มนี้ แรกๆจะโดนจับเป็นเชลยศึกมาจากเวียงจันทน์ เป็นบุคคลที่ป่วยหรือได้รับบาดเจ็บแล้วไม่ได้โดนเกณฑ์

กลับไป จึงได้พากันอพยพมาที่จังหวัดเพชรบุรี โดยแยกย้ายกันไป บ้างก็ไปอยู่แถวสระพัง เขาย้อย บ้างก็แยกกันมาอาศัยอยู่บริเวณหมู่ที่ 5 และหมู่ที่ 6 ของบ้านบางขุนไทร ในครั้งแรกที่อพยพมานั้น มีการอพยพกันมาไม่กี่ครัวเรือนและในเวลาต่อมาจำนวนประชากรก็ได้ขยายเพิ่มมากขึ้นจนถึงปัจจุบัน สาเหตุของการย้ายมาบริเวณบ้านดอนผิงแดดนี้เนื่องจากบริเวณนี้เป็นที่ดอน (ซึ่งเป็นที่ที่น้ำไม่สามารถท่วมถึงได้) ดังนั้นจึงไม่ต้องกลัวว่าลูกหลานของตนจะตagn้ำ หรือได้รับอุบัติเหตุทางน้ำ จึงตั้งถิ่นฐานกันบริเวณนี้ แต่เมื่อเวลาผ่านไปประชากรเริ่มเพิ่มมากขึ้น ทำให้มีการกระจายตัวไปอยู่ในบริเวณหมู่ 8 บ้านบางอิน

บ้านดอนวัด หมู่ที่ 6 หรือบ้านเคียงวัด เป็นอีกหนึ่งหมู่บ้านที่แต่เดิมเรียกหมู่บ้านนี้ว่า บ้านดอนผิงแดด เนื่องจากอยู่ใกล้กับบ้านดอนผิงแดด อีกทั้งวัดดอนผิงแดดก็อยู่ในบริเวณของหมู่บ้าน จึงมักสับสนกันว่าบ้านดอนวัดคือบ้านดอนผิงแดด ที่มาของชื่อ ดอนวัด หรือ เคียงวัด นั้น ก็เป็นเพราะหมู่บ้านแห่งนี้อยู่บริเวณใกล้เคียงและอยู่ติดกับวัด จึงตั้งชื่อใหม่ไม่ให้สับสนกับดอนผิงแดดว่า ดอนวัด หรือเคียงวัด

ชาวบ้านในบ้านดอนวัด ส่วนใหญ่จะเป็นชาวลาวเวียงจันทร์เช่นเดียวกับบ้านดอนผิงแดด คนในบ้านดอนวัดนั้นอพยพมาจากหลายถิ่นฐาน บางส่วนมาจากอำเภอทับสะแก บางส่วนมาจากอำเภอเขาย้อย (หนองปลาไหล) ชาวลาวเวียงจันทร์บ้านดอนผิงแดด และบ้านดอนวัดนั้นจะนับญาติกับชาวไทยทรงดำ (ลาวสระพัง) เนื่องจากมีประวัติในการย้ายถิ่นฐานร่วมกัน และมักทำประเพณีต่างๆร่วมกัน โดยมีประเพณีที่สำคัญ คือ ประเพณีส่งลาวข้าหลวง

บ้านดอนไทย หมู่ที่ 7 บ้านดอนไทยในปัจจุบันนี้เป็นชุมชนที่ก่อตั้งมากกว่า 100 ปีแล้ว ผู้ที่เข้ามาก่อตั้งหมู่บ้านในครั้งแรก อพยพมาจากตำบลสวนกล้วย ตำบลช่องสะแก อำเภอเมืองเพชรบุรี เป็นการอพยพมาตั้งบ้านเรือนใหม่ เพื่อความสะดวกในการทำมาหากิน เนื่องจากพื้นที่บ้านดอนไทยปัจจุบันมีความอุดมสมบูรณ์มากเพราะเป็นที่สันดอนและมีลักษณะเป็นทุ่งราบ เหมาะแก่การเพาะปลูกโดยเฉพาะการทำนา จึงทำให้ชาวบ้านที่อยู่ในย่านใกล้เคียงโยกย้ายจากถิ่นฐานเดิมมาตั้งรกรากใหม่ที่นี้ในราวปี 2420 ระยะเวลาที่เป็นช่วงบุกเบิกก่อสร้างชุมชนบ้านดอนไทย มีชื่อหมู่บ้านว่า “บ้านดอนอุดม” ทั้งนี้เป็นเพราะพื้นที่ดังกล่าวมีความอุดมสมบูรณ์ ผู้ก่อตั้งหมู่บ้านรุ่นแรกๆ จึงให้ชื่อหมู่บ้านของตนว่า “บ้านดอนอุดม” แต่เนื่องจากพื้นที่ของบ้านดอนอุดมในอดีต อยู่ติดกับหมู่บ้านดอนวัด ซึ่งในอดีตมักจะเรียกดอนวัดว่า “ดอนลาว” เนื่องจากในหมู่บ้านดอนวัด มีกลุ่มคนที่มีเชื้อสายชาวลาวอพยพเข้ามาตั้งบ้านเรือนอยู่ ต่อมาจึงเปลี่ยนชื่อหมู่บ้านดอนอุดมเป็น “บ้านดอนไทย” เพื่อให้เห็นความแตกต่างระหว่างหมู่บ้าน จึงเรียกหมู่บ้านว่า “บ้านดอนไทย” ในสมัยของผู้ใหญ่ยิ้ม พูลสวัสดิ์ จนถึงปัจจุบันนี้

บ้านบางอิน หมู่ที่ 8 บ้านบางอินก่อตั้งมาแล้วประมาณ 150 ปี เดิมชื่อหมู่บ้านว่า บ้านหัวโจก มีผู้คนตั้งบ้านเรือนอยู่ก่อนแล้วประมาณ 7 หลัง ซึ่งประกอบด้วยบ้านนายขัน นายก้อน นายใจ นายป่า นายอาด นายแปะ และนายอิน ต่อมาชื่อหมู่บ้านเปลี่ยนเป็น “บ้านบางอิน” ตามชื่อของผู้ที่คาดว่าน่าจะเป็นผู้นำในการเข้ามาตั้งรกรากในระยะแรก คือ นายอิน นั่นเอง สภาพทางกายภาพของบ้านบางอิน

ในระยะแรกนั้นในบริเวณที่ตั้งหมู่บ้านเป็นป่าต้นเสื่อหมอบ ป่าผักนึ่งทะเล และดินกระซ้า (เปลือกหอยที่แตกละเอียดถูกน้ำทะเลพัดพาเข้าฝั่งเป็นสีขาว) ไม่มีป่าแสมเช่นในปัจจุบัน เมื่อมีคนอพยพเข้ามาตั้งบ้านเรือนเพิ่มขึ้น สภาพป่าเสื่อหมอบที่มีอยู่ค่อยๆ หายไป และชาวบ้านบางส่วนก็นำดินกระซ้าที่อยู่ชายทะเล มาถมที่ปลูกบ้านเป็นที่อยู่อาศัย หมู่บ้านจึงขยายเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เป็นเพราะทำเลในการประกอบอาชีพประมงชายฝั่ง มีความเหมาะสม ทำมาหากินคล่องตัวดีนั่นเอง ในระยะแรกของการก่อตั้งหมู่บ้าน วิถีชีวิตของผู้คนยังอาศัยความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลที่มีอยู่มากในการดำรงชีพ ระบบเศรษฐกิจยังเป็นไปในลักษณะการแลกเปลี่ยนกล่าวคือ เมื่อเก็บหอย หรือ กุ้ง ปู ปลา ได้ ก็จะนำไปแลกเปลี่ยนข้าวเปลือกจากหมู่บ้านที่อยู่บนดอนต่อมาก็เกิดการซื้อขาย ยึดเป็นอาชีพจนกระทั่งปัจจุบัน การขยายตัวของหมู่บ้านบางอัน ส่วนใหญ่อพยพมาจากบ้านดอนสะแกที่อยู่ไม่ห่างจากบ้านบางอันนัก

บ้านป่าขาด หมู่ที่ 9 ที่เรียกหมู่บ้านแห่งนี้ว่า บ้านป่าขาด เพราะในอดีตนั้นบริเวณป่าขาดแห่งนี้มีป่าชุก แต่มีเป็นกระหย่อมๆ อยู่ในลักษณะไม่ทั่วทั้งบริเวณ อีกทั้งไม่ค่อยมีชาวบ้านมาอาศัยอยู่บริเวณนี้เท่าไรนัก จึงนิยมเรียกพื้นที่แถบนี้ว่าป่าขาด ชาวบ้านป่าขาดในตำบลบางขุนไทรแห่งนี้ ส่วนใหญ่จะอพยพมาจาก โพธิ์หัก จังหวัดราชบุรี เมื่อมีคนอพยพเข้ามา จำนวนประชากรในหมู่บ้านบางขุนไทรก็เพิ่มมากขึ้น จึงขยายถิ่นฐานออกมาจนกลายเป็นบ้านป่าขาด หมู่ที่ 9 ในปัจจุบันนี้

บ้านสามัคคี หมู่ที่ 10 ในอดีตหมู่บ้านแห่งนี้มีชื่อเรียกว่าบ้านหนองอีดั่ง เป็นหมู่บ้านที่มีความอุดมสมบูรณ์ อยู่ติดกับพื้นที่ป่าชายเลน จากบ้านหนองอีดั่ง เปลี่ยนมาเป็นบ้านสามัคคี เหตุเพราะคนในหมู่บ้านไม่มีความสามัคคีกันทะเลาะเบาะแว้งกันเป็นประจำ ดังนั้นจึงมีคนคิดเปลี่ยนชื่อเพื่อแก้เคล็ดไม่ให้ทะเลาะกันหรือประชดการทะเลาะกันของชาวบ้าน จึงตั้งให้เป็นหมู่บ้านสามัคคีขึ้นมา

บ้านศาลาแดง หมู่ที่ 11 หรือ ดอนหอยแครง ในปัจจุบันชื่อนี้เป็นชื่อเรียกของหมู่ที่ 11 บ้านบางขุนไทร โดยแยกออกมาจากหมู่ที่ 7 เนื่องจากประชากรที่เพิ่มมากขึ้นในสมัยก่อนเรียกหมู่ 11 ว่าหมู่บ้านศาลาแดง หรือ บ้านสนามนา เนื่องจากว่าบริเวณนั้นจะมีศาลาสีแดงตั้งอยู่ ซึ่งเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของชาวบ้าน และเป็นที่พักเรือของผู้ที่เดินทางผ่านไปมาบริเวณนั้นจึงนิยมเรียกกันติดปากว่าบ้านศาลาแดง ต่อมาในปี พ.ศ.2538 ได้มีการแยกหมู่บ้าน บ้านศาลาแดงจึงแยกออกมาจากหมู่ที่ 7 และเปลี่ยนชื่อเรียกใหม่ว่า บ้านดอนหอยแครง เนื่องจากตำบลบางขุนไทรอยู่ติดกับทะเลและเป็นแหล่งที่มีหอยแครงชุกชุม

ตำบลบางขุนไทร มีประวัติความเป็นมาที่น่าสนใจ การได้ศึกษาประวัติศาสตร์ทำให้เราได้รู้ถึงที่มาของแต่ละหมู่บ้านและทราบถึงตัวตน อัตลักษณ์ที่แท้จริงของคนบางขุนไทร ทำให้เราได้รู้ว่าแต่ละสถานที่นั้นย่อมมีเรื่องราว เรื่องเล่าที่น่าสนใจอยู่มากมาย ไม่เพียงแต่ประวัติศาสตร์ที่หลากหลายแต่ตำบลบางขุนไทร ยังมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ และศาสนาที่คงอยู่ภายในชุมชน การมาอยู่รวมตัวกันของคนในชุมชนแห่งนี้ ไม่ว่าจะจากชาติไหนที่ใดในโลก แต่เมื่อมารวมอยู่กัน ณ ตำบลบางขุนไทร ชาวบ้านที่นี้ต่างอยู่ด้วยกันอย่างสงบสุข ในอดีตเป็นเพียงชุมชนเล็กๆ ที่มีชื่อว่าบ้านบางขุนไทรมีผู้คนอาศัย

อยู่ไม่มากนัก ชาวบ้านต่างรักใคร่สนิทสนม รู้จักกันแทบทุกครัวเรือน และเมื่อเวลาผ่านไป เทคโนโลยี การพัฒนา และประชากรที่เพิ่มเข้ามา ทำให้หมู่บ้านแห่งนี้เป็นหมู่บ้านที่มีขนาดใหญ่ขึ้นกว่าในอดีตหลายเท่า ความเป็นอยู่ที่สะดวกสบายขึ้นจากเดิม มีไฟฟ้าและน้ำประปาเพิ่มเข้ามา แต่ก็ไม่ได้ทำให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงแก่ชาวบ้านตำบลบางขุนไทรเท่าไรนัก ชาวบ้านในปัจจุบันยังคงมีน้ำใจช่วยเหลือกันเหมือน เช่นในอดีต แม้ในบางครั้งจะมีเรื่องราวที่ต้องทะเลาะกันบ้าง แต่นั่นก็เป็นทุกยุคทุกสมัยที่จะมีเรื่องขัดแย้ง เกิดขึ้น เมื่อการรวมตัวของกลุ่มคน มักมีความขัดแย้งอยู่เสมอ ซึ่งถือเป็นเรื่องธรรมดา

ตำบลบางขุนไทรมีลักษณะการตั้งชื่อที่หลากหลายของแต่ละหมู่บ้าน แสดงให้เห็นถึงภูมิปัญญา ความคิด ความเชื่อ ของคนในอดีต ซึ่งส่งผลมาถึงปัจจุบัน ลักษณะการตั้งชื่อที่สังเกตจากสภาพแวดล้อม โดยรวมของแต่ละหมู่บ้านที่มีความแตกต่างกัน ตำบลบางขุนไทรเป็นพื้นที่ที่มีทรัพยากรชายฝั่งทะเล มีป่าชายเลนที่ได้ชื่อว่าเป็นแหล่งอนุบาลสัตว์น้ำ สิ่งเหล่านี้ถือเป็นแหล่งทำมาหากินอันสมบูรณ์ ของชาวตำบลบางขุนไทร ซึ่งทำให้ชาวบ้านส่วนใหญ่ในบางขุนไทร ประกอบอาชีพประมง จับหอย ทำนาข้าวและทำนาเกลือ โดยอาศัยทุนที่มีจากในชุมชน ทุนจากดิน ทุนจากน้ำ ทุนจากทรัพยากรธรรมชาติ ที่ถูกสร้างสรรค์ขึ้นมาโดยธรรมชาติ และการคัดเลือกพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์นี้เพื่อลูกหลานของตน โดยบรรพบุรุษ ถือได้ว่าเป็นการมองการณ์ไกลของเหล่าบรรพบุรุษผู้บุกเบิกพื้นที่ตำบลบางขุนไทร ที่ได้คัดเลือกพื้นที่แห่งนี้ไว้ให้กับลูกหลานของตนในอนาคตต่อไป

การตั้งถิ่นฐานในตำบลบางขุนไทร

ผู้คนในตำบลบางขุนไทร ประกอบด้วยกลุ่มคนหลายเชื้อสายอาศัยอยู่ร่วมกัน ทั้งจากกลุ่ม ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ดั้งเดิมตั้งแต่บรรพบุรุษ และอพยพโยกย้ายมาจากถิ่นอื่นแล้วมาตั้งถิ่นฐานในตำบล บางขุนไทรเมื่อหลายร้อยปีมาแล้ว โดยกลุ่มคนต่างๆ ที่อาศัยอยู่ในตำบลบางขุนไทร ประกอบด้วย คนหลายเชื้อสาย ดังนี้

กลุ่มคนไทย เป็นคนในพื้นที่ที่อาศัยอยู่มาแต่ดั้งเดิม มิได้อพยพมาจากพื้นที่อื่น นอกจากนี้ ยังมีชนชาติไทยที่อพยพโยกย้ายมาจากจังหวัดหรืออำเภออื่น เดินทางมาซื้อที่ดินเพื่อปลูกบ้าน และทำการเกษตร เช่น ปลูกข้าวและทำนาเกลือ

กลุ่มคนไทยเชื้อสายจีน อพยพโยกย้ายมาจากประเทศจีนเมื่อประมาณหลายร้อยปีมาแล้ว โดยนั่งเรือสำเภามาออกเดินทางมาจากเมืองจีนมาตั้งรกรากอยู่ในตำบลบางขุนไทร โดยบุกเบิกที่ดิน เป็นที่ทำกิน บางส่วนก็อพยพตามมาในภายหลังและซื้อที่ดินเพื่อปลูกสร้างบ้านเรือนและตั้งถิ่นฐานอยู่ที่นี่ อย่างถาวรโดยชาวบางขุนไทรที่มีเชื้อสายจีนจะอาศัยอยู่รวมกันที่หมู่ที่ 1 หมู่ที่ 2 และหมู่ที่ 3

กลุ่มคนลาว ชาวลาวที่อาศัยอยู่ในตำบลบางขุนไทร เรียกตัวเองว่า “ลาวพวน” จากคำบอกเล่าผู้สูงอายุในตำบลบางขุนไทรเล่าว่า เดิมทีถิ่นฐานบ้านเกิดของบรรพบุรุษตนนั้นอยู่ที่ เมืองเวียงจันทน์ประเทศลาว ต่อมาถูกทหารจากกองทัพพม่าเข้าโจมตี ทำให้ผู้คนส่วนหนึ่งจากเวียงจันทน์ อพยพโยกย้ายหนีการโจมตีจากกองทัพพม่าเดินทางเข้ามายังประเทศไทย โดยการเดินเท้าอพยพมาเรื่อยๆ

โดยกลุ่มชาวลาวที่อพยพมาจากเวียงจันทน์ได้แบ่งออกเป็นสองกลุ่ม แยกย้ายกันไปตั้งถิ่นฐานคนละพื้นที่ โดยชาวลาวเวียงกลุ่มแรกตั้งถิ่นฐานอยู่ที่อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี และกลุ่มที่สองคือชาวลาวเวียงที่อาศัยอยู่ในตำบลบางขุนไทร ซึ่งเรียกตัวเองว่า “ลาวพวน” นั่นเอง

แต่อย่างไรก็ตามแม้ว่าชาวลาวเวียงทั้งสองกลุ่มจะตั้งถิ่นฐานกันคนละพื้นที่ แต่ก็มีการไปมาหาสู่กัน ในช่วงแรกๆ เป็นการแวะเวียนไปเยี่ยมกันและกัน จนภายหลังเกิดความรักใคร่ชอบพอกันระหว่างชาวลาวเวียงที่อาศัยอยู่ที่อำเภอเขาย้อยและตำบลบางขุนไทร จึงตกลงแต่งงานกัน ชาวลาวเวียงที่อำเภอเขาย้อยบางส่วน จึงย้ายมาตั้งถิ่นฐานที่ตำบลนี้หลังจากการแต่งงาน จึงกล่าวได้ว่าชาวลาวเวียงที่อำเภอเขาย้อยและชาวลาวพวนที่ตำบลบางขุนไทรเป็นพี่เป็นน้องกัน ถึงแม้ว่าลาวเวียงและลาวพวนมีความใกล้ชิดสนิทสนมและอพยพมาจากสถานที่เดียวกัน แต่ทั้งสองกลุ่มมีความแตกต่างที่เห็นได้ชัดคือ ชาวลาวพวนที่ตำบลบางขุนไทร จะไม่เคร่งครัดในการแต่งกายตามแบบดั้งเดิมของบรรพบุรุษ ที่นิยมเกล้ามวยผม แต่งกายด้วยชุดประจำกลุ่มที่เน้นสีแดงและสีดำ ดังที่ชาวลาวเวียงในอำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี ยังคงปฏิบัติสืบทอดกันมาถึงปัจจุบัน

การสร้างบ้านเรือนของชาวดำบลบางขุนไทร ในสมัยก่อน ช่วงที่การคมนาคมยังไม่สะดวก ไฟฟ้าและน้ำประปายังเข้าไม่ถึง ชาวบางขุนไทรนิยมใช้ไม้ที่หาได้ในพื้นที่สำหรับการปลูกบ้าน ในช่วงแรกที่สภาพพื้นที่ยังเป็นทุ่งนา นั้น วัสดุที่นิยมนำมาใช้สร้างบ้านจะเป็นไม้ไผ่ที่หาได้ในพื้นที่ ส่วนหลังคาจะใช้ไม้ไผ่มาสานกันทำเป็นส่วนของหลังคา มีชื่อเรียกว่า “เรือนผูก” ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับจากมุงหลังคาที่เห็นได้ตามชนบททั่วไปในประเทศไทย ต่อมาภายหลังชาวบางขุนไทรเปลี่ยนวัสดุที่ใช้ในการสร้างบ้านจากไม้ไผ่มาเป็นไม้เนื้อแข็งที่หาได้ในพื้นที่เป็นวัสดุการสร้างบ้าน ในสมัยก่อนส่วนใหญ่นิยมสร้างบ้านแบบยกใต้ถุนสูง เนื่องจากพื้นที่ในตำบลนี้มักประสบปัญหาน้ำทะเลหนุนไหลท่วมเข้ามาภายในพื้นที่ โดยมักจะท่วมในเดือนธันวาคม – มีนาคม ของทุกปี สร้างความเสียหายให้แก่บ้านเรือน จึงนิยมสร้างบ้านยกใต้ถุนสูงเพื่อป้องกันปัญหาดังกล่าว

บ้านเรือนที่นี้ยังมีรูปแบบเฉพาะตัวอีกอย่างหนึ่ง คือหลังคานิยมสร้างเป็นหลังคารูปทรงหน้าจั่ว สามารถพบเห็นได้เป็นส่วนใหญ่ รั้วบ้านในสมัยก่อนนิยมนำไม้ไผ่มาสานขัดกันเป็นรั้ว เรียกว่า “ไม้ขัดแตะ” เพื่อป้องกันขโมยและสัตว์ต่างๆ เข้ามาทำความเสียหายภายในบริเวณบ้าน ต่อมาภายหลังเมื่อการคมนาคมสะดวกขึ้น ไฟฟ้าและน้ำประปาเข้าถึง ทำให้ตำบลบางขุนไทรสามารถติดต่อกับภายนอกได้สะดวกขึ้น ทำให้รูปแบบการสร้างบ้านเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม จากที่เคยนิยมใช้ไม้เป็นวัสดุในการสร้างบ้าน เปลี่ยนเป็นใช้ปูนซีเมนต์ เพราะสามารถหาได้ง่ายและราคาถูกลงเมื่อเทียบกับแต่ก่อน อีกทั้งรูปทรงในการสร้างบ้านเริ่มเปลี่ยนแปลงไปสร้างตามรูปแบบสมัยใหม่มากขึ้น ซึ่งแตกต่างจากค่านิยมในสมัยก่อนที่คิดว่า “คนปลูกบ้านปูนซีเมนต์คือเศรษฐี” แต่ปัจจุบันค่านิยมนั้นได้เปลี่ยนแปลงไป กลายเป็นว่าหากบ้านใดใช้ไม้เป็นวัสดุในการก่อสร้างจัดว่าบ้านนั้นมีฐานะร่ำรวย

ความเชื่อในการปลูกบ้านใหม่ของชาวดำบลบางขุนไทร มีความเชื่อในจีนแสดหรือผู้เชี่ยวชาญโหราศาสตร์ เริ่มตั้งแต่การเลือกที่ดินในการปลูกบ้าน ชาวบ้านที่นี้จะเชิญจีนแสดผู้มีความรู้มาทำการเสี่ยงทาย

ที่ดินตรงนั้นว่าเป็นที่ที่ดี เมื่ออยู่อาศัยแล้วส่งผลดีต่อเจ้าของบ้านหรือไม่ ถ้าจีนแสบบอกว่าตรงนั้นเป็นที่ดี สามารถปลูกบ้านได้ ก็จะทำให้การปลูกบ้านมีการยกเสาเอกเช่นเดียวกับทั่วไป ก่อนการย้ายเข้าไปอยู่อาศัย ต้องมีการทำพิธีขึ้นบ้านใหม่ ซึ่งนิยมประกอบพิธีที่วัดมีของที่เป็นสิริมงคลในการประกอบพิธี เช่น หมู เป็ด ไก่ ดอกไม้มงคล ใบเงิน ใบทอง ใบขนุน ยอดสวาท ฯลฯ โดยมี พระผู้ใหญ่เป็นผู้ทำพิธี

นอกจากความเชื่อในการสร้างบ้านแล้ว ชาวบ้านที่นี้ยังมีความเชื่อในผีบ้านผีเรือนว่าจะเป็นผู้ปกป้องรักษาคุ้มครองให้ผู้อยู่อาศัยมีความร่มเย็นเป็นสุข และชาวบ้านที่นี้ยังมีความเชื่อในการตั้งศาลพระภูมิไว้ในบ้านเช่นเดียวกับทั่วไป โดยเชื่อว่าเป็นที่สิงสถิตของเทวดาอารักษ์ ผู้ซึ่งช่วยคุ้มครองให้ผู้อยู่อาศัยเกิดความสงบสุข นิยมตั้งไว้กลางแจ้งภายในบริเวณรั้วบ้านของตน ซึ่งสามารถพบเห็นได้เกือบทุกบ้าน ในบริเวณตำบลบางขุนไทร หากบ้านใดไม่มีการตั้งศาลพระภูมิในที่กลางแจ้ง ก็จะมีต้นไม้ตั้งไว้กลางแจ้ง แล้วผูกผ้าสามสี มีชื่อเรียกว่า “ไม้กระบอก” มีอาหารคาวหวานเช่น ไข่เช่นเดียวกับศาลพระภูมิทั่วไป นอกจากนี้ชาวบ้านในตำบลบางขุนไทร ยังมีความเชื่อว่าการประกอบคุณงามความดี หากผู้ใดที่หมั่นทำความดีมีจิตใจมั่นคง ไม่คิดร้ายต่อผู้ใด สิ่งเหล่านั้นย่อมส่งผลให้ผู้ที่กระทำคุณงามความดีเกิดความสงบสุขและได้รับแต่สิ่งดีๆ เป็นการตอบแทน และยังมีความเชื่อในวิญญาณบรรพบุรุษผู้ล่วงลับ เชื่อว่าหากยังมีการระลึกถึงบรรพบุรุษญาติพี่น้องที่เสียไป ท่านจะคอยช่วยเหลือลูกหลานให้อยู่ดี กินดี

ลักษณะครอบครัวส่วนใหญ่ อาศัยอยู่รวมกันเป็นครอบครัวใหญ่แบบครอบครัวขยาย ญาติพี่น้องปลูกบ้านอาศัยอยู่ภายในรั้วเดียวกัน มีการพึ่งพาอาศัยและช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน มีเพียงบางส่วนที่แยกออกมาอยู่อาศัยกันเองภายในครอบครัว เป็นครอบครัวเดี่ยวอยู่กันเพียง พ่อ แม่ และลูกเท่านั้น

สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน

ตำบลบางขุนไทร ปัจจุบันเป็น 1 ใน 10 ตำบล ของอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ตั้งอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอบ้านแหลม ประมาณ 6 กิโลเมตร อยู่ห่างจากจังหวัดเพชรบุรี ประมาณ 12 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 15,732 ไร่ (25.17 ตารางกิโลเมตร) เป็นที่ราบลุ่มและที่ราบชายฝั่งทะเล เป็นพื้นที่น้ำเค็มประมาณ 60% และเป็นพื้นที่น้ำจืดประมาณ 40% บริเวณชายฝั่งมีสภาพเป็นหาดโคลน มีพื้นที่ป่าชายเลนประมาณพันกว่าไร่ มีต้นเสม็ด โกกง และต้นตะบูนขึ้นอยู่หนาแน่น พื้นที่ส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 98.72 เป็นที่ราบ (15,530 ไร่) ที่เหลือเป็นพื้นที่น้ำจืดเป็นร้อยละ 1.28 (202 ไร่)

สภาพภูมิศาสตร์ส่วนใหญ่ของตำบลบางขุนไทรมีสภาพเป็นที่ลุ่มและที่ดอน มีความอุดมสมบูรณ์ทางด้านทรัพยากรทางทะเลเป็นอย่างมาก เนื่องจากพื้นที่บางส่วนของทะเลและพื้นที่ป่าชายเลน ซึ่งเป็นแหล่งอนุบาลสัตว์น้ำที่มีความสำคัญต่อระบบนิเวศทางธรรมชาติของที่นี่ โดยเป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำขนาดเล็กจำพวกกุ้ง ปลาชนิดต่างๆ ปลาดิน และพันธุ์ไม้ที่เติบโตในป่าชายเลน ซึ่งมีความสำคัญในการช่วยลดความรุนแรงจากลมที่พัดมาจากทะเลให้ลดความรุนแรงลง ซึ่งจะก่อให้เกิดความเสียหายกับบ้านเรือนและสร้างความเสียหายให้แก่หมู่บ้าน นอกจากนี้เป็นแหล่งอนุบาลพันธุ์สัตว์น้ำและป้องกันภัยธรรมชาติแล้ว พื้นที่ป่าชายเลนยังเป็นแหล่งเพาะพันธุ์หอยแครงธรรมชาติที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย หอยแครงตำบลนี้มีชื่อเสียงไม่แพ้การทำนาเกลือเลยทีเดียว ตำบลบางขุนไทรจึงมีความหลากหลายทางกายภาพและชีวภาพ มีความอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การตั้งถิ่นฐานและอาศัยของผู้คน จึงมีคำพูดเกี่ยวกับความอุดมสมบูรณ์ของตำบลบางขุนไทรอยู่ประโยคหนึ่งที่ผู้คนที่อาศัยอยู่ที่นี่มักพูดว่า “เสมือนมีตู้เอทีเอ็มอยู่หน้าบ้าน” ที่กล่าวเช่นนี้เพราะเพียงมีอุปกรณ์ในการจับสัตว์น้ำและออกไปในทะเล จะสามารถจับสัตว์น้ำจากทะเลนำมาขาย อาทิ กุ้ง หอย ปลาทู ปลาหมึก ปูม้า ฯลฯ ที่อาศัยอยู่ในทะเล สร้างรายได้ให้แก่ชาวบ้านเป็นจำนวนมาก ดังนั้นจึงเปรียบได้ว่าการลงแรงเปรียบเสมือนบัตรเอทีเอ็ม และสัตว์น้ำที่จับได้แล้วนำไปจำหน่ายเปรียบได้กับธนบัตรที่ออกมาจากตู้เอทีเอ็มนั่นเอง นอกจากนี้ทรัพยากรทางทะเลที่อุดมสมบูรณ์แล้ว ทรัพยากรที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งของที่นี่ คือ “เกลือ” เนื่องจากสภาพภูมิศาสตร์ที่เอื้ออำนวยชาวบ้านที่นี่จึงยึดเป็นอาชีพหลักที่สำคัญของตำบลบางขุนไทร นอกจากวิถีชีวิตที่ผูกพันกับทะเลแล้ว ชาวบ้านบางส่วนยังมีวิถีชีวิตที่ผูกพันกับการทำการเกษตร โดยสังเกตได้ว่าตำบลบางขุนไทร มีข้าวอยู่ค่อนข้างมาก เพราะพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มและในสมัยก่อนพื้นที่บางส่วนของตำบลบางขุนไทร มีสภาพเป็นคลองและหนองน้ำ มีคูน้ำสายเล็กๆ ไหลผ่าน สร้างความชุ่มชื้นให้แก่พื้นที่ซึ่งเหมาะแก่การปลูกข้าว ชาวบ้านบางขุนไทรบางส่วนจึงมีวิถีชีวิตผูกพันกับการทำนา โดยเป็นการทำนาที่เน้นวิธีการธรรมชาติ เมื่อเทียบกับสมัยก่อนแล้วนับว่าพื้นที่ปลูกข้าวในตำบลบางขุนไทรลดน้อยลง เพราะมีการสร้างถนนและนำที่นาไปสร้างบ้านเรือน นอกจากเหตุผลข้างต้นแล้ว ปัจจัยที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งที่ทำให้ชาวนาที่ปลูกข้าวในตำบลนี้ได้รับผลกระทบ คือ การทำนาเกลือ เพราะมีการสร้างคันกั้นน้ำเพื่อกักเก็บน้ำไว้สำหรับส่งต่อไปยังนาเกลือ ทำให้น้ำเค็มไหลเข้าถึงที่นาได้ ต้นข้าวต้องล้มตายเพราะทนความเค็มไม่ไหว อีกทั้งประสบปัญหาขาดแคลนน้ำที่ใช้ในการทำนา จึงทำให้การทำนาของที่นี่ไม่ได้รับความนิยมจากชาวบ้านเทียบเท่าสมัยก่อน

ความอุดมสมบูรณ์ในด้านอื่นนั้นไม่ค่อยปรากฏในพื้นที่ เนื่องจากภายในตำบลบางขุนไทรมีการทำนาเกลือเป็นส่วนมาก ความเค็มของเกลือจึงซึมลงไปในผิวดิน รวมกับความแห้งแล้งของดินเนื่องจากฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล จึงเพาะปลูกพืชชนิดอื่นไม่ได้ผลเท่าที่ควร เพราะดินที่นี่ขาดแร่ธาตุอาหารที่พืชสามารถดูดซึมได้อีกทั้งพืชไม่สามารถทนความเค็มที่อยู่ภายในดิน มีพืชเพียงสองถึงสามชนิดเท่านั้นที่สามารถทนความเค็มและปลูกในตำบลบางขุนไทรได้ดี ได้แก่ ละมุดสีดา (ละมุดไทย) ฝรั่ง เป็นต้น

ตำบลบางขุนไทรเคยประสบอุทกภัยหลายปีก่อน เมื่อประมาณปี พ.ศ.2540 เกิดเหตุการณ์พายุพัดเข้าชายฝั่ง ส่งผลให้ตำบลบางขุนไทรประสบปัญหาน้ำท่วม แต่สถานการณ์ไม่รุนแรงมากนัก ระดับน้ำ

ท่วมสูงประมาณหัวเข่า การเดินทางสัญจรยังสามารถสัญจรได้ เพียงแต่ไม่สะดวกเหมือนปกติ จากเหตุการณ์ในครั้งนั้น ทำให้ชาวบ้านเริ่มเล็งเห็นความสำคัญของป่าชายเลน ในการช่วยบังลมที่จะพัดเข้าชายฝั่ง เพื่อลดความเสียหายให้แก่บ้านเรือน แต่ถ้าหากมีอุทกภัยเกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี ตำบลบางขุนไทร ก็จะได้รับผลกระทบอยู่เสมอ เพราะเป็นพื้นที่ที่จะต้องระบายน้ำออกสู่ทะเล โดยพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจะเป็นพื้นที่ หมู่ที่ 4 หมู่ที่ 5 หมู่ที่ 6 หมู่ที่ 7 หมู่ที่ 9 และหมู่ที่ 11

การคมนาคมและสาธารณูปโภค

เส้นทางคมนาคมและการเดินทางเข้าสู่ตำบลบางขุนไทร ตามเส้นทางหลัก 3 เส้นทางดังนี้

เส้นทางที่ 1 จากอำเภอเมืองเพชรบุรี ตามถนนลาดยางผ่านตำบลหนองโสน ตำบลท่าแร่ ถึงตำบลบางขุนไทรรวมระยะทางประมาณ 12 กิโลเมตร

เส้นทางที่ 2 จากอำเภอเมืองเพชรบุรี ผ่านตำบลช่องสะแก ตำบลบางจาน ถึงตำบลบางขุนไทร รวมระยะทางประมาณ 11 กิโลเมตร

เส้นทางที่ 3 จากถนนพระราม 2 เลี้ยวซ้ายบริเวณสถานีบริการน้ำมันตำบลคลองโคกลน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม ผ่านตำบลบางตะบูน ตำบลบ้านแหลม ถึงตำบลบางขุนไทร รวมระยะทางประมาณ 30 กิโลเมตร (ถนนเส้นทางลัดคลองโคกลน –ชะอำ)

ส่วนเส้นทางเชื่อมต่อระหว่างหมู่บ้านในตำบลบางขุนไทร มีทั้งถนนลาดยาง ถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก และถนนดินลูกรัง รวมระยะทางประมาณ 33.4 กิโลเมตร ถนนสายหลักของชุมชน มี 3 สาย คือ สายแรกเป็นถนนคันกั้นน้ำเค็มเบอร์ 1 จากอำเภอบ้านแหลมในช่วงบ้านแหลม – บางขุนไทร ได้รับการปรับปรุงผิวถนนเป็นถนนลาดยางอย่างดี ทำให้การเดินทางได้รับความสะดวก ถนนสายนี้สามารถเดินทางไปยังหาดเจ้าสำราญและหาดชะอำได้ สายที่สองซึ่งเป็นถนนสายเลียบริมชายฝั่งทะเลมีทิวทัศน์ที่สวยงามตลอดสองข้างทางจะมีการทำนาเกลือไปถึงตำบลหาดเจ้าสำราญ แยกจากถนนคันกั้นน้ำเค็มเบอร์ 1 ผ่านหมู่ที่ 6 หมู่ที่ 7 ไปตำบลบางจานและตัวจังหวัดเพชรบุรี ถนนอยู่ในสภาพดี สายที่สาม แยกจากถนนคันกั้นน้ำเค็มเบอร์ 1 ผ่านวัดไทรทองไปตำบลท่าแร่ และท่าแร่ ออก ถึงตัวจังหวัดเพชรบุรี เป็นถนนลาดยางสภาพดี

โทรศัพท์พื้นฐานมีใช้ทุกหมู่บ้าน ส่วนโทรศัพท์สาธารณะมีใช้บางหมู่บ้าน เช่น หมู่ที่ 9, หมู่ที่ 11, หมู่ที่ 7, หมู่ที่ 6, หมู่ที่ 5, หมู่ที่ 10, หมู่ที่ 8, หมู่ที่ 4 แต่โทรศัพท์เคลื่อนที่ (มือถือ) มีใช้ทุกหมู่บ้าน ส่วนใหญ่ประชาชนแต่ละหมู่บ้านจะมีโทรศัพท์เคลื่อนที่ใช้

จำนวนประชากรและจำนวนครัวเรือน

ตำบลบางขุนไทรประกอบด้วยหมู่บ้าน จำนวน 11 หมู่บ้าน มีจำนวนครัวเรือนรวมทั้งสิ้น 1,753 ครัวเรือน มีประชากรรวมประมาณ 6,989 คน แยกเป็นเพศชายจำนวน 3,473 คน เพศหญิง 3,516 คน มีความหนาแน่นของประชากร 276.32 คน/ตารางกิโลเมตร

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและจำนวนครัวเรือนในตำบลบางขุนไทร อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี

หมู่บ้าน	ครัวเรือน	ชาย	หญิง	รวม (ประชากร)
หมู่ 1 บ้านบางขุนไทร	122	216	205	421
หมู่ 2 บ้านบางขุนไทร	130	225	234	459
หมู่ 3 บ้านบางขุนไทร	180	330	334	664
หมู่ 4 บ้านแขก	224	553	531	1,084
หมู่ 5 บ้านคอนผิงแดด	195	393	411	804
หมู่ 6 บ้านคอนวัด	129	250	232	482
หมู่ 7 บ้านคอนไทย	188	318	370	688
หมู่ 8 บ้านบางอิน	179	386	379	765
หมู่ 9 บ้านป่าขาด	173	351	366	717
หมู่ 10 บ้านสามัคคี	173	327	335	662
หมู่ 11 บ้านดอนหอยแครง	60	124	119	243
รวม	1,753	3,473	3,516	6,989

ที่มา : สำนักงานทะเบียนอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ข้อมูล ณ เดือนตุลาคม 2554

อาชีพและรายได้ของประชากร

จากภูมิประเทศของบางขุนไทร ที่ประกอบไปด้วยพื้นที่ที่ติดชายทะเลและพื้นที่บนที่ดอน มีผลให้การประกอบอาชีพของประชากรในพื้นที่ค่อนข้างมีความหลากหลาย กล่าวคือ ชุมชนที่มีพื้นที่อยู่ใกล้ทะเล (หมู่ที่ 1, หมู่ที่ 2, หมู่ที่ 3, หมู่ที่ 4, หมู่ที่ 8, หมู่ที่ 10) จะมีอาชีพทำประมงชายฝั่งด้วยการออกเรือจับกุ้ง ปู ปลา และเก็บหอยแครง หอยเสียบด้วยมือ รับจ้างทั่วไป ทำนาเกลือ และทำกะปิ หมู่บ้านที่อยู่บนที่ดอนส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพเกี่ยวกับเกษตรกรรม เช่น ทำนาข้าว เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงปลา รับจ้างทั่วไป บางส่วนก็ทำประมงชายฝั่งด้วยการเก็บหอยแครง หอยเสียบ และทำนาเกลือ

แต่เมื่อดูแหล่งที่มาของรายได้รวมในแต่ละหมู่บ้านจะพบว่า อาชีพรับจ้าง (ทั้งในภาคเกษตรนอกภาคเกษตรในพื้นที่ และนอกพื้นที่ตำบลบางขุนไทร) เป็นอาชีพที่สร้างรายได้รวมเป็นอันดับหนึ่งของหมู่บ้าน มีจำนวน 6 หมู่บ้าน คิดเป็นรายได้รวมปีละประมาณกว่า 20 ล้านบาท ส่วนที่เหลืออีก 2 หมู่บ้านรายได้หลักมาจากการทำอาชีพประมงชายฝั่ง

จากลักษณะภูมิประเทศที่พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม มีพื้นที่รวมทั้งสิ้น 15,732 ไร่ (25.17 ตารางกิโลเมตร) โดยแบ่งเป็นพื้นดินประมาณ 15,530 ไร่ เป็นพื้นน้ำประมาณ 202 ไร่ ประชากรในพื้นที่มีการใช้ที่ดินแบ่งออกได้ดังนี้คือ เพื่อการเกษตร (ทำนา ทำสวน) ปศุสัตว์ ประมง (เลี้ยงปลา กุ้ง) ทำนาเกลือ เป็นที่อยู่อาศัย ที่ป่าชายเลน ที่สาธารณประโยชน์ และอื่นๆ

พื้นที่ทำนาข้าวส่วนใหญ่จะอยู่ใน หมู่ที่ 5, หมู่ที่ 6, หมู่ที่ 7, หมู่ที่ 9 และหมู่ที่ 11 ส่วนนาเกลืออยู่ในพื้นที่หมู่ 1, หมู่ 2, หมู่ 3, หมู่ 4, หมู่ 8, หมู่ 10 และหมู่ที่ 5, หมู่ที่ 6 หมู่ที่ 7 บางส่วน สวนผลไม้ส่วนใหญ่เป็นสวนมะพร้าว อยู่ในหมู่ 5, หมู่ 6, หมู่ 7 และหมู่ 11

สถานที่สำคัญของชุมชน

ตำบลบางขุนไทรมีสถานที่ที่น่าสนใจอยู่หลายแห่ง ทั้งส่วนที่เป็นธรรมชาติ วัดวาอารามเหมาะที่จะเดินทางแวะชม เช่น บริเวณป่าชายเลน ซึ่งมีพื้นที่ประมาณพันกว่าไร่ ขึ้นอยู่ตามชายฝั่ง มีหน่วยจัดการทรัพยากรป่าชายเลน คือสถานีวิจัยพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลนที่ 6 เพชรบุรี เข้ามาตั้งสถานีวิจัยดูแลการอนุรักษ์ตัดต้นไม้ ในพื้นที่ดังกล่าวจะมีสะพานไม้สำหรับนักท่องเที่ยวเพื่อศึกษาเรียนรู้ระบบนิเวศน์ป่าชายเลน และเดินออกไปดูหาดโคลนที่ชาวบ้านออกไปเก็บหอยแครง หอยเสียบ เรียกว่า “ดอนหอยแครง” นอกจากป่าชายเลนยังมีวัด 2 แห่ง ในพื้นที่คือ วัดบางขุนไทร หมู่ที่ 10 วัดดอนผิงแดด หมู่ที่ 6 และมีมัสยิดดารุลฮิบาดะห์ หมู่ที่ 4 อีก 1 แห่ง ศาลเจ้า 2 แห่ง คือ ศาลเจ้าใต้เขี่ยสุดใจ หมู่ที่ 2 และศาลเจ้าพ่ออิม หมู่ที่ 7 โรงเจ 1 แห่ง คือโรงเจฮกเฮงตัว หมู่ที่ 2

สภาพสังคม

การศึกษา

ตำบลบางขุนไทรมีโรงเรียนตั้งอยู่ในพื้นที่ จำนวน 2 โรงเรียน ที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงชั้นมัธยมศึกษา ได้แก่

1. โรงเรียนวัดบางขุนไทร (ผดุงวิทยา) ตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2465 เปิดสอนในระดับอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และระดับมัธยมศึกษาเปิดสอนเมื่อปี 2535 สอนตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3

2. โรงเรียนวัดดอนผิงแดด ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ.2479 เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

นอกจากโรงเรียนทั้งสองแห่งในตำบลนี้ แล้วยังมีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร อีก 3 แห่ง ได้แก่

1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนและปฐมวัย หมู่ที่ 6
2. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนและปฐมวัย หมู่ที่ 10
3. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนและปฐมวัยวัดดอนผิงแดด

โดยมีจำนวนบุคลากร และจำนวนนักเรียนของสถานศึกษาต่างๆในตำบลบางขุนไทร ดังนี้

ตารางที่ 2 จำนวนบุคลากรและจำนวนนักเรียน ของสถานศึกษาในตำบลบางขุนไทร

อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี

ลำดับที่	ชื่อสถานศึกษา	บุคลากร (คน)	นักเรียน (คน)
1	โรงเรียนวัดบางขุนไทร (ผดุงวิทยา)	20	216
2	โรงเรียนวัดดอนผิงแดด	10	161
3	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนและปฐมวัย หมู่ที่ 6	4	50
4	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนและปฐมวัย หมู่ที่ 10	3	50
5	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนและปฐมวัยวัดดอนผิงแดด	1	15
รวม		38	492

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร ปี 2554

นอกจากนี้ยังมีเด็กและเยาวชนในพื้นที่ตำบลบางขุนไทรบางส่วน ที่เดินทางออกไปเรียนหนังสือยังพื้นที่อื่น ทั้งในตัวอำเภอบ้านแหลม และตัวจังหวัดเพชรบุรี ในระดับต่างๆ อีกจำนวนหนึ่ง

การสาธารณสุข

ตำบลบางขุนไทรมีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) 1 แห่ง มีบุคลากร จำนวน 8 คน นอกจากนั้นในแต่ละหมู่บ้านจะมีศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน (ศสมช.) ทุกหมู่บ้าน และมีกองทุนยาอีก 3 แห่ง อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) จำนวน 144 คน

แม้ว่าการแพทย์ปัจจุบันจะเข้าถึงทุกหมู่บ้านแล้วก็ตาม แต่ก็พบว่ามีการใช้หมอกกลางบ้าน หมอยาสมุนไพร หมอผีบิ๊บ หมอนวดอยู่ประปราย

ชาวบ้านสามารถซื้อยามารักษาตัวเองได้ ซึ่งจะมียาสามัญขายตามร้านขายของชำ ในแต่ละหมู่บ้านอย่างน้อยมี 2 – 3 ร้าน ที่มีขายยา ส่วนใหญ่จะเป็นยาแก้ไข้ แก้ปวด ทั่วไป ด้านสุขภาพของประชากร พบว่าข้อมูลของโรคทั่วไปที่พบบ่อย มีดังนี้

ตารางที่ 3 สุขภาวะประชากรของตำบลบางขุนไทร อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี

ลำดับที่	สาเหตุการป่วย	จำนวน	อัตรา/พันประชากร
1	ความดันโลหิตสูง	867	124.43
2	พื่นผุ,ปวดฟัน	566	81.23
3	ไข้หวัด	477	68.46
5	อุบัติเหตุ	243	34.87
6	ผื่นคัน	237	34.01
7	เบาหวาน	215	30.86
8	ไอ (ไม่มีเลือดออก)	189	27.12
9	คออักเสบ	188	26.98
10	เมื่อยล้า	148	21.24

ที่มา : แผนสุขภาพชุมชนตำบลบางขุนไทร อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ปี 2554

ศาสนา

การนับถือศาสนา ของชาวบ้านตำบลบางขุนไทร ทุกคนมีอิสระในการเลือกนับถือศาสนา ผู้ใดต้องการนับถือศาสนา ผู้ใดต้องการนับถือศาสนาโดย้อมทำได้ โดยในตำบลบางขุนไทรมีการนับถือทั้งศาสนาพุทธ ศาสนาอิสลาม การนับถือศาสนาส่งผลต่อการเลือกถิ่นฐาน และการรวมกลุ่มในการอยู่อาศัยของชาวบ้านที่นี่ ผู้ที่นับถือศาสนาเดียวกันจะอาศัยอยู่ร่วมกันในหมู่บ้านเดียวกัน เช่น หมู่ที่ 4 ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่ นับถือศาสนาอิสลาม หมู่ที่ 10 ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่ นับถือศาสนาพุทธ แต่ไม่ได้หมายความว่าต่างศาสนาจะไม่สามารถอยู่ร่วมกันได้ ชาวบ้านในตำบลบางขุนไทร แม้ว่าจะนับถือศาสนาแตกต่างกัน แต่สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข ดังจะเห็นได้จากหมู่ที่ 9 ที่มีการนับถือทั้งศาสนาพุทธและศาสนาอิสลาม นอกจากการรวมกลุ่มตามศาสนาที่นับถือ ยังมีการอยู่ร่วมกัน โดยใช้เชื้อชาติเป็นตัวเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างกัน เช่น ในหมู่ที่ 1 หมู่ที่ 2 และหมู่ที่ 3 ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่เป็นชาวไทยเชื้อสายจีน เห็นได้จากการตกแต่งบ้านเรือนที่มักตกแต่งตามความเชื่อแบบชาวจีน เช่น การติดกระดกหูกเหล็ก ไม้ไผ่ที่ประตูหน้าบ้าน หรือการมีศาลเจ้าและโรงเจตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 2 ซึ่งเป็นศูนย์รวมของชาวไทยเชื้อสายจีน เพื่อประกอบพิธีกรรมตามความเชื่อดั้งเดิมของชาวจีน

วัฒนธรรมและประเพณี

ตำบลบางขุนไทรมีวัฒนธรรมและประเพณีไม่แตกต่างไปจากชุมชนอื่นๆ งานประเพณีในเทศกาลสำคัญต่างๆ เช่น วันปีใหม่ วันสงกรานต์ วันตรุษจีน วันสารทจีน วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา วันสารทไทย ซึ่งก็มีเหมือนกับชุมชนอื่นๆ โดยทั่วไป แต่เนื่องจากตำบลบางขุนไทรมีความหลากหลายทางด้านเชื้อชาติของประชาชนที่ได้อพยพมาตั้งถิ่นฐานในพื้นที่ตำบลบางขุนไทร ทำให้มีวัฒนธรรมและประเพณีดั้งเดิมที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละชุมชนที่ยังคงรักษาไว้จนถึงปัจจุบันนี้

เทศกาลกินเจ หมู่ที่ 2 บ้านบางขุนไทร

เนื่องจากในพื้นที่ตำบลบางขุนไทร มีชุมชนเชื้อสายจีนอพยพเข้ามาอยู่จำนวนมาก จึงได้นำประเพณีกินเจซึ่งเป็นวัฒนธรรมและประเพณีความเชื่ออย่างหนึ่งของชาวจีนมาจัดเป็นงานประเพณีสืบทอดกันมา โดยจะจัดในช่วงเดือนตุลาคมของทุกปี ณ โรงเจสภเสด็จ หมู่ที่ 2 ซึ่งในปัจจุบันจะมีประชาชนเชื้อสายจีน รวมถึงชุมชนอื่นๆที่ไม่ได้มีเชื้อสายจีน เข้าร่วมในเทศกาลกินเจเป็นจำนวนมาก

การถือศีลตลอดในเดือนรอมฎอน หมู่ที่ 4 บ้านแขก

เป็นการดำเนินการตามศาสนาอิสลาม เนื่องจากประชาชนในหมู่ที่ 4 ส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ผู้ถือศีลจะงดการกิน การดื่ม การเสพความสำราญอื่นๆ ในช่วงตั้งแต่แสงอรุณขึ้นจนถึงพระอาทิตย์ลับขอบฟ้า เป็นเวลาประมาณ 30 วัน ของเดือนรอมฎอนตามปฏิทินอาหรับ จุดประสงค์คือเพื่อให้เกิดความอดทน เกิดความสำรวม และเห็นใจผู้ที่มีความยากจน และยังเป็นการแสดงถึงความเสมอภาคกันของคนมุสลิม และสิ่งที่สำคัญที่สุดเป็นการย้ำแรงต่อผู้ถือศีลผู้ทรงกรุณาเมตตาปราณีต่อมนุษยชาติ ซึ่งนั่นก็คือ เอกองค์อัลเลาะห์

งานบุญส่งข้าหลวง หมู่ที่ 5 บ้านดอนผิงแดด

งานบุญส่งข้าหลวง เป็นงานที่จัดขึ้นเพื่อแสดงความขอบคุณบรรพบุรุษที่คุ้มครองทำให้ชาวบ้านมีความเจริญก้าวหน้า และอยู่เย็นเป็นสุข หรือความเชื่ออีกด้านหนึ่งเชื่อว่าภายหลังจากที่อพยพมานั้นยังต้องส่งตัวกลับไปเมืองเวียงจันทร์ให้บรรพบุรุษที่อยู่เมืองเวียงจันทร์ พิธีจะมีขึ้นในช่วงเทศกาลตรุษสงกรานต์ คือวันที่ 17 เมษายน ของทุกปี งานจะมีขึ้นภายในหนึ่งวัน โดยชาวบ้านจะปั้นหุ่นดินเหนียวเพื่อเป็นตัวแทนของทุกคนในบ้านรวมทั้งสัตว์เลี้ยง และมีการทำทรงกระดาเตรียมไว้ก่อนวันงานแล้วในตอนเช้า วันงานชาวบ้านจะเตรียมข้าวปลาอาหารของหวานต่างๆใส่กระทงใบตองเล็กๆไว้ หลังจากนั้นจะมีการเคลื่อนขบวนออกจากหมู่บ้านไปยังบริเวณทุ่งนาและมีการทำพิธีที่นั่น โดยชาวบ้านจะนำอาหารและรูปปั้นดินเหนียวมาวางรวมกันตรงกลาง แล้วผู้นำในการทำพิธีจะทำพิธีเชิญบรรพบุรุษมากินอาหารเหล่านี้ เมื่อเสร็จพิธีก็มีการแบ่งปันอาหารกันกิน ถ้ามีอาหารเหลือก็จะเททิ้งไว้ในทุ่งไม่มีใครนำกลับบ้าน หลังจากนั้นก็เคลื่อนขบวนกลับสู่หมู่บ้าน แยกย้ายกันเป็นกลุ่มๆเพื่อร่วมสนุกในการละเล่นต่างๆ เช่น อีมอญซ่อนผ้า โยนลูกช่วง เป็นต้น ซึ่งเป็นการละเล่นพื้นบ้านหรือมีการจัดมหรสพต่างๆ เช่น วงดนตรี

รางวัล ฯลฯ ชาวบ้านก็จะมาร่วมงานกันอย่างสนุกสนาน แล้วชาวบ้านจะนำธงที่ทำไว้มาปักที่รั้วหน้าบ้านตน เพื่อแสดงให้เห็นว่าได้ทำพิธีไหว้ผีแล้วผีจะได้ไม่เข้าบ้าน

งานบุญทุ่ง หมู่ที่ 5 บ้านคอนฝิงแค

งานบุญทุ่ง เป็นงานบุญที่ทำในวันแรม 8 ค่ำ เดือน 6 จะทำพิธีในตอนเช้า โดยชาวบ้านจะนำข้าวปลาอาหารไปที่ทุ่งเช่นเดียวกับงานบุญส่งข้าหลวง มีการนิมนต์พระมาสวดไม่มีการละเล่นงานรื่นเริงอย่างงานบุญส่งข้าหลวง ในปัจจุบันชาวบ้านยังคงนิยมจัดงานบุญส่งข้าหลวง และงานบุญทุ่งเป็นประจำทุกปี ผู้ที่อยู่อาศัยในหมู่บ้านจะออกไปร่วมงานประเพณีกันแทบทุกคน โดยเฉพาะงานบุญส่งข้าหลวง แต่งานประเพณีนี้ก็มีการเปลี่ยนแปลงไปบ้าง ตามการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย ลักษณะการละเล่นในงานบุญส่งข้าหลวงจึงไม่ค่อยมีการละเล่นแบบพื้นบ้านเช่นเดิม แต่จะเป็นการแสดงมหรสพ เช่น การแสดงดนตรี, ราว เป็นต้น

ประเพณีลอยเรือส่งหลวงพ่ หมู่ที่ 8 บ้านบางอิน

เป็นพิธีของชาวประมง หมู่ที่ 8 ที่ทำกันมาตั้งแต่ปู่ย่าตายาย จะจัดช่วงวันที่ 16 – 17 เมษายน ของทุกปีหลังเทศกาลสงกรานต์ โดยชาวบ้านซึ่งส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นชาวประมงจะร่วมกันต่อเรือจำนวน 1 ลำ โดยใช้วัสดุต่างๆ เช่น โฟม ไม้ไผ่ พร้อมทั้งนำข้าวสาร อาหารแห้ง และเขียนชื่อสมาชิกที่อาศัยอยู่ในครอบครัวทุกคนรวมถึงสัตว์เลี้ยง ไล่ไปในเรือ จากนั้นจะมีการทำบุญในหมู่บ้าน และจะนำเรือที่ต่อไว้ไปลอยในทะเล โดยชาวบ้านมีความเชื่อว่าเรือที่ลอยไปจะนำความเจ็บ ความไข้ ความไม่ดีต่างๆ ลอยไปกับทะเล และหลังจากนั้นชาวบ้านในหมู่บ้านก็จะได้รับแต่ความสุข ความเจริญ และสิ่งที่ดีๆ ในชีวิต

ประเพณีถวายกระเจด หมู่ที่ 11 บ้านคอนหอยแครง

ประเพณีถวายกระเจดเป็นอีกพิธีกรรมหนึ่งที่มีชื่อเสียงของ หมู่ที่ 11 ประเพณีนี้จะจัดขึ้นในวันขึ้น 8 ค่ำ เดือน 8 หรือที่ชาวบ้านเรียกว่า “ประเพณีแปดสงหน” จุดเริ่มต้นของพิธีกรรมคือ ดั้งเดิมการตั้งถิ่นฐานของบรรพบุรุษต้องอาศัยการไหว้ผี ซึ่งในอดีตจะทำกันทุกปีแต่ในปัจจุบันประเพณีจะจัด 3 ปีต่อ 1 ครั้งเท่านั้น ประเพณีนี้ได้รับอิทธิพลมาจากชาวไทยน้อยไทยใหญ่ที่มาอาศัยและตั้งรกรากเมื่อครั้งหลบหนีภัยสงครามมาจากประเทศพม่า พวกเขาจึงได้ทำพิธีบนบานกับหลวงพ่อน้อยเพื่อจะได้หลุดพ้นจากการจับกุมของทหารพม่า และจะถวายกระเจดเป็นการตอบแทน ในอดีตนั้นนิยมจัดงานในพื้นที่โล่งในวัดร้าง เพื่อให้ชาวบ้านมาร่วมพิธีกรรมอย่างพร้อมเพรียง โดยการประกอบพิธีกรรมจะเริ่มขึ้นตั้งแต่วันขึ้น 7 ค่ำ โดยมีการเตรียมสำหรับไหว้เจ้าที่จนถึงวันขึ้น 8 ค่ำ เดือน 8 ชาวบ้านจะนำอาหารคาวหวานมาใส่โตก อีกทั้งมีของหวานประกอบด้วย ขนมหียกปูน กาละแม ขนมหอด ขนมงกเกวียน ผลไม้ได้แก่ มะพร้าว ส้ม ส้มโอ รวมทั้งเหล้า บุหรี่ และมีความเชื่อทำให้เตรียมเงินไป 100 บาท เวลาไปซื้อของทำบุญและให้กำเฒ่าทำสั้นๆ เวลาเดินดูของเพราะจะทำให้ได้ของที่มีคุณภาพไปทำบุญ และห้ามต่อรองราคาสินค้า เพราะเปรียบเสมือนการทำบุญนั้นจะได้บุญไม่เต็มที่ ในปัจจุบันพิธีกรรมนี้ถือเป็นพิธีกรรมประจำหมู่บ้าน และสถานที่การจัดงานนั้นจะยึดถือเอาถนนสายหลักของหมู่บ้านให้ชาวบ้านมาเข้าแถวเพื่อเตรียมรอ

พระสงฆ์มารับกระเจาด นอกจากพิธีกรรมนี้จะส่งผลให้ชาวบ้านได้มาร่วมกันทำบุญตามความเชื่อดั้งเดิมของชุมชนแล้ว พิธีกรรมนี้ถือได้ว่าเป็นการรวมญาติที่ไม่ค่อยได้เจอกันอีกด้วย สำหรับการแต่งกายในพิธีกรรมนั้น คนทรงจะแต่งตัวด้วยผ้าหางสีทอง และผ้าขาวหรือบางครั้งแต่งตัวเป็นนางละคร หรือแต่งตัวตามที่คนทรงรับร่างที่ประทับมา บทสวดในพิธีกรรมจะมีการสวดภาณยักษ์ และกล่าวบทเป็น โองการ อีกทั้งยังมีการให้พรกับผู้ที่มาร่วมงานพิธีกรรมด้วยเนื้อความที่เป็นสิริมงคล

ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ในความหลากหลายของระบบนิเวศและความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ อีกทั้งความหลากหลายทางด้านประเพณี ความเชื่อ และการประกอบอาชีพของชุมชนบางขุนไทร ทำให้ตำบลบางขุนไทร เป็นแหล่งรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับการดำรงชีพ ขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ โดยเฉพาะการประกอบอาชีพทางทะเลที่ผ่านการลองผิดลองถูก จนสามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันและถ่ายทอดกันมาหลายรุ่น เช่น วิธีการสังเกตน้ำว่าเป็นลักษณะน้ำดีหรือน้ำเสียนั้น ดูได้จากฟองน้ำที่กระจายตัวในเวลากลางคืน ถ้าฟองน้ำมีพรายน้ำเหมือนแสงหิ่งห้อยกระจายออกจะเป็นลักษณะของน้ำเสีย ถ้าไม่มีพรายน้ำจะมีลักษณะคลื่นเป็นฟองบางก็จะเป็นลักษณะน้ำดี วิธีการสังเกตแหล่งที่จะจับสัตว์น้ำว่าช่วงใดจะมีสัตว์น้ำชนิดใดหนอยู่แห่งใด ชาวประมงมีวิธีการสังเกตดังนี้คือ ถ้าในช่วงขึ้น 1 ค่ำ จะได้กุ้งแฉกกัน โป๊ะ ถ้าขึ้น 2 ค่ำ จะได้กุ้งบริเวณกันยอ และช่วงน้ำเกิด(น้ำขึ้น) จะได้กุ้งบริเวณน้ำตื้น ถ้าน้ำตาย(น้ำลง) จะได้กุ้งน้ำลึก เป็นต้น

นอกจากภูมิปัญญาเหล่านี้แล้ว ชุมชนบางขุนไทรยังใช้ความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ที่ผ่านการปฏิบัติ จนเป็นที่ยอมรับในหมู่คนส่วนใหญ่ในการประกอบอาชีพ มาประยุกต์ใช้ในวิถีชีวิตประจำวัน เช่น การเก็บหอยแครง หอยเสียบด้วยมือเปล่า โดยใช้กระดานดิบซึ่งเป็นไม้กระดานแบนๆยาวประมาณ 2 เมตร เป็นพาหนะในการเคลื่อนที่ไปเก็บหอยในพื้นที่ที่เป็นดินโคลน ทำให้เคลื่อนที่ได้อย่างรวดเร็วและไม่จมลงในโคลน ซึ่งเป็นภูมิปัญญาชาวบ้านที่สามารถคิดค้นเครื่องมือในการประกอบอาชีพได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องลงทุนเสียค่าใช้จ่ายซื้อเครื่องมือที่แพงๆมาใช้ ซึ่งวิธีดังกล่าวจะช่วยรักษาสภาพแวดล้อมไปในตัว ทำให้การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และช่วยให้การแพร่ขยายพันธุ์ของหอยทั้งสองชนิดเจริญเติบโตได้เต็มที่ ส่งผลดีต่อรายได้ของผู้ที่ประกอบอาชีพดังกล่าว ซึ่งผิดกับการใช้เรือคราดหอยเครื่องมือของเรือจะทำให้หน้าดินเสียหาย ตัวอ่อนของสัตว์น้ำผิวดินถูกทำลาย เป็นผลเสียต่อการแพร่ขยายพันธุ์ สุดท้ายก็หมดสิ้นทุกอย่าง

นอกเหนือจากภูมิปัญญาทางการประกอบอาชีพทางทะเลแล้ว ชุมชนบางขุนไทรยังมีผู้รู้ในด้านต่างๆ เช่น ช่างแขนงต่างๆ หมอยาพื้นบ้าน หมอนวดแผนโบราณ การแปรรูปอาหาร วัฒนธรรมและประเพณีต่างๆ ด้วยภูมิปัญญาพื้นบ้านเหล่านี้ ทำให้ชุมชนบางขุนไทรสามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลง ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันได้อย่างลงตัว พร้อมกับการสร้างกลไกในการปกป้องพิทักษ์ผลประโยชน์ของชุมชนได้อย่างเข้มแข็ง

องค์กรในการบริหารงานในตำบล

ตำบลบางขุนไทร อยู่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ องค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร หรือ อบต. การบริหารจัดการในพื้นที่ อบต. จะเข้ามาเป็นผู้สนับสนุนและประสานงานต่างๆ องค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร เดิมเป็นสภาตำบลบางขุนไทร ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ได้รับการประกาศจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 16 ธันวาคม 2539 และจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2540 และมีการเลือกตั้งสมาชิกสภา เมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2540 เดิมมีที่ทำการชั่วคราวอยู่ที่สถานีอนามัยตำบลบางขุนไทรหลังเก่า ต่อมาได้ย้ายที่ทำการมาตั้งอยู่ เลขที่ 1 หมู่ที่ 3 ซึ่งเป็นที่ทำการในปัจจุบัน จัดชั้น อบต. เป็นขนาดกลาง ด้านการบริหารประกอบด้วยคณะผู้บริหาร 4 คน สมาชิกสภา อบต. จำนวน 22 คน จาก 11 หมู่บ้านหมู่บ้านละ 2 คน และมีจำนวนบุคลากร (ฝ่ายประจำ) จำนวน 32 คน ซึ่งในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในตำบลบางขุนไทร ผู้นำชุมชนและประชาชนในพื้นที่จะให้ อบต. เป็นผู้ดำเนินการ ซึ่งการดำเนินงานระหว่าง อบต. กับผู้นำชุมชนและประชาชนในพื้นที่เป็นไปอย่างราบรื่น มีความร่วมมือกันเป็นอย่างดี

กลุ่ม/องค์กรที่สำคัญในชุมชน

ในตำบลบางขุนไทร ได้มีการรวมตัวเป็นกลุ่มในลักษณะต่างๆ โดยการจัดตั้งจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง หรือในบางกลุ่มเป็นการรวมตัวกันของสมาชิกในชุมชน เพื่อวัตถุประสงค์ให้การช่วยเหลือสมาชิก ที่มีความเดือดร้อนในด้านต่างๆ ส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับทุนในการประกอบอาชีพ และการระดมทุนในรูปของการออมทรัพย์ นอกจากนี้ยังมีกลุ่มที่รวมตัวกันเพื่อดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน ซึ่งในแต่ละกลุ่มก็จะมีชื่อกลุ่มบ่งบอกถึงกิจกรรมของตนเอง ดังนี้

กลุ่มทอผ้าบ้านดอนผิงแดด

ที่ตั้ง เลขที่ 13 หมู่ที่ 5 ตำบลบางขุนไทร อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี

ประธานกลุ่ม นางสาวสมบุญ น้อยพ่วง

บ้านดอนผิงแดด หมู่ที่ 5 เป็น 1 ใน 11 หมู่บ้านของตำบลบางขุนไทร คนกลุ่มแรกที่เข้ามาตั้งรกรากในบ้านดอนผิงแดดเป็นคนลาวจากเวียงจันทน์ และเมืองพวน (ลาวเวียง และ ลาวพวน) มีประเพณีวัฒนธรรมแต่เดิมที่ยังยึดถือกันมา คือ ประเพณีทำบุญส่งข้าหลวง ซึ่งจะจัดในช่วงเทศกาลวันสงกรานต์ และวิถีชีวิตอีกอย่างหนึ่งของชาวลาวเวียง คือ จะทอผ้าใช้นุ่นห่มตามครัวเรือนกันเอง แต่ในปัจจุบันการทอผ้าใช้เองในครัวเรือนได้ลดน้อยลงไป จนหาผู้รู้ในวิชาทอผ้าด้วยมือแทบไม่ได้

จากปัญหาดังกล่าวทางหมู่บ้านจึงต้องการฟื้นฟูการทอผ้าด้วยมือตามที่ปู่ย่าตายายได้เคยทำกันมา ซึ่งจะส่งผลให้ชีวิตดีขึ้น กลับคืนมาและส่งผลต่อการสร้างรายได้ของชุมชน ในปี 2541 ทางหมู่บ้านจึงได้ประสานขอความร่วมมือไปยังหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้เข้ามาช่วยเหลือในการสอนวิธีทอผ้า ซึ่งหน่วยงานที่เข้ามาให้ความช่วยเหลือหน่วยงานแรกคือ สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดเพชรบุรี

และได้มีการรวมกลุ่มจัดตั้งเป็น กลุ่มทอผ้าบ้านดอนผิงแดด ในวันที่ 1 กรกฎาคม 2541 แรกก่อตั้งมีสมาชิก 15 คน ปัจจุบันมีสมาชิก 25 คน โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาอาชีพธุรกิจชุมชน และคงไว้ซึ่งวิถีชีวิตดั้งเดิม

กลุ่มทอผ้าบ้านดอนผิงแดด หลังจากได้รับการอบรมการทอผ้าด้วยมือ ก็ได้ดำเนินกิจกรรมของกลุ่มมาจนถึงปัจจุบัน โดยมีการอบรมเพิ่มทักษะจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในทุกๆปี จนปัจจุบันทางกลุ่มได้เป็นที่รู้จักของหน่วยงาน องค์กร ชุมชน และสถาบันการศึกษาต่างๆ เข้ามาเรียนรู้และศึกษาดูงานอยู่เสมอ และผลิตภัณฑ์ของกลุ่มได้รับการคัดเลือกเป็นสินค้า OTOP ระดับ 3 ดาว และได้รับรางวัลมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ซึ่งเป็นสิ่งที่ชุมชนมีความภาคภูมิใจในการรักษาวิถีชีวิตอาชีพการทอผ้าด้วยมือ และเป็นแหล่งเรียนรู้ขององค์กร และส่งเสริมอาชีพการทอผ้าด้วยมือ ให้ขยายวงกว้างออกไป

กลุ่มเกษตรกรจุลินทรีย์บ้านดอนผิงแดด

ที่ตั้ง หมู่ที่ 5 ตำบลบางขุนไทร อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี

ประธานกลุ่ม นายชาญ ทับสี

กระบวนการเริ่มต้นของกลุ่มเกษตรกรจุลินทรีย์บ้านดอนผิงแดด มาจากการสนับสนุนของสำนักงานกองทุนเพื่อสังคมที่เข้ามาส่งเสริมการทำแผนแม่บทชุมชนร่วมกับชาวบ้านในพื้นที่ จากการทำแผนแม่บทชุมชนทำให้พบว่าชาวบ้านมีรายจ่ายมากกว่ารายรับ และชาวบ้านมีความเห็นว่าจะต้องลดรายจ่ายโดยการลดต้นทุนในการผลิต และหาทางเพิ่มรายได้ ความพยายามที่จะลดต้นทุนในการผลิตด้านการเกษตรทำให้ชาวบ้านจำนวนหนึ่งรวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรจุลินทรีย์บ้านดอนผิงแดดขึ้น โดยการนำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาดำเนินงาน ภายใต้การสนับสนุนของนักวิชาการมหาวิทยาลัยศิลปากร โดยอาจารย์สุพรชัย มั่งมีสิทธิ์ เริ่มก่อตั้งในปี พ.ศ. 2544 โดยมีการนำสมาชิกจำนวน 16 คน ไปเรียนรู้เรื่องการทำปุ๋ยจุลินทรีย์เพื่อนำมาปฏิบัติจริงในพื้นที่ การทำเกษตรชีวภาพในช่วงแรก มีผู้เข้าร่วมน้อยมากส่วนใหญ่เฝ้าดูเมื่อเห็นว่าได้ผลดีมีคุณสมบัติครบครันและชุมชนจึงเริ่มหันมาทำการเกษตรชีวภาพ ปัจจุบันมีคนเข้าร่วมกลุ่มเกษตรชีวภาพมากขึ้น เนื่องจากสมาชิกเห็นว่าการทำเกษตรชีวภาพสามารถลดต้นทุนในการผลิต และมีผลดีกับสิ่งแวดล้อม ไม่ทำให้น้ำเน่าเสีย เมื่อปล่อยลงสู่ทะเลก็ไม่มีผลกระทบต่อทะเลและยังทำให้สภาพดินดีเป็นการปรับสภาพดิน ฟางที่ใช้ ในการทำเกษตรแบบชีวภาพสามารถนำมาให้วัวกินได้ ผลผลิตที่ได้ก็ดี เช่น หากใช้สารเคมีจะได้ข้าวประมาณ 70 – 80 ถังต่อไร่ แต่ถ้าใช้ชีวภาพอาจได้ 50 – 60 ถังต่อไร่ แม้ว่าผลผลิตจะลดลง แต่ต้นทุนในการผลิตนั้นต่ำกว่าการทำเกษตรแบบชีวภาพจึงลงทุนน้อยกว่า แต่ขยายผลผลิตได้มาก สามารถขายได้ราคาดีกว่าและเป็นที่ต้องการของตลาด

นอกจากนี้กลุ่มยังศึกษาเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ อยู่เสมอ เช่นการเก็บหัวเชื้อจุลินทรีย์ มาเพาะเลี้ยง การนำน้ำข้าวหมักต่างๆ จากจุลินทรีย์ การเผาถ่านด้วยถ่านน้ำมัน 200 ลิตร การใช้ไส้ควั่นไม้จากเตาเผาถ่าน การผลิตไบโอดีเซลจากน้ำมันพืชใช้แล้ว ซึ่งเกษตรกรได้เริ่มทดลองปฏิบัติจริงแล้วได้ผลผลิตตามความต้องการ ต่อมาได้รับการสนับสนุนจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จัดเป็นศูนย์เรียนรู้เกี่ยวกับการทำเกษตรชีวภาพ เพื่อให้เกษตรกรที่มีประสบการณ์กลับมาเป็นครูสอนผู้อื่นได้ มีการจัดอบรม

เชิงปฏิบัติการแบบชาวบ้านถึงชาวบ้าน และเปิดโอกาสให้ผู้คนที่มาจากที่ต่างๆ ได้เรียนรู้การทำเกษตรชีวภาพ โดยเริ่มดำเนินการฝึกอบรมแล้ว ตั้งแต่ ปีพ.ศ. 2551 ซึ่งต่อมาทางสำนักงานเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดเพชรบุรี ได้ส่งเสริมให้กลุ่มเป็น “ศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน” เพื่อเป็นสถานที่แลกเปลี่ยน และศึกษาเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบุรี และกระทรวงมหาดไทย ได้จัดทำโครงการภูมิปัญญาแห่งแผ่นดิน ขยายผลสู่ปวงชนชาวไทยขึ้น เพื่อส่งเสริมให้นำความรู้จากแนวพระราชดำริไปขยายผลในทางปฏิบัติ อย่างเป็นรูปธรรม อำเภอบ้านแหลม จึงได้นำโครงการดังกล่าวมาดำเนินการในพื้นที่ และกำหนด ให้เป็นพื้นที่นำร่องในการขยายผลการดำเนินงาน โครงการพระราชดำริที่ประสบผลสำเร็จเป็นรูปธรรม ซึ่งก็คือศูนย์เรียนรู้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริบ้านดอนผิงแดด ในปัจจุบัน

การเชื่อมโยงเครือข่ายศูนย์เรียนรู้ฯ กับประชาชน ชุมชน และองค์กรอื่นๆ

1. มีการจัดอบรมให้กับชุมชน และกลุ่มองค์กรที่มีความสนใจ
2. มีการประสานงานและดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ เช่น สหกรณ์การเกษตร อำเภอ บ้านแหลม องค์กรบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร ศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอบ้านแหลม (กศน.) ฯลฯ

กลุ่มออมทรัพย์บ้านดอนผิงแดด

ที่ตั้ง ศาลากลางหมู่บ้าน หมู่ที่ 5 ตำบลบางขุนไทร อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี

ประธานกลุ่ม นายชาญ ทับสี

กลุ่มออมทรัพย์บ้านดอนผิงแดด หมู่ที่ 5 เป็นกลุ่มออมทรัพย์ที่แยกออกมาจาก กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต หมู่ที่ 6 ในปี 2531 โดยเริ่มการฝากเงินครั้งแรกในวันที่ 12 สิงหาคม พ.ศ. 2535 แต่เดิมนั้นก็ทำการฝากเงินรวมกับหมู่ 6, หมู่ 7, หมู่ 9, และหมู่ 11 แรกเริ่มที่มาตั้งในพื้นที่หมู่ 5 ในนามของ สหกรณ์เครดิตยูเนียน จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2540 พัฒนาการอำเภอให้เปลี่ยนชื่อเป็นกลุ่มออมทรัพย์ ครั้งแรกที่มีการฝากเงินที่หมู่ 5 นั้นมีเงินมาลงสมัคร 3,860 บาท การดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 ถึงปัจจุบัน มีสมาชิกรวมทั้งหมดเกือบ 1,000 คน เป็นระบบกองทุนหมุนเวียนมีวงเงิน 11 ล้านบาท แต่ทว่าเงินทั้งหมด นั้นนำมาให้กู้เกือบหมด ขณะนี้มีเงินเหลืออยู่ในธนาคารประมาณ 1,000,000 บาท โดยคนที่เข้ากลุ่ม มาฝากเงินนั้นเงินฝากสัจจะ จะคิดดอกเบี้ยให้ร้อยละ 6 บาทต่อปี ส่วนฝากพิเศษจะคิดดอกเบี้ยร้อยละ 4 บาท ต่อปี การทำงานของกลุ่มนั้นก็จะมีระบบฝาก ถอน ตามปกติเหมือนกับธนาคารทั่วไป แต่ทว่าการฝากพิเศษนั้น ไม่สามารถที่จะกู้ได้ การทำงานของกลุ่มก็จะมีการแบ่งหน้าที่ในการรับฝากเงินเป็นประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1. เงินฝากสัจจะ เป็นหน้าที่ของ นางสาวรุ่งทิพย์ มีพันธ์ และนางอรษา จันทรโชติ
2. เงินฝากพิเศษ เป็นหน้าที่ของ นางสาวสนา รอดยิ้ม
3. เงินฝากเด็ก เป็นหน้าที่ของ นายบุญรอด บุญล่า
4. รับคืนเงินกู้จากสมาชิก เป็นหน้าที่ของ นายสาธิต บุญล่า และนายกัมพล ทับสี

การขยายตัวของกลุ่มออมทรัพย์ หลังจากที่มีหมู่ 5 ขยายตัวออกมาแล้วก็มีหมู่อื่นๆขยายตัวตามมาเพื่อรับฝากเงินของแต่ละหมู่บ้าน โดยในระยะต่อมาประมาณ พ.ศ. 2544 นั้นมีกองทุนหมู่บ้านที่เข้ามาเป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้แต่ละหมู่บ้านนั้นแยกตัวออกไป เพื่อจัดการกับเม็ดเงินที่แต่ละหมู่บ้านจะได้รับโดยเงินล้านที่ได้รับจากรัฐบาลนั้นนำมาปล่อยกู้ให้กับชาวบ้าน และดอกเบี้ยที่ได้รับนำมาบริหารจัดการในหมู่บ้านไม่ว่าจะเป็นการสร้างสาธารณประโยชน์ หรือการพัฒนา ฯลฯ ในส่วนของเงินที่ได้รับจะมีการลงประชามติว่าจะนำเงินส่วนที่ได้นั้นไปทำอะไร หรือถ้าไม่มีโครงการอะไรก็จะนำเงินส่วนนี้มาปล่อยให้ชาวบ้านกู้ยืม

กลุ่มเกษตรธรรมชาติ

ที่ตั้ง หมู่ที่ 7 ตำบลบางขุนไทร อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี

ประธานกลุ่ม นางบัวเหวียง แจ่มศรี

กลุ่มเกษตรธรรมชาติ หมู่ที่ 7 ได้เริ่มก่อตั้งขึ้นในวันที่ 1 สิงหาคม 2546 มีสมาชิกทั้งสิ้นจำนวน 38 คน สืบเนื่องจากพื้นที่หมู่ที่ 7 ส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำนาข้าว เลี้ยงปลา และเลี้ยงสัตว์ทั่วไป จากการประกอบอาชีพดังกล่าว เกษตรกรจะประสบปัญหา เรื่องค่าใช้จ่ายต้นทุนการประกอบอาชีพสูง เนื่องจากการทำเกษตรกรรม เช่น นาข้าว แต่เดิมเกษตรกรจะใช้ปุ๋ยเคมียากำจัดศัตรูพืชและยาฆ่าแมลง ในการดูแลบำรุงรักษาซึ่งมีต้นทุนที่สูง การใช้ปุ๋ยเคมีและยากำจัดศัตรูพืชจะมีผลกระทบกับสิ่งแวดล้อมและสุขภาพร่างกายของผู้ใช้ ซึ่งในขณะนั้นได้รับความช่วยเหลือทางด้านวิชาการจากมหาวิทยาลัยศิลปากร จังหวัดนครปฐม ได้ให้แนวคิดในการจัดตั้งกลุ่ม และได้นำสมาชิกของกลุ่มร่วมกับเกษตรกรในหมู่บ้านใกล้เคียงไปอบรมทำปุ๋ยชีวภาพ ณ ศูนย์ฝึกอบรมกวิเช จังหวัดสระบุรี

ภายหลังจากการฝึกอบรมทางสมาชิกกลุ่มได้นำความรู้ที่ได้รับมาใช้ในการทำนาข้าว ซึ่งได้ผลดีเป็นอย่างมาก สมาชิกมีรายได้ที่เพิ่มมากขึ้น กุ้ง ปลา ในแม่น้ำมีมากขึ้น และตัวเกษตรกรเองก็ปลอดภัยจากสารเคมี ดินที่เสื่อมโทรมก็กลับสู่สภาพที่ดีขึ้น วัตถุประสงค์ในพื้นที่ เช่น แกลบรำ ผักตบชวา ได้นำมาใช้ทำเป็นปุ๋ย ซึ่งเป็นการใช้วัตถุดิบในพื้นที่ที่หาง่ายและสะดวก ปัจจุบันทางกลุ่ม ได้ขยายผลการทำปุ๋ยชีวภาพ โดยได้ถ่ายทอดองค์ความรู้ในเรื่องการทำปุ๋ยให้แก่เกษตรกรหมู่บ้านใกล้เคียง หน่วยงานองค์กรต่างๆ และสถาบันการศึกษาที่เข้ามาศึกษาเรียนรู้ เพื่อขยายผลให้เกษตรกรได้หันมาใช้ปุ๋ยชีวภาพแทนปุ๋ยเคมี ซึ่งส่งผลต่อรายได้ของเกษตรกร สุขภาพร่างกาย และสภาพแวดล้อมที่ดียิ่งขึ้น

กลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลตำบลบางขุนไทร

ที่ตั้ง หมู่ที่ 10 ตำบลบางขุนไทร อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี

ประธานกลุ่ม นายจรรยง พิทักษ์

กลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล ได้จัดตั้งขึ้นมา เนื่องจากชาวบ้านในตำบลบางขุนไทร ซึ่งมีอาชีพเก็บหอยแครงด้วยมือ ประสบปัญหาจากการที่มีเรือคราดหอยจากตำบลอื่น

ซึ่งใช้เครื่องจักรยนต์ เป็นเครื่องมือบุกรุกทำลายแหล่งกำเนิดของหอยแครงตามธรรมชาติ ทำให้ชาวบ้านต้องโยกย้ายถิ่นฐานไปทำกินที่อื่นเป็นจำนวนมาก

เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ชาวบ้านและผู้นำชุมชนจึงได้รวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลขึ้นในปี พ.ศ. 2536 โดยในครั้งแรกมี นายจรรยง พิทักษ์ ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 10 เป็นหัวหน้ากลุ่ม มีอาสาสมัคร 36 นาย ออกปฏิบัติงานตรวจตราปราบปรามและจับกุมผู้กระทำความผิดในเขตพื้นที่อนุรักษ์ ต่อมาทางกลุ่มได้กำหนดโครงสร้างของกลุ่มขึ้นใหม่ โดยมีนายเสน่ห์ บุรณารมย์ กำนันตำบลบางขุนไทรในขณะนั้น เป็นประธานกลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลตำบลบางขุนไทร และในปัจจุบัน นายเสน่ห์ บุรณารมย์ ได้ลาออกจากการดำรงตำแหน่งกำนันตำบลบางขุนไทร ทางกลุ่มจึงมอบให้ นายจรรยง พิทักษ์ ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 10 ขึ้นเป็นประธานกลุ่มแทน

วัตถุประสงค์ในการก่อตั้ง

1. เพื่อคุ้มครองดูแลทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลให้คงอยู่ตลอดไป
2. เพื่อป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดในเขตพื้นที่อนุรักษ์
3. เพื่อคงไว้ซึ่งอาชีพ ประเพณี วัฒนธรรมวิถีชีวิตของชาวบ้านในท้องถิ่น ให้คงอยู่ตลอดไป
4. เพื่อป้องกันการโยกย้ายถิ่นฐานของชาวบ้านในตำบลบางขุนไทร
5. เพื่อรักษาระบบนิเวศน์พื้นที่ป่าชายเลน และแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำชายฝั่งไม่ให้ถูกทำลาย

ทำลาย

การดำเนินงาน

กลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล ตั้งแต่ก่อตั้งจนถึงปัจจุบันประสบปัญหาเรื่องงบประมาณในการบำรุงรักษาเรือยนต์ ค่าวัดดูแล เชื้อเพลิงและหล่อลื่น ซึ่งทางกลุ่มต้องจัดหาเองทั้งสิ้น รวมถึงการเสียสละของอาสาสมัครที่จะต้องออกไปตรวจตรากลุ่มคุ้มครองในเขตพื้นที่อนุรักษ์ ซึ่งเป็นการเสี่ยงอันตรายเป็นอย่างมาก หากผู้จับกุมขัดขืนหรือต่อสู้ ต่อมาในปี พ.ศ. 2540 ทางกลุ่มได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมโครงการแผน “ความร่วมมือไทยสหประชาชาติ” (THAI UNCAP) ซึ่งได้รับการสนับสนุนงบประมาณเป็นจำนวนเงิน 150,000 บาท และในปี พ.ศ. 2542 ทางองค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร ได้เสนอโครงการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนเพื่อสังคม ซึ่งได้รับการสนับสนุนงบประมาณเป็นจำนวนเงิน 1,000,000 บาท เพื่อมาใช้จ่ายในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล (หอยแครง) ในพื้นที่ให้คงอยู่ตลอดไป และในปี พ.ศ. 2544 ทางกลุ่มยังได้รับรางวัลชมเชยประเภทชุมชนจากรางวัลโครงการลูกโลกสีเขียวของ ปตท.

การทำงานของกลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลตำบลบางขุนไทร นอกจากจะดูแลคุ้มครองอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลแล้ว ยังเป็นองค์กรที่ให้ความช่วยเหลือและร่วมมือกับส่วนราชการต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอ จังหวัด ในการร่วมรณรงค์รักษา ประเพณี วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของท้องถิ่น จากการทำงานของกลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล จึงเป็นที่สนใจของชุมชนและสถาบันการศึกษาต่างๆ ที่จะเข้ามาเรียนรู้วิธีการทำงานที่ทางกลุ่ม

สามารถแก้ไขปัญหของชุมชนได้ด้วยตนเอง โดยที่ทางกลุ่มมีความภาคภูมิใจมากที่สุด ก็คือ สามารถฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมชายฝั่ง เช่น แหล่งหอยแครง ป่าชายเลนและวิธีการเก็บกระดองหอยตั้งแต่รุ่นปู่ ย่า ตา ยาย ให้คงอยู่กับชุมชน ได้ตลอดมาจนถึงปัจจุบัน

ศูนย์การเรียนรู้การเกษตรอินทรีย์ – ชีวภาพ

ที่ตั้ง หมู่ที่ 11 ตำบลบางขุนไทร อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี

ประธานกลุ่ม นายอัมพร โขยา

บ้านดอนหอยแครง หมู่ที่ 11 มีเนื้อที่ประมาณ 500 ไร่ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่การเกษตรประมาณ 400 ไร่ ราษฎรในหมู่บ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตรและประกอบอาชีพทำนาทำสวนผสมผสาน เกษตรกรส่วนใหญ่จะใช้สารเคมีในการประกอบการเกษตร ทำให้มีต้นทุนค่าใช้จ่ายสูงและเป็นอันตรายต่อผู้ใช้ยาและผู้บริโภค อีกทั้งยังส่งผลต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ตามมา โดยเฉพาะในพื้นที่แหล่งน้ำและนาข้าว สารเคมีที่เกษตรกรใช้จะตกค้างทำให้ดินเสื่อมสภาพ และแหล่งน้ำเน่าเสียทางหมู่บ้านจึงเกิดแนวความคิดในการที่จะลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกรและการลดใช้สารเคมีซึ่งเป็นอันตรายต่อผู้ใช้และสิ่งแวดล้อม

โดยทางหมู่บ้านได้เริ่มทำการศึกษาทำปุ๋ยหมักชีวภาพ สารสมุนไพร(ใช้ป้องกันแมลง) ซึ่งได้รับการช่วยเหลือจากนักวิชาการและองค์กรต่างๆ มาถ่ายทอดความรู้ เป็นระยะเวลา 4 ปี ทางหมู่บ้านก็เห็นว่าการทำปุ๋ยหมักชีวภาพ, ปุ๋ยน้ำอินทรีย์, สารสมุนไพร มาใช้ในการเกษตร ทำให้ต้นทุนการผลิตลดลง ผลผลิตเพิ่มขึ้น ไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม จากความสำเร็จดังกล่าวทางหมู่บ้านจึงได้จัดตั้งศูนย์เรียนรู้เกษตรอินทรีย์ – ชีวภาพขึ้น เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้แก่เกษตรกรในหมู่บ้านใกล้เคียงและจากชุมชนอื่นๆ ที่เข้ามาศึกษาดูงานเป็นจำนวนมาก

สภาพปัญหาและความต้องการของประชาชน

จากรายงานสภาพปัญหาความต้องการของราษฎรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร จะพบว่าตำบลบางขุนไทร มีปัญหาหลักๆในพื้นที่อยู่ทั้งสิ้น จำนวน 5 ปัญหา ดังนี้

ปัญหาที่ 1 ปัญหาน้ำเพื่อการเกษตรไม่เพียงพอ

สภาพปัญหา พื้นที่การเกษตรในเขต อบต. บางขุนไทร เป็นพื้นที่ปลายน้ำ จะทำนาข้าวได้ปีละครั้ง เมื่อถึงฤดูแล้งจะต้องปล่อยพื้นที่นาข้าวให้เปล่าประโยชน์เนื่องจากไม่มีน้ำ และในกรณีที่มี

การปล่อยน้ำมาจากชลประทานบางครั้งน้ำจะมาไม่ถึง มีการกักน้ำในพื้นที่ด้านบน และคูคลองส่งน้ำของชลประทานก็มีปัญหาดินเลนทำให้น้ำมาได้ไม่เต็มที่ ซึ่งเป็นปัญหาโดยตลอด

ความต้องการ ประชาชนในพื้นที่ต้องการให้กรมชลประทานปรับปรุงระบบส่งน้ำเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการระบายน้ำ ซึ่งจะทำให้พื้นที่การเกษตรในเขต อบต. บางขุนไทร ได้ใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ ทำให้เกษตรกรมีรายได้ที่มากขึ้นตามมา

ปัญหาที่ 2 ปัญหาเรื่องเรือคราดหอย

สภาพปัญหา พื้นที่ตำบลบางขุนไทรเป็นแหล่งกำเนิดของหอยแครงและหอยเสียบธรรมชาติที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย ประชาชนส่วนใหญ่มีรายได้จากอาชีพการเก็บหอยด้วยมือ แต่ปัจจุบันก็ยังมีกรลักลอบใช้เรือคราดหอยเข้ามาในพื้นที่ ซึ่งนอกจากจะทำลายแหล่งรายได้ของประชาชนแล้วยังทำลายระบบนิเวศน์ป่าชายเลนอีกด้วย แม้จะมีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลขึ้นเพื่อเฝ้าระวังและออกตรวจพื้นที่ชายฝั่งแล้วก็ตาม แต่ก็ยังเกิดการลักลอบทำการประมงคราดหอยอยู่เป็นประจำ

ความต้องการ ประชาชนต้องการให้ภาครัฐ โดยเฉพาะกรมประมง ใช้มาตรการทางกฎหมายอย่างเด็ดขาดจัดการปัญหา โดยการจับกุมและยึดเรือไม่ให้สามารถนำออกมาทำการลักลอบคราดหอยได้อีก

ปัญหาที่ 3 ปัญหาน้ำเค็มเข้าพื้นที่การเกษตรและปัญหาการระบายน้ำในกรณีน้ำท่วม

สภาพปัญหา ในพื้นที่ อบต. บางขุนไทร มีพื้นที่ทั้งภาคการเกษตร ภาคการประมงและการทำนาเกลือ โดยมีถนนคันกั้นน้ำเค็มของชลประทานเป็นถนนแบ่งเขตระหว่างพื้นที่การเกษตรและพื้นที่น้ำเค็ม มีการก่อสร้างประตูระบายน้ำปิด-เปิด บนถนนดังกล่าวในเขต อบต. จำนวน 2 จุด แต่ในบางครั้งเมื่อเกิดน้ำทะเลหนุน น้ำทะเลก็สามารถไหลซึมผ่านประตูเข้าสู่พื้นที่การเกษตร ทำให้เกิดความเสียหายต่อพืชผลของเกษตรกร แต่ในฤดูฝนเมื่อเกิดน้ำท่วมในเขตจังหวัดเพชรบุรี ทางชลประทานจะระบายน้ำออกสู่ทะเลที่อำเภอบ้านแหลม ซึ่งในพื้นที่ อบต. บางขุนไทรก็จะระบาย ออกทางประตูระบายน้ำดังกล่าว แต่จะระบายได้ไม่ทันจำเป็นต้องขุดถนนออกทุกครั้งเมื่อเกิดน้ำท่วม ซึ่งทำให้การสัญจรไปมาของประชาชนมีปัญหา

ความต้องการ ประชาชนต้องการให้หน่วยงานกรมชลประทาน ก่อสร้างประตูระบายน้ำให้มีความกว้างเพียงพอ เช่น ประตูบานโค้งแบบยก และควรจะแก้ไขประตูระบายน้ำทุกบานในเขตพื้นที่บนถนนคันกั้นน้ำเค็มที่ผ่านอำเภอบ้านแหลม เพราะหากระบายน้ำไม่ทันไร่นาของราษฎรก็เสียหายอย่างมากและจะส่งผลกระทบต่อการสัญจรบนถนนเพชรเกษมที่มีน้ำท่วมขังระบายไม่ทัน ซึ่งเป็นปัญหาทุกครั้งเมื่อเกิดน้ำท่วมในจังหวัดเพชรบุรี

ปัญหาที่ 4 ปัญหาน้ำกัดเซาะตลิ่งริมคลองบางขุนไทร

สภาพปัญหา คลองบางขุนไทรเป็นคลองสายหลักในตำบล เป็นคลองระบายน้ำในฤดูน้ำท่วมออกสู่ทะเลและเป็นคลองที่ประชาชนใช้เป็นเส้นทางสัญจรออกไปประกอบอาชีพประมงในทะเลบริเวณคลองรีมคลอง มีปัญหาการกัดเซาะ ซึ่งการแก้ไขปัญหาดังกล่าวจำเป็นต้องใช้เทคนิคการก่อสร้างจากหน่วยงานที่มีความรู้ความชำนาญตลอดจนใช้งบประมาณจำนวนมาก

ความต้องการ ประชาชนต้องการให้หน่วยงานองค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบุรีโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดเพชรบุรีดำเนินการก่อสร้างเขื่อนหรือผนังกันดินในพื้นที่หมู่ที่ 1 หมู่ที่ 2 และหมู่ที่ 3

ปัญหาที่ 5 ปัญหาร่องน้ำปากอ่าวออกสู่ทะเลตื้นเขิน

สภาพปัญหา ตำบลบางขุนไทร มีร่องน้ำออกสู่ทะเลที่เป็นเส้นทางสัญจรของเรือประมงในการออกไปประกอบอาชีพทางทะเล จำนวน 2 ร่องน้ำ คือ ร่องน้ำคลองบางขุนไทร หมู่ที่ 2 และร่องน้ำคลองบ้านบางอิน หมู่ที่ 8 ซึ่งตื้นเขินเป็นอุปสรรคต่อการเดินเรือไปประกอบอาชีพ สาเหตุเกิดจากตะกอนดินโคลนที่พัดมากับน้ำทะเลเวลาขึ้น-ลง

ความต้องการ ประชาชนต้องการให้หน่วยงานกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวีขุดลอกร่องน้ำ บริเวณหมู่ที่ 2 และหมู่ที่ 8 เป็นประจำทุกปี เพื่อช่วยขจัดปัญหาดังกล่าวให้หมดไป

บทสรุปเรื่องราวจากชุมชนตำบลบางขุนไทร

ชุมชนบางขุนไทรในอดีต เป็นชุมชนที่สามารถพึ่งตนเองได้ในทุกๆด้าน โดยเฉพาะเรื่องอาหาร เนื่องจากโดยลักษณะทางกายภาพของตำบลบางขุนไทร ที่มีความหลากหลายในระบบนิเวศน์ เช่น มีพื้นที่ที่เป็นป่าชายเลน ซึ่งเป็นแหล่งที่อยู่และขยายพันธุ์ของสัตว์น้ำทะเลชนิดต่างๆ โดยเฉพาะหอยแครง หอยเสียบ ที่นี้อาจกล่าวได้ว่าเป็นแหล่งหอยแครงธรรมชาติที่ใหญ่ที่สุดของประเทศ เนื่องจากลักษณะของหาดโคลนของบางขุนไทร เกิดจากตะกอนของแม่น้ำสายสำคัญของภาคตะวันตก คือแม่น้ำ

เพชรบุรีและแม่น้ำแม่กลอง ที่ไหลลงสู่ทะเลหน้าเอาตะกอนแม่น้ำไหลลงมาด้วย และพัดเข้าสู่ชายฝั่งตำบลบางขุนไทรและพื้นที่ใกล้เคียง ทำให้พื้นที่หาดโคลนของตำบลบางขุนไทร เป็นแหล่งขยายพันธุ์ที่สำคัญของสัตว์น้ำทะเลประเภท กุ้ง หอย ปู ปลา ดังนั้นเศรษฐกิจในยุคแรกของชุมชนที่อาศัยอยู่ใกล้ชายฝั่ง มีความผูกพันกับอาชีพประมงเป็นส่วนใหญ่

นอกจากความสมบูรณ์ของทรัพยากรทางทะเลแล้ว ชุมชนบางขุนไทรยังมีพื้นที่ที่อยู่ลึกเข้ามาจากชายฝั่ง ที่มีผืนดินที่อุดมสมบูรณ์เหมาะกับการทำเกษตรกรรม ดังนั้นวิถีชีวิตของชุมชนในบริเวณนี้ จึงประกอบอาชีพทำนาข้าว ปลูกมะพร้าว และทำปศุสัตว์ ในยุคแรกที่เข้ามาตั้งถิ่นฐาน

เมื่อมองภาพรวมของบางขุนไทรในยุคเริ่มแรกจะพบว่า เป็นชุมชนที่พึ่งตนเองในทุกๆด้าน โดยเฉพาะปัจจัยที่สำคัญในการดำรงชีพ เช่นเรื่องข้าวปลาอาหาร เป็นต้น นอกจากจะสามารถผลิตเพื่อใช้ในชุมชนของตนเองได้เพียงพอแล้ว ยังสามารถผลิตเพื่อจำหน่ายทั้งในและนอกชุมชน ส่งผลให้สภาพความเป็นอยู่ในชุมชนมีสภาพชีวิตที่ดี อาจกล่าวได้ว่าเศรษฐกิจของชุมชนบางขุนไทรในขณะนั้น ได้อาศัยความอุดมสมบูรณ์ของของทรัพยากรทั้งทางบกและทางทะเล เป็นต้นทุนในการผลิตอย่างแท้จริง

การเปลี่ยนแปลง

ในช่วงต่อมาของชุมชนบางขุนไทร ซึ่งอยู่ในช่วงประมาณปี 2511 – 2515 เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญหลายด้านในชุมชน เช่นมีการขุดคลองชลประทานเข้ามาในพื้นที่ การสร้างเขื่อนเพชรบุรี การสร้างถนนคันกั้นน้ำเค็มเบอร์หนึ่ง จากอำเภอบ้านแหลมผ่านตำบลบางขุนไทร รวมถึงการใช้ทรัพยากรทางทะเลอย่างเข้มข้นจากคนนอกชุมชน สถานการณ์เหล่านี้ได้ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจสังคมภายในชุมชน วิถีชีวิตของชุมชนเริ่มเปลี่ยนแปลงไป มีการอพยพไปทำงานต่างถิ่น อาชีพดั้งเดิมของชุมชน เช่น การทำประมงด้วย อวนลาก ยอ ค่อยๆ หดหายไป

ช่วงเวลาก่อนการสร้างเขื่อนเพชรบุรีนั้น ชุมชนบางขุนไทรนั้นมีน้ำในการทำนาข้าวอย่างพอเพียง คุณภาพน้ำดีกว่าในปัจจุบันนี้มาก เมื่อถึงฤดูฝนน้ำท่าต่างๆก็จะไหลหลาก จากทางเหนือมาตามคลองธรรมชาติที่มีอยู่หลายสายในชุมชน รวมทั้งคลองบางขุนไทรที่เป็นคลองสายสำคัญในชุมชน นอกจากความสมบูรณ์ของน้ำท่าแล้ว สัตว์น้ำจืด กุ้ง หอย ปู ปลาชนิดต่างๆ ก็มาพร้อมกับน้ำ ผู้คนในท้องถิ่นได้อาศัยเป็นอาหารอีกทางหนึ่ง เมื่อมีการสร้างเขื่อนเพชรบุรีเสร็จสิ้นลง สิ่งต่างๆที่ชุมชนบางขุนไทรเคยได้รับ เมื่อถึงคราวน้ำเหนือหลากก็มีน้อยลงหรือเกือบจะไม่ได้รับเลย แม้จะมีการขุดคลองส่งน้ำเข้ามาในพื้นที่บางส่วนของตำบลบางขุนไทรก็ตาม แต่ระบบชลประทานดังกล่าวก็ไม่สามารถทดแทนสิ่งที่เสียไปได้อย่างเช่นในอดีต ทั้งนี้เนื่องจากชุมชนบางขุนไทร เป็นชุมชนที่อยู่ปลายน้ำกว่าจะมีน้ำสำหรับการทำนาในปีหนึ่งๆ ก็ต้องเฝ้ารออย่างยากเย็น เป็นผลกระทบที่ชุมชนบางขุนไทรได้รับจากการเปลี่ยนแปลงชุมชนประการที่หนึ่ง

ผลกระทบอีกประการหนึ่ง ที่เกิดขึ้นกับชุมชนบางขุนไทรคือ การสร้างถนนคันกั้นน้ำเค็มเบอร์หนึ่ง จากอำเภอบ้านแหลมผ่านบางขุนไทรเพื่อป้องกันน้ำเค็มจากทะเลไหลเข้าพื้นที่ ซึ่งในอดีต

การระบายน้ำจากพื้นที่ลุ่มสู่ทะเล ทำให้รวดเร็วเมื่อถึงคราวน้ำเหนือหลาก น้ำก็จะพัดพาสิ่งต่างๆ จากพื้นที่ลุ่มสู่ท้องทะเลในเวลาอันรวดเร็ว เสมือนหนึ่งเป็นการชำระล้างแผ่นดินที่อยู่ริมทะเล ผ่านคูคลองต่างๆ ให้สะอาด ดังนั้นน้ำท่าตามคูคลองที่มีอยู่ในชุมชน สามารถใช้อุปโภคบริโภคได้ รวมทั้งใช้ในการเกษตรด้วย เพราะมีการถ่ายเทที่ดี คูคลองที่มีอยู่ก็ไม่ตื้นเขิน เมื่อสร้างถนน สายดังกล่าวเสร็จสิ้นลง ปัญหา น้ำเน่าเสีย การตื้นเขินคูคลองที่มีอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคลองบางขุนไทร ที่ชุมชนได้อาศัยน้ำในการอุปโภคบริโภค และการเกษตรรวมถึงเป็นเส้นทางคมนาคม ทางน้ำที่ใช้สัญจรติดต่อกับทางอื่น ไม่สามารถใช้ประโยชน์ดังในอดีตได้ ถ้าคลองตื้นเขิน น้ำเค็ม น้ำกร่อย เข้ามาแทนที่

เหตุการณ์การใช้ทรัพยากรทางทะเลอย่างเข้มข้นจากกลุ่มคนนอกชุมชนเริ่มรุนแรงขึ้น ในอดีตการประกอบอาชีพประมงของชุมชนที่ใกล้เคียงฝั่ง มีหลากหลายวิธีการ เช่น การทำอวนลาก ทำขอ เก็บหอยแครง หอยเสียบด้วยมือเปล่า เป็นต้น ต่อมาทรัพยากรในทะเลลดน้อยลง ประกอบกับมีชาวประมงนอกพื้นที่เข้ามาทำประมงในเขตบางขุนไทร ทำให้การประมงบางอย่างต้องเลิกralงไป เพราะจับสัตว์น้ำได้น้อยลง อย่างเช่นการทำอวนลาก ทำขอ ยังคงเหลือการทำประมงชายฝั่ง และการเก็บหอยในบริเวณดอนหอยแครง ที่ยังคงทำกันอยู่จนถึงปัจจุบัน แม้จะได้ผลผลิตไม่ดีเหมือนอดีตที่ผ่านมาก็ตาม โดยเฉพาะการเก็บหอยแครงด้วยมือ เป็นอาชีพที่เป็นเอกลักษณ์ประจำชุมชนตำบลบางขุนไทรไปแล้ว ด้วยความที่เป็นแหล่งหอยแครงธรรมชาติที่ใหญ่ที่สุดของประเทศ จึงทำให้มีกลุ่มทุนนอกชุมชนลักลอบเข้าเก็บหอยด้วยการใช้เรือคราด ซึ่งผิดกับผู้คนในชุมชนตำบลบางขุนไทร ที่ใช้เพียงกระดานและถังใส่หอยในการออกไปเก็บหอย ไม่ได้ใช้อุปกรณ์พิเศษอื่นใด จึงทำให้แหล่งทำมาหากินคือดอนหอยแครงยังคงเป็นแหล่งแพร่พันธุ์ของหอยได้จนถึงทุกวันนี้ แต่เมื่อกลุ่มคนนอกชุมชนเข้ามาใช้เรือคราดคราดหอยในพื้นที่ทำกินของชุมชน ได้สร้างความเสียหายต่อแหล่งที่อยู่ของหอย หน้าดินเสียหายจากคราด สัตว์น้ำตัวอ่อนถูกทำลาย ทำให้ปริมาณหอยแครง หอยเสียบ ลดลงส่งผลกระทบต่อชีวิตการเป็นอยู่ของชุมชน ที่อาศัยทรัพยากรทางทะเลสำหรับเลี้ยงชีพ คนที่เคยทำประมงบางครอบครัวก็ออกไปรับจ้างเป็นลูกเรือประมงยังที่อื่น เช่น ทางภาคใต้ ส่วนครอบครัวที่มีอาชีพเก็บหอยแครงหอยเสียบบางส่วน ก็ออกไปรับจ้างเก็บหอยแครงในพื้นที่อื่น เช่น จังหวัดชลบุรี และจังหวัดนครราชสีมา ปัญหาการอพยพแรงงานเริ่มมีขึ้นจากผลพวงดังกล่าว และปัญหาทางสังคม เช่น ปัญหา ยาเสพติด ปัญหาโรคเอดส์ เริ่มแพร่เข้ามาในชุมชนมากขึ้น

การปรับตัวของชุมชน

จากปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนบางขุนไทรตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ทำให้ชุมชนพยายามหาทางออกบนพื้นฐานที่สอดคล้องกับศักยภาพของตนเอง เช่นการเกิดอาชีพใหม่ๆ ขึ้นมาทดแทนอาชีพดั้งเดิมที่มีปัญหา คือการทำนาเกลือเพื่อทดแทนอาชีพการทำประมงอวนลาก และทำขอ รวมทั้งการริเริ่ม การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเช่น กุ้ง ปลา เป็นต้น ปัจจุบันชุมชนบางขุนไทรเป็นแหล่งผลิตเกลือสมุทรที่สำคัญแห่งหนึ่งของภาคตะวันตก มีพื้นที่ในการทำนาเกลือกว่าหกพันไร่

นอกจากการหันมาทำนาเกลือในพื้นที่ชุมชนที่อยู่ติดชายฝั่งแล้ว อาชีพรับจ้างทั่วไป ทั้งในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร ก็เป็นอีกอาชีพหนึ่งที่มีครัวเรือนจำนวนมากหันมาประกอบอาชีพนี้ เพิ่มขึ้นทุกหมู่บ้าน ในตำบลบางขุนไทร และพบว่าเป็นอาชีพที่ทำรายได้รวมเป็นอันดับแรกๆ ของหลายหมู่บ้าน ทั้งนี้เป็นเพราะว่าโดยลักษณะทางกายภาพของชุมชนบางขุนไทรที่มีความหลากหลาย ส่งผลให้มีการประกอบอาชีพหลายอย่างตามมา (การทำนาเกลือเป็นงานที่ต้องจ้างแรงงานหลายขั้นตอน) ซึ่งเป็นผลดีต่อคนในชุมชนช่วยแก้ปัญหาการอพยพแรงงานไปยังท้องถิ่นต่างๆ ได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ มีการจ้างงานในพื้นที่แล้ว รอบๆชุมชนบางขุนไทรยังเป็นแหล่งที่ตั้งของโรงงานแปรรูปอาหารทะเล และงานก่อสร้างต่างๆทำให้ประชากรในพื้นที่มีทางเลือกมากขึ้น โดยรวมแล้วสภาพการว่างงานในชุมชน บางขุนไทรมีน้อยมาก จากองค์ประกอบเหล่านี้จึงทำให้ชุมชนบางขุนไทร สามารถปรับตัว ตามการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี ไม่อยู่ในสภาพสังคมชุมชนล่มสลายอย่างหลายชุมชน ของประเทศ

การปรับตัวของชุมชนในด้านอื่นนอกเหนือจากเรื่องอาชีพแล้ว ที่เด่นชัดคือ การรวมตัวของชาวบ้าน เพื่อปกป้องสิทธิประโยชน์ของชุมชน เช่น กรณีการรวมตัวของกลุ่มอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล ที่เริ่มก่อตั้งเมื่อปลายปี 2535 เป็นการรวมตัวของผู้นำและชาวบ้าน ที่ได้รับผลกระทบจากกรณีเรือคราดหอย คณะกรรมการและชาวบ้านในพื้นที่ต่างทำงานด้วยความเสียสละ และอดทน แม้ในระยะแรกสมาชิกจะมีจำนวนไม่มากก็ตาม แต่จากการทำงานอย่างทุ่มเทของกลุ่มฯ ก็สามารถแก้ปัญหาเรือที่ลักลอบเข้ามาคราดหอยได้ระดับหนึ่ง กว่า 20 ปีที่ทางกลุ่มอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลได้ดำเนินกิจกรรมมา ปัจจุบันจึงเป็นที่ยอมรับของสังคมมากขึ้น และชุมชน ตำบลบางขุนไทรก็เป็นที่รู้จักของสาธารณชนทั้งภาครัฐและเอกชนมีรายการสารคดีทางโทรทัศน์ช่องต่างๆ มาขอถ่ายทำการดำเนินงานของกลุ่มอนุรักษ์ฯ และวิถีชีวิตของชุมชนอยู่เป็นระยะ การเสียสละร่วมกัน ของชุมชนเพื่อรักษาแหล่งทำมาหากินของส่วนรวมอย่างเช่นคอนหอยแครง เป็นกิจกรรมที่แสดงให้เห็น ถึงการเสียสละเพื่อสาธารณะ ที่น่าชื่นชมเป็นสิ่งดีงามที่เกิดขึ้นในชุมชนบางขุนไทร

ปัจจัยที่มีผลต่อความเข้มแข็งของชุมชน

เมื่อดูภาพรวมทั้งหมดของชุมชนบางขุนไทรแล้วพบว่า มีหลายปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนให้ชุมชน สามารถปรับตัว ให้ทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากปัจจัยภายในและภายนอก และเป็นจุดแข็ง ของชุมชนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เช่น

ความหลากหลายในชุมชน ทั้งระบบนิเวศน์และอาชีพ ทำให้ชุมชนมีทางเลือกมากขึ้น เมื่อประสบปัญหาในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง ชุมชนสามารถที่จะปรับเปลี่ยนได้ตามศักยภาพที่มีอยู่ในท้องถิ่น พบว่าชุมชนบางขุนไทรประกอบไปด้วยลักษณะทางกายภาพที่เอื้อต่อการผลิตสำหรับการดำรงชีพ มีพื้นที่ที่เหมาะสมกับการประมงชายฝั่งมีป่าชายเลนเป็นแหล่งแพร่ขยายพันธุ์ของสัตว์น้ำ พร้อมกับเป็นแหล่งเศรษฐกิจของชุมชนโดยเฉพาะ “คอนหอยแครง” นอกจากคอนหอยแครงแล้ว ยังมีพื้นที่ที่เหมาะสมกับการทำนาเกลือ ปัจจุบันในชุมชนบางขุนไทรมีพื้นที่สำหรับการทำนาเกลือกว่าหกพันไร่ มีผลผลิตเกลือสมุทรปีละหลายล้านบาท สำหรับกิจกรรมต่างๆในการทำนาเกลือนี้มีขั้นตอนและวิธีการหลายอย่าง และจำเป็นต้องใช้แรงงานเป็นจำนวนมากทำให้เกิดการจ้างแรงงานในท้องถิ่น สร้างรายได้ให้กับชุมชนในแต่ละปีเป็นจำนวนไม่น้อย ส่วนในพื้นที่ดอนสภาพของพื้นดินเหมาะแก่การทำเกษตรกรรม เช่นการทำนาข้าว ทำให้ชุมชนที่ตั้งบ้านเรือนในบริเวณนี้ทำนาปลูกข้าว ไม้ผล เลี้ยงสัตว์ และเมื่อมีช่วงเวลาว่างก็ไปทำงานรับจ้างทั้งในและนอกตำบล ทำอาชีพประมงชายฝั่ง ทำนาเกลือในบางครัวเรือนที่มีพื้นที่อยู่ใกล้ชายฝั่ง ความหลากหลายต่างๆที่มีในชุมชนบางขุนไทร จึงเป็นต้นทุนที่สำคัญของชุมชนที่เอื้อต่อการปรับเปลี่ยนแนวทางวิถีชีวิตให้สภาพสังคมหมู่บ้านสามารถดำรงอยู่ได้ ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงทั้งจากภายนอกและภายใน

ความได้เปรียบในทำเลที่ตั้ง ชุมชนบางขุนไทรที่มีทำเลที่ตั้ง อยู่ไม่ไกลจากตัวจังหวัดเพชรบุรี (ประมาณ 12 กิโลเมตร) และตัวอำเภอบ้านแหลม (ประมาณ 6 กิโลเมตร) ซึ่งในย่านดังกล่าวเป็นทำเลที่ตั้งของโรงงานหลายประเภท เช่น โรงงานแปรรูปอาหารทะเล และแหล่งงานก่อสร้างต่างๆ ประชากรในพื้นที่สามารถเดินทางเข้าไปทำงานในลักษณะไปเช้าเย็นกลับได้สะดวก เส้นทางคมนาคมเชื่อมต่อระหว่างชุมชนอื่นสะดวกรวดเร็ว อาชีพรับจ้างประเภทต่างๆ จึงเป็นอาชีพที่สำคัญอีกอาชีพหนึ่งในชุมชนบางขุนไทร ที่สร้างรายได้ให้กับสมาชิกในชุมชนบางขุนไทรปีละจำนวนมากๆ และในบางหมู่บ้านเมื่อฤดูที่รายได้รวมต่อปีของหมู่บ้านแล้ว พบว่ารายได้หลักมาจากอาชีพรับจ้าง ซึ่งแตกต่างจากอดีตมาก

ความเป็นเอกภาพในชุมชน จากประวัติการตั้งถิ่นฐานของชุมชนบางขุนไทรในยุคแรกๆ พบว่าคนกลุ่มแรกที่อพยพเข้ามาตั้งบ้านเรือนในเวลานั้น มาจากคนหลายเชื้อชาติ เช่น เชื้อสายจีน (เป็นกลุ่มคนสำคัญในการก่อตั้งชุมชนบางขุนไทร) คนเชื้อสายลาวที่มาจากเวียงจันทน์ ที่เรียกตนเองว่าลาวเวียง และลาวพวน หมายถึงคนลาวที่มาจากเมืองพวน ที่อพยพเข้ามาอยู่ในเมืองไทยในครั้งรัชกาลที่ 4, 5 คนเชื้อสายแขกมลายู และคนที่ท้องถิ่นในย่านใกล้เคียงซึ่งเป็นคนพื้นเพเดิม ในแต่ละเชื้อสายที่อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในตำบลบางขุนไทร จะมีชุมชนที่รวมกลุ่มเฉพาะเชื้อชาติ เช่น คนที่มีเชื้อสายจีนมักจะตั้งบ้านอยู่ในบริเวณใกล้ชายทะเล (หมู่ 1,2,3) ส่วนคนที่มีเชื้อสายลาว มักจะตั้งหมู่บ้านของตนเองในบริเวณที่ดอน (หมู่ 5,6) คนที่มีเชื้อสายแขกมลายู หรือนับถือศาสนาอิสลามจะตั้งชุมชนของตนเองที่หมู่ 4 ส่วนคนที่อาศัยอยู่ในย่านใกล้เคียงชุมชนบางขุนไทรมาก่อน จะตั้งบ้านเรือนอยู่ที่หมู่ 7,8,9,10 และ 11

ในความหลากหลายของชุมชนที่มารวมตัวกันเป็นชุมชนตำบลบางขุนไทร ต่างอยู่ร่วมกันได้อย่างผสมผสานกลมกลืน ไม่มีความขัดแย้งในเรื่องเชื้อชาติ ความเชื่อ หรือศาสนาที่แตกต่างกัน แต่กลับมีความเป็นปึกแผ่นในชุมชน แม้จะมีเรื่องที่ไม่เห็นด้วยเหมือนกันทุกเรื่อง เมื่อเกิดปัญหาขึ้นในชุมชน ทุกฝ่ายก็ระดมประสานความร่วมมือ แก้ปัญหาท้องถิ่นด้วยความพร้อมเพรียง เช่น กรณีเรือคราดหอย หรือกรณีการเลี้ยงหอยแมลงภู่ที่รุกล้ำเข้ามา และมีการปิดบังทางไหลวนของน้ำทะเลที่บริเวณดอนหอยแครง ทั้งสองปัญหาดังกล่าวชุมชนได้ลุกขึ้นมาปกป้องสิทธิของชุมชนอย่างเต็มที่ จนสามารถแก้ปัญหาคลี่คลายไป ด้วยความเสียสละร่วมกันของคนในชุมชน

การยอมรับจากสังคมภายนอก ด้านกระบวนการการทำงานของประชาชนที่เข้มแข็ง อย่างเช่น กลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลตำบลบางขุนไทร ที่ได้รับความสนใจเป็นอย่างมาก ทั้งจากสถาบันการศึกษาและภาคสื่อมวลชนที่เข้ามาถ่ายทำสารคดี กระบวนการการทำงานของกลุ่มฯ รวมทั้งวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของบางขุนไทรได้ออกเผยแพร่ต่อสาธารณะอยู่มิได้ขาด กว่าจะมาถึงจุดนี้ได้ ผ่านการทดสอบจากหลายปัญหาที่เกิดขึ้นกับชุมชน รวมทั้งการคิดค้นวิธีการที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยพลังของชุมชน จนหลายปัญหาสามารถผ่านพ้นวิกฤตไปได้ ด้วยกระบวนการและวิถีคิดของชุมชนจึงเป็นที่สนใจของสังคมภายนอก ในรูปแบบการปรับตัวต่อสถานการณ์ต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปของชุมชน บางขุนไทรในวันนี้ จึงกลายเป็นสถานที่ศึกษาดูงานจากหลายหน่วยงาน ที่ให้การยอมรับว่าเป็นชุมชนที่เข้มแข็งที่น่าศึกษา พร้อมทั้งได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ ในเรื่องงบประมาณและวิชาการ

ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นทุนทางสังคมที่สำคัญของบางขุนไทร ที่มีส่วนช่วยให้ชุมชนบางขุนไทรคงความเป็นสังคมชนบทอยู่ได้ องค์ความรู้ต่างๆ ที่ได้สั่งสมกันมาหลายชั่วอายุคนได้กลายเป็นพลังอันสำคัญที่ทำให้การปรับตัวต่อสถานการณ์ต่างๆ ของชุมชนผ่านไปด้วยดี จากความหลากหลายในด้านต่างๆ ที่มีอยู่ในชุมชน การผสมกลมกลืนกันอย่างลงตัวของวิถีชีวิตที่หลากหลาย ชุมชนบางขุนไทรจึงเป็นแหล่งสั่งสมประสบการณ์ความรู้ในด้านต่างๆ ไว้มากมายหลายด้าน ที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีพ

ด้วยปัจจัยต่างๆ ข้างต้นทำให้ชุมชนบางขุนไทรเป็นชุมชนที่มีความยืดหยุ่นสูง สามารถปรับเปลี่ยนแนวทางการครองชีพ ได้เหมาะสมสอดคล้องกับศักยภาพของตนเอง จนเป็นที่ยอมรับของสังคมภายนอกและเป็นชุมชนที่น่าติดตามศึกษากระบวนการทำงานในภาคประชาชน ที่มีส่วนกำหนดทิศทางการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองได้ค่อนข้างดี

ความเป็นมาของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร

ในอดีตสังคมไทย มีวัฒนธรรมการอยู่แบบช่วยเหลือเกื้อกูล มีน้ำใจต่อกัน อดีตเราเคยได้รับสวัสดิการจากธรรมชาติไม่ว่าจะเป็นป่าไม้จากป่าชายเลน กุ้ง หอย ปู ปลา จากแม่น้ำลำคลอง ยามเจ็บป่วยใช้

ไช่ยาจากสมุนไพร เพื่อนบ้านมาเผ่าให้กำลังใจมีปัญหาชีวิต มีศาสนา และผู้อาวุโส ในชุมชนเป็นที่พึ่ง นี่คือการสวัสดิการที่ธรรมชาติและผู้คนมีให้แก่กัน บนพื้นฐานของการเกื้อกูล มีน้ำใจ และเคารพซึ่งกันและกัน ระหว่างคนกับคน และคนกับธรรมชาติ

ปัจจุบันถึงแม้ภาครัฐจะจัดสวัสดิการให้กับประชาชนในรูปของตัวเงิน และสิ่งของช่วยเหลือ แต่ก็ยังไม่สามารถจัดสวัสดิการได้อย่างครอบคลุมทุกประเภท และตามความต้องการของประชาชน และมักติดขัดในเรื่องระเบียบแบบแผนของทางราชการ ซึ่งการจัดสวัสดิการเดิมที่มีอยู่ในพื้นที่ตำบลบางขุนไทรจะมีการจัดสวัสดิการทั้งในภาครัฐและของประชาชนในชุมชนเอง ดังนี้

การจัดสวัสดิการในภาครัฐ

1. เงินกองทุนหมู่บ้าน

เป็นเงินที่รัฐบาลสมัย พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี ได้จัดสรรให้แก่ทุกหมู่บ้านเพื่อเป็นเงินทุนในการกู้ยืมประกอบอาชีพของคนในชุมชน หมู่บ้านละหนึ่งล้านบาท

2. เงินโครงการเศรษฐกิจชุมชน

เป็นเงินที่รัฐบาลสมัย นายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี ได้จัดสรรให้องค์การบริหารส่วนตำบลทุกแห่งหมู่บ้านละ 1 แสนบาท เป็นเงินลงทุนในการให้กลุ่มอาชีพได้กู้ยืมในการลงทุนประกอบอาชีพ

3. เงินสวัสดิการสงเคราะห์

เป็นเงินที่รัฐบาลได้จัดสรรมาให้องค์การบริหารส่วนตำบลจ่ายเป็นเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพคนชรา เดือนละ 500 บาท เบี้ยยังชีพคนพิการ เดือนละ 500 บาท เบี้ยยังชีพผู้ป่วยเอดส์ เดือนละ 500 บาท ซึ่งแต่เดิมก็ไม่มีสิทธิ์ได้รับเงินสงเคราะห์ทุกคน แต่ในปัจจุบันเบี้ยยังชีพคนชราและเบี้ยยังชีพคนพิการ นโยบายรัฐบาลได้กำหนดให้เบิกจ่ายในทุกคนตั้งแต่สมัย นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งในปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร ได้เบิกจ่ายเงินสวัสดิการดังกล่าว รายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 4 ข้อมูลการจัดสวัสดิการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร

หมู่ที่	เบี้ยยังชีพคนชรา	เบี้ยคนพิการ	เบี้ยยังชีพผู้ป่วยเอดส์	รวม (คน)
---------	------------------	--------------	-------------------------	----------

1	61	13	-	74
2	80	9	3	92
3	107	14	2	123
4	111	15	1	127
5	124	15	6	145
6	74	13	2	89
7	97	8	-	105
8	72	5	4	81
9	84	8	4	96
10	98	15	8	121
11	35	2	-	37
รวม	943	117	30	1,090

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร ณ วันที่ 1 พฤศจิกายน 2554

การจัดสวัสดิการในภาคประชาชนในชุมชน

1. กลุ่มออมทรัพย์

เป็นกลุ่มที่เกิดจากการระดมเงินออมของประชาชนในชุมชน ซึ่งสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอบ้านแหลมได้สนับสนุนแนวคิดในการดำเนินการ เนื่องจากขณะนั้นกระทรวงมหาดไทยได้มีนโยบายให้ประชาชนในแต่ละชุมชน มีการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อเป็นที่ออมเงินและกู้ยืม ในการลงทุนประกอบอาชีพในชุมชนด้วยตนเอง ซึ่งในพื้นที่ตำบลบางขุนไทรมีกลุ่มออมทรัพย์จัดตั้งในหมู่ที่ 5, 6, 7, 8, 9, 11

2. กลุ่มเครดิตยูเนียนบางขุนไทร

เป็นกลุ่มที่มีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มออมทรัพย์ แต่เป็นการจัดการในรูปแบบตำบล และมีการจัดสวัสดิการที่ดีกว่ากลุ่มออมทรัพย์ตรงที่ หากผู้กู้ยืมเสียชีวิตก็ไม่ต้องชำระเงินกู้ที่ค้าง ปัจจุบันกลุ่มเครดิตยูเนียนบางขุนไทร มีสมาชิกจำนวน 375 คน มีเงินทุนเรือนหุ้น 2,343,980 บาท และเงินรับฝากออมทรัพย์ 699,901.49 บาท

3. การจัดหาปณกิจสงเคราะห์หมู่บ้าน

เป็นการจัดสวัสดิการช่วยเหลือซึ่งกันและกันของประชาชนในแต่ละหมู่บ้าน เมื่อมีการเสียชีวิตของคนในหมู่บ้าน จะมีการจัดเก็บเป็นค่าช่วยเหลือค่าจัดงานศพโดยเก็บครัวเรือนละ 20 – 100 บาท ต่อครั้ง ซึ่งในปัจจุบันจะมีการดำเนินการในหมู่บ้าน หมู่ที่ 4, 5, 6, 7, 9

4. การจัดฌาปนกิจสงเคราะห์ชมรมผู้สูงอายุ

เป็นการจัดสวัสดิการช่วยเหลือเป็นค่าจัดงานศพให้แก่สมาชิกชมรมผู้สูงอายุตำบลบางขุนไทร โดยจัดเก็บสมาชิกคนละ 20 บาทต่อครั้ง

5. การจัดฌาปนกิจสงเคราะห์ชมรม อสม.

เป็นการจัดสวัสดิการช่วยเหลือเป็นค่าจัดงานศพให้แก่สมาชิก อสม. โดยจัดเก็บจากสมาชิกคนละ 20 บาท ต่อครั้ง

6. การจัดฌาปนกิจสงเคราะห์กลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล

เป็นการจัดสวัสดิการช่วยเหลือเป็นค่าจัดงานศพให้แก่สมาชิกกลุ่มและครอบครัว โดยจัดเก็บจากสมาชิกคนละ 100 บาท ต่อครั้ง

จากการจัดสวัสดิการดังกล่าว ทั้งจากภาครัฐและของประชาชนเองก็ยังไม่สามารถจัดสวัสดิการให้ทั่วถึงเป็นรูปธรรม แต่ยังคงอยู่ในลักษณะต่างคนต่างทำ ไม่มีการเชื่อมโยงและขาดการสนับสนุนให้เกิดความเข้มแข็งอย่างเป็นระบบ

องค์กรเครือข่ายชุมชนตำบลบางขุนไทร จึงตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องส่งเสริมพัฒนาระบบการคุ้มครองทางสังคมด้วยการจัดสวัสดิการให้สามารถเป็นหลักประกันความมั่นคงในการดำรงชีวิตบนพื้นฐานการพึ่งตนเอง การช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกันของคนในชุมชน ตั้งแต่เกิดจนตาย เป็นการจัดสวัสดิการของคนในชุมชน โดยชุมชนเพื่อชุมชน เป็นการให้อย่างมีคุณค่า เป็นการรับอย่างมีศักดิ์ศรี การอยู่ร่วมกันของคนในชุมชนและธรรมชาติอย่างเคารพซึ่งกันและกัน มีกระบวนการดำเนินการที่สอดคล้องกับวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ใช้หลักศาสนา และการมีส่วนร่วมของคนอย่างกว้างขวาง เพื่อจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อคนในชุมชน

จุดเริ่มต้นการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร

ตำบลบางขุนไทรมี 11 หมู่บ้าน ประชากรในขณะนี้มียู่ประมาณ 6,989 คน มีพื้นที่ 15,732 ไร่ หมู่บ้านที่ทำการเกษตรประกอบด้วย หมู่ที่ 4, 5, 6, 7, 9 และหมู่ที่ 11 หมู่บ้านที่ทำการประมงประกอบด้วย หมู่ที่ 1, 2, 3, 8 และหมู่ที่ 10 ในแต่ละหมู่บ้านของตำบลบางขุนไทรยังประกอบไปด้วยกลุ่มองค์กรต่างๆ โดยมีศูนย์องค์กรเครือข่ายชุมชนตำบลบางขุนไทรเป็นแกนหลัก ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มต่างๆ เช่น กลุ่มออมทรัพย์ กองทุนหมู่บ้าน กลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์ กลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลและชายฝั่ง กลุ่มเกษตร จุลินทรีย์ชีวภาพ กลุ่มเครดิตยูเนียน กลุ่มทอผ้า ศูนย์เรียนรู้เกษตรชีวภาพ และกลุ่มอาชีพอื่นๆ ได้เป็นตำบลต้นแบบในการจัดทำแผนแม่บทชุมชน ในปี 2543 จากการดำเนินงานของ คุณสุธิดา แสงเพชร ซึ่งเป็นคณะกรรมการของกองทุนเพื่อสังคม (SIF) โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนเพื่อสังคม (SIF) จากการจัดทำแผนแม่บทระดับจังหวัดและระดับภาค ทำให้เกิดการเรียนรู้ และมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกับองค์กรและชุมชนอื่นๆ นอกพื้นที่ ประกอบกับช่วงระยะเวลาดังกล่าวมีหน่วยงาน ทั้งภาครัฐ เอกชน และมหาวิทยาลัยต่างๆ เข้ามาศึกษาดูงานและจัดทำโครงการต่างๆ ในพื้นที่ตำบลบางขุนไทรจำนวนมาก ทำให้แนวคิดในการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร มีการพูดคุย ขยายวงกว้างในหมู่ผู้นำนามากยิ่งขึ้น

ในช่วงปี 2545 และต้นปี 2548 ผู้นำชุมชนในช่วงนั้น ซึ่งประกอบด้วย นายอาสนะ อภิสัทธิ-แก้วเจริญ (ขณะดำรงตำแหน่งนายก อบต.บางขุนไทร) นายแหลมทอง โตแดง ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 6 และนายอัมพร โขยา (ขณะดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 11) ได้ประสานงานกับผู้ประสานงานองค์กรชุมชนตำบลไร่ใหม่พัฒนา อำเภอลำลูกเกด จังหวัดเพชรบุรี ได้ร่วมจัดทำโครงการเสนอขอรับการสนับสนุน งบประมาณจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) ตามพระราชบัญญัติสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546 แต่ช่วงกลางปี 2548 นายอาสนะ อภิสัทธิ-แก้วเจริญ หมอวาระการดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหาร ส่วนตำบลบางขุนไทร และได้ยุติทางการเมืองเพื่อไปศึกษาต่อ ประกอบกับช่วงกลางปี 2549 ผู้ประสานงาน องค์กรชุมชนไร่ใหม่พัฒนาได้ประสบอุบัติเหตุเสียชีวิต จึงทำให้การดำเนินงานหยุดลง

ในช่วงปลายปี 2549 ได้มีการประชุมพูดคุยในเรื่องการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชน ในคณะกรรมการสนับสนุนการขับเคลื่อนสวัสดิการชุมชนจังหวัดในพื้นที่ภาคตะวันตก และได้มีการเสนอ ให้นายสันติ อภิสัทธิ-แก้วเจริญ (ขณะดำรงตำแหน่งรองนายก อบต. บางขุนไทร) เป็นผู้ประสานงาน ในเรื่องกองทุนสวัสดิการชุมชนต่อจากผู้ประสานงานชุดเดิม เพราะในขณะนั้นตำบลบางขุนไทรเป็นพื้นที่ เป้าหมายในจังหวัดเครือข่ายพื้นที่ภาคตะวันตก และขอให้ฟื้นฟูเรื่องการจัดสวัสดิการในจังหวัดเพชรบุรี ร่วมกับตำบลไร่ใหม่พัฒนาซึ่งได้ดำเนินการไปแล้ว ซึ่งนายสันติ อภิสัทธิ-แก้วเจริญ เห็นว่าจะก่อให้เกิด ประโยชน์กับประชาชนตำบลบางขุนไทรและในจังหวัดเพชรบุรี จึงได้ตกลงดำเนินการขับเคลื่อน การทำงานในระดับตำบลและระดับจังหวัดไปพร้อมกัน ซึ่งในการดำเนินการครั้งนี้มีนายกำพล ทับสี (ขณะดำรงตำแหน่งสมาชิกสภา อบต. หมู่ที่ 5) เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการในระดับตำบลและระดับจังหวัด ในการดำเนินการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร โดยจะใช้องค์กรชุมชนในพื้นที่

เป็นตัวขับเคลื่อนในพื้นที่ ในระดับจังหวัด และในระดับภาคตะวันตก เพื่อประสานในเรื่องงบประมาณ และการสนับสนุนในด้านอื่นๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน และองค์กรเครือข่าย

ฐานความคิดในการจัดสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร

จากเดิมการจัดสวัสดิการจะมีอยู่ในทุกหมู่บ้าน แต่จะได้รับเฉพาะตอนที่เสียชีวิตอย่างเดียว เป็นส่วนใหญ่ สวัสดิการยังไม่ครอบคลุมทั้งหมดตั้งแต่ เกิด แก่ เจ็บ ตาย และคุ้มครองไปถึงผู้ด้อยโอกาส ที่ไม่มีโอกาสได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐหรือหน่วยงานอื่นๆ

ในส่วนของการบริหารจัดการส่วนตำบลบางขุนไทร ได้จัดสวัสดิการเงินช่วยเหลือเบี้ยยังชีพ ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยเอดส์ และเบี้ยความพิการ ตามบทบาทหน้าที่และข้อบังคับของกฎหมายในวงจำกัดทำให้ ไม่ทั่วถึง และยังไม่สามารถที่จะดูแลในส่วนของผู้ด้อยโอกาสทางสังคมได้ ส่วนบางรายยังไม่ถึงกำหนด ที่จะรับเบี้ยยังชีพก็เสียชีวิตก่อน จึงเป็นจุดด้อยทางกฎหมายในการบริหารที่ไม่สามารถดูแลได้ครอบคลุม ทั้งหมด

จากการที่ได้เข้าร่วมประชุมกับกลุ่มองค์กรต่างๆ ในจังหวัดพื้นที่ภาคตะวันตก และภาพรวม 4 ภาค คณะทำงานจึงมีความคิดเห็นว่าควรทำเป็นสวัสดิการตำบลบางขุนไทร เพื่อจะได้ครอบคลุมทั้งตำบล ในการให้การดูแลและให้โอกาสกับผู้ด้อยโอกาสต่างๆ ตั้งแต่ เกิด แก่ เจ็บ ตาย รวมถึงผู้ป่วยเอดส์ คนพิการ คนถูกทอดทิ้ง และยังก่อเกิดประโยชน์ส่วนรวมเป็นอันมากในตำบล รวมถึงการเสียสละที่ให้คุณประโยชน์ ให้กับสังคมชุมชนในตำบล เช่น คณะทำงานเผ่าตรวจะวังทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ซึ่งบุคคลเหล่านี้ เป็นผู้เสียสละทั้งเวลา การงาน โดยไม่ได้สิ่งตอบแทนใดๆเลย และยังเสี่ยงต่อชีวิตในการเข้าจับกุมผู้กระทำความผิดโดยไม่ได้รับการช่วยเหลือจากภาครัฐเท่าที่ควร

กระบวนการจัดตั้ง

คณะทำงานองค์กรเครือข่ายชุมชนตำบลบางขุนไทร จึงจัดประชุมเพื่อระดมความคิดในการ จัดสวัสดิการตำบลขึ้น โดยใช้รูปแบบจากการเก็บเงินฌาปนกิจของแต่ละหมู่บ้าน เช่น หมู่ที่ 5, 6, 7, 9, 11 และกลุ่มอนุรักษ์ มาดัดแปลงใช้โดยให้ได้รับสวัสดิการตั้งแต่ เกิด แก่ เจ็บ ตาย และยังรวมไปถึงผู้ด้อยโอกาส ทางสังคมในชุมชนด้วย เช่น ผู้พิการ ผู้ป่วยเอดส์ ฯลฯ

เป็นจุดเริ่มต้นของความคิดในการจัดสวัสดิการตำบลขึ้นในตำบลบางขุนไทร โดยจัดประชุม เรื่องสวัสดิการครั้งแรกเมื่อวันที่ 7 กันยายน 2549 เป็นการสร้างความคิดให้กับผู้นำในการที่จะทำสวัสดิการ ในตำบล ณ ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร

ประชุมคณะทำงานองค์กรเครือข่าย ครั้งที่ 2 วันที่ 27 พฤศจิกายน พ.ศ. 2549 ประชุมร่วมกับ ผู้นำประธานกองทุนต่างๆ และ อบต. เพื่อรับทราบเจตนารมณ์ของการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนระดับ ตำบล ณ ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร

จัดประชุมและสร้างความเข้าใจครั้งที่ 3 วันที่ 20 มีนาคม พ.ศ. 2550 ณ หอประชุมโรงเรียน วัดคอนผิงแคด โดยสร้างความเข้าใจให้แก่ชุมชนในตำบลบางขุนไทรและผู้นำจากตำบลข้างเคียง เพื่อสร้าง ภาควิธีร่วมในอนาคตระดับตำบล อำเภอ และจังหวัด

จากการสร้างความเข้าใจแก่ผู้นำและชุมชนโดยรวมจากวันที่ 7 กันยายน พ.ศ. 2549 และวันที่ 27 พฤศจิกายน พ.ศ. 2549 ครั้งสุดท้ายเมื่อวันที่ 20 มีนาคม พ.ศ. 2550 โดยรวมแล้วส่วนใหญ่จะเข้าใจ และเห็นถึงความสำคัญในอนาคตถึงการดูแลซึ่งกันและกัน ประโยชน์ที่ชุมชน สมาชิก และผู้ด้อยโอกาส จะได้รับการช่วยเหลือโดยการดูแลและจัดการขบวนการสวัสดิการโดยชุมชนในตำบล

จึงได้ตกลงจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทรขึ้นอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2550 โดยใช้ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทรเป็นที่ตั้ง หลังจากนั้น คณะทำงานและผู้ประสานงานองค์กรเครือข่ายชุมชนตำบลบางขุนไทร จึงได้จัดการประชุมร่วมกัน เพื่อพิจารณาหาทุนงบประมาณ รูปแบบของการจัดสวัสดิการ ระเบียบข้อบังคับ การจ่ายเงินสวัสดิการ สรรหาคณะทำงานกองทุนสวัสดิการระดับตำบลบางขุนไทรเพื่อทำงาน พิจารณาข้อดีข้อเสีย หลักการ และเหตุผล ประกอบในการบริหารและทำงานให้ก้าวไกล โดยคำนึงถึงคุณธรรม สัจธรรม การเสียสละ ดูแลซึ่งกันและกัน

ในการดำเนินงานครั้งแรกเป็นการบริหารงานโดยคณะทำงานองค์กรเครือข่ายชุมชนตำบล บางขุนไทร ต่อมาในการประชุมผู้นำและตัวแทนชาวบ้านในวันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2550 จึงได้มีมติ คัดเลือกคณะทำงานขึ้นมา 22 คน เป็นตัวแทนจากหมู่บ้านๆ ละ 2 คน จาก 11 หมู่บ้าน

ในวันที่ 9 มกราคม พ.ศ. 2551 ประชุมคณะทำงานคัดเลือกประธาน รองประธาน เลขานุการ ทรัพย์ และผู้รับผิดชอบงานในหน้าที่ต่างๆ และผู้เปิดบัญชี 3 คน เบิก 2 ใน 3 คน โดยมีนายเฉลียว บุญกล้า เป็นประธานกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทรคนแรก (ปัจจุบันเสียชีวิตแล้ว)

ในช่วงแรกของการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร การเก็บเงินสมทบ เข้ากองทุนฯ อาศัยความสมัครใจของชาวบ้านในชุมชน มิได้กำหนดกฎหมายว่าจะได้สมาชิกมากหรือน้อย เพียงต้องการให้เป็นรูปร่างที่จะนำไปสู่การเป็นสวัสดิการอย่างเต็มรูปแบบ โดยผู้ที่ป็นสมาชิกจะจ่ายเงิน สมทบวันละ 1 บาท/คน โดยอาศัยบ้านของคณะกรรมการที่อยู่ในแต่ละหมู่บ้านเป็นจุดเก็บเงิน ซึ่งการ ดำเนินงานในช่วงแรกนี้จะต้องอาศัยความไว้วางใจต่อกัน และความน่าเชื่อถือของผู้นำซึ่งเป็นคณะกรรมการ กองทุน สมาชิกกองทุนฯ ส่วนใหญ่เมื่อได้รับทราบข้อมูลข่าวสารจะติดต่อกับคณะกรรมการที่บ้าน ในช่วงก่อตั้งคณะกรรมการกองทุนจึงมีบทบาทสำคัญเพราะต้องเป็นผู้มีจิตสาธารณะจริงๆ เสียสละ ซื่อสัตย์ และพร้อมที่จะทำงานเพื่อส่วนรวม เพราะคณะกรรมการเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนกองทุนฯ ให้ยั่งยืน มาจนถึงปัจจุบัน

วัตถุประสงค์การจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร

1. เพื่อให้ทุนในตำบลที่มีอยู่ได้นำเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือแก่ผู้ด้อยโอกาสทางสังคมในชุมชน เช่น กองทุนหมู่บ้าน ออมทรัพย์เพื่อการผลิต และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. เพื่อให้เกิดกองทุนที่มีสวัสดิการครอบคลุมทั้งตำบล ตั้งแต่ เกิด แก่ เจ็บ ตาย
3. เพื่อเป็นฐานในการปลูกจิตสำนึกของการอยู่ร่วมกันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ใช้ประโยชน์ในทรัพยากรที่มีอยู่ในสังคมร่วมกันอย่างมีความสุข
4. เพื่อพัฒนา “คน” สร้างชุมชนเข้มแข็งสามารถพึ่งตนเองดูแลตนเองได้

แหล่งเงินกองทุนสวัสดิการชุมชน

1. ทุนจากสมาชิกสมทบวันละ 1 บาท/คน
2. ทุนสนับสนุนจากกองทุนในชุมชน กองทุนหมู่บ้าน ออมทรัพย์ กลุ่มองค์กรการเงินในตำบล
3. ทุนสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร
4. ทุนสนับสนุนจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.)
5. ทุนจากจังหวัด อบจ. พมจ. ศพจ. ศตส. สสส. และองค์กรต่างๆทั้งภาครัฐและเอกชน
6. การจัดกิจกรรมเพื่อหารายได้เข้ากองทุน
7. ดอกผลที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน
8. เงินหรือทรัพย์สินที่ตกเป็นของกองทุน หรือที่กองทุนได้รับตามกฎหมาย หรือจากนิติกรรมอื่น

การจัดสวัสดิการสิทธิและประโยชน์

กรณีเกิด

1. เด็กแรกเกิดจะได้รับการกระเช้าของขวัญในวงเงินไม่เกิน 500 บาท
2. เด็กแรกเกิดจะได้รับเงินสวัสดิการ 500 บาท โดยคณะกรรมการจะหักเงินได้ 6 เดือนตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด ส่วนที่เหลือมอบให้บุตรเว้นแต่มารดาไม่สมัครใจให้บุตรเป็นสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชน
3. มารดาจะได้รับการเยี่ยมไข้ครั้งละไม่เกิน 100 บาท ไม่เกิน 5 ครั้งต่อครั้งปีละไม่เกิน 1,000 บาท
4. ผู้เฝ้าไข้จะได้รับค่าเฝ้าไข้ครั้งละ 150 บาท ไม่เกิน 2 ครั้งต่อปี

เอกสารขอรับเงินสวัสดิการ

- ใบรับรองแพทย์การนอนโรงพยาบาล (ระบุจำนวนคืน) 1 ฉบับ
- หนังสือรับรองจากคณะทำงานในพื้นที่ (กรณีไม่มีใบรับรองแพทย์) 1 ฉบับ
- สำเนาสูติบัตรของเด็ก 1 ฉบับ
- สำเนาบัตรประชาชนของแม่เด็ก พร้อมรับรองสำเนา 1 ฉบับ
- สำเนาบัตรประชาชนของผู้เฝ้าไข้ พร้อมรับรองสำเนา 1 ฉบับ

กรณีแก่

1. สมทบครบ 10 ปี อายุครบ 60 ปี ได้รับบำนาญเดือนละ 200 บาท
2. สมทบครบ 15 ปี อายุครบ 60 ปี ได้รับบำนาญเดือนละ 300 บาท
3. สมทบครบ 20 ปี อายุครบ 60 ปี ได้รับบำนาญเดือนละ 400 บาท
4. สมทบครบ 25 ปี อายุครบ 60 ปี ได้รับบำนาญเดือนละ 500 บาท
5. สมทบครบ 30 ปี อายุครบ 60 ปี ได้รับบำนาญเดือนละ 600 บาท
6. สมทบครบ 35 ปี อายุครบ 60 ปี ได้รับบำนาญเดือนละ 700 บาท
7. สมทบครบ 40 ปี อายุครบ 60 ปี ได้รับบำนาญเดือนละ 800 บาท
8. สมทบครบ 45 ปี อายุครบ 60 ปี ได้รับบำนาญเดือนละ 900 บาท
9. สมทบครบ 50 ปี อายุครบ 60 ปี ได้รับบำนาญเดือนละ 1,000 บาท
10. สมทบครบ 55 ปี อายุครบ 60 ปี ได้รับบำนาญเดือนละ 1,100 บาท
11. สมทบครบ 60 ปี อายุครบ 60 ปี ได้รับบำนาญเดือนละ 1,200 บาท
12. ถ้าสมทบตอนอายุ 60 ปี ต้องสมทบให้ครบ 10 ปี จึงจะได้รับสวัสดิการบำนาญ

เอกสารขอรับเงินสวัสดิการ

- หนังสือรับรองจากคณะกรรมการในพื้นที่ 1 ฉบับ
- สำเนาบัตรประชาชนของสมาชิกที่รับบำนาญ พร้อมรับรองสำเนา 1 ฉบับ

กรณีเจ็บ

1. นอนรักษาโรงพยาบาล ได้รับเงินสวัสดิการคืนละ 100 บาท ไม่เกิน 5 คืน/ครั้ง ปีละไม่เกิน 1,000 บาท
2. ผู้เฝ้าไข้จะได้รับค่าเฝ้าไข้ครั้งละ 150 บาท ไม่เกิน 2 ครั้งต่อปี

เอกสารขอรับเงินสวัสดิการ

- ใบรับรองแพทย์การนอนโรงพยาบาล (ระบุจำนวนคืน) 1 ฉบับ
- หนังสือรับรองจากคณะกรรมการในพื้นที่ (กรณีไม่มีใบรับรองแพทย์) 1 ฉบับ
- สำเนาบัตรประชาชนของสมาชิกที่เจ็บป่วยพร้อมรับรองสำเนา 1 ฉบับ
- สำเนาบัตรประชาชนของผู้เฝ้าไข้ พร้อมรับรองสำเนา 1 ฉบับ

กรณีเสียชีวิต

1. กองทุนมอบพวงหรีด ในวงเงินไม่เกิน 500 บาท
2. เป็นสมาชิก 6 เดือนขึ้นไป รับ 2,500 บาท
3. เป็นสมาชิก 1 ปี รับ 5,000 บาท
4. เป็นสมาชิก 2 ปี รับ 10,000 บาท
5. เป็นสมาชิก 4 ปี รับ 15,000 บาท
6. เป็นสมาชิก 8 ปี รับ 20,000 บาท
7. เป็นสมาชิก 16 ปี รับ 30,000 บาท

เอกสารขอรับเงินสวัสดิการ

- หนังสือรับรองจากคณะทำงานในพื้นที่ 1 ฉบับ
- สำเนาใบมรณบัตรของสมาชิกที่เสียชีวิต 1 ฉบับ
- สำเนาบัตรประชาชนของสมาชิกที่รับมรดก พร้อมรับรองสำเนา 1 ฉบับ

สวัสดิการการศึกษา

1. เป็นสมาชิกตั้งแต่แรกเกิดจนอายุครบ 7 ปี รับทุนการศึกษา ปีละ 300 บาท
2. เป็นสมาชิกตั้งแต่แรกเกิดจนอายุครบ 13 ปี รับทุนการศึกษา ปีละ 500 บาท
3. เป็นสมาชิกตั้งแต่แรกเกิดจนอายุครบ 19 ปี รับทุนการศึกษา ปีละ 900 บาท

กรณีไม่เป็นสมาชิกตั้งแต่แรกเกิด

1. เป็นสมาชิกครบ 7 ปี รับทุนการศึกษาปีละ 300 บาท
2. เป็นสมาชิกครบ 13 ปี รับทุนการศึกษาปีละ 500 บาท
3. เป็นสมาชิกครบ 19 ปี รับทุนการศึกษาปีละ 900 บาท

สวัสดิการคนทำงาน

กองทุนจะจ่ายเงินแก่ผู้ทำงานให้กับกองทุน คนละ 130 บาท/เดือน ฝากเข้ากองทุน วันละ 1 บาท (30 บาท/เดือน)

กรณีสมาชิกไม่ต้องจ่ายสมทบทุน

1. คนพิการ คัดเลือกคนพิการในหมู่บ้านที่ยังไม่ได้รับเบี้ยยังชีพเข้าเป็นสมาชิก จ่ายคนละ 300 บาท แต่ไม่เกิน 3 คนต่อปี และสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชน วันละ 1 บาท (คณะกรรมการพิจารณา)
2. ผู้ป่วยเอดส์ คัดเลือกผู้ป่วยเอดส์ในหมู่บ้านที่ยังไม่ได้รับเบี้ยยังชีพเข้าเป็นสมาชิก จ่ายคนละ 300 บาท แต่ไม่เกิน 3 คนต่อปี และหักสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชน วันละ 1 บาท (คณะกรรมการพิจารณา)
3. ผู้สูงอายุ คัดเลือกผู้สูงอายุในหมู่บ้านที่ยังไม่ได้รับเบี้ยยังชีพเข้าเป็นสมาชิก จ่ายคนละ 300 บาท แต่ไม่เกิน 3 คนต่อปี และหักสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชน วันละ 1 บาท (คณะกรรมการพิจารณา)
4. ผู้ถูกทอดทิ้งหรือผู้ด้อยโอกาส คัดเลือกผู้ถูกทอดทิ้งหรือผู้ด้อยโอกาส ในหมู่บ้านที่ยังไม่ได้รับเบี้ยยังชีพเข้าเป็นสมาชิก จ่ายคนละ 300 บาท แต่ไม่เกิน 3 คนต่อปี และหัก สมทบกองทุนสวัสดิการชุมชน วันละ 1 บาท (คณะกรรมการพิจารณา)
5. อื่นๆ ที่คณะกรรมการพิจารณาเห็นควร

เหตุกรณีอื่นๆ

1. สมทบช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ (คณะกรรมการพิจารณา)
2. สมทบสาธารณประโยชน์พัฒนาท้องถิ่น (คณะกรรมการพิจารณา)
3. สมทบงานประเพณีท้องถิ่น (คณะกรรมการพิจารณา)
4. สมทบเพื่อปลดหนี้สมาชิก (คณะกรรมการพิจารณา)

เอกสารขอรับเงินสวัสดิการ (กรณีอื่นๆ)

- หนังสือรับรองจากคณะทำงานในพื้นที่ 1 ฉบับ
- สำเนาบัตรประชาชนของสมาชิก พร้อมรับรองสำเนา 1 ฉบับ (ประสบภัยธรรมชาติ/ปลดหนี้และอื่นๆ)
- รายงานการประชุมของคณะทำงาน 1 ฉบับ (กรณีสมทบสาธารณประโยชน์/สมทบประเพณีท้องถิ่น/อื่นๆ)
- การจ่ายเงินคณะทำงานให้ใช้ใบสำคัญรับเงิน

ผลการดำเนินงาน

จากการดำเนินงานที่ผ่านมา กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร ในปัจจุบันมีสมาชิก รวมทั้งสิ้น 1,368 คน มียอดเงินรายรับกองทุน 2,258,274.70 บาท โดยได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล 263,530 บาท และจากองค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร 230,000 บาท และปัจจุบันได้จ่ายสวัสดิการ ให้แก่สมาชิกเป็นเงิน 556,737 บาท และปัจจุบันมียอดเงินคงเหลือ จำนวน 1,701,537.70 บาท (ข้อมูล ณ วันที่ 8 พฤศจิกายน 2554) โดยได้จัดสวัสดิการให้แก่สมาชิก ดังนี้

ปี 2553

สมาชิกตลอดบุตร 14 ราย เป็นเงิน	18,650 บาท
สมาชิกเจ็บป่วย 64 ราย เป็นเงิน	29,250 บาท
สวัสดิการคณะกรรมการ 22 ราย เป็นเงิน	22,880 บาท
สมาชิกเสียชีวิต 11 ราย เป็นเงิน	93,400 บาท
รวม	164,180 บาท

ปี 2554

สมาชิกตลอดบุตร 11 ราย เป็นเงิน	15,650 บาท
สมาชิกเจ็บป่วย 96 ราย เป็นเงิน	43,550 บาท
สวัสดิการคณะกรรมการ 22 ราย เป็นเงิน	71,500 บาท
สมาชิกเสียชีวิต 9 ราย เป็นเงิน	26,260 บาท
สวัสดิการงานประเพณีสงกรานต์	16,800 บาท
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร	15,035 บาท
รวม	188,795 บาท

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. เกิดกองทุนในการจัดสวัสดิการให้แก่ประชาชนและผู้ด้อยโอกาสตั้งแต่เกิด แก่ เจ็บ ตาย
2. ประชาชนเข้าใจและเห็นความสำคัญของสวัสดิการชุมชน รวมถึงสิทธิที่คนในชุมชนจะได้รับ
3. เกิดการร่วมมือร่วมใจในการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชนของคนในชุมชนกันเอง
4. สร้างความรัก ความเข้าใจ เห็นอกเห็นใจ และความสามัคคีของคนในชุมชน ก่อเกิดเวที แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชุมชนและภาคีร่วม
5. ประชาชนในชุมชนได้รับการจัดสวัสดิการอย่างทั่วถึง

ปัญหาและอุปสรรค

ในการดำเนินการจัดสวัสดิการชุมชนในตำบลบางขุนไทร ในช่วงแรกต้องทำความเข้าใจกับประชาชนในชุมชน เนื่องจากการจัดสวัสดิการ ประชาชนจะเข้าใจว่าเป็นเรื่องของหน่วยงานภาครัฐ ที่จะต้องดำเนินการเมื่อมีการริเริ่มที่จะจัดตั้งกองทุนสวัสดิการ เพื่อมีเงินไว้ใช้จัดสวัสดิการให้คนในชุมชน โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการสมทบเงิน และดูแลบริหารจัดการ ในระยะเริ่มแรกประชาชนยังขาดความมั่นใจว่ากองทุนจะดำเนินการไปได้ได้อย่างไร ทำไมหน่วยงานภาครัฐไม่ดำเนินการให้ แต่เมื่อมีการประชุมชี้แจง ทำความเข้าใจ และ อบต. เข้ามาเป็นผู้สนับสนุน รวมทั้งหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้ให้ความช่วยเหลือในการจัดตั้งกองทุนประกอบกับพื้นฐานขององค์กรชุมชนในตำบลบางขุนไทร มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันอยู่แล้ว จึงทำให้ปัญหาดังกล่าวหมดสิ้นไป

แผนงานที่จะดำเนินการต่อไปในอนาคต

ในอนาคตความคาดหวังการจัดสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร จะไม่เพียงแต่จะจัดสวัสดิการในเรื่องดังกล่าวข้างต้น แต่อาจจะครอบคลุมไปในเรื่องทางด้านการจัดสวัสดิการ ด้านการส่งเสริมอาชีพ และเศรษฐกิจในชุมชน เพื่อให้ประชาชนในตำบลมีรายได้จากการประกอบอาชีพมากขึ้น มีรายจ่ายลดน้อยลง โดยอาจมีร้านค้าสวัสดิการของชุมชน หรือทำกิจการต่างๆ ที่สมาชิกได้ให้ความเห็นชอบร่วมกัน เช่น ผลิตน้ำดื่มชุมชน โรงสีชุมชน เป็นต้น

การขยายผลสู่ชุมชนต่างๆ นอกพื้นที่

จากการดำเนินงาน การจัดสวัสดิการชุมชนของตำบลบางขุนไทร ที่ประสบผลสำเร็จ ก็มีหน่วยงานต่างๆ เข้ามาเรียนรู้ศึกษาดูงาน และในปัจจุบันได้มีการขยายผลเป็นต้นแบบให้กับ อบต.ต่างๆ ในเขตพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี

บทที่ 2

บทวิเคราะห์ข้อมูลกองทุนสวัสดิการชุมชน

จากข้อมูลของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร พบว่าการบริหารจัดการกองทุนมีที่มาในเรื่องต่างๆที่จะมีผลต่อการวางแผนในการพัฒนากองทุนให้สามารถจัดสวัสดิการให้แก่ประชาชนในพื้นที่ตำบลบางขุนไทรได้อย่างทั่วถึง และเกิดความยั่งยืนไปในอนาคต พอสรุปได้ดังนี้

การก่อตั้ง

การก่อตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร จะแตกต่างกับกองทุนสวัสดิการอื่นๆที่เพิ่งจะเริ่มจัดตั้ง เนื่องจากกองทุนสวัสดิการชุมชนที่จัดตั้งในช่วงระยะหลัง การก่อตั้งจะเกิดจากการผลักดันของหน่วยงานราชการที่รับผิดชอบตามนโยบายรัฐบาล แต่กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร การก่อตั้งเริ่มจากการดำเนินงานของภาคประชาชนเป็นหลัก โดยการจัดทำแผนแม่บทชุมชน เมื่อช่วงปี พ.ศ. 2543 ซึ่งการจัดทำแผนแม่บทชุมชนทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ประสพการณ์ ระหว่างคนในชุมชนและคนนอกชุมชน มีการสร้างเครือข่ายกับกลุ่มองค์กรต่างๆ ทำให้เกิดแนวคิดใหม่ๆ และได้แนวคิดจากแหล่งเรียนรู้อื่นๆที่เป็นประโยชน์ สามารถนำแนวคิดนั้นมาใช้ ในพื้นที่ตำบลบางขุนไทร ซึ่งแนวคิดในการจัดสวัสดิการให้แก่ประชาชนในพื้นที่ ก็เป็นแนวคิดหนึ่งในกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งสมัยนั้นจะอาศัยผู้นำชุมชนเป็นผู้ดำเนินการ

ระยะเวลาในการก่อตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร จะใช้ระยะเวลาหลายปี ในการสั่งสมประสพการณ์การเรียนรู้ มีการถ่ายทอดองค์ความรู้ในการดำเนินงานให้แก่ผู้นำชุมชน และขยายแนวคิดไปสู่ผู้สนใจในแต่ละชุมชนหมู่บ้าน จนสามารถสร้างความเข้าใจและจัดหาแนวร่วมในการก่อตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนอย่างเป็นทางการได้ในวันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2550

การบริหารจัดการ

การบริหารจัดการของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร จะมีคณะทำงาน ซึ่งเป็นตัวแทนแต่ละหมู่บ้านเข้าร่วมเป็นคณะทำงานในการบริหารงาน โดยคณะทำงานส่วนใหญ่จะเป็นผู้นำชุมชน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภา อบต. ประธานกลุ่มต่างๆ และผู้ที่ทำงานในภาคประชาชนที่มีอยู่ในตำบล ลักษณะของคณะทำงานที่เข้ามาบริหารงานกองทุนเป็นลักษณะของจิตอาสา ไม่มีค่าตอบแทน แต่เป็นผู้ที่เสียสละ มีอุดมการณ์ และแนวคิดในทางเดียวกัน

ระบบการบริหารจัดการ จะใช้ระเบียบข้อบังคับกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร ซึ่งได้ประกาศใช้เมื่อวันที่ 7 สิงหาคม พ.ศ. 2551 ซึ่งเป็นระเบียบฉบับแรกของกองทุน เป็นแนวทางในการบริหารงานกองทุน โดยคณะทำงานจะมีการจัดเก็บเงินจากสมาชิกกองทุน และจ่ายเป็นสวัสดิการให้แก่สมาชิกกองทุนทุกวันที่ 8 ของเดือน และในวันดังกล่าวจะมีการรายงานผลการดำเนินงาน และแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารซึ่งกันและกันในคณะทำงาน โดยไม่มีการจัดประชุมคณะทำงานอย่างเป็นทางการเป็นประจำทุกเดือนตามที่ระเบียบข้อบังคับกองทุนกำหนดไว้ จะมีการประชุมเป็นทางการเป็นบางครั้งไม่ครบทุกเดือน และการประชุมใหญ่ของสมาชิกกองทุนที่กำหนดไว้ปีละ 1 ครั้ง ยังไม่มีการดำเนินการ

ในอนาคตหากต้องการให้กองทุนมีการบริหารงานที่เป็นระบบมากขึ้น ควรจะนำหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบข้อบังคับของกองทุนมาถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด และทางกองทุนควรขอการสนับสนุนบุคลากรจากองค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทรเข้ามาช่วยเหลือในการดำเนินงาน และจะต้องฝึกคนรุ่นใหม่ๆ เพื่อเตรียมพร้อมเข้ามาเป็นคณะทำงาน หากคณะทำงานชุดเดิมไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ และต้องเป็นคนที่มีความเสียสละ เช่นเดียวกับคณะทำงานชุดเดิม

ที่ผ่านมาการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร ถือว่าประสบความสำเร็จทั้งในการจัดตั้ง และการบริหารงานกองทุน ซึ่งในจังหวัดเพชรบุรีถือว่า เป็นกองทุนที่มีจำนวนสมาชิก และเงินกองทุน ที่มากเป็นลำดับต้นๆ ของจังหวัด แต่ในอนาคตควรจะต้องมีการวางระบบบริหารจัดการในทุกๆ ด้าน ทั้งด้านการประชาสัมพันธ์ผลการปฏิบัติงาน การวางแผนการทำงานในแต่ละรอบปี และการจัดทำแผนงาน โครงการพัฒนากองทุนให้เกิดความยั่งยืน

ระเบียบข้อบังคับกองทุน

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร ได้มีการออกระเบียบข้อบังคับกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร ประกาศใช้เมื่อวันที่ 7 สิงหาคม พ.ศ. 2551 มีผลบังคับใช้มาจนถึงปัจจุบัน การออกระเบียบข้อบังคับดังกล่าวในระยะแรกนั้น จะนำแบบอย่างจากกองทุนสวัสดิการชุมชนอื่นๆ ที่ได้ดำเนินการจัดตั้งมาก่อนมาปรับใช้ ซึ่งในช่วงระยะเวลานั้นการจัดสวัสดิการจะเน้นไปในเรื่อง การเกิด แก่ เจ็บ ตาย ในการจัดสวัสดิการบางเรื่องมีการกำหนดวงเงินช่วยเหลือสูงเกินไป ซึ่งในอนาคตประมาณ 17 ปี จะทำให้กองทุนไม่มีเงินเพียงพอที่จะเหลือจ่ายในการจัดสวัสดิการได้ คือ เงินสวัสดิการในเรื่องกรณีแก่ และกรณีเสียชีวิต ในกรณีแก่ ได้กำหนดให้จัดสวัสดิการในรูปตัวเงิน ดังนี้

สมทบครบ 10 ปี อายุครบ 60 ปี ได้รับบำนาญเดือนละ 200 บาท
 สมทบครบ 15 ปี อายุครบ 60 ปี ได้รับบำนาญเดือนละ 300 บาท
 สมทบครบ 20 ปี อายุครบ 60 ปี ได้รับบำนาญเดือนละ 400 บาท
 สมทบครบ 25 ปี อายุครบ 60 ปี ได้รับบำนาญเดือนละ 500 บาท
 สมทบครบ 30 ปี อายุครบ 60 ปี ได้รับบำนาญเดือนละ 600 บาท
 สมทบครบ 35 ปี อายุครบ 60 ปี ได้รับบำนาญเดือนละ 700 บาท
 สมทบครบ 40 ปี อายุครบ 60 ปี ได้รับบำนาญเดือนละ 800 บาท
 สมทบครบ 45 ปี อายุครบ 60 ปี ได้รับบำนาญเดือนละ 900 บาท
 สมทบครบ 50 ปี อายุครบ 60 ปี ได้รับบำนาญเดือนละ 1,000 บาท
 สมทบครบ 55 ปี อายุครบ 60 ปี ได้รับบำนาญเดือนละ 1,100 บาท
 สมทบครบ 60 ปี อายุครบ 60 ปี ได้รับบำนาญเดือนละ 1,200 บาท
 ถ้าสมทบตอนอายุ 60 ปี ต้องสมทบให้ครบ 10 ปี จึงจะได้รับสวัสดิการบำนาญ

จากข้อมูลข้างต้นหากสมาชิกกองทุนมีอายุครบ 60 ปี และสมทบเงินเท่ากับจำนวนปีที่กำหนด
 จะเป็นภาระกับกองทุนถึงขั้นไม่มีเงินเหลือจ่าย เพราะในแต่ละปีจะใช้เงินจำนวนมาก เช่น ในกรณีสมทบ
 ครบ 10 ปี อายุครบ 60 ปี ได้รับบำนาญเดือนละ 200 บาท ดังนั้นในระยะเวลา 1 ปี กองทุนจะต้องจ่ายเงิน
 บำนาญรวม 2,400 บาท/คน แต่ได้รับเงินสมทบจากสมาชิกเพียง 360 บาท/คน

และในกรณีเสียชีวิตได้กำหนดให้จัดสวัสดิการในรูปตัวเงินดังนี้

เป็นสมาชิก 6 เดือนขึ้นไปรับ 2,500 บาท

1 ปี รับ 5,000 บาท

2 ปี รับ 10,000 บาท

4 ปี รับ 15,000 บาท

8 ปี รับ 20,000 บาท

16 ปี รับ 30,000 บาท

หากสมาชิกกองทุนเป็นสมาชิกได้ 16 ปี จะส่งเงินเข้ากองทุน เป็นเงิน 5,760 บาท แต่ถ้าหาก
 สมาชิกกองทุนเสียชีวิต จะได้รับเงินช่วยเหลือถึง 30,000 บาท ทั้งสองกรณี หากไม่มีการแก้ไขระเบียบ
 ขอบังคับกองทุน ก็จะทำกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร เกิดความไม่ยั่งยืนได้ และก็จะล้มลงไป
 โดยปริยาย ดังนั้น คณะทำงานกองทุนจะต้องปรับปรุงระเบียบข้อบังคับของกองทุนให้เหมาะสม
 กับสถานการณ์คลั่ง และความเป็นไปได้ในการสวัสดิการเพื่อความยั่งยืนของกองทุนในอนาคต

สมาชิกกองทุน

การรับสมัครสมาชิกของกองทุนในช่วงการก่อตั้ง ส่วนใหญ่จะเป็นบุคคลใกล้ชิดกับผู้นำและคณะทำงานที่เริ่มก่อตั้งกองทุน เพราะจะเป็นผู้ที่ได้รับทราบข้อมูลโดยตรง ส่วนสมาชิกกลุ่มอื่นๆ จะเป็นไปโดยความสมัครใจ การประชาสัมพันธ์ข่าวสารของกองทุนในการรับสมัครสมาชิกใช้วิธีการบอกกล่าวต่อๆ กันไป ในการประชุมกลุ่มผู้นำ ประชุมประจำเดือนของหมู่บ้าน ซึ่งในระยะแรกจะมีปัญหาอุปสรรคอยู่บ้างที่คณะทำงานต้องทำความเข้าใจกับประชาชนในชุมชน เนื่องจากการจัดสวัสดิการประชาชนจะเข้าใจว่าเป็นเรื่องของหน่วยงานภาครัฐที่จะต้องดำเนินการ เมื่อมีการริเริ่มที่จะจัดตั้งกองทุนสวัสดิการเพื่อให้มีเงินไว้ใช้จัดสวัสดิการให้คนในชุมชน โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการสมทบเงินและดูแลบริหารจัดการ ในระยะเริ่มแรกประชาชนยังขาดความมั่นใจว่ากองทุนจะดำเนินการไปอย่างไร ทำไมหน่วยงานภาครัฐไม่ดำเนินการให้ แต่เมื่อมีการประชุมชี้แจงทำความเข้าใจ และ อบต.ได้เข้ามาเป็นผู้สนับสนุน รวมทั้งหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้ให้ความช่วยเหลือในการจัดตั้งกองทุน ทำให้ประชาชนเกิดความเชื่อถือและเข้ามาสมัครเป็นสมาชิกกองทุน

โดยสมาชิกส่วนใหญ่ของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร จะรับทราบข้อมูลต่างๆ ของกองทุนจากผู้นำชุมชน เช่น สมาชิกสภา อบต. ผู้ใหญ่บ้าน และจากการจัดประชุมภายในหมู่บ้าน ซึ่งสมาชิกส่วนใหญ่เคยเข้าร่วมกลุ่มสวัสดิการของกลุ่มอื่น ๆ แล้ว เช่น สมาชิกสหกรณ์การเกษตรจังหวัดเพชรบุรี ประกันชีวิต และชมรมจักรยาน ฯลฯ สมาชิกจึงมีความคิดเห็นในด้านดี และต้องการเข้าร่วมกลุ่มเมื่อได้รับทราบข้อมูล เนื่องจากมีการเก็บเงินออมน้อย ชาวบ้านจึงมีกำลังออม และยังได้รับสวัสดิการตอบแทนสูงในหลายด้าน ที่รับทราบกันทั่วไป ได้แก่ สวัสดิการกรณีเด็กแรกเกิดได้รับกระเช้าเยี่ยม เจ็บป่วยเบิกค่ารักษาและค่าเผ้าไข้ รวมถึงการได้รับเงินบำนาญเมื่อสูงอายุ และได้รับเงินช่วยเหลือกรณีเสียชีวิต นอกจากนี้สมาชิกส่วนใหญ่ยังมีความคิดเห็นว่ากองทุนนี้เป็นกองทุนที่ตั้งขึ้นเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ชาวบ้าน และมีความมั่นใจในความมั่นคงของกองทุนเพราะทราบว่ารัฐบาลเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดตั้งและให้การสนับสนุนกองทุน การเข้าร่วมเป็นสมาชิก ส่วนใหญ่เมื่อได้ทราบข้อมูลกองทุนแล้ว ก็จะเข้าไปขอสมัครกับผู้นำหรือผู้ใหญ่บ้าน บางกลุ่มมีผู้นำเข้าไปหาและชักชวนให้เข้าร่วมเป็นสมาชิก โดยเหตุผลหรือแรงกระตุ้นที่ทำให้ตัดสินใจสมัครเข้าเป็นสมาชิก เนื่องจากเห็นว่ามีความตอบแทนหรือผลประโยชน์ด้านสวัสดิการที่ดี มีระบบบำนาญ มีการออมเงินน้อยไม่เป็นภาระ มีผลดีต่อบุตรหลานในอนาคต รวมถึงอยากสนับสนุนกองทุนฯ ที่เป็นตำบลของตนเอง และมีความมั่นใจในกองทุนนี้มากกว่ากองทุนอื่นๆ

สมาชิกส่วนใหญ่รับทราบ เกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับของกองทุนในการจัดสวัสดิการจากการประชุมครั้งแรก และจากคนที่ชักชวนเข้าร่วม ซึ่งพบว่าสมาชิกยังมีความรู้ความเข้าใจน้อยเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับ ทั้งที่ทราบดีว่ารายละเอียดอยู่ในคู่มือที่ได้รับแจก แต่ยอมรับว่าไม่ค่อยได้อ่านหรือศึกษาเกี่ยวกับระเบียบและมักสอบถามจากผู้นำมากกว่า ด้านความพึงพอใจในการเข้ามาเป็นสมาชิกกองทุน ส่วนใหญ่

มีความพึงพอใจ เนื่องจากมีสวัสดิการที่ดี และตนเองได้รับหรือทราบว่ามีผู้ได้รับสวัสดิการจริงตามที่เคยรับทราบ ซึ่งสมาชิกส่วนใหญ่ระบุว่าเคยได้รับสวัสดิการที่จัดให้แล้ว

ด้านการบริหารจัดการกองทุน ระบุว่าการบริหารจัดการที่ดีอยู่แล้ว ได้แก่ การจัดเก็บเงินออมที่มีบริการจัดเก็บที่ดี คือบริการจัดเก็บถึงที่ (จัดเก็บในแต่ละหมู่บ้าน) และการเบิกจ่ายสวัสดิการที่สามารถใช้หลักฐานทางการแพทย์เป็นเอกสารสำเนาได้ ทำให้ไม่ซ้ำซ้อนกับการเบิกจ่ายผลประโยชน์กับองค์กรอื่น ส่วนการบริหารจัดการที่ไม่ดี คือ การเบิกจ่ายสวัสดิการบางครั้งต้องใช้เวลาาน เพราะกำหนดให้มีการเบิกจ่ายในวันที่ ๘ ของทุกเดือนเท่านั้น และบางครั้งสมาชิกนำเงินออมไปจัดส่งแต่ไม่พบคนจัดเก็บทำให้เสียเวลาและอาจหลงลืมการจ่ายเงินออมในเดือนนั้น สำหรับในอนาคตสมาชิกต้องการให้กองทุนเติบโตขึ้น ต้องการให้มีการปันผลให้กับสมาชิก เป็นแหล่งกู้ยืมเงินทุน มีการคืนเงินออมเมื่อครบกำหนด ซึ่งอาจหักค่าใช้จ่ายที่สมาชิกคนนั้นใช้ไป

สำหรับปัญหาที่พบ ส่วนใหญ่ระบุปัญหาเกี่ยวกับการขาดส่งเงินออม เนื่องจากล้มเลิกการประชาสัมพันธ์ช่วงเวลาที่กำหนดเก็บเงินออม อาจใช้หอกระจายข่าว หรือระบบเสียงทางไกลอัตโนมัติของ อบต. เพื่อแจ้งเตือนให้สมาชิกทราบ และกรณีที่สมาชิกขาดส่งเกิน ๓ เดือนควรมีการแจ้งเตือนก่อน เพื่อให้ทราบว่ากำลังจะหมดสภาพการเป็นสมาชิก นอกจากนี้ยังพบปัญหาสมาชิกไม่ศึกษาทำความเข้าใจระเบียบกองทุนฯ ทำให้ไม่ทราบสิทธิประโยชน์ เกิดการเข้าใจผิดและเกิดข้อถกเถียงด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการสมัครเข้าเป็นสมาชิกกองทุน สมาชิกส่วนใหญ่ระบุประโยชน์ที่ตนเองได้รับ คือ การได้รับสวัสดิการต่างๆ และในส่วนประโยชน์ต่อตำบล ระบุประโยชน์จากการที่กองทุนได้สนับสนุนเงินช่วยเหลือ เช่น การสมทบงบประมาณจัดงานประเพณีสงกรานต์ของหมู่บ้านต่างๆ และได้เคยชักจูงผู้อื่นเข้าร่วมเป็นสมาชิก เนื่องจากต้องการให้คนอื่น ๆ ได้รับสวัสดิการที่ดีแบบที่ตนเองได้รับทราบ และเห็นว่าเก็บเงินน้อยแต่สวัสดิการดี

ปัจจุบัน กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร มีสมาชิกจำนวน 1,368 คน ถ้าจะว่ามีจำนวนมากก็ถือว่ามากเมื่อเปรียบเทียบกับกองทุนอื่นๆ แต่จะว่ามีจำนวนน้อยก็ถือว่าน้อยได้เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนประชากรในตำบลบางขุนไทร ซึ่งมีอยู่ประมาณ 7,000 คน เมื่อเปรียบเทียบแล้วยังมีอัตราส่วนที่ห่างกันมาก และถ้าหากกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร ต้องการที่จะให้มีการจัดสวัสดิการให้แก่ประชาชนในพื้นที่ตำบลบางขุนไทรอย่างทั่วถึง จำเป็นต้องดำเนินการจัดหาสมาชิกเพิ่มเติม โดยจะต้องมีการวางระบบการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารในเรื่องต่างๆ ของกองทุน เช่น สิทธิสวัสดิการที่สมาชิกกองทุนจะได้รับ ผลประโยชน์ของสมาชิกกองทุน และประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับประชาชนในตำบลบางขุนไทร โดยการทำงานควรเน้นการทำงานในเชิงรุกมากกว่าแต่เดิมที่เน้นความสมัครใจ เพราะการที่มีสัดส่วนสมาชิกกองทุนน้อยกว่าจำนวนประชากรมากนั้น อาจเกิดจากการกระจายข้อมูลข่าวสารของกองทุนยังไม่ได้ดำเนินการอย่างจริงจัง เป็นการประชาสัมพันธ์ในกลุ่มสมาชิกเดิม และในเครือข่ายผู้นำเท่านั้น แต่ถ้าหากมีแผนงานประชาสัมพันธ์ที่เป็นรูปธรรมชัดเจน อาจทำให้มีผู้สนใจเข้ามาสมัครเป็นสมาชิกกองทุนมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการเก็บข้อมูลจากการประชุมกลุ่มย่อย

ในกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เป็นสมาชิกกองทุนให้เหตุผลว่ายังไม่ทราบรายละเอียดเรื่องสิทธิสวัสดิการต่างๆ เพียงแต่รับรู้บ้างบางส่วนจากผู้นำ หากมีการประชาสัมพันธ์ให้มากกว่านี้จะทำให้มีผู้สนใจสมัครเข้าเป็นสมาชิกกองทุนมากยิ่งขึ้น

แหล่งเงินกองทุน

แหล่งเงินสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร จะมีแหล่งที่มา 3 ทางหลักๆ คือ

- 1) เงินสมทบจากสมาชิกกองทุน เดือนละ 30 บาท
- 2) เงินสมทบจากองค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร
- 3) เงินสมทบจากรัฐบาล

ซึ่งในขณะนี้กองทุนมียอดเงินรายรับทั้งสิ้น จำนวน 2,258,274.70 บาท จ่ายเป็นสวัสดิการให้แก่สมาชิกไปแล้ว เป็นเงิน 556,737 บาท และปัจจุบันมียอดเงินคงเหลือทั้งสิ้น จำนวน 1,701,537.70 บาท (ข้อมูล ณ วันที่ 8 พฤศจิกายน 2554) จึงถือได้ว่าฐานะการคลังของกองทุนสวัสดิการชุมชนอยู่ในฐานะที่มั่นคง มีเงินเพียงพอที่จะสามารถจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกกองทุนได้ และยังมีองค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร เป็นองค์กรที่ให้การสนับสนุนทั้งเรื่องวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ และงบประมาณ

จากสถิติการจัดสวัสดิการของกองทุนที่ผ่านมาในปี พ.ศ. 2554 กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทรมียอดใช้จ่ายในการจัดสวัสดิการในปี พ.ศ. 2554 เป็นจำนวนเงิน 188,795 บาท แต่มียอดเงินรายรับในปี 2554 เป็นจำนวนเงิน 817,886.90 บาท กองทุนมีรายรับมากกว่ารายจ่าย เป็นจำนวนเงิน 629,091.90 บาท โดยมีเงินสมทบจากองค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร และรัฐบาลในแต่ละปีเป็นการแสดงให้เห็นถึงฐานะการคลังของกองทุนที่มั่นคง หากสามารถควบคุมรายรับ-รายจ่าย ให้เป็นไปตามนี้จะทำให้กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร มีฐานะการคลังที่มั่นคงและสามารถจัดสวัสดิการด้านอื่นๆ ได้เพิ่มมากขึ้น

ผลการดำเนินงานการจัดสวัสดิการ

การจัดสวัสดิการของกองทุนที่ผ่านมา ได้จัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกในเรื่องต่างๆ ดังนี้

ปี 2553

สมาชิกตลอดบุตร 14 ราย เป็นเงิน	18,650 บาท
สมาชิกเจ็บป่วย 64 ราย เป็นเงิน	29,250 บาท
สวัสดิการคนทำงาน 22 ราย เป็นเงิน	22,880 บาท
สมาชิกเสียชีวิต 11 ราย เป็นเงิน	93,400 บาท
รวม	164,180 บาท

ปี 2554

สมาชิกตลอดบุตร 11 ราย เป็นเงิน	15,650 บาท
สมาชิกเจ็บป่วย 96 ราย เป็นเงิน	43,550 บาท
สวัสดิการคณะกรรมการ 22 ราย เป็นเงิน	71,500 บาท
สมาชิกเสียชีวิต 9 ราย เป็นเงิน	26,260 บาท
สวัสดิการงานประเพณีสงกรานต์	16,800 บาท
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร	15,035 บาท
รวม	188,795 บาท

(ข้อมูล ณ วันที่ 8 พฤศจิกายน 2554)

ซึ่งจากการจัดสวัสดิการดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าฐานะการคลังของกองทุนในด้านรายรับจะมีมากกว่ารายจ่าย ซึ่งจะเป็นผลที่แสดงให้เห็นถึงฐานะการคลังของกองทุน ซึ่งในอนาคตอาจจะมีการจัดสวัสดิการด้านอื่นๆ เพิ่มเติมได้อีก แต่ต้องมีการแก้ไขข้อบกพร่องในการจัดสวัสดิการบางเรื่องให้มีความเหมาะสม ไม่จ่ายเงินสวัสดิการมากเกินไปจนผิดหลักการพึ่งพาและช่วยเหลือตนเอง ซึ่งผลจากการจัดสวัสดิการที่ผ่านมา สมาชิกกองทุนมีความพึงพอใจกับผลประโยชน์ที่ได้รับ และในปัจจุบันมีหน่วยงานภาครัฐได้เข้ามาให้การสนับสนุนในเรื่องงบประมาณ และองค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร ซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ได้ให้การสนับสนุนงบประมาณและอาคารสถานที่ในการทำงาน ยิ่งทำให้สมาชิกกองทุนมีความเชื่อมั่นต่อกองทุนมากยิ่งขึ้น และผลจากการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนดังกล่าว จะทำให้กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร สามารถพัฒนากองทุนให้สามารถจัดสวัสดิการด้านต่างๆ ให้แก่ประชาชนตำบลบางขุนไทรได้มากขึ้น และเกิดความยั่งยืนได้ไปในอนาคต

ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร

1. ทูทางสังคม

ในการบริหารจัดการของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร จากข้อมูลที่ได้กล่าวมาแล้ว ยังมีปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลทำให้ในพื้นที่ตำบลบางขุนไทรสามารถก่อตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนได้อย่างยั่งยืนและมีการตอบรับที่ดีจากประชาชนในชุมชน คือ ทูทางสังคม จากข้อมูลของบริบทตำบลบางขุนไทรจะเห็นได้ว่า ตำบลบางขุนไทร มีทูทางสังคมอยู่มาก ได้แก่ ทูมนุษย์ คือ ผู้นำทางสังคมต่างๆ อาทิ ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน อาสาสมัคร ที่มีความรัก ความไว้วางใจ เชื่อใจ มีน้ำใจและเอื้ออาทรต่อเพื่อนมนุษย์ มีความเชื่อในระบบคุณค่า และหลักศีลธรรมที่ดี มีบุคคลที่มีคุณธรรม มีวินัย มีความซื่อสัตย์ และมีจิตสาธารณะที่เข้ามาทำประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม ทูที่เป็นสถาบัน ในพื้นที่ตำบลบางขุนไทร จะมีการรวมตัวของกลุ่มองค์กรต่างๆ อยู่มาก และมีกลุ่มที่มีจิตสาธารณะเสียสละในการทำงานเพื่อส่วนรวม และมีองค์กรทางการศึกษาและศาสนา ได้แก่ โรงเรียน วัด มัสยิด รวมถึง องค์กรทางการเมือง คือ องค์กร

บริหารส่วนตำบลบางขุนไทร ซึ่งมีบทบาทในการสนับสนุนให้เกิดการรวมตัวของคนในชุมชนในการจัดทำกิจกรรมต่างๆที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม โดยสนับสนุนการดำเนินงานในด้านต่างๆ ทั้งบุคลากร วัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ และงบประมาณ นอกจากนี้ในพื้นที่ตำบลบางขุนไทร ยังมีทุนทางภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่โดดเด่น และทุนทรัพยากรธรรมชาติที่มีมากมาย ซึ่งทุนเหล่านี้ถือเป็นต้นทุนหลักในการนำมาซึ่งการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการแก้ไขปัญหาต่างๆ เพื่อพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนตำบลบางขุนไทร

2. การยอมรับการเรียนรู้จากสังคมภายนอกของคนในชุมชน

ก่อนที่จะมีการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร พื้นที่ตำบลบางขุนไทรได้รับการคัดเลือกเป็นพื้นที่นำร่องของโครงการต่างๆและมีหน่วยงานกลุ่มองค์กรต่างๆได้เข้ามาศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ซึ่งกันและกันอยู่ตลอดมา ในปี พ.ศ.2540 ตำบลบางขุนไทรได้รับการคัดเลือกเป็นพื้นที่นำร่องในการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ที่เน้นการพัฒนาคนตามโครงการความร่วมมือ ไทย – สหประชาชาติ โดยหน่วยงาน UNDP และช่วงปี พ.ศ.2542 ได้รับคัดเลือกให้เป็นพื้นที่ที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนเพื่อสังคม (SIF) ในการพัฒนาทุนทางสังคมต่างๆให้มีความเข้มแข็ง ยั่งยืน และหลังจากนั้นตำบลบางขุนไทรก็ได้รับงบประมาณจากหน่วยงานต่างๆมาดำเนินการในพื้นที่อย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน และมีกลุ่มองค์กร หน่วยงานต่างๆได้เข้ามาเรียนรู้ศึกษาดูงานเป็นจำนวนมาก จากปัจจัยดังกล่าวทำให้ประชาชนในพื้นที่ตำบลบางขุนไทรได้ร่วมเรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับกลุ่มองค์กรหน่วยงานภายนอกตลอดมา จึงทำให้เป็นชุมชนที่มีความตื่นตัว มีความคิดมีแนวทางใหม่ๆที่จะนำมาพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ และเมื่อมีการไปเรียนรู้เรื่องการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชน จึงได้มีความคิดนำมาจัดตั้งที่ตำบลบางขุนไทรซึ่งมีทุนทางสังคมและมีพื้นฐานการยอมรับการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนอยู่แล้ว ประกอบกับได้รับความร่วมมือจากผู้นำและกลุ่มองค์กรต่างๆในพื้นที่จึงทำให้ตำบลบางขุนไทรสามารถจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนได้อย่างรวดเร็วและมั่นคงมาจนถึงปัจจุบัน

บทที่ 3

กระบวนการพัฒนาสวัสดิการในพื้นที่

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร (องค์กรสวัสดิการชุมชน) ได้จัดตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 5 ธันวาคม 2550 ตั้งแต่เริ่มการจัดตั้งกองทุน ก็ยังไม่มีแผนงานการพัฒนากองทุนที่เป็นรูปธรรมอันจะนำไปสู่การขยายผลการดำเนินงานและความยั่งยืนในอนาคต การเข้าร่วมเป็นสมาชิกกองทุนและการดำเนินกิจกรรมต่างๆของกองทุนจะเป็นในลักษณะของการบอกกล่าวต่อกันไป ไม่มีการกำหนดเป้าหมายและวิธีการขับเคลื่อนกองทุนที่ชัดเจน ในการที่จะทำให้กองทุนสามารถเป็นองค์กรที่เข้ามาดูแลการจัดสวัสดิการของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างครอบคลุมทุกมิติประเภทสวัสดิการ และทุกกลุ่มคนในพื้นที่อันจะนำไปสู่การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

จากปัญหาดังกล่าว คณะทำงานกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร เริ่มมีแนวคิดที่จะมีการทบทวนผลการดำเนินงานและหาแนวทางในการบริหารจัดการกองทุนให้เกิดความยั่งยืน และสามารถจัดสวัสดิการในด้านต่างๆให้แก่ประชาชนในพื้นที่ได้อย่างทั่วถึงและครอบคลุมทุกมิติประเภทสวัสดิการ จึงได้เข้าร่วมโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการการพัฒนาสังคมเชิงบูรณาการโดยใช้กองทุนสวัสดิการชุมชนเป็นศูนย์กลาง จากการประสานความร่วมมือกับสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 4 โดยการสนับสนุนงบประมาณจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) และได้เริ่มดำเนินการโครงการเพื่อขับเคลื่อนให้เกิดแผนงานการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร ให้เกิดความยั่งยืน โดยมีกระบวนการดำเนินงานทั้งสิ้น 11 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 แต่งตั้งคณะทำงานโครงการวิจัย

โดยการประชุมชี้แจงคณะกรรมการของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทรถึงที่มาของโครงการ เป้าหมายที่จะดำเนินการของงานวิจัย และดำเนินการทาบทามบุคคลเข้าร่วมเป็นคณะทำงานโครงการวิจัย ซึ่งคณะทำงานโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการการพัฒนาสังคมเชิงบูรณาการโดยใช้กองทุนสวัสดิการชุมชนเป็นศูนย์กลาง ของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร มีองค์ประกอบดังนี้

ที่ปรึกษาคณะทำงาน ประกอบด้วย

1. ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 4
2. พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเพชรบุรี
3. นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร

คณะทำงาน ประกอบด้วย

1. บุคลากรจากองค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร จำนวน 3 คน
2. ประธานและฝ่ายบัญชีกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร
3. ผู้ทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จำนวน 1 คน
4. บุคลากรจากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 1 คน
5. บุคลากรจากสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 4 จำนวน 3 คน

ตามคำสั่งสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 4 ที่ 28/2554 เรื่องแต่งตั้งคณะทำงานโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการการพัฒนาสังคมเชิงบูรณาการ โดยใช้กองทุนสวัสดิการชุมชนเป็นศูนย์กลางตำบลบางขุนไทร อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี

ขั้นตอนที่ 2 ประชุมคณะทำงานวิจัย

โดยการจัดประชุมคณะทำงาน ในวันที่ 28 มิถุนายน 2554 ณ ห้องประชุมศูนย์พัฒนาสังคม หน่วยที่ 37 จังหวัดเพชรบุรี เพื่อชี้แจงแนวทางการดำเนินโครงการวิจัยการกำหนดแผนการทำงาน และมอบหมายภารกิจหน้าที่การดำเนินงานแก่คณะทำงานเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามโจทย์และผลลัพธ์ของงานวิจัยที่ได้วางไว้

ในการประชุมคณะทำงานดังกล่าวถือเป็นสิ่งสำคัญอันดับแรก เพราะหากคณะทำงานวิจัยไม่เข้าใจเป้าหมาย ผลลัพธ์ของการทำงานวิจัย หรือไม่เข้าใจกระบวนการทำวิจัยแบบมีส่วนร่วมก็จะส่งผลกระทบต่อ การดำเนินโครงการวิจัยที่จะทำต่อไป ซึ่งในการประชุมคณะทำงานวิจัยได้เชิญ คุณสุธิดา แสงเพชร ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจ มีประสบการณ์ และมีบทบาทในการทำงานร่วมกับชุมชนในพื้นที่ จังหวัดเพชรบุรีและจังหวัดอื่นๆเป็นอย่างดี มาให้คำแนะนำวิธีการขั้นตอนในการดำเนินงานของคณะทำงาน รวมทั้งเชิญให้เข้าร่วมเป็นวิทยากรกระบวนการในการจัดทำวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งการวิจัยแบบมีส่วนร่วมวิทยากรกระบวนการเป็นบุคคลสำคัญที่จะช่วยขับเคลื่อนกระบวนการทำงานวิจัยร่วมกับชุมชนในการทำหน้าที่กระตุ้น สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ และหาข้อสรุปความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ ที่ทุกฝ่ายยอมรับในการจัดเวทีประชุมชุมชนในแต่ละครั้ง

ขั้นตอนที่ 3 การจัดเก็บข้อมูล

การจัดเก็บข้อมูลจะมีการจัดเก็บข้อมูลเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ได้แก่ ข้อมูลบริบทและสภาพทั่วไปของตำบลบางขุนไทร และส่วนที่ 2 การพัฒนาการของการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร ซึ่งการจัดเก็บข้อมูลที่ได้จะจัดเก็บข้อมูลจากเอกสารที่มีการรวบรวมไว้จากองค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร และจากงานวิจัยต่างๆที่สถาบันและองค์กรต่างๆได้จัดทำไว้และมีการจัดเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบันและถูกต้องสมบูรณ์ที่สุด

ขั้นตอนที่ 4 การจัดประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group)

เป็นการจัดประชุมกลุ่มย่อยในวันที่ 19 กรกฎาคม 2554 ณ ศาลากลางหมู่บ้าน หมู่ที่ 7 เพื่อจัดเก็บข้อมูลและความคิดเห็นจากกลุ่มเป้าหมาย 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มสมาชิกที่เป็นผู้ก่อตั้งกองทุน กลุ่มสมาชิกที่สมัครเป็นสมาชิกกองทุน และกลุ่มที่ไม่เป็นสมาชิกกองทุน โดยคัดเลือกแกนนำจากแต่ละกลุ่มๆ ละประมาณ 12 คน จัดเก็บข้อมูลและความคิดเห็นของแต่ละกลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มสมาชิกที่เป็นผู้ก่อตั้งกองทุน

โดยการระดมค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการก่อตั้ง ที่ทำให้เกิดกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร ตั้งแต่ช่วงระยะเวลาการก่อตั้ง การจัดหาสมาชิกกองทุน การดำเนินงานการขยายกลุ่มสมาชิก ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการ

2. กลุ่มสมาชิกที่สมัครเป็นสมาชิกกองทุน

เพื่อให้ได้ทราบที่มาถึงความคิดเห็นของสมาชิกกองทุนที่ได้เข้ามาสมัครเป็นสมาชิกกองทุน ขั้นตอนการเข้ามาเป็นสมาชิกกองทุน แรงจูงใจ ความพึงพอใจในการจัดสวัสดิการของกองทุน ประโยชน์ของสมาชิกกองทุนที่ได้รับ และความต้องการที่อยากจะให้กองทุนมีการพัฒนาไปในอนาคต และแหล่งข้อมูลข่าวสารของกองทุนที่สมาชิกได้รับข้อมูล

3. กลุ่มที่ไม่เป็นสมาชิกกองทุน

เป็นการจัดเก็บข้อมูลถึงเหตุผลต่างๆที่ไม่ได้เข้าสมัครเป็นสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร โดยข้อมูลจากกลุ่มย่อยทั้ง 3 กลุ่ม จะนำมาเป็นข้อมูลในการใช้วิเคราะห์จัดทำแผนงานในการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลต่อไป

ขั้นตอนที่ 5 การจัดเวทีการประชุมระดมความคิดเห็นในการจัดทำแผนงานการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชน

คณะกรรมการวิจัยฯ ได้จัดเวทีเพื่อจัดทำแผนงานการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชน ตำบลบางขุนไทร ในวันที่ 12 กันยายน 2554 ณ ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร โดยคัดเลือกกลุ่มตัวแทนผู้เข้าร่วมเวทีประชุม จำนวน 40 คน เฉพาะผู้ที่เป็สมาชิกกองทุน หรือผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานและเป็นตัวแทนจากกลุ่มต่างๆในพื้นที่ ดังนี้

ตารางที่ 5 กลุ่มตัวอย่างผู้เข้าร่วมการจัดเวทีการประชุมระดมความคิดเห็นในการจัดทำแผนงานการพัฒนา กองทุนสวัสดิการชุมชน

กลุ่มที่	กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (คน)	หมายเหตุ
1	กลุ่มสมาชิกสภา อบต.	3	
2	กลุ่มผู้สูงอายุ	3	
3	กลุ่มคนพิการ	3	
4	กลุ่ม อสม.ในพื้นที่	3	
5	กลุ่มกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน	3	
6	กลุ่มเยาวชน	3	
7	กลุ่มสตรี	3	
8	กลุ่มเกษตรกร	3	
9	กลุ่มประมง	3	
10	กลุ่มรับจ้างทั่วไป	3	
11	กลุ่มคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนฯ	10	
รวม		40	

การดำเนินการจัดเวทีโดยมีวิทยากรกระบวนการเป็นผู้ดำเนินการพูดคุยแลกเปลี่ยนกับผู้เข้าร่วมประชุมถึงสภาพทั่วไปของชุมชน เหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้น สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อสังคมไทย และแนวทางในการพัฒนาคนสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน จากนั้นชักชวนให้ผู้เข้าร่วมประชุมร่วมกันระดมความคิด ภายใต้กฎกติกาการทำงานแบบมีส่วนร่วม คือ ทุกคนเท่าเทียมกัน ทุกความคิดมีคุณค่าไม่ฆ่าความคิดใคร ไม่มีความคิดเห็นใดผิดหรือถูก เปิดใจรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง ไม่ครอบงำ ไม่ชี้นำ และรักษาเวลา รักษากติกา โดยนำเทคนิคการใช้บัตรคำเป็นเครื่องมือในการระดมความคิดเห็น มีกติกาในการเขียนบัตรคำ คือ หนึ่งบัตรหนึ่งความคิด โดยตั้งประเด็นคำถามว่า “พวกเราอยากเห็นสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทรของเรามีลักษณะอย่างไร” ซึ่งจากการระดมความคิดเห็น ทำให้ได้ข้อมูลตามประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 มีการสื่อสารประชาสัมพันธ์

ที่ประชุมเห็นว่ากองทุนจะต้องมีการสื่อสารประชาสัมพันธ์ข้อมูลต่างๆ ของกองทุนอย่างทั่วถึง สามารถเข้าถึงกลุ่มสมาชิกกองทุน กลุ่มบุคคลทั่วไป และองค์กรต่างๆ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร ซึ่งจะนำมาสู่การเข้าร่วมเป็นสมาชิกกองทุนเพิ่มมากขึ้น รวมถึงการได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มองค์กรต่างๆ ทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่

ประเด็นที่ 2 มีความเข้มแข็งมั่นคง

ที่ประชุมเห็นว่ากองทุนควรมีความเจริญเติบโตเข้มแข็งมั่นคงยั่งยืนต่อไปในอนาคต มีระบบการจัดสวัสดิการที่มั่นคง เป็นภูมิคุ้มกันในเรื่องการดูแลสวัสดิการด้านต่างๆ ให้แก่คนในชุมชนได้อย่างต่อเนื่อง

ประเด็นที่ 3 ปรับปรุงกฎระเบียบ

ที่ประชุมเห็นว่ากฎระเบียบเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนากองทุน กฎระเบียบที่นำมาใช้จะต้องปฏิบัติได้ และต้องสามารถทำให้กองทุนมีความยั่งยืนได้ในอนาคต กฎระเบียบจะต้องมีความชัดเจน มีการนำเสนอกฎระเบียบของกองทุนสู่สมาชิกกองทุน บุคคล และองค์กรต่างๆ ได้ทราบอย่างทั่วถึง และรองรับงานการพัฒนาในด้านต่างๆ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างบูรณาการ

ประเด็นที่ 4 ส่งเสริมการมีส่วนร่วม

ที่ประชุมเห็นว่ากองทุนควรมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนทั้งในและนอกพื้นที่ ให้เข้ามามีส่วนร่วมการดำเนินงานกับกองทุน ทั้งกลุ่มเยาวชน กลุ่มประชาชนทั่วไป อบต. และกลุ่มองค์กรต่างๆ ในพื้นที่และนอกพื้นที่ ให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน มีการประชุมปรึกษาหารือในแต่ละหมู่บ้านเป็นประจำทุกเดือน มีการแบ่งงานกันทำตามศักยภาพของแต่ละองค์กร และมีการนำเสนอข้อมูลของกองทุนในการประชุมทุก 6 เดือน เพื่อสร้างความโปร่งใส และจะทำให้เกิดการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนมากยิ่งขึ้น

ประเด็นที่ 5 การเพิ่มสมาชิก

ที่ประชุมเห็นว่าตำบลบางขุนไทรมีประชากรประมาณ 6,000 – 7,000 คน ในปัจจุบันกองทุนมีสมาชิกประมาณ 1,368 คน จึงอยากให้มีสมาชิกมากกว่าปัจจุบัน ควรมีสมาชิกครบทุกครัวเรือน เพื่อจะทำให้กองทุนมีศักยภาพ และสามารถจัดสวัสดิการได้อย่างทั่วถึงทุกครัวเรือน

ประเด็นที่ 6 สวัสดิการครอบคลุมทั่วถึง

ที่ประชุมอยากให้กองทุนสามารถจัดสวัสดิการด้านต่างๆ ครบทุกประเภทสวัสดิการ เพื่อให้ประชาชนในตำบลบางขุนไทรมีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยสามารถจัดสวัสดิการได้อย่างครอบคลุม

และทั่วถึง และสามารถยกระดับการจัดสวัสดิการในด้านอื่นๆ เพิ่มขึ้น โดยการดำเนินการเองหรือประสานกับหน่วยงานองค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันจัดสวัสดิการให้ทั่วถึงทุกด้าน

จากประเด็นหลักข้างต้น ที่ประชุมได้ร่วมกันกำหนดเป้าหมายการทำงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทรที่ต้องการเห็น โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการระดมความคิดเห็นมาประมวลและวิเคราะห์ร่วมกันได้ดังนี้

1. ลักษณะกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร สรุปได้ 2 ลักษณะ คือ

1.1 ต้องมีความเข้มแข็งมั่นคงถาวร

1.2 ต้องมีความครอบคลุมสวัสดิการทุกประเภทสวัสดิการและจัดสวัสดิการได้อย่างทั่วถึง

2. เพื่อให้กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร มีความเข้มแข็งมั่นคงถาวร และครอบคลุมสวัสดิการทุกประเภทสวัสดิการ และจัดสวัสดิการได้อย่างทั่วถึงจะต้องทำอะไรบ้างจากการระดมความคิดเห็นทำให้ได้แผนงานโครงการ 4 ด้าน คือ

2.1 แผนงานโครงการด้านการพัฒนาระบบการสื่อสารประชาสัมพันธ์

2.2 แผนงานโครงการด้านส่งเสริมการมีส่วนร่วม

2.3 แผนงานโครงการด้านการเพิ่มสมาชิกกองทุน

2.4 แผนงานโครงการด้านปรับปรุงกฎเกณฑ์และระเบียบต่างๆ

ในส่วนของการระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการดำเนินงานและกิจกรรมต่างๆตามแผนงานโครงการ วิทยากรกระบวนการได้ตั้งประเด็นคำถามและใช้เทคนิคการเขียน Mind Map หรือแผนที่ความคิดมาเป็นเครื่องมือได้ผลดังนี้

2.1 แผนงานโครงการด้านการพัฒนาระบบการสื่อสารประชาสัมพันธ์

คำถาม “เราจะสื่อสารประชาสัมพันธ์อย่างไร เพื่อให้กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทรมีความเข้มแข็ง มั่นคง ถาวร และครอบคลุมสวัสดิการอย่างทั่วถึง” ที่ประชุมได้แสดงความคิดเห็น ดังนี้

2.1.1 หาทีมงานเพิ่ม

โดยหาคนที่น่าเชื่อถือ มีเทคนิคการพูด มีความเสียสละ มีความเข้าใจงานกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร ทั้งเรื่องการจัดสวัสดิการและระเบียบกฎเกณฑ์ต่างๆ

2.1.2 ใช้การสื่อสารแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ

โดยเข้าร่วมในการประชุมประจำเดือนของแต่ละหมู่บ้าน ชี้แจงเผยแพร่ข่าวสารของกองทุน ในงานประเพณีต่างๆ หรือตามสภาภาพในชุมชน

2.1.3 ใช้สื่อประชาสัมพันธ์

เป็นการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ต่างๆ เช่น หอกระจายข่าว แผ่นพับ อินเทอร์เน็ต วารสาร อบต. จัดทำสปอรัตโฆษณา

2.2 แผนงานโครงการด้านส่งเสริมการมีส่วนร่วม

คำถาม “เพื่อให้กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร มีความเข้มแข็ง มั่นคง ถาวร ครอบคลุมสวัสดิการอย่างทั่วถึง การส่งเสริมการมีส่วนร่วมต้องทำอย่างไรบ้าง” ที่ประชุมแสดงความคิดเห็น ดังนี้

2.2.1 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากกลุ่มเด็กและเยาวชน

โดยชักชวนกลุ่มเด็กและเยาวชนให้เข้ามามีส่วนร่วมกับกิจกรรมของกองทุนและให้ความรู้เรื่องการจัดสวัสดิการของกองทุน

2.2.2 ส่งเสริมบทบาทของแกนนำ

โดยจัดประชุมผู้นำชุมชนเพื่อปรึกษาหารือ และแสดงความคิดเห็นในการพัฒนากองทุน รวมถึงการส่งเสริมให้ผู้นำชุมชนได้รับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ

2.2.3 ประสานให้อบต. เข้ามามีบทบาทในการพัฒนากองทุน

ทั้งในด้านการเป็นที่ปรึกษาด้านกฎหมาย การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์งบประมาณ และบุคลากร รวมทั้งสถานที่ในการดำเนินงาน

2.2.4 จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้

จัดเวทีประชุมประจำปีของกองทุน เพื่อรายงานผลการดำเนินการต่างๆ ให้สมาชิกกองทุน และรับฟังความคิดเห็นเพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนากองทุนให้มีความเจริญยั่งยืนตลอดไป

2.3 แผนงานโครงการด้านการเพิ่มสมาชิกกองทุน

คำถาม “เพื่อให้กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร มีความเข้มแข็งมั่นคงถาวร ครอบคลุมสวัสดิการอย่างทั่วถึง การเพิ่มจำนวนสมาชิกต้องทำอย่างไรบ้าง” ที่ประชุมได้แสดงความคิดเห็น ดังนี้

2.3.1 หาทีมงานเพิ่ม

โดยหาบุคคลที่สามารถถ่ายทอดการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของกองทุนทั้งในเรื่องการจัดสวัสดิการของกองทุน ระเบียบกฎเกณฑ์ต่างๆ การสร้างแรงจูงใจผลประโยชน์ที่ได้รับจากกองทุน เพื่อให้ผู้สนใจสมัครเข้ามาเป็นสมาชิกเพิ่มมากขึ้น

2.3.2 สร้างความศรัทธาเชื่อมั่น

การบริหารงานกองทุนจะต้องมีความโปร่งใส สามารถเปิดเผยข้อมูลและผลการดำเนินงานต่างๆสู่สาธารณะได้อย่างเป็นรูปธรรมและตรวจสอบได้

2.3.3 เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามาร่วมทำงาน

ชักชวนให้ผู้สนใจทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานกับกองทุน ทั้งร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อพัฒนาปรับปรุงกองทุนให้เกิดผลดียิ่งขึ้น

2.4 แผนงานโครงการด้านปรับปรุงกฎเกณฑ์และระเบียบต่างๆ

คำถาม “เพื่อให้สวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร มีความเข้มแข็ง มั่นคง ถาวร และครอบคลุมสวัสดิการอย่างทั่วถึง การปรับปรุงกฎเกณฑ์และระเบียบต่างๆ ต้องทำอย่างไรบ้าง” ที่ประชุมได้แสดงความคิดเห็น ดังนี้

2.4.1 นำระเบียบเดิมมาศึกษา

เพื่อศึกษาถึงความเป็นไปได้ตามข้อเท็จจริงและความสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และการจัดสวัสดิการที่ครอบคลุมทุกมิติอย่างทั่วถึง

2.4.2 ทบทวนการดำเนินงานในระยะเวลาที่ผ่านมา

นำผลที่ทบทวนมาปรึกษาหารือเพื่อปรับปรุงกฎระเบียบให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและสามารถจัดสวัสดิการได้อย่างครอบคลุมทุกมิติและเกิดความยั่งยืนในอนาคต ซึ่งในการระดมความคิดเห็นในการจัดทำแผนพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร ที่ประชุมมีความคิดเห็นว่าการที่จะทำให้กองทุนมีความยั่งยืนได้ จะต้องมีการพัฒนาสร้างความเข้มแข็งขององค์กรก่อนเป็นอันดับแรกและต้องมีการสร้างทีมงานหาแนวร่วม และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ของกองทุนให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย และที่สำคัญอย่างมาก คือ การวางกฎเกณฑ์และระเบียบต่างๆ ให้เหมาะสมกับศักยภาพของกองทุน เพราะหากกฎระเบียบที่มีการกำหนดให้จ่ายเงินสวัสดิการที่เกินศักยภาพของกองทุนอาจทำให้กองทุนขาดความมั่นคงและล้มลงไปในที่สุด จากการกำหนดแผนงานดังกล่าวหากทำได้อย่างมีประสิทธิภาพจะทำให้กองทุนมีความเข้มแข็งก็จะทำให้กองทุนสามารถดำเนินการในเรื่องต่างๆ ได้เพิ่มมากขึ้นและเกิดความยั่งยืนต่อไปในอนาคต

ขั้นตอนที่ 6 ประชุมคณะทำงานวิจัย ยกร่างแผนงานการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชน

ภายหลังการจัดเวทีการประชุม การระดมความคิดเห็นในการจัดทำแผนงานการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนจากกลุ่มตัวแทนต่างๆ คณะทำงานวิจัยได้จัดประชุมเพื่อยกร่างแผนงานการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร ในวันที่ 17 ตุลาคม 2554 ณ ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร โดยได้นำข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากการจัดเก็บข้อมูลจากเอกสาร การสัมภาษณ์ การจัดเวทีระดมความคิดเห็น เพื่อใช้เป็นร่างแผนการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร โดยกำหนดระยะเวลาการปฏิบัติงานตามแผนงาน งบประมาณ และผู้รับผิดชอบ เพื่อนำแผนงานการพัฒนาที่ได้วางไว้ไปดำเนินการให้เกิดผลเป็นรูปธรรม ซึ่งในการวางแผนพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร ได้กำหนดแผนงานการพัฒนากองทุนไว้ทั้งสิ้นจำนวน 4 แผนงาน ได้แก่

1. แผนงานการปรับปรุงกฎเกณฑ์และระเบียบต่างๆ
2. แผนงานการสื่อสารประชาสัมพันธ์
3. แผนงานการเพิ่มสมาชิกกองทุน
4. แผนงานการส่งเสริมการมีส่วนร่วม

โดยได้กำหนดวัตถุประสงค์และกิจกรรมที่จะดำเนินการ ดังนี้

1. แผนงานการปรับปรุงกฎเกณฑ์และระเบียบต่างๆ

1.1 วัตถุประสงค์

เพื่อปรับปรุงกฎระเบียบให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของสมาชิกและสามารถจัดสวัสดิการได้อย่างครอบคลุมมิติประเภทสวัสดิการทุกๆด้าน

1.2 กิจกรรมวิธีดำเนินการ

- 1.2.1 โดยการนำระเบียบที่ได้ใช้ปฏิบัติในปัจจุบันมาศึกษาทบทวนผลการดำเนินงานที่ผ่านมาว่ามีปัญหาหรือมีข้อบกพร่องอย่างไร
- 1.2.2 ระดมความคิดเห็นเพื่อเก็บข้อมูลความต้องการของสมาชิกกองทุน
- 1.2.3 จัดประชุมคณะทำงานยกร่างระเบียบเพื่อร่วมวิเคราะห์แนวทางในการจัดสวัสดิการของกองทุนให้ครอบคลุมมิติการจัดสวัสดิการทุกประเภท ภายใต้หลักความเป็นไปได้ และอยู่ในศักยภาพรวมทั้งความพร้อมของกองทุนที่จะดำเนินการได้เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในอนาคต
- 1.2.4 จัดประชุมคณะทำงานกองทุน เพื่อขอมติในการแก้ไขปรับปรุงระเบียบให้ได้ระเบียบที่สามารถจัดสวัสดิการได้อย่างทั่วถึงและมีความยั่งยืนในอนาคต
- 1.2.5 นำเสนอที่ประชุมใหญ่เพื่อขอมติแก้ไขระเบียบกองทุน
- 1.2.6 ประกาศใช้และเผยแพร่ระเบียบใหม่

2. แผนงานการสื่อสารประชาสัมพันธ์

2.1 วัตถุประสงค์

เพื่อสื่อสารและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารกองทุน สร้างความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่มากยิ่งขึ้น

2.2 กิจกรรมวิธีดำเนินการ

- 2.2.1 จัดทำแผนการประชาสัมพันธ์ โดยการกำหนดรูปแบบสื่อประชาสัมพันธ์ที่จะใช้และระยะเวลาสถานที่ที่จะดำเนินการประชาสัมพันธ์
- 2.2.2 จัดทีมงาน โดยมอบหมายผู้รับผิดชอบลงพื้นที่เพื่อทำการประชาสัมพันธ์ให้ได้อย่างทั่วถึง และประสานผู้นำชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ช่วยประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆของกองทุน โดยการเข้าร่วมประชุมหมู่บ้านเพื่อเผยแพร่ข้อมูล ประชาสัมพันธ์ผ่านเสียงตามสายของหมู่บ้าน

และของ อบต.ลงประชาสัมพันธ์ผ่านเว็บไซต์ และวารสารของ อบต. และจัดทำแผ่นพับประชาสัมพันธ์
ชี้แจงให้ครบทุกครัวเรือน

3. แผนงานการเพิ่มสมาชิกกองทุน

3.1 วัตถุประสงค์

เพื่อให้ประชาชนได้รับสวัสดิการจากกองทุนได้อย่างทั่วถึงมากขึ้น (สวัสดิการถ้วนหน้า)

3.2 กิจกรรมวิธีดำเนินการ

3.2.1 จัดหน่วยบริการเคลื่อนที่เพื่อให้คำแนะนำและรับสมัครสมาชิกตามหมู่บ้าน
และหน่วยงานในพื้นที่

3.2.2 เผยแพร่สิทธิประโยชน์ตามระเบียบและผลการดำเนินงานเพื่อสร้างแรงจูงใจ
ในการสมัครเข้าเป็นสมาชิกกองทุน

4. แผนงานการส่งเสริมการมีส่วนร่วม

4.1 วัตถุประสงค์

4.1.1 เพื่อให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมและมีความรับผิดชอบร่วมกันในการจัดสวัสดิการ
เพื่อคนในชุมชน

4.1.2 เพื่อเป็นการระดมทรัพยากรบุคคลและงบประมาณในการดำเนินงานร่วมกัน

4.1.3 เพื่อให้เกิดการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างบูรณาการ

4.2 กิจกรรมวิธีดำเนินการ

4.2.1 เชิญตัวแทนภาคส่วนต่างๆเข้าร่วมการดำเนินงาน ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมติดตาม
ร่วมรับผลประโยชน์ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร เพื่อให้มีแนวร่วม
ในการดำเนินงานมากยิ่งขึ้น

4.2.2 จัดทำโครงการขอรับการสนับสนุนงบประมาณ บุคลากร สถานที่ จากองค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร เพื่อให้ อบต.ได้เข้ามามีส่วนช่วยเหลือในการพัฒนาศักยภาพของกองทุน

4.2.3 จัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ในด้านต่างๆระหว่างองค์กรในพื้นที่
และนอกพื้นที่ เพื่อการสนับสนุนทั้งด้านงบประมาณ องค์ความรู้ การช่วยเหลือด้านสวัสดิการซึ่งกันและกัน
อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร ให้สามารถทำงานได้
ตามเป้าหมายตามเจตนารมณ์ของสวัสดิการชุมชน และขยายผลสู่การพัฒนาด้านต่างๆของชุมชนทั้งในพื้นที่
และนอกพื้นที่

โดยมีรายละเอียดตามตารางปฏิทินการปฏิบัติงาน แผนพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล
บางขุนไทร ดังนี้

ตารางที่ 6 ปฏิทินการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร (องค์กรสวัสดิการชุมชน) อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี

แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์	กิจกรรมวิธีดำเนินการ	ระยะเวลา			ตัวชี้วัด	วิธีเก็บข้อมูลตัวชี้วัด	งบประมาณ	แหล่งทุน			ผู้รับผิดชอบ
			ต.ค-ธ.ค	ม.ค-มี.ค	เม.ย-มิ.ย				รัฐ	เอกชน	ชุมชน	
1. ปรับปรุงกฎเกณฑ์ และระเบียบฯ ต่างๆ	-เพื่อปรับปรุงกฎระเบียบฯ ให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของสมาชิก และสามารถจัดสวัสดิการได้อย่างครอบคลุมมิติประเภทสวัสดิการทุกด้าน	- นำระเบียบเดิมมาศึกษา ทบทวนการผลดำเนินงานที่ผ่านมา - ระดมความคิดเห็นเพื่อเก็บข้อมูลความต้องการของสมาชิกฯ - ประชุมคณะกรรมการร่างระเบียบฯ - นำเสนอคณะกรรมการกองทุนให้ความเห็นชอบ - นำเสนอที่ประชุมใหญ่เพื่อขอมติแก้ไขระเบียบฯ - ประกาศใช้และเผยแพร่ระเบียบฯใหม่	↔			- มีระเบียบฯ ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิกและครอบคลุมมิติประเภทสวัสดิการทุกด้าน	- ระเบียบที่ปรับปรุงแก้ไขใหม่	5,000	พอช.	-	-	- คณะกรรมการยกร่าง - คณะทำงานวิจัยฯ - คณะกรรมการ/สมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร
2. พัฒนาการสื่อสารประชาสัมพันธ์	- เพื่อสื่อสาร และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารกองทุนฯ และสร้างความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่มากยิ่งขึ้น	- จัดทำแผนงานการประชาสัมพันธ์ - จัดทีมงานลงพื้นที่สื่อสารประชาสัมพันธ์ - จัดทำแผ่นพับประชาสัมพันธ์ - เข้าร่วมการประชุมหมู่บ้านเพื่อเผยแพร่ข้อมูล - ประชาสัมพันธ์ผ่านเสียงตามสายของ อบต./หมู่บ้าน - ประชาสัมพันธ์ผ่านเว็บไซต์ - ประชาสัมพันธ์ผ่านวารสารอบต.	↔↔			- ประชาชนได้รับทราบข้อมูลข่าวสารและประโยชน์ของกองทุนฯ เพิ่มมากขึ้น	- แบบสำรวจข้อมูล	5,000	- พอช. - อบต.	-	-กองทุนฯ - ผู้นำในพื้นที่	- กองทุนฯ - อบต. - คณะทำงานวิจัยฯ

ตารางที่ 6 (ต่อ)

แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์	กิจกรรมวิธีดำเนินการ	ระยะเวลา			ตัวชี้วัด	วิธีเก็บข้อมูลตัวชี้วัด	งบประมาณ	แหล่งทุน			ผู้รับผิดชอบ
			ต.ค-ธ.ค	ม.ค-มี.ค	เม.ย-มิ.ย				รัฐ	เอกชน	ชุมชน	

3. การเพิ่มจำนวนสมาชิกกองทุนฯ	- เพื่อให้ประชาชนได้รับสวัสดิการจากกองทุนฯ ได้อย่างทั่วถึงมากขึ้น (สวัสดิการถ้วนหน้า)	- จัดหน่วยบริการเคลื่อนที่เพื่อให้คำแนะนำ และรับสมัครสมาชิกฯ ตามหมู่บ้าน และหน่วยงานในพื้นที่ - เผยแพร่สิทธิประโยชน์ตามระเบียบฯ และผลการดำเนินงานเพื่อสร้างแรงจูงใจในการสมัครเข้าเป็นสมาชิกกองทุน	←→						- จำนวนสมาชิกเพิ่มมากขึ้น	- ข้อมูล สถิติ จำนวนสมาชิก	10,000	- พอช.	-	- กองทุนฯ - ผู้นำในพื้นที่	- กองทุนฯ - อบต. - คณะทำงานวิจัยฯ
4. การส่งเสริมการมีส่วนร่วม	- เพื่อให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมและมีความรับผิดชอบร่วมกันในการจัดสวัสดิการเพื่อคนในชุมชน - เพื่อเป็น การระดมทรัพยากรบุคคลและงบประมาณ ในการดำเนินงานร่วมกัน - เพื่อให้เกิดการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างบูรณาการ	- เชิญตัวแทนภาคส่วนต่างๆ เข้าร่วมการดำเนินงาน ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมติดตาม ร่วมรับผลประโยชน์ - จัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ - ขอรับการสนับสนุนงบประมาณ บุคลากร สถานที่ ฯลฯ จาก อบต. - จัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ในด้านต่างๆ ระหว่างองค์กรในพื้นที่และนอกพื้นที่	←→	←→	←→	←→			- จำนวนภาคส่วนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานกับกองทุนฯ - จำนวนงบประมาณบุคลากร และสถานที่ที่ได้รับการสนับสนุนจาก อบต. - จำนวนองค์กรที่เข้าร่วมการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU)	- รายชื่อผู้เข้าร่วมดำเนินงาน - ข้อมูลการจัดสรรงบประมาณ บุคลากร สถานที่จาก อบต. - บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ที่ได้จัดทำขึ้น	10,000	พอช. อบต.	-		- กองทุนฯ - อบต. - คณะทำงานวิจัยฯ

ขั้นตอนที่ 7 การปฏิบัติงานตามแผนงานและกิจกรรม

คณะทำงานวิจัยประสานความร่วมมือกับคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร ผู้นำชุมชนในพื้นที่ และ อบต. เพื่อขอความร่วมมือในการสนับสนุนบุคลากรและการดำเนินการต่างๆ ในการขับเคลื่อนกิจกรรมตามแผนงานต่างๆที่กำหนดไว้ โดยมอบหมายผู้รับผิดชอบดำเนินการกิจกรรมต่างๆตามแผนงานและระยะเวลาที่กำหนด และได้ดำเนินการปฏิบัติตามแผน ดังนี้

1. แผนงานการปรับปรุงกฎเกณฑ์และระเบียบต่างๆ

การปรับปรุงกฎเกณฑ์และระเบียบต่างๆเป็นสิ่งที่ต้องดำเนินการเป็นอันดับแรกเพื่อให้มีระเบียบที่เหมาะสมเป็นไปตามศักยภาพของกองทุน โดยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1.1 ยกร่างระเบียบกองทุน

โดยคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทรได้มอบหมายให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทรและทีมงานเป็นผู้รับผิดชอบในการยกร่างระเบียบกองทุนที่จะปรับปรุงใหม่ให้เหมาะสม เพื่อนำเสนอให้ที่ประชุมใหญ่ของสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทรได้พิจารณาเห็นชอบ ซึ่งจากการดำเนินการของทีมงานยกร่างระเบียบกองทุนได้นำระเบียบเดิมที่ได้ประกาศใช้ในปี พ.ศ. 2551 มาศึกษาถึงปัญหาต่างๆและรวบรวมปัญหาความต้องการของสมาชิกเพื่อยกร่างปรับปรุงแก้ไขเป็นระเบียบใหม่ให้สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิกกองทุนและครอบคลุมทุกมิติประเภทสวัสดิการตามศักยภาพของกองทุน และทำให้กองทุนมีความมั่นคงยั่งยืนไปในอนาคต ซึ่งทีมงาน ยกร่างระเบียบกองทุนได้มีการปรับปรุงแก้ไขระเบียบกองทุนใหม่ จำนวน 21 ข้อ รายละเอียดเปรียบเทียบ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 7 เปรียบเทียบระเบียบข้อบังคับกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทรฉบับเดิม ปี 2551 กับฉบับใหม่ ปี 2554

ระเบียบกองทุนฯ 2551 (เดิม)	ร่างระเบียบกองทุนฯ ปี 2554 (ใหม่)
(ชื่อเดิม) ระเบียบข้อบังคับ กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร ตำบลบางขุนไทร อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี	(ชื่อใหม่) ระเบียบข้อบังคับ กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร (องค์กรสวัสดิการชุมชน) พ.ศ.2554
- ไม่มี -	(เพิ่ม) : ข้อที่ 1. ให้ยกเลิกระเบียบข้อบังคับกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ลงวันที่ 7 สิงหาคม 2551

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ระเบียบกองทุนฯ 2551 (เดิม)	ร่างระเบียบกองทุนฯ ปี 2554 (ใหม่)
ข้อที่ 1. ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร”	ข้อที่ 2. ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร (องค์กรสวัสดิการชุมชน) พ.ศ. 2554
ข้อที่ 2. ระเบียบนี้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ประกาศเป็นต้นไป ประกาศ ณ วันที่ 7 สิงหาคม พ.ศ. 2551	ข้อที่ 3. ระเบียบนี้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ประกาศเป็นต้นไป
ข้อที่ 3. ที่ตั้งกองทุน องค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร เลขที่ 1 หมู่ที่ 3 ตำบลบางขุนไทร อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี	ข้อที่ 4. ที่ตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร (องค์กรสวัสดิการชุมชน) อยู่ที่ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร เลขที่ 1 หมู่ที่ 3 ตำบลบางขุนไทร อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี
ข้อที่ 6. การสมทบ สมาชิกทุกคนต้องมีส่วนสมทบเดือนละ 30 บาท หรือปีละ 360 บาท ในการสมัครเข้ามาเป็นสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชน 6.1 เงินสมทบจะชำระเป็นรายปีหรือจะชำระเป็นรายเดือนแล้วแต่ความสมัครใจ แต่ต้องอยู่ในเกณฑ์ ข้อ 8 (8.4) จึงได้รับเงินสวัสดิการ	ข้อที่ 7. การสมทบ สมาชิกทุกคนต้องมีส่วนสมทบเดือนละ 30 บาท หรือปีละ 360 บาท ในการสมัครเข้ามาเป็นสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชน 7.1 เงินสมทบจะชำระเป็นรายปีหรือจะชำระเป็นรายเดือนแล้วแต่ความสมัครใจ แต่ต้องอยู่ในเกณฑ์ ข้อ 9 (9.4) จึงได้รับเงินสวัสดิการ
ข้อที่ 7. คุณสมบัติของสมาชิก 7.1 เป็นผู้มิถูกลำเนาหรืออาศัยอยู่ในตำบลเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 12 เดือน	ข้อที่ 8. คุณสมบัติของสมาชิก 8.1 เป็นผู้มิถูกลำเนาตามทะเบียนบ้านในตำบลบางขุนไทร
ข้อที่ 8. การสมัครเข้าเป็นสมาชิก 8.2 สมาชิกที่สมัครต้องมีการสมทบเดือนละ 30 บาท หรือปีละ 360 บาท 8.3 สมาชิกที่สมัครต้องมีอายุตั้งแต่แรกเกิดเป็นต้นไป	ข้อที่ 9. การสมัครเข้าเป็นสมาชิก 9.2 สมาชิกที่สมัครต้องมีการสมทบเดือนละ 30 บาท หรือปีละ 360 บาท กรณีเด็กแรกเกิดถึงอายุ 12 ปี สมทบเดือนละ 15 บาท 9.3 มีอายุตั้งแต่แรกเกิด เป็นต้นไป
ข้อที่ 9. หน้าที่ของสมาชิก 9.6 ไม่ปฏิบัติภารกิจฯ อันขัดต่อหน้าที่ของสมาชิกตามระเบียบข้อบังคับข้อที่ 9	ข้อที่ 10. หน้าที่ของสมาชิก 10.6 ไม่ปฏิบัติภารกิจฯ อันขัดต่อหน้าที่ของสมาชิกตามระเบียบข้อบังคับข้อที่ 10

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ระเบียบกองทุนฯ 2551 (เดิม)	ร่างระเบียบกองทุนฯ ปี 2554 (ใหม่)
ข้อที่ 11. การคิดค่าธรรมเนียม คณะกรรมการ กองทุนคิดค่าธรรมเนียมแรกเข้ากับสมาชิก เป็นรายๆ ละ สิบบาท โดยสมาชิกต้องชำระ เมื่อได้รับพิจารณาเข้าเป็นสมาชิก	ข้อที่ 12. การคิดค่าธรรมเนียม คณะกรรมการ กองทุนคิดค่าธรรมเนียมแรกเข้ากับสมาชิก เป็นรายๆละ ยี่สิบบาท โดยสมาชิกต้องชำระ เมื่อได้รับพิจารณาเข้าเป็นสมาชิก และกรณีมีการจัดเก็บค่าธรรมเนียมเพิ่ม ให้เป็นมติของคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการ ชุมชนตำบลบางขุนไทร
ข้อที่ 12. กรณีเกิด 12.3 มารดาจะได้รับการเยี่ยมไข้ คั่นละไม่เกิน 100 บาท ไม่เกิน 5 คั่นต่อครั้ง ปีละไม่เกิน 1,000 บาท 12.4 ผู้เฝ้าไข้จะได้รับความเฝ้าไข้ ครั้งละ 150 บาท ไม่เกิน 2 ครั้งต่อปี	ข้อที่ 13. กรณีเกิด สำหรับผู้ที่ป็นสมาชิกมาแล้ว ไม่น้อยกว่า 1 ปี 13.3 มารดาจะได้รับการเยี่ยมไข้ คั่นละ 100 บาทไม่เกิน 5 คั่นต่อครั้ง ปีละไม่เกิน 1,000 บาท 13.4 กรณีนอนรักษาตัวในโรงพยาบาล สามารถเบิกค่าตอบแทนผู้เฝ้าไข้ได้ครั้งละ 150 บาท ไม่เกิน 2 ครั้งต่อปี
ข้อที่ 13 กรณีแก่ 13.1 สมทบครบ 10 ปี อายุครบ 60 ปี ได้รับบำนาญเดือนละ 200 บาท สมทบครบ 15 ปี อายุครบ 60 ปี ได้รับบำนาญเดือนละ 300 บาท สมทบครบ 20 ปี อายุครบ 60 ปี ได้รับบำนาญเดือนละ 400 บาท สมทบครบ 25 ปี อายุครบ 60 ปี ได้รับบำนาญเดือนละ 500 บาท สมทบครบ 30 ปี อายุครบ 60 ปี ได้รับบำนาญเดือนละ 600 บาท สมทบครบ 35 ปี อายุครบ 60 ปี ได้รับบำนาญเดือนละ 700 บาท สมทบครบ 40 ปี อายุครบ 60 ปี ได้รับบำนาญเดือนละ 800 บาท	ข้อที่ 14. กรณีสูงอายุ 14.1 สมทบครบทุกรอบ 10 ปี และมีอายุครบ 60 ปีขึ้นไป ได้รับเงินคั่นครั้งละ 1,000 บาท

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ระเบียบกองทุนฯ 2551 (เดิม)	ร่างระเบียบกองทุนฯ ปี 2554 (ใหม่)
สมทบครบ 45 ปี อายุครบ 60 ปี ได้รับบำนาญเดือนละ 900 บาท สมทบครบ 50 ปี อายุครบ 60 ปี ได้รับบำนาญเดือนละ 1,000 บาท สมทบครบ 55 ปี อายุครบ 60 ปี ได้รับบำนาญเดือนละ 1,100 บาท สมทบครบ 60 ปี อายุครบ 60 ปี ได้รับบำนาญเดือนละ 1,200 บาท	
ข้อที่ 14. กรณีเจ็บ 14.2 ผู้เฝ้าไข้จะได้รับค่าเฝ้าไข้ ครั้งละ 150 บาท ไม่เกิน 2 ครั้งต่อปี	ข้อที่ 15. กรณีเจ็บ 15.2 กรณีนอนรักษาตัวในโรงพยาบาล สามารถเบิกค่าตอบแทนผู้เฝ้าไข้ได้ ครั้งละ 150 บาท ไม่เกิน 2 ครั้งต่อปี
ข้อที่ 15. กรณีเสียชีวิต กองทุนจะมอบพวงหรีด ในวงเงินไม่เกิน 500 บาท เป็นสมาชิก 6 เดือนขึ้นไปรับ 2,500 บาท 1 ปี รับ 5,000 บาท 2 ปี รับ 10,000 บาท 4 ปี รับ 15,000 บาท 8 ปี รับ 20,000 บาท 16 ปี รับ 30,000 บาท	ข้อที่ 16. กรณีสมาชิกเสียชีวิตกองทุนจะมอบ พวงหรีดหรือเงินช่วยเหลือ ตามที่คณะกรรมการ เห็นสมควร โดยมีวงเงินไม่เกิน 500 บาท เป็นสมาชิก 6 เดือนขึ้นไป รับ 2,500 บาท เป็นสมาชิก 1 ปี รับ 5,000 บาท เป็นสมาชิก 2 ปี – 10 ปี รับ 10,000 บาท เป็นสมาชิก 11 ปี – 25 ปี รับ 15,000 บาท เป็นสมาชิก 26 ปี – 40 ปี รับ 20,000 บาท เป็นสมาชิก 41 ปีขึ้นไป รับ 25,000 บาท
ข้อที่ 16 สวัสดิการการศึกษา 16.1 เป็นสมาชิกตั้งแต่แรกเกิดจนอายุครบ 7 ปี รับทุนการศึกษาปีละ 300 บาท เป็นสมาชิกตั้งแต่แรกเกิดจนอายุครบ 13 ปี รับทุนการศึกษาปีละ 500 บาท เป็นสมาชิกตั้งแต่แรกเกิดจนอายุครบ 19 ปี รับทุนการศึกษาปีละ 900 บาท	ข้อที่ 17. สวัสดิการการศึกษา ระดับประถมศึกษา ถึงปริญญาตรี สำหรับสมาชิกอายุ ไม่เกิน 25 ปี เป็นสมาชิกครบ 7 ปี รับทุนการศึกษา ปีละ 300 บาท เป็นสมาชิกครบ 13 ปี รับทุนการศึกษา ปีละ 500 บาท เป็นสมาชิกครบ 19 ปี รับทุนการศึกษา ปีละ 900 บาท

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ระเบียบกองทุนฯ 2551 (เดิม)	ร่างระเบียบกองทุนฯ ปี 2554 (ใหม่)
16.2 กรณีไม่เป็นสมาชิกตั้งแต่แรกเกิด เป็นสมาชิกครบ 7 ปี รับทุนการศึกษา ปีละ 300 บาท เป็นสมาชิกครบ 13 ปี รับทุนการศึกษา ปีละ 500 บาท เป็นสมาชิกครบ 19 ปี รับทุนการศึกษา ปีละ 900 บาท	
ข้อที่ 18 กรณีที่สมาชิกไม่ต้องจ่ายสมทบทุน 18.1 คนพิการ คัดเลือกคนพิการในหมู่บ้าน ที่ยังไม่ได้รับเบี้ยยังชีพเข้าเป็นสมาชิก จ่ายคนละ 300 บาท แต่ไม่เกิน 3 คนต่อปี และหักสมทบกองทุน สวัสดิการชุมชน วันละ 1 บาท (คณะกรรมการพิจารณา) 18.2 ผู้ป่วยเอดส์ คัดเลือกผู้ป่วยเอดส์ ในหมู่บ้านที่ยังไม่ได้รับเบี้ยยังชีพเข้าเป็นสมาชิก จ่ายคนละ 300 บาท แต่ไม่เกิน 3 คนต่อปีและหักสมทบ กองทุนสวัสดิการชุมชน วันละ 1 บาท (คณะกรรมการ พิจารณา) 18.3 ผู้สูงอายุ คัดเลือกผู้สูงอายุในหมู่บ้าน ที่ยังไม่ได้รับเบี้ยยังชีพเข้าเป็นสมาชิก จ่ายคนละ 300 บาท แต่ไม่เกิน 3 คนต่อปี และหักสมทบกองทุน สวัสดิการชุมชน วันละ 1 บาท (คณะกรรมการ พิจารณา) 18.4 ผู้ถูกทอดทิ้งหรือผู้ด้อยโอกาสคัดเลือก ผู้ถูกทอดทิ้งหรือผู้ด้อยโอกาส ในหมู่บ้านที่ยังไม่ได้ รับเบี้ยยังชีพเข้าเป็นสมาชิก จ่ายคนละ 300 บาท แต่ไม่เกิน 3 คนต่อปี และหักสมทบกองทุน สวัสดิการชุมชน วันละ 1 บาท (คณะกรรมการ พิจารณา) 18.5 อื่นๆ ที่คณะกรรมการพิจารณาเห็นควร	ข้อที่ 19. กรณีที่สมาชิกไม่ต้องจ่ายสมทบทุน 19.1 กรณีผู้ถูกทอดทิ้งหรือผู้ด้อยโอกาส ให้คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล บางขุนไทรเป็นผู้พิจารณาคัดเลือกเข้าเป็นสมาชิก โดยไม่ต้องจ่ายเงินสมทบ และให้มีสิทธิได้รับ สวัสดิการต่างๆตามระเบียบของกองทุนสวัสดิการ ชุมชนตำบลบางขุนไทร 19.2 อื่น ๆ ที่คณะกรรมการพิจารณาเห็นควร

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ระเบียบกองทุนฯ 2551 (เดิม)	ร่างระเบียบกองทุนฯ ปี 2554 (ใหม่)
ข้อที่ 19. เหตุกรณีอื่นๆ เช่น สมทบช่วยผู้ประสบภัยธรรมชาติ (คณะกรรมการพิจารณา) สมทบสาธารณประโยชน์พัฒนาท้องถิ่น (คณะกรรมการพิจารณา) สมทบงานประเพณีท้องถิ่น (คณะกรรมการพิจารณา) สมทบเพื่อปลดหนี้สมาชิก (คณะกรรมการพิจารณา)	ข้อที่ 20. เหตุกรณีอื่นๆ เช่น การสมทบช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ สมทบสาธารณประโยชน์พัฒนาท้องถิ่น สมทบงานประเพณีท้องถิ่น สมทบเพื่อปลดหนี้สมาชิก การส่งเสริมอาชีพและพัฒนารายได้ ของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร การช่วยเหลือด้านที่อยู่อาศัย การให้ความรู้ ด้านกระบวนการยุติธรรมและความรู้อื่นๆ การจัดการบริการสาธารณะต่างๆ และกรณีอื่นๆ ให้คณะกรรมการเป็นผู้พิจารณา และประกาศแจ้งให้สมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทรทราบ
ข้อ 33. คณะกรรมการกองทุนฯ ต้องมีการประชุมอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง แต่ถ้ามีความจำเป็น ประธานอาจเรียกประชุมได้มากกว่า 1 ครั้ง และต้องมีกรรมการกองทุนฯ เข้าร่วมอย่างน้อยกึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงครบองค์ประชุม	ข้อ 34. คณะกรรมการกองทุนฯ ต้องมีการประชุมอย่างน้อยปีละ 4 ครั้ง และต้องมีคณะกรรมการกองทุนฯ เข้าร่วมประชุมอย่างน้อยกึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงครบองค์ประชุม
ข้อ 35. คณะทำงานกองทุนสวัสดิการจะตรวจสอบบัญชีของกองทุนสวัสดิการ และรายงานการตรวจสอบบัญชี ต่อคณะกรรมการสนับสนุนเพื่อทราบถึงความก้าวหน้า ฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานของกองทุน ทุกสามเดือนและทุกรอบปี พร้อมทั้งแสดง บัญชี งบดุล ในปีบัญชีล่วงมาภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวัน นับแต่วันสิ้นบัญชี	ข้อ 36. คณะทำงานกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร จะตรวจสอบบัญชีของกองทุนสวัสดิการ และรายงานการตรวจสอบบัญชี ต่อคณะกรรมการสนับสนุนเพื่อทราบถึงความก้าวหน้า ฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานของกองทุน ทุกหกเดือนและทุกรอบปี พร้อมทั้งแสดงบัญชี งบดุล ในปีบัญชีที่ล่วงมาภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวัน นับแต่วันสิ้นบัญชี

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ระเบียบกองทุนฯ 2551 (เดิม)	ร่างระเบียบกองทุนฯ ปี 2554 (ใหม่)
ข้อที่ 37. ให้คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการมีอำนาจใช้จ่ายเงินในการบริหารจัดการไม่เกินร้อยละ 10 ของเงินกองทุน	ข้อที่ 38. กรณีมีความจำเป็นที่จะต้องใช้จ่ายเงินให้คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการมีอำนาจใช้จ่ายเงินในการบริหารจัดการ ไม่เกินร้อยละ 10 ของรายรับเงินกองทุนในแต่ละปี กรณีมีเงินการบริหารจัดการเหลือจ่าย ให้สมทบไว้ใช้จ่ายในปีต่อไป โดยให้เป็นไปตามอำนาจและมติของคณะกรรมการ
บทเฉพาะกาล ข้อที่ 39. ตามประกาศ/คำสั่งในระเบียบข้อบังคับที่ใช้บังคับอยู่นี้ เท่าที่ไม่ขัดแย้งกับระเบียบข้อบังคับทั้งนี้จนกว่าจะได้มีการยกเลิกหรือแก้ไข	บทเฉพาะกาล (ยกเลิก ข้อ 39.)
ข้อที่ 40. ประกาศ/คำสั่งในระเบียบข้อบังคับสามารถปรับเปลี่ยนแก้ไข หรือยกเลิกได้ตามความเหมาะสม ตลอดจนการบังคับใช้ โดยความเห็นสมควรของที่ประชุมใหญ่	ข้อที่ 40. ประกาศ คำสั่ง หรือระเบียบข้อบังคับสามารถปรับเปลี่ยนแก้ไข หรือยกเลิกได้ตามความเหมาะสม ตลอดจนการบังคับใช้ โดยมติของคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร และตัวแทนสมาชิกกองทุนที่ได้รับการคัดเลือกจากสมาชิกแต่ละหมู่บ้าน หมู่บ้านละไม่เกิน 10 คน และประกาศให้สมาชิกของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทรทราบ
ข้อที่ 41. คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร เป็นผู้รักษาระเบียบข้อบังคับนี้	ข้อที่ 41. คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร เป็นผู้รักษาการตามระเบียบข้อบังคับนี้ และมีอำนาจออกหลักเกณฑ์เพิ่มเติมเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร

จากการแก้ไขตามตารางเปรียบเทียบข้างต้นจะเห็นได้ว่าเป็นการแก้ไขในสาระทั่วไปเกี่ยวกับชื่อกองทุน วัน เดือน ปี สถานที่และกรณีอื่นๆ เพื่อให้สอดคล้องกับระเบียบใหม่ และมีการแก้ไขที่เป็นสาระสำคัญที่มีความจำเป็นต้องปรับปรุงระเบียบให้เหมาะสมกับศักยภาพและสถานะการคลังของกองทุน สอดคล้องกับการจัดสวัสดิการที่เหมาะสม ซึ่งมีเหตุผลหลักในการแก้ไขในข้อที่สำคัญดังกล่าวคือ

ข้อที่ 8. คุณสมบัติของสมาชิก

8.1 เป็นผู้มีภูมิลำเนาตามทะเบียนบ้านในตำบลบางขุนไทร

การกำหนดคุณสมบัติของสมาชิกกองทุนใหม่ในข้อที่ 8.1 ให้เป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาตามทะเบียนบ้านในตำบลบางขุนไทร โดยไม่รับบุคคลจากตำบลอื่น โดยการตรวจสอบรายชื่อผู้มีทะเบียนบ้านในเขตตำบลบางขุนไทรเป็นหลัก เนื่องจากในปัจจุบันนโยบายของรัฐบาลมุ่งเน้นให้ทุกตำบลมีกองทุนสวัสดิการชุมชนโดยการสนับสนุนงบประมาณ และในส่วนของกองทุนยังเป็นการป้องกันบุคคลที่ต้องการสมัครเป็นสมาชิกหลายๆแห่ง เพื่อหวังผลประโยชน์ตอบแทนจากกองทุนที่มีสวัสดิการที่ดีแต่จ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนไม่มาก

ข้อที่ 13. กรณีเกิด สำหรับผู้ที่เป็นสมาชิกมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี

เนื่องจากระเบียบเดิมไม่ได้กำหนดว่าผู้ที่จะได้รับสวัสดิการกรณีเกิด จะต้องเป็นสมาชิกกองทุนมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี เหตุผลที่ต้องมีการกำหนดระยะเวลาในการจ่ายสวัสดิการกรณีเกิดที่กำหนดไว้ไม่น้อยกว่า 1 ปี ก็เพื่อป้องกันบุคคลที่ไม่มีความประสงค์จะสมัครเป็นสมาชิกกองทุนตั้งแต่แรก แต่ต้องการสมัครเพื่อหวังผลตอบแทนในการได้รับสวัสดิการกรณีเกิด เช่น ในกรณีปกติจะไม่สมัครเป็นสมาชิกกองทุน แต่หากมีการตั้งครรภ์จึงมาขอสมัครเป็นสมาชิกกองทุน โดยใน 1 ปีจะส่งเงินสมทบเข้ากองทุน 360 บาท แต่จะได้รับการจัดสวัสดิการกรณีเกิด อย่างน้อยไม่ต่ำกว่า 1,000 บาท จึงต้องมีการแก้ไขระเบียบให้มีความรัดกุมมากยิ่งขึ้น

ข้อที่ 14. กรณีสูงอายุ

ข้อ 14.1 สมทบครบทุกรอบ 10 ปี และมีอายุครบ 60 ปีขึ้นไป ได้รับเงินคืนครั้งละ 1,000 บาท

การจ่ายสวัสดิการกรณีสูงอายุตามระเบียบเดิมจะจ่ายเป็นเงินบำนาญรายเดือน เมื่ออายุครบ 60 ปี โดยกำหนดไว้ว่าเมื่อสมทบครบทุกรอบ 10 ปี อายุครบ 60 ปี จะได้รับบำนาญเดือนละ 200 บาท และเพิ่มขึ้นไปตามระยะเวลาที่สมทบเงินเข้ากองทุน ซึ่งในการจ่ายสวัสดิการดังกล่าวในช่วงที่ก่อตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร รัฐบาลยังไม่มียกยอจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ สำหรับผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปทุกคน และช่วงก่อตั้งระเบียบที่นำมาใช้ก็จะนำตัวอย่างมาจากกองทุนที่ตั้งมาก่อน โดยไม่ได้ศึกษาวิเคราะห์ผลกระทบในการจ่ายเงินสวัสดิการ ซึ่งเมื่อมีการจัดตั้งกองทุนไประยะหนึ่ง และมีการนำข้อมูลการจ่ายเงินสวัสดิการที่จ่ายในแต่ละปีมาวิเคราะห์ข้อมูลไปในอนาคต ทำให้พบว่าหากมีการจ่ายเงินสวัสดิการในกรณีสูงอายุเป็นเงินบำนาญรายเดือนตามระเบียบเดิม จะทำให้เกิดปัญหาในการจ่ายเงินสวัสดิการในอีก 10 ปี ข้างหน้า โดยจะมีรายจ่ายมากกว่ารายรับ และจะส่งผลกระทบต่อเงินกองทุนที่มีอยู่จะหมดลงและจะทำให้

กองทุนล้นไปในที่สุด เพราะหากจ่ายเงินบำนาญให้แก่สมาชิกกองทุนที่สมทบครบ 10 ปี และมีอายุ 60 ปี เดือนละ 200 บาท ใน 1 ปีจะต้องจ่าย 2,400 บาท/คน แต่จะมีรายรับเข้ามา 360 บาท/คน ซึ่งหากมีสมาชิกกองทุนที่เข้าข่ายได้รับเงินบำนาญจำนวนมากจะต้องใช้เงินจ่ายสวัสดิการด้านนี้จำนวนมาก ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อสถานะการคลังของกองทุน

ในระเบียบใหม่จึงยกเลิกการจ่ายเงินบำนาญ และได้กำหนดสวัสดิการกรณีสูงอายุใหม่เป็นสมทบครบทุกรอบ 10 ปี และมีอายุ 60 ปีขึ้นไป ได้รับเงินคืนครั้งละ 1,000 บาท ซึ่งการกำหนดจ่ายเงินสวัสดิการตามระเบียบใหม่จะทำให้ค่าใช้จ่ายของกองทุนลดลง และไม่เป็นการจ่ายเงินสวัสดิการที่เกินศักยภาพต่อสถานะการคลังของกองทุน ซึ่งในประเด็นนี้หากกองทุนสวัสดิการชุมชนอื่นๆที่มีการจ่ายสวัสดิการกรณีสูงอายุให้ได้รับเงินบำนาญเป็นรายเดือนจะต้องกลับมาทบทวนและแก้ไข มิฉะนั้นอาจมีปัญหาดูแลความยั่งยืนของกองทุนได้

ตารางที่ 8 สรุปผลการวิเคราะห์รายจ่ายการจัดสวัสดิการแบบบำนาญรายเดือนของสมาชิก ตามระเบียบเดิมของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร (องค์กรสวัสดิการชุมชน) ตั้งแต่ พ.ศ. 2562 - พ.ศ. 2569

ปี พ.ศ.	ช่วงอายุ (ทุกรอบ 10 ปี)	จำนวน (คน)	จำนวนเงิน (บาท)	หมายเหตุ
2562	60	15	36,000	
2563	60 - 61	37	106,800	
2564	60 - 62	52	187,200	
2565	60 - 63	75	304,800	
2566	60 - 64	91	483,600	
2567	60 - 65	102	568,800	
2568	60 - 66	116	724,800	
2569	60 - 67	131	738,000	

จากตารางในปี พ.ศ. 2569 ช่วงอายุ 60 - 67 ปี มีการจ่ายสวัสดิการกรณีสูงอายุ ยอดรวมสูงสุด 738,000 บาท ซึ่งเป็นยอดรายจ่ายที่สูงเมื่อเทียบกับจำนวนสมาชิกทั้งหมดในปัจจุบัน 1,368 คน และกองทุนมีรายรับ 411,600 บาท (รายรับ ปี 2554) จะเห็นว่ามียอดรายจ่ายมากกว่ารายรับสูงถึง 1 เท่าตัว ซึ่งจะทำให้สถานะการเงินของกองทุนไม่สามารถดำเนินต่อไปได้

ข้อที่ 16. กรณีสมาชิกเสียชีวิตกองทุนจะมอบพวงหรีดหรือเงินช่วยเหลือตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร โดยมีวงเงินไม่เกิน 500 บาท

เป็นสมาชิก 6 เดือนขึ้นไป รับ 2,500 บาท

เป็นสมาชิก 1 ปี รับ 5,000 บาท

เป็นสมาชิก 2 ปี – 10 ปี รับ 10,000 บาท

เป็นสมาชิก 11 ปี – 25 ปี รับ 15,000 บาท

เป็นสมาชิก 26 ปี – 40 ปี รับ 20,000 บาท

เป็นสมาชิก 41 ปีขึ้นไป รับ 25,000 บาท

ในการจ่ายเงินสวัสดิการกรณีสมาชิกเสียชีวิต คณะกรรมการยกร่างระเบียบกองทุนได้มีการเพิ่มเติมในกรณีเสียชีวิตนอกจากจะมอบพวงหรีดแล้ว อาจมอบเป็นเงินช่วยเหลือ เนื่องจากสมาชิกกองทุนมีการนับถือศาสนาที่แตกต่างกัน บางครั้งพวงหรีดอาจไม่จำเป็นหรือไม่เหมาะสม จึงต้องมีการปรับแก้ให้เหมาะสมกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชน และในการจ่ายเงินช่วยเหลือก็มีการขยายช่วงระยะเวลาการเป็นสมาชิกให้มีช่วงห่างออกไป เพราะถ้าจ่ายตามระเบียบเดิมจะทำให้กองทุนมีภาระค่าใช้จ่ายในการจ่ายเงินสวัสดิการกรณีเสียชีวิตจำนวนมาก และจะส่งผลกระทบต่อสถานะคลังของกองทุนได้

ข้อที่ 20. เหตุกรณีอื่นๆในการจัดสวัสดิการ

โดยการแก้ไขให้อำนาจคณะกรรมการกองทุนมีอำนาจในการพิจารณาอนุมัติการจ่ายเงินสวัสดิการอื่นๆ ได้อย่างครอบคลุมทุกมิติสวัสดิการ และสามารถจ่ายเงินสวัสดิการในการจัดบริการสาธารณะต่างๆได้ทุกกรณี เช่น การสมทบช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ สมทบสาธารณประโยชน์พัฒนาท้องถิ่น สมทบงานประเพณีท้องถิ่น สมทบเพื่อปลดหนี้สมาชิก การส่งเสริมอาชีพและพัฒนารายได้ของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร การช่วยเหลือด้านที่อยู่อาศัย การให้ความรู้ด้านกระบวนการยุติธรรมและความรู้อื่นๆ การจัดบริการสาธารณะต่างๆ และกรณีอื่นๆ โดยให้คณะกรรมการเป็นผู้พิจารณาและประกาศแจ้งให้สมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทรทราบ ซึ่งจากการแก้ไขตามระเบียบใหม่นี้จะทำให้กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร สามารถยกระดับและขยายการจัดสวัสดิการไปสู่การพัฒนาในด้านต่างๆในพื้นที่ร่วมกับหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆในพื้นที่ได้

ข้อที่ 40. การแก้ไขประกาศ คำสั่ง หรือระเบียบข้อบังคับของกองทุน

ระเบียบเดิมจะต้องได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ ซึ่งการได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่อาจทำให้เกิดปัญหาในการบริหารจัดการ ถ้ากองทุนมีสมาชิกจำนวนมาก เช่น มีสมาชิกจำนวน 1,000 คนขึ้นไป การรวมตัวของสมาชิกกองทุนจะเป็นปัญหาเพื่อความสะดวกคณะกรรมการยกร่างจึงปรับปรุงแก้ไขให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการกองทุน และตัวแทนสมาชิกจากหมู่บ้าน

หมู่บ้านละไม่เกิน 10 คน แต่ทั้งนี้ไม่ได้ตัดสิทธิ์สมาชิกกองทุนที่สนใจจะเข้าร่วมประชุมในการให้ความเห็นชอบ

ซึ่งจากการปรับปรุงแก้ไขระเบียบเดิมให้มีความเหมาะสม เกิดความคล่องตัวในการบริหารจัดการ และมีการจ่ายเงินสวัสดิการเป็นไปตามศักยภาพและสถานการณ์คลังของกองทุน ก็จะทำให้กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทรมีความมั่นคงยั่งยืนไปในอนาคต

1.2 เสนอคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทรให้ความเห็นชอบ

ภายหลังจากดำเนินการปรับปรุงแก้ไขระเบียบเดิมให้มีความเหมาะสมและรวบรวมยกเป็นร่างระเบียบใหม่ ก็จะนำเสนอให้กับคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทรพิจารณาให้ความเห็นชอบ ซึ่งในการพิจารณาให้ความเห็นชอบจะมีการปรับปรุงแก้ไขร่างระเบียบให้มีความเหมาะสมอีกครั้งหนึ่ง รวมทั้งการทำความเข้าใจหลักการและเจตนารมณ์ของระเบียบใหม่ให้เป็นที่เข้าใจตรงกันเพื่อจะได้นำไปใช้ในการบริหารจัดการกองทุนต่อไป ซึ่งที่ประชุมของคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล บางขุนไทรได้ให้ความเห็นชอบในการประชุมเมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2554

1.3 เสนอขอความเห็นชอบจากสมาชิกกองทุนในการประชุมใหญ่และประกาศใช้

การขอความเห็นชอบจากสมาชิกกองทุนจะเป็นขั้นตอนสุดท้ายในการให้ความเห็นชอบให้สามารถนำระเบียบที่มีการแก้ไขมาใช้ในการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร ซึ่งที่ประชุมใหญ่กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร ได้มีมติเห็นชอบ ในการประชุม เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2554 และได้มีการประกาศใช้ในวันที่ 26 พฤศจิกายน 2554

2. แผนงานการสื่อสารประชาสัมพันธ์

ภายหลังจากการปรับปรุงกฎเกณฑ์และระเบียบต่างๆแล้วขั้นตอนต่อไปจะต้องดำเนินการสื่อสารประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทรให้เป็นที่รู้จักแพร่หลายโดยทั่วไป ซึ่งในการดำเนินกิจกรรมแผนงานการสื่อสารประชาสัมพันธ์ได้ดำเนินการดังนี้

2.1 การเผยแพร่บทความเรื่องกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร ในวารสารองค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร ประจำปี 2555 และแจกจ่ายให้แก่ราษฎรในพื้นที่ตำบลบางขุนไทร ทุกครัวเรือน

2.2 การจัดทำแผ่นพับประชาสัมพันธ์ เรื่องกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร จำนวน 3,200 แผ่น แจกจ่ายให้แก่ราษฎรในพื้นที่ตำบลบางขุนไทรทุกครัวเรือน และแจกจ่ายให้แก่ประชาชนทั่วไป รวมถึงผู้ที่เข้าร่วมประชุมตามหมู่บ้านและในการประชุมในที่ต่างๆ

2.3 การประชาสัมพันธ์ทางหอกระจายข่าวขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร ทั้ง 11 หมู่บ้าน เป็นประจำทุกสัปดาห์

2.4 การประชาสัมพันธ์ทางเว็บไซต์ www.bangkhunsai.go.th ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร

2.5 การประชุมชี้แจงตามหมู่บ้านและในการประชุมต่างๆ เพื่อเผยแพร่สร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ราษฎรในพื้นที่เกี่ยวกับเรื่องกองทุนสวัสดิการชุมชน จำนวน 26 ครั้ง ดังนี้

ตารางที่ 9 สรุปกิจกรรมการประชุมชี้แจงเพื่อเผยแพร่สร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ราษฎรในพื้นที่เกี่ยวกับเรื่องกองทุนสวัสดิการชุมชน

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	กลุ่มเป้าหมาย/หมู่บ้าน	สถานที่	ในกิจกรรม
1	2 ธันวาคม 2554	หมู่ที่ 4 บ้านแจก	มัสยิดคารู้อิบาตะห์	วันทำพิธีละหมาด
2	2 ธันวาคม 2554	หมู่ที่ 6 บ้านดอนวัด	ศาลากลางหมู่บ้าน	ประชุมประจำเดือนของหมู่บ้าน
3	6 ธันวาคม 2554	หมู่ที่ 1 บ้านบางขุนไทร	ศาลากลางหมู่บ้าน	ประชุมโครงการ SML
4	7 ธันวาคม 2554	หมู่ที่ 5 บ้านดอนผิงแดด	ศาลากลางหมู่บ้าน	ประชุมโครงการ SML
5	8 ธันวาคม 2554	หมู่ที่ 10 บ้านสามัคคี	ที่ทำการกลุ่มอนุรักษ์ฯ	ประชุมโครงการ SML
6	9 ธันวาคม 2554	หมู่ที่ 3 บ้านบางขุนไทร	ศาลากลางหมู่บ้าน	ประชุมโครงการ SML
7	9 ธันวาคม 2554	หมู่ที่ 7 บ้านสามัคคี	ศาลากลางหมู่บ้าน	ประชุมโครงการ SML
8	14 ธันวาคม 2554	หมู่ที่ 11 บ้านดอนหอยแครง	ศาลากลางหมู่บ้าน	ประชุมโครงการ SML
9	15 ธันวาคม 2554	หมู่ที่ 9 บ้านป่าขาด	ศาลากลางหมู่บ้าน	ประชุมโครงการ SML
10	19 ธันวาคม 2554	สมาชิกสภา อบต.บางขุนไทร	อบต.บางขุนไทร	ประชุมสภา อบต.บางขุนไทร
11	19 ธันวาคม 2554	หมู่ที่ 8 บ้านบางอิน	ศาลากลางหมู่บ้าน	ประชุมโครงการ SML
12	28 ธันวาคม 2554	กองทุนหลักประกันสุขภาพฯ	อบต.บางขุนไทร	ประชุม สปสช.
13	13 มกราคม 2555	สภาเด็กและเยาวชนฯ	อบต.บางขุนไทร	ประชุมสภาเด็กและเยาวชน
14	2 กุมภาพันธ์ 2555	ชมรมผู้สูงอายุ ต.บางขุนไทร	อบต.บางขุนไทร	โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตฯ
15	16 กุมภาพันธ์ 2555	อสม.ประจำหมู่บ้าน	อบต.บางขุนไทร	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพ อสม.
16	22 กุมภาพันธ์ 2555	หมู่ที่ 9 ต.บางขุนไทร	ศาลากลางหมู่บ้าน	โครงการ อบต.สัญญา
17	23 กุมภาพันธ์ 2555	หมู่ที่ 5 ต.บางขุนไทร	ศาลากลางหมู่บ้าน	โครงการ อบต.สัญญา
18	24 กุมภาพันธ์ 2555	หมู่ที่ 6 ต.บางขุนไทร	ศาลากลางหมู่บ้าน	โครงการ อบต.สัญญา
19	27 กุมภาพันธ์ 2555	หมู่ที่ 7 ต.บางขุนไทร	ศาลากลางหมู่บ้าน	โครงการ อบต.สัญญา
20	28 กุมภาพันธ์ 2555	หมู่ที่ 11 ต.บางขุนไทร	ศาลากลางหมู่บ้าน	โครงการ อบต.สัญญา
21	29 กุมภาพันธ์ 2555	หมู่ที่ 8 ต.บางขุนไทร	ศาลากลางหมู่บ้าน	โครงการ อบต.สัญญา
22	1 มีนาคม 2555	หมู่ที่ 10 ต.บางขุนไทร	วัดบางขุนไทร	โครงการ อบต.สัญญา
23	2 มีนาคม 2555	หมู่ที่ 3 ต.บางขุนไทร	ศาลากลางหมู่บ้าน	โครงการ อบต.สัญญา
24	6 มีนาคม 2555	หมู่ที่ 1 ต.บางขุนไทร	สถานีอนามัยหลังเก่า	โครงการ อบต.สัญญา
25	8 มีนาคม 2555	หมู่ที่ 2 ต.บางขุนไทร	ศาลากลางหมู่บ้าน	โครงการ อบต.สัญญา
26	9 มีนาคม 2555	หมู่ที่ 4 ต.บางขุนไทร	มัสยิดคารู้อิบาตะห์	โครงการ อบต.สัญญา

3. แผนงานการเพิ่มสมาชิกกองทุน

การดำเนินงานตามแผนงานการเพิ่มสมาชิกกองทุน ได้ดำเนินการควบคู่ไปกับการออกประชาสัมพันธ์ชี้แจงในการประชุมตามหมู่บ้านและการประชุมในโอกาสต่างๆ เพื่อเชิญชวนให้ผู้ที่สนใจได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกกองทุน ในการดำเนินการตามแผนเดิมที่วางไว้ จะมีการออกหน่วยเคลื่อนที่รับสมัครสมาชิกกองทุนแต่ที่ได้ดำเนินการจริงได้งดการออกหน่วยเคลื่อนที่รับสมัครสมาชิก เนื่องจากผู้สนใจที่จะสมัครเป็นสมาชิกกองทุนจะไปสมัครโดยตรงกับคณะกรรมการกองทุนที่อยู่ในแต่ละหมู่บ้านมากกว่า

4. แผนงานการส่งเสริมการมีส่วนร่วม

การพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนให้มีความยั่งยืน จำเป็นที่จะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนทั้งภายในและภายนอกองค์กร ซึ่งในการสร้างการมีส่วนร่วมได้ดำเนินการดังนี้

4.1 ประสานให้องค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร ได้เข้ามามีบทบาทในการพัฒนากองทุน โดยเป็นที่ปรึกษาด้านกฎหมาย การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ บุคลากร รวมทั้งสถานที่ในการดำเนินงานของกองทุน ซึ่งในปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร ได้มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ในส่วนสวัสดิการสังคม เข้ามาช่วยเหลือในเรื่องเอกสารต่างๆของกองทุน และมอบหมายให้ส่วนการคลังเข้ามาช่วยเหลือในเรื่องการจัดทำบัญชีการเงิน และได้ปรับปรุงโรงจอดรถเป็นห้องสำนักงานให้แก่กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร เพื่อใช้เป็นสถานที่ปฏิบัติงาน และมอบหมายให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทรเป็นที่ปรึกษาในการบริหารจัดการกองทุน

4.2 จัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) สนับสนุนการดำเนินงานสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทรกับภาคีเครือข่ายต่างๆ ในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี โดยเป็นการขยายความร่วมมือสู่องค์กรต่างๆภายนอกพื้นที่ เพื่อให้เกิดความร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในงานเสวนาสมาชิกสวัสดิการชุมชนจังหวัดเพชรบุรี ประจำปี 2555 เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2555 ณ ห้องประชุมวิทยากริมย์ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ซึ่งกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทรจะเป็นศูนย์การเรียนรู้และถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับบุคคลจากกองทุนสวัสดิการชุมชนและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการในพื้นที่ โดยได้ลงนามความร่วมมือกับองค์กรภาคีต่างๆในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 14 องค์กร มีสาระสำคัญของความร่วมมือ ดังนี้

เจตนารมณ์สำคัญ

เพื่อสร้างหลักประกันความมั่นคงของชุมชนจากรากฐาน พื้นฟูทุนทางสังคมความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการดูแลช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน เปิดโอกาสให้ทุกพื้นที่จัดตั้งและพัฒนาคุณภาพสวัสดิการชุมชนได้อย่างทั่วถึง โดยสนับสนุนการพัฒนาความเข้มแข็งของกองทุนและสมทบงบประมาณ รวมถึงพัฒนาสวัสดิการชุมชนให้มีความหลากหลายขึ้น เกิดการเชื่อมโยงอย่างบูรณาการในระบบสวัสดิการของชุมชน ท้องถิ่น และภาครัฐ

เครือข่ายสวัสดิการชุมชนทุกระดับในพื้นที่จะเป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนงาน โดยการหนุนเสริมของภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมุ่งเน้นการดำเนินงานเพื่อให้เกิดคุณภาพที่นำไปสู่ความเข้มแข็งที่ยั่งยืนของกองทุนสวัสดิการชุมชนเป็นหลักการดำเนินการ จะยกระดับและต่อยอดจากงานสวัสดิการชุมชนที่ขบวนการองค์กรชุมชนดำเนินการอยู่และบูรณาการกับงานพัฒนาด้านอื่นๆ

เป้าหมายการพัฒนา

1. พัฒนาการดำเนินงานของสวัสดิการชุมชน โดยยึดมั่นในแนวความคิด วัตถุประสงค์ และเป้าหมายการจัดสวัสดิการชุมชนตามโครงการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน มีการจัดการความรู้ มีการบริหารจัดการที่ดี นำไปสู่ความเข้มแข็งมั่นคงที่ยั่งยืน
2. ชุมชนท้องถิ่นมีการเกิดความร่วมมือในการจัดสวัสดิการชุมชน ที่ชุมชนเป็นแกนหลัก และหน่วยงานภาครัฐภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษาตลอดจนภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุน

บทบาทความร่วมมือในการพัฒนาของภาคีเครือข่าย

1. คณะกรรมการสนับสนุนการขับเคลื่อนสวัสดิการชุมชนจังหวัดเพชรบุรี

พันธกิจ

เป็นกลไกที่มีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จของการดำเนินงานของโครงการ เพราะจะเป็นกลไกที่เชื่อมโยงระหว่างภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคประชาชน ซึ่งจะทำให้เกิดการทำงานและเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีบทบาทหน้าที่

1. กำหนดแนวทาง แผนงาน พร้อมทั้งสนับสนุนการดำเนินการตามโครงการ
2. ประสานกับเครือข่ายกองทุนสวัสดิการชุมชน หน่วยงาน ภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ส่งเสริมการจัดสวัสดิการชุมชนอย่างบูรณาการ
3. พิจารณาให้ความเห็นชอบคุณสมบัติ โครงการ และงบประมาณกองทุนขององค์กรสวัสดิการชุมชนที่เสนอรับการสนับสนุน
4. จัดระบบการติดตามประเมินผล และส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ที่เกี่ยวข้อง
5. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่ง

2. กองทุนสวัสดิการชุมชน/ ชุมชนท้องถิ่น จังหวัดเพชรบุรี

พันธกิจ

1. สนับสนุนจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชน
2. พัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนให้มีความเข้มแข็งครอบคลุมด้านต่างๆ
3. ประสานความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาสวัสดิการชุมชน

4. การจัดการความรู้และการเชื่อมโยงกับเครือข่ายสวัสดิการชุมชน
5. เสนอโครงการ รับการสนับสนุนงบประมาณสมทบกองทุน

3. สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดเพชรบุรี/องค์การบริหารส่วนจังหวัด/ องค์การบริหารส่วนตำบล / เทศบาล

พันธกิจ

1. สนับสนุนขบวนการจัดตั้งและพัฒนารับเคลื่อนงานสวัสดิการชุมชน ซึ่งครอบคลุมถึงเรื่อง การให้คำแนะนำ การประสานงานกับหน่วยงาน การสมทบงบประมาณ
2. เรียนรู้และเชื่อมโยงการจัดสวัสดิการชุมชนกับการจัดสวัสดิการและการพัฒนาอื่นๆขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. จัดงบประมาณ บุคลากรและทรัพยากรในการบริหารอื่นๆ สนับสนุนในการจัดสวัสดิการชุมชน
4. สร้างกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาองค์กรสวัสดิการชุมชนให้มีความเข้มแข็งอย่างต่อเนื่อง

4. สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเพชรบุรีและ ศูนย์พัฒนาสังคมหน่วยที่ ๓๗ จังหวัดเพชรบุรี

พันธกิจ

1. สนับสนุนการดำเนินงานโครงการ ทั้งทางด้านนโยบาย บุคลากรและการดำเนินงานของคณะกรรมการในส่วนที่เกี่ยวข้อง
2. เชื่อมโยงงานสวัสดิการชุมชน กับการจัดสวัสดิการสังคมในความรับผิดชอบของหน่วยงานสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และในจังหวัดเพชรบุรี
3. ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และการจัดการความรู้ในการจัดสวัสดิการชุมชน
4. ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนงาน

5. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

พันธกิจ

1. ประสานความร่วมมือและช่วยเหลือเกื้อกูลระหว่างมหาวิทยาลัย ชุมชน รวมทั้งกองทุนสวัสดิการชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรอื่นเพื่อการพัฒนาสวัสดิการชุมชนให้เข้มแข็ง โดยการสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ระหว่างมหาวิทยาลัยกับชุมชนเป็นการประยุกต์ความรู้เชิงทฤษฎีกับการปฏิบัติจริง จะช่วยให้มหาวิทยาลัย องค์กรภาครัฐ และภาคประชาชนเกิดการเรียนรู้ร่วมกันในการพัฒนาอย่างสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน
2. จัดการความรู้ในเรื่องสวัสดิการชุมชน และถ่ายทอดองค์ความรู้ โดยการสอดแทรกเนื้อหาในหลักสูตร การเรียนการสอน

6. สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเพชรบุรี

พันธกิจ

1. ส่งเสริม สนับสนุน และให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการจัดตั้งและพัฒนาศักยภาพของกองทุนสวัสดิการชุมชนระดับตำบล / ท้องถิ่น
2. จัดกระบวนการเรียนรู้ และจัดการความรู้ในเรื่องสวัสดิการชุมชน เพื่อเชื่อมโยงกับเครือข่ายต่างๆที่มีอยู่ในชุมชน
3. ร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ ประชาสังคม และเอกชน

7. สำนักงานเกษตรจังหวัดเพชรบุรี

พันธกิจ

1. ส่งเสริม สนับสนุน ให้คำปรึกษาแก่เครือข่ายกองทุนสวัสดิการชุมชนเกี่ยวกับการพัฒนาทุนทางเศรษฐกิจด้านการเกษตร
2. ส่งเสริม สนับสนุน ทุนทางสังคมในชุมชนเพื่อให้เกิดรายได้และเชื่อมโยงไปสู่การจัดสวัสดิการชุมชน

8. กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทรและ กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลไร่ใหม่พัฒนา

พันธกิจ

1. เป็นศูนย์การเรียนรู้และถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับบุคลากรกองทุนสวัสดิการชุมชน
2. ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการในพื้นที่

9. สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(องค์การมหาชน)

พันธกิจ

1. บริหารจัดการ โครงการและงบประมาณให้มีประสิทธิภาพตามนโยบายของรัฐบาล
2. อนุมัติโครงการและงบประมาณที่ได้รับการเห็นชอบจากคณะกรรมการส่งเสริมการขับเคลื่อนสวัสดิการชุมชนระดับจังหวัด
3. ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรชุมชน ในการพัฒนาระบบสวัสดิการชุมชน
4. จัดระบบติดตามประเมินผล และรายงานต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
5. พัฒนา ส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาสวัสดิการชุมชนให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ และสามารถเป็นหลักในการจัดสวัสดิการชุมชนของท้องถิ่น
6. สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนจัดกลไกและระบบการทำงานให้เอื้อต่อการดำเนินงานของฝ่ายต่างๆให้มากที่สุด

โดยบันทึกข้อตกลงความร่วมมือฉบับนี้ จัดทำขึ้นจำนวน 14 ฉบับ มีกำหนดระยะเวลา 2 ปี นับตั้งแต่วันลงนาม ซึ่งภาคีความร่วมมือแต่ละฝ่ายได้เห็นชอบในข้อตกลง และได้ทำความเข้าใจร่วมกัน โดยละเอียด ราชานาม 14 องค์การ มีดังนี้

1. ประธานคณะกรรมการสนับสนุนการขับเคลื่อนสวัสดิการชุมชนจังหวัดเพชรบุรี
2. สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
3. พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเพชรบุรี
4. นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบุรี
5. อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
6. ท้องถิ่นจังหวัดเพชรบุรี
7. นายกสันนิบาตเทศบาลจังหวัดเพชรบุรี
8. พัฒนาการจังหวัดเพชรบุรี
9. ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาสังคมหน่วยที่ 37
10. ประธานชมรมองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดเพชรบุรี
11. เกษตรจังหวัดเพชรบุรี
12. ผู้แทนกองทุนสวัสดิการชุมชน/ชุมชนท้องถิ่นจังหวัดเพชรบุรี
13. ประธานกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลไร่ใหม่พัฒนา
14. ประธานกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร

4.3 จัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) สนับสนุนการดำเนินงานสวัสดิการชุมชน ตำบลบางขุนไทรกับส่วนราชการและภาคีเครือข่ายในพื้นที่ตำบลบางขุนไทร โดยเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเพื่อให้เกิดความร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยการชักชวนกลุ่มองค์กรต่างๆในพื้นที่ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการ ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มเด็กและเยาวชน ผู้นำชุมชน สถาบันทางการศึกษา วัดและมัสยิด ซึ่งได้จัดทำข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ร่วมกันในการที่จะสนับสนุนการดำเนินงานสวัสดิการชุมชนในพื้นที่ตำบลบางขุนไทร ในวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2555 ณ ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร โดยมีส่วนราชการ และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องร่วมลงนามความร่วมมือ จำนวน 18 องค์กรได้แก่

1. องค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร
2. กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร (องค์กรสวัสดิการชุมชน)
3. โรงเรียนวัดบางขุนไทร (ผดุงวิทยา)
4. โรงเรียนวัดดอนผิงแดด
5. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางขุนไทร
6. สภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร
7. อาสาสมัครสาธารณสุขตำบลบางขุนไทร (อสม.)

8. ชมรมผู้สูงอายุตำบลบางขุนไทร
9. ชมรมแอโรบิกตำบลบางขุนไทร
10. ฝ่ายปกครองตำบลบางขุนไทร (กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน)
11. กลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลตำบลบางขุนไทร
12. กลุ่มเครดิตยูเนียนตำบลบางขุนไทร
13. ศูนย์การเรียนรู้เกษตรอินทรีย์บ้านคอนผิงแดด
14. ประชาคมตำบลบางขุนไทร
15. เครือข่ายกองทุนหมู่บ้านตำบลบางขุนไทร
16. สภาเด็กและเยาวชนตำบลบางขุนไทร
17. กลุ่มสตรีตำบลบางขุนไทร
18. กองทุนหลักประกันสุขภาพตำบลบางขุนไทร

ขั้นตอนที่ 8 การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผน

ขั้นตอนนี้จะดำเนินการจัดเก็บข้อมูลและผลการปฏิบัติงานต่างๆระหว่างและหลังการดำเนินกิจกรรมตามแผนงาน เพื่อนำผลที่ได้จากการติดตามมาสรุปผลและนำข้อมูลที่ได้นำเสนอในการจัดเวทีสรุปบทเรียนผลการปฏิบัติงาน

ขั้นตอนที่ 9 การจัดเวทีสรุปบทเรียนผลการปฏิบัติงาน

เป็นการจัดเวทีสรุปบทเรียนร่วมกันระหว่างคณะทำงานโครงการวิจัยและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่ร่วมดำเนินกิจกรรมต่างๆ ตามแผนงานการพัฒนากองทุน โดยนำข้อมูลต่างๆที่ได้จากขั้นตอนที่ 7 และ 8 มาระดมความคิดเห็นในเวทีสรุปบทเรียนเพื่อถอดองค์ความรู้ต่างๆ ถึงผลลัพธ์ที่ได้จากการดำเนินกิจกรรมตามแผนงานทั้งปัญหาอุปสรรค ปัจจัยความสำเร็จที่พบ รวมทั้งข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อรวบรวมจัดทำเป็นรายงานผลการศึกษาวิจัย ซึ่งจะนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทรให้เกิดความยั่งยืนและสามารถนำไปปรับใช้เป็นแนวทางการขยายผลการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนอื่นๆต่อไป

ขั้นตอนที่ 10 ศึกษาฐานกองทุนที่ประสบความสำเร็จ

โดยการนำคณะทำงานวิจัย คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร และผู้นำชุมชน จำนวน 45 คน ไปศึกษาดูงานกองทุนที่ประสบความสำเร็จ เพื่อนำมาเปรียบเทียบการดำเนินงาน และนำมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์แก่กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทรต่อไป โดยไปศึกษาดูงานกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองสาหร่าย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ในวันศุกร์ที่ 18 พฤษภาคม 2555 ซึ่งจากการศึกษาดูงาน ทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองสาหร่าย ดังนี้

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองสาหร่าย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี เริ่มก่อตั้งเมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2546 เป็นต้นมา มีการจัดสวัสดิการทั้งหมด 12 ด้าน เช่น เกิด เปิดบัญชีรับขวัญ 1,000 บาท แก่ จัดสวัสดิการให้เดือนละ 100 – 1,200 บาท (ตามระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิก) ป่วย จ่ายค่ารักษาพยาบาลเมื่อนอนโรงพยาบาลคืนละ 50-300 บาท ไม่เกิน 12 คืนต่อปี เสียชีวิตขึ้นอยู่กับการเข้ามาเป็นสมาชิก คือจ่ายตั้งแต่ 6,000-20,000 บาท ทั้งนี้ยังมีกองทุนด้านการศึกษา กองทุนผู้ติดเชื้อ กองทุนผู้นำกองทุนที่ดินเกษตรทำกิน รายละ 2 ไร่ ปีละ 15 คน หมุนเวียนกันเข้ามาทำกิน โดยใช้ที่สาธารณะของชุมชน และการจัดทุนให้ไปประกอบอาชีพโดยไม่คิดดอกเบี้ย

ซึ่งเมื่อนำการจัดสวัสดิการของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองสาหร่าย มาเปรียบเทียบกับ การจัดสวัสดิการของกองทุนสวัสดิการตำบลบางขุนไทร จะเห็นได้ว่าในด้านรูปแบบการจัดสวัสดิการของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองสาหร่าย และกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร จะมีรูปแบบที่ใกล้เคียงกัน คือมีการจัดสวัสดิการในเรื่อง การเกิด แก่ เจ็บ ตาย ทุนการศึกษา และสวัสดิการสำหรับผู้ด้อยโอกาส ฯลฯ สำหรับการจัดสวัสดิการที่มีมากกว่ากองทุนตำบลบางขุนไทร คือ กองทุนที่ดินเกษตรทำกิน และการจัดทุนให้ไปประกอบอาชีพโดยไม่คิดดอกเบี้ย เป็นต้น ประเด็นที่น่าสนใจคือการจ่ายสวัสดิการกรณีแก่ จะเห็นได้ว่ากองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองสาหร่าย จ่ายสวัสดิการบำนาญแก่ผู้สูงอายุที่มีอายุ 65 ปีขึ้นไป โดยจ่ายในอัตราเดือนละ 100 – 1,200 บาท ตามระยะเวลาในการเข้าร่วมเป็นสมาชิก โดยเริ่มจ่ายเมื่อเป็นสมาชิกมาแล้ว 6 ปี แต่สำหรับกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร ได้พิจารณาจ่ายเงินสวัสดิการกรณีสูงอายุ ทุกรอบ 10 ปี โดยจ่ายให้กับผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ครั้งละ 1,000 บาท ซึ่งการจ่ายในอัตรานี้เป็นกรณีแก่ไขระเบียนใหม่จากเดิมที่จ่ายบำนาญเดือนละ 200 – 1,200 บาท ตามระยะเวลาการสมทบเงินกองทุนฯ แต่เมื่อกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทรได้พิจารณาแล้วพบว่า หากจ่ายในอัตรานี้อาจทำให้กองทุนล้มลงได้ในอนาคต คณะกรรมการกองทุนฯ จึงมีมติให้มีการแก้ไขระเบียบให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับศักยภาพทางการเงินของกองทุน

สำหรับกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองสาหร่าย ที่สามารถจ่ายสวัสดิการบำนาญในอัตราที่สูงกว่าเงินที่ได้รับจากการออมของสมาชิกนั้น เนื่องจากศักยภาพทางการเงินของ กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองสาหร่าย ที่ได้รับเงินทุนจากสมาชิกและภาคีเครือข่ายที่มีความเข้มแข็ง อุดหนุนเงินเข้ากองทุนฯ ในจำนวนมากกว่ากองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร คือ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากเทศบาลตำบลหนองสาหร่าย อย่างน้อยปีละ 100,000 บาท (5 ปีติดต่อกัน) งบประมาณจาก

กลุ่มออมทรัพย์ปีละ 20,000 บาท กองทุนหมู่บ้านหนองขุข ปีละ 20,000 บาท กองทุนหมู่บ้าน ทุกหมู่บ้าน ปีละ 10,000 บาท งบจากสถาบันการเงิน สมทบ 30 เปอร์เซ็นต์ของกำไรทุกปี เงินออมจากสมาชิกคนละ 400 บาทต่อปี และเงินสนับสนุนจากรัฐบาล และจากหน่วยงานรัฐ เช่น พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ทำให้กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองสาหร่าย มีความเข้มแข็ง และสามารถจัดสวัสดิการให้แก่ประชาชนได้มาก และทั่วถึงยิ่งขึ้น ดังนั้น การนำเอาภาคีเครือข่ายกลุ่มองค์กรต่างๆ ในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมและบริหารจัดการเงินทุนที่เป็นของชุมชนให้เป็นสวัสดิการของชุมชนด้วย จึงเป็นประเด็นสำคัญที่จะทำให้กองทุนสวัสดิการชุมชนมีความเข้มแข็งและยั่งยืนได้ในอนาคต

ขั้นตอนที่ 11 จัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์

คณะทำงานวิจัยรวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่ได้ดำเนินการมาทั้งหมด นำเสนอต่อตัวแทนผู้นำชุมชน คณะกรรมการกองทุน และผู้ที่เกี่ยวข้องในการทำวิจัย เพื่อตรวจสอบรายงานผลการวิจัยให้ถูกต้องและจัดทำเป็นรายงานผลการศึกษาวิจัยตามกรอบเนื้อหาฉบับสมบูรณ์ รายงานสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) และมอบให้กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ใช้ประโยชน์ต่อไป

บทที่ 4

ผลการดำเนินงานและการขยายผลในพื้นที่

จากการดำเนินงานตามแผนพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร ทั้ง 4 แผนงาน ได้แก่

1. แผนงานการปรับปรุงกฎเกณฑ์และระเบียบต่างๆ
2. แผนงานพัฒนาการสื่อสารประชาสัมพันธ์
3. แผนงานการเพิ่มสมาชิกกองทุน
4. แผนงานส่งเสริมการมีส่วนร่วม

ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ต่อการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร (องค์กรสวัสดิการชุมชน) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. แผนงานการปรับปรุงกฎเกณฑ์และระเบียบต่างๆ

ก่อนที่จะมีการดำเนินงานโครงการวิจัย คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร ได้มีการปรึกษาหารือถึงหลักเกณฑ์การจ่ายเงินสวัสดิการต่างๆให้แก่สมาชิกกองทุน ที่มีอัตราการจ่ายเงินสวัสดิการที่สูงมาก ทำให้เกิดความกังวลในเรื่องการบริหารจัดการเงินกองทุนที่อาจก่อให้เกิดปัญหาขึ้นได้ในอนาคต คือ อาจจะไม่มีเงินจ่ายสวัสดิการให้แก่สมาชิกกองทุนได้ตามหลักเกณฑ์ที่ระเบียบวางไว้ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงยั่งยืนของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร โดยอาจส่งผลถึงขั้นทำให้กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทรล้มลงไปเลยทีเดียว

ภายหลังมีการแก้ไขปรับปรุงกฎเกณฑ์และระเบียบในบางข้อให้เหมาะสมกับศักยภาพและสถานะการคลังของกองทุน ก็จะทำให้กองทุนมีเงินเบิกจ่ายในเรื่องสวัสดิการต่างๆให้แก่สมาชิกกองทุน ได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน โดยเฉพาะการแก้ไขปรับปรุงหลักเกณฑ์ของระเบียบที่ยกเลิกการจ่ายเงินสวัสดิการแบบเงินบำนาญรายเดือน ซึ่งสวัสดิการเงินบำนาญนี้ หากยังมีหลักเกณฑ์กำหนดให้จ่ายจะเป็นปัญหามากกับกองทุน เพราะกองทุนจะต้องใช้เงินจำนวนมากในการจ่ายเงินสวัสดิการให้แก่สมาชิกที่เข้าข่ายได้รับสวัสดิการ และการขยายช่วงระยะเวลาการจ่ายเงินสวัสดิการในเรื่องการเสียชีวิต ทำให้กองทุนจ่ายเงินสวัสดิการการเสียชีวิตลดน้อยลง ซึ่งการปรับเปลี่ยนการจ่ายเงินสวัสดิการให้แก่สมาชิกทั้งสองกรณีให้น้อยลง จะส่งผลให้สถานะการคลังของกองทุนสวัสดิการชุมชนมีความมั่นคงขึ้นและมีเงินเพียงพอในการจ่ายสวัสดิการได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่น

ของสมาชิกกองทุนขวัญกำลังใจของคณะกรรมการกองทุนที่จะเข้าร่วมปฏิบัติหน้าที่ในการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทรให้มีความเข้มแข็งมั่นคงและยั่งยืนตลอดไป

2. แผนงานพัฒนาการสื่อสารประชาสัมพันธ์

การประชาสัมพันธ์เป็นหัวใจสำคัญในการสื่อความหมายและสร้างความเข้าใจระหว่างกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทรกับสมาชิกกองทุน ผู้นำชุมชน กลุ่มองค์กรและผู้เกี่ยวข้องต่างๆทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ หากมีการประชาสัมพันธ์ที่ดีก็จะส่งผลต่อความเข้าใจและความน่าเชื่อถือ รวมถึงการเข้ามามีส่วนร่วมกับกองทุน ซึ่งแต่เดิมกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทรยังไม่มีมีการประชาสัมพันธ์ในเรื่องกองทุนอย่างเป็นระบบ ลักษณะการประชาสัมพันธ์จะเป็นลักษณะของการบอกต่อเล่าต่อกันไปไม่ได้มีเป้าหมายที่ชัดเจน

ภายหลังจากที่ได้มีการวางแผนการประชาสัมพันธ์อย่างเป็นระบบ โดยนำหลักการประชาสัมพันธ์ที่มนุษย์จะสัมผัสและรับรู้จากประสาทสัมผัสหลักได้ คือ ทางสายตาโดยการอ่าน ทางหูโดยการฟังและการพูดคุย มาเป็นหลักในการวางแผนการประชาสัมพันธ์ โดยทางสายตาจากการอ่านได้จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆ คือ

2.1 การจัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์ โดยใช้รูปแบบ 1) แผ่นพับ ซึ่งเป็นสื่อประชาสัมพันธ์ในเรื่องต่างๆ เกี่ยวกับกองทุน มีขนาดเท่ากับกระดาษ A4 สามารถอ่านเข้าใจง่าย เนื้อหาไม่มากนักและพกติดตัวได้ 2) วารสาร เป็นการลงบทความเกี่ยวกับกองทุนสวัสดิการชุมชน ในวารสาร อบต.บางขุนไทร ประจำปี 2555 ซึ่งวารสารมีสีสันที่สวยงาม และมีเรื่องอื่นๆที่น่าสนใจของกิจกรรมต่างๆของ อบต.ที่ได้ดำเนินการในพื้นที่ และมีการแจกจ่ายทุกครัวเรือน เป็นสื่อที่สามารถเก็บไว้ดูได้ตลอดเวลา แต่สื่อประเภทนี้มีข้อเสีย คือ ไม่เหมาะกับผู้ที่ไม่ชอบอ่านหนังสือ

2.2 การประชาสัมพันธ์ทางหอกระจายข่าว เป็นการประชาสัมพันธ์ที่สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องตลอดเวลา และเหมาะสมสำหรับผู้ที่ไม่ชอบอ่านหนังสือ เพราะใช้เพียงประสาทสัมผัสทางการฟัง และผู้ที่อยู่ในสถานที่ที่มีหอกระจายข่าวก็สามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารของกองทุนได้โดยปริยาย แม้จะมีความสนใจหรือไม่ก็ตาม แต่สื่อประเภทนี้ก็มีข้อจำกัด คือ เมื่อประชาสัมพันธ์ไปแล้วก็หายไปกับสายลมเพราะไม่ใช่สื่อประเภทเอกสารที่สามารถเก็บไว้ดูได้

2.3 การประชาสัมพันธ์ทางเว็บไซต์ของ อบต. เป็นการประชาสัมพันธ์ ที่สามารถประชาสัมพันธ์ได้ในวงกว้าง แก่ผู้สนใจทั่วไปทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ และในกลุ่มผู้ที่นิยมใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

2.4 การประชาสัมพันธ์โดยการประชุมชี้แจงตามหมู่บ้านและในการประชุมต่างๆ ซึ่งการประชาสัมพันธ์โดยวิธีนี้มีข้อดี คือ สามารถซักถามแลกเปลี่ยนข้อมูลได้โดยตรง ทำให้เกิดความเข้าใจได้ง่าย แต่มีข้อเสียคือผู้ที่ไม่ได้เข้าร่วมประชุมอาจไม่ได้รับทราบข้อมูลการชี้แจง

จากการประชาสัมพันธ์ที่มีการวางระบบประชาสัมพันธ์ให้สามารถสื่อสารข้อมูลของกองทุนไปในรูปแบบการสื่อสารต่างๆหลายรูปแบบ เพื่ออุดช่องว่างข้อดีข้อเสียของการประชาสัมพันธ์แต่ละรูปแบบ ปรากฏว่าประชาชนในพื้นที่ตำบลบางขุนไทรมีการตื่นตัวรับรู้ข้อมูลข่าวสารของกองทุนมากยิ่งขึ้น มีการสอบถามเรื่องของกองทุนจากผู้นำ คณะกรรมการกองทุนถึงการสมัครเข้าเป็นสมาชิกสิทธิประโยชน์ และการดำเนินงานของกองทุนเพิ่มมากขึ้น และจากการสรุปเวทีถอดบทเรียนผลการดำเนินงาน ผู้เข้าร่วมประชุมในเวทิดังกล่าวได้ให้ความเห็นว่า ในปัจจุบันประชาชนในพื้นที่ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทรมากยิ่งขึ้น

3. แผนงานการเพิ่มสมาชิกกองทุน

จากการดำเนินงานตั้งแต่การปรับปรุงกฎหมายและระเบียบต่างๆให้เหมาะสม และจัดการประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่สมาชิกกองทุนและประชาชนในพื้นที่ เพื่อเชิญชวนให้มาสมัครเป็นสมาชิกกองทุนเพิ่มขึ้น และเป็นการสร้างความเข้าใจในการบริหารจัดการกองทุน เพื่อประโยชน์แก่ประชาชนในพื้นที่ตำบลบางขุนไทรอันจะส่งผลต่อความร่วมมือในการพัฒนากองทุนให้มีความยั่งยืนไปในอนาคต ในช่วงระยะเวลาตั้งแต่เดือนธันวาคม 2554 ถึงต้นเดือนมีนาคม 2555 มีผู้สนใจสมัครเข้าเป็นสมาชิกกองทุนเพิ่มขึ้น จำนวน 217 คน แยกเป็น

หมู่ที่ 1 บ้านบางขุนไทร	จำนวน	54	คน
หมู่ที่ 2 บ้านบางขุนไทร	จำนวน	6	คน
หมู่ที่ 3 บ้านบางขุนไทร	จำนวน	9	คน
หมู่ที่ 4 บ้านแขก	จำนวน	20	คน
หมู่ที่ 5 บ้านดอนผิงแดด	จำนวน	79	คน
หมู่ที่ 6 บ้านดอนวัด	จำนวน	3	คน
หมู่ที่ 7 บ้านดอนไทย	จำนวน	14	คน
หมู่ที่ 8 บ้านบางอิน	จำนวน	6	คน
หมู่ที่ 9 บ้านป่าขาด	จำนวน	12	คน
หมู่ที่ 10 บ้านสามัคคี	จำนวน	9	คน
หมู่ที่ 11 บ้านดอนหอยแครง	จำนวน	5	คน

ในช่วงระยะเวลาประมาณสามเดือนมีสมาชิกเพิ่มขึ้น จำนวน 217 คน ซึ่งถือว่าเป็นผลสำเร็จจากการรณรงค์ประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ประชาชนในพื้นที่ จึงทำให้มีผู้สนใจสมัครเข้าเป็นสมาชิกเพิ่มขึ้น

4. แผนงานส่งเสริมการมีส่วนร่วม

การก่อตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร ตั้งแต่แรกเริ่มก่อตั้งจะได้รับความร่วมมือในการดำเนินงานจากผู้นำชุมชน กลุ่มองค์กรต่างๆในพื้นที่ โดยส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มเดิมที่ดำเนินกิจกรรมต่างๆในตำบลร่วมกัน แต่ยังไม่มีการขยายการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทรให้ครอบคลุมไปยังกลุ่มผู้นำ กลุ่มองค์กรต่างๆ ส่วนราชการในพื้นที่ให้ครบทุกภาคส่วน รวมทั้งยังไม่มี การขยายความร่วมมือไปยังกลุ่มองค์กรต่างๆนอกพื้นที่ จะมีการดำเนินการกับองค์กรต่างๆนอกพื้นที่ เฉพาะบางองค์กรที่ปฏิบัติงานร่วมกันอยู่แต่เดิม

หลังจากการดำเนินงานตามแผนส่งเสริมการมีส่วนร่วมที่วางไว้ ปรากฏรูปธรรมที่ชัดเจนขึ้น คือ ความร่วมมือในการดำเนินงานร่วมกับองค์กรบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร โดยองค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทรได้ให้ความสำคัญกับกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร เป็นอย่างมาก ซึ่งแต่เดิมก็ได้สนับสนุนงบประมาณตั้งแต่ปี 2551 และสถานที่ในการปฏิบัติงานในปัจจุบัน นอกจากนี้ยังมอบหมายเจ้าหน้าที่ของ อบต. เข้ามาช่วยเหลือการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกองทุน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความร่วมมือที่ดีต่อกัน เพราะหากกองทุนสวัสดิการชุมชนในแต่ละแห่งสามารถทำงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ได้ จะทำให้กองทุนนั้นมีศักยภาพในการจัดสวัสดิการต่างๆให้แก่ประชาชนในพื้นที่ได้มากยิ่งขึ้น และจะเป็นกองทุนที่มีความน่าเชื่อถือ เช่นเดียวกับธนาคารต่างๆที่เป็นของรัฐ เช่น ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ ธนาคารออมสิน และธนาคารกรุงไทย เป็นต้น ที่รัฐเป็นผู้ค้ำประกันความมั่นคง หากกองทุนสวัสดิการชุมชนมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ค้ำประกันความมั่นคงก็จะทำให้สมาชิกกองทุนเกิดความมั่นใจและจะเข้าร่วมเป็นสมาชิกและดำเนินกิจกรรมต่างๆกับกองทุนมากยิ่งขึ้นนอกจากความร่วมมือที่ดีกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่แล้ว ยังได้รับความร่วมมือกับผู้นำชุมชน ส่วนราชการ กลุ่มภาคีเครือข่าย องค์กรต่างๆในพื้นที่ ที่จะร่วมมือในการสนับสนุนการดำเนินงานสวัสดิการชุมชนต่างๆ เพื่อให้สามารถจัดสวัสดิการแก่ประชาชนในพื้นที่ตำบลบางขุนไทรให้มากที่สุด

นอกจากความร่วมมือภายในพื้นที่แล้ว ในปัจจุบันกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร ยังได้สร้างเครือข่ายไปสู่กลุ่มองค์กรและกองทุนสวัสดิการชุมชนต่างๆในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี โดยเป็นศูนย์การเรียนรู้และถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับบุคลากรของกองทุนต่างๆ รวมทั้งผู้ที่สนใจ ซึ่งจากการเป็นศูนย์เรียนรู้นอกจากจะเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้แล้วทางปฏิบัติกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทรยังได้ใช้

โอกาสนี้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกองทุนสวัสดิการชุมชนอื่นๆ รวมทั้งกลุ่มองค์กรหรือส่วนราชการต่างๆ เพื่อนำแนวทางการปฏิบัติที่แตกต่างกันมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์กับกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทรต่อไป

การดำเนินงานในการก่อตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร ตั้งแต่แรกเริ่มจนถึงปัจจุบัน คณะกรรมการกองทุนและสมาชิกกองทุนรุ่นก่อตั้งได้วางเป้าหมายในการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนขึ้นเพื่อให้เกิดการรวมกลุ่มในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สามารถพึ่งพาตนเองได้ ประชาชนในพื้นที่มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีเงินออม มีภูมิคุ้มกันที่ดี เกิดการร่วมมือของคนในชุมชน สร้างความสามัคคีในชุมชน มีการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ และทำให้ทุกคนสามารถเข้าถึงสวัสดิการในทุกๆ ด้าน ซึ่งความภาคภูมิใจในการดำเนินงานตั้งแต่แรกเริ่มก่อตั้ง จนถึงการจัดทำแผนงานการพัฒนากองทุนในปัจจุบัน ในการระดมความคิดเห็นในการจัดเวทีสรุปบทเรียนผลการปฏิบัติงานเมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2555 ณ ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร มีผู้เข้าร่วมจำนวน 50 คน ดังนี้

1. กลุ่มคณะกรรมการกองทุน	จำนวน 10 คน
2. กลุ่มตัวแทน อบต.	จำนวน 3 คน
3. กลุ่มผู้สูงอายุ	จำนวน 3 คน
4. กลุ่มคนพิการ	จำนวน 3 คน
5. กลุ่ม อสม.	จำนวน 3 คน
6. กลุ่มผู้ใหญ่บ้าน	จำนวน 3 คน
7. กลุ่มเยาวชน	จำนวน 2 คน
8. กลุ่มสตรี	จำนวน 3 คน
9. กลุ่มเกษตรกร	จำนวน 3 คน
10. กลุ่มประมง	จำนวน 3 คน
11. กลุ่มรับจ้างทั่วไป	จำนวน 4 คน
12. คณะทำงานวิจัย	จำนวน 10 คน

สรุปผลการดำเนินงานและการขยายผลในพื้นที่

ซึ่งจากการจัดเวทีสรุปบทเรียนผลการปฏิบัติงาน ที่ประชุมมีความคิดเห็นว่าสิ่งที่กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทรทำสำเร็จและเป็นที่น่าพอใจ ตามลำดับ ได้แก่

1. ทำให้ชุมชนเข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเองได้ มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

เมื่อมีการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร ทำให้ชุมชนมีการดูแลจัดสวัสดิการในเรื่องต่างๆ ได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องรอให้หน่วยงานของรัฐเข้ามาดำเนินการให้ ซึ่งในความเป็นจริงหน่วยงานภาครัฐก็ไม่สามารถจัดสวัสดิการให้ได้ทุกอย่างอยู่แล้ว แต่หลังจากมีการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนขึ้นทำให้ชุมชนมีการดูแลช่วยเหลือในการจัดสวัสดิการได้มากยิ่งขึ้น การที่จะเกิดผลดังกล่าวได้จะต้องมีการสร้างทีมงานที่ดี จะต้องมีทีมงานทั้งระดับหมู่บ้านและทีมงานระดับตำบลช่วยเหลือกันในการดำเนินงานกองทุน ลักษณะของทีมงานที่ดี จะต้องเป็นคนที่มีความเสียสละ มีความซื่อสัตย์สุจริต น่าเชื่อถือเป็นที่ไว้วางใจของคนทั่วไป มีความอดทนมีปฏิภาณไหวพริบที่ดี สามารถที่จะทำความเข้าใจ ชี้แจงเรื่องต่างๆ ได้ รวมถึงสามารถทำกิจกรรมและบริหารงานต่างๆ ของกองทุนได้

2. การประสบความสำเร็จในการประสานรับการสนับสนุนจากภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

กองทุนสวัสดิการชุมชนในหลายแห่ง มักประสบปัญหาการทำงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ขาดการสนับสนุน และมีปัญหาขัดแย้งในการทำงาน ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากปัจจัยทางการเมืองเรื่องผลประโยชน์ และการไม่เข้าใจซึ่งกันและกัน ซึ่งในการปฏิบัติงานการประสานงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทรในรุ่นก่อตั้ง เริ่มแรกคณะกรรมการกองทุนจะประกอบไปด้วย ผู้นำชุมชนในกลุ่มองค์กรต่างๆ ในพื้นที่ และผู้นำที่เป็นฝ่ายบริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร ช่วงแรกคณะกรรมการก่อตั้งจะมีการไปอบรม ดูงาน ประสานกับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง แล้วนำแนวคิดในเรื่องกองทุนสวัสดิการชุมชนมาชี้แจงทำความเข้าใจและเผยแพร่ให้กับฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทรและประชาชนในพื้นที่ คณะกรรมการกองทุนจะต้องไปเข้าร่วมประชุมกับหน่วยงานต่างๆ อยู่เสมอ เพื่อไปรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ รวมถึงวิธีการเข้าถึงแหล่งเงินทุนสนับสนุน และระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเมื่อทุกฝ่ายมีความเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน ก็จะส่งผลต่อความร่วมมือในการสนับสนุนการทำงานซึ่งกันและกัน และในการประสานรับการสนับสนุนจากภาครัฐในระดับจังหวัด หากกองทุนสวัสดิการชุมชนมีคณะกรรมการที่มีความเข้มแข็งและมีความพร้อมที่สามารถเข้าไปเป็นคณะกรรมการในระดับจังหวัดได้ ก็จะทำให้กองทุนนั้นได้รับรู้ข่าวสารต่างๆ ที่รวดเร็วถูกต้องซึ่งจะส่งผลต่อการบริหารจัดการกองทุนที่มีประสิทธิภาพและเข้าถึงแหล่งเงินทุนสนับสนุนได้ง่าย

3. การสร้างความสามัคคีและการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน

จากการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทรขึ้นมาอย่างเป็นทางการเมื่อปี พ.ศ. 2550 จนถึงปัจจุบัน จากการเริ่มต้นมีสมาชิกกองทุนเพียงไม่กี่คนจนถึงปัจจุบันมีสมาชิกกว่าพันคน นับได้ว่ากองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร ได้รับความร่วมมือด้วยดีจากประชาชนในพื้นที่ในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกองทุน โดยในช่วงแรกๆยังไม่ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควรเพราะประชาชนในพื้นที่ยังไม่เข้าใจการจัดสวัสดิการของกองทุนว่ามีผลดีผลเสียอย่างไร เป็นสมาชิกกองทุนแล้วเกิดประโยชน์อะไร จะมองถึงผลประโยชน์ที่ได้รับมากกว่าอย่างอื่น เพราะคุ้นเคยกับการเป็นผู้รับมากกว่าเป็นผู้ให้ แต่ภายหลังจากการประชาสัมพันธ์และการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุน ในทีมงานระดับหมู่บ้านที่ใช้วิธีเดินเข้าไปหาโดยตรง โดยใช้เทคนิคการพบปะพูดคุยแบบชาวบ้านในเรื่องทั่วไป เช่น ปัญหาชีวิต ทุกข์สุข ของครอบครัว ก่อนที่จะกลับมาพูดคุยในเรื่องของสวัสดิการชุมชน ซึ่งเป็นเทคนิคที่จะทำให้เกิดความสนใจ และยอมรับฟังการชี้แจงมากยิ่งขึ้น ในการสร้างการมีส่วนร่วมทีมงานระดับหมู่บ้านต้องใช้ความอดทน ในการทำความเข้าใจและชี้แจง อาจจะต้องไปพูดคุยทำความเข้าใจอยู่บ่อยๆเพราะประชาชนในชุมชน อาจสนใจแต่ยังขาดความกระตือรือร้นจึงต้องไปพูดคุยชักจูงทำความเข้าใจอย่างต่อเนื่อง และการทำความเข้าใจที่คืนนอกจากการประชาสัมพันธ์ต่างๆแล้วในการพูดคุยกันตามธรรมชาติ ตามสภากาแฟ หรือตามงาน ประเพณีในท้องถิ่นก็เป็นเวทีสร้างความเข้าใจได้เป็นอย่างดี เมื่อทุกคนเข้าใจและเห็นถึงประโยชน์ในการ จัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนก็จะมาเข้าร่วมเป็นสมาชิกกองทุนและมาร่วมกิจกรรมต่างๆของกองทุน มากยิ่งขึ้น

การพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนไปสู่งานพัฒนาอื่นๆ

ในการก่อตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร เริ่มแรกจะมีวัตถุประสงค์หลักในการ จัดสวัสดิการให้ครอบคลุมประชาชนทั้งตำบลตั้งแต่เรื่อง เกิด แก่ เจ็บ ตาย โดยการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตามหลักพึ่งพาตนเองเพื่อให้การใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข แต่ในการจัดสวัสดิการนั้นสามารถ จัดสวัสดิการต่างๆให้ประชาชนในพื้นที่ได้ในทุกๆเรื่อง ซึ่งได้แก่

สวัสดิการเกิด เป็นการรับขวัญเด็กเกิดใหม่ ช่วยค่าคลอด ถือเป็นเงินขวัญถุงให้สมาชิกใหม่ในชุมชน

สวัสดิการเจ็บป่วย เป็นสวัสดิการการเยี่ยมไข้ แบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล ค่าเดินทางในการรักษาพยาบาล

สวัสดิการผู้สูงอายุ เป็นสวัสดิการช่วยเบี้ยยังชีพ หรือบำนาญผู้สูงอายุ

สวัสดิการเมื่อเสียชีวิต เป็นสวัสดิการที่ช่วยเป็นเจ้าภาพงานศพไปร่วมงาน จัดพวงหรีด สมทบค่าทำศพ เช่น ค่าอาหารเลี้ยงแขกที่มาร่วมงาน เงินทำบุญพระ เพื่อแบ่งเบาภาระแก่ครอบครัว ของผู้เสียชีวิต

สวัสดิการการศึกษา เป็นการให้ทุนการศึกษากับลูกหลานที่ครอบครัวยากจน ทั้งในรูปแบบให้เปล่า และให้ยืมโดยไม่มีดอกเบี้ย ให้การสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน ซื้อมือถือ คอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ต่างๆ ให้โรงเรียน

สวัสดิการเงินกู้ เป็นสวัสดิการที่ให้กู้ยืมเพื่อการต่างๆ เช่น กู้ไปประกอบอาชีพ กู้ไปปรับโครงสร้างหนี้ กู้ฉุกเฉินกรณีการเสียชีวิตอาจมีดอกเบี้ยหรือไม่ก็ได้

สวัสดิการผู้ด้อยโอกาส ผู้ยากไร้ เป็นสวัสดิการที่จัดเพื่อช่วยเหลือ ดูแลคนในชุมชนบางคน ที่ไม่สามารถดูแลตนเองและครอบครัว (ผู้สูงอายุ คนยากจน คนพิการ ผู้ติดเชื้อ) ให้ได้รับสวัสดิการ เช่นเดียวกับคนอื่นๆ

สวัสดิการช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ เป็นสวัสดิการที่ช่วยเหลือเมื่อสมาชิกชุมชน ประสบภัยพิบัติต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น ไฟไหม้บ้าน น้ำท่วม พายุพัดบ้านพัง

สวัสดิการสาธารณประโยชน์ เป็นสวัสดิการที่จัดเพื่อพัฒนาสาธารณประโยชน์ในชุมชน เช่น พัฒนาถนนในหมู่บ้าน ซ่อมแซมอาคารสาธารณประโยชน์

สวัสดิการงานประเพณี เป็นสวัสดิการที่จัดเพื่อสนับสนุนการจัดงานประเพณีที่สำคัญของชุมชน เช่น งานวันสงกรานต์ วันผู้สูงอายุ

สวัสดิการส่งเสริมสุขภาพ เป็นสวัสดิการที่ทำให้สมาชิกทุกคนในชุมชนมีสุขภาพ และสภาวะที่ดีขึ้น เช่น ให้การบำบัดรักษาเมื่อยามเจ็บป่วยโดยหมอพื้นบ้าน โดยใช้ภูมิปัญญาในการรักษาด้วยสมุนไพร

สวัสดิการส่งเสริมดูแลอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เป็นสวัสดิการที่จัดเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ธรรมชาติให้คนในชุมชนเกิดความรักความหวงแหน ความสามัคคี เช่น การช่วยกันปลูกป่าทดแทน

สวัสดิการด้านศาสนา เป็นกิจกรรมเพื่อทำนุบำรุงศาสนา เช่น การซ่อมแซมโบสถ์ วิหาร สุเหร่า เป็นต้น

สวัสดิการคนทำงาน เป็นสวัสดิการที่จัดให้กับคนทำงาน และคณะกรรมการ เช่น ค่าเดินทาง เนื่องจากคนทำงานเหล่านี้ทำด้วยใจ ด้วยความเสียสละไม่มีเงินเดือน ต้องสละเวลาทำงานของตนเอง มาทำงานให้กับส่วนรวม

ซึ่งในการจัดสวัสดิการของกองทุนสวัสดิการชุมชนจะไม่มีข้อจำกัดในเรื่องของระเบียบกฎหมายเหมือนกับหน่วยงานราชการ ทำให้การจัดสวัสดิการของกองทุนสวัสดิการชุมชนมีความคล่องตัวมากกว่าการจัดสวัสดิการของหน่วยงานราชการ แต่กองทุนสวัสดิการชุมชนจะมีปัญหาในเรื่องของสถานะการคลัง เนื่องจากเงินที่มีอยู่ในกองทุนมีไม่มาก การจัดสวัสดิการต่างๆจึงอยู่ภายใต้ขอบเขตตามศักยภาพและสถานะการคลังของแต่ละกองทุน ซึ่งตลอดระยะเวลาในการจัดทำโครงการตามแผนพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร พบว่า กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร อาจมีจุดอ่อนที่อาจจะไม่มีเงินมากพอที่จะจัดสวัสดิการต่างๆให้ครบทุกด้านได้ หรือพัฒนาระดับ

และขยายงานไปสู่การพัฒนาด้านต่างๆในพื้นที่ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างบูรณาการได้ แต่ก็มีจุดแข็งในความคล่องตัวในการสามารถจัดสวัสดิการได้โดยไม่ต้องติดขัดในเรื่องระเบียบแบบแผนของทางราชการ

จากจุดอ่อนและจุดแข็งดังกล่าว กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทรจึงได้สร้างการมีส่วนร่วม โดยจัดทำความร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร ซึ่งเป็นทุนทางสถาบันในพื้นที่ที่มีศักยภาพทั้งด้านวัสดุอุปกรณ์ บุคลากร สถานที่ งบประมาณ และการบริหารจัดการมาเสริมจุดอ่อนและสร้างจุดแข็ง เพื่อให้กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทรมีความเข้มแข็งมั่นคง และสามารถจัดสวัสดิการได้อย่างครอบคลุมทุกประเภทสวัสดิการและสามารถขยายงานไปสู่การพัฒนาด้านต่างๆ ในพื้นที่ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างบูรณาการ

แนวทางการดำเนินงาน

ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และแก้ไขเพิ่มเติม จนถึงปัจจุบันได้กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ดังนี้

มาตรา 66 องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

มาตรา 67 ภายใต้อำนาจแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

- (1) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
- (2) รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
- (3) ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
- (4) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- (5) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
- (6) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ
- (7) คุ้มครอง ดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- * (8) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- * (9) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ราชการมอบหมาย โดยการจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

(อนุ (8) (9) ของมาตรา 67 แก้ไขโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2542)

มาตรา 68 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล อาจจัดทำกิจการในเขต องค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

- (1) ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภคและการเกษตร
- (2) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- (3) ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
- (4) ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุมการกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจ และสวนสาธารณะ
- (5) ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์
- (6) ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
- (7) บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
- (8) การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
- (9) หาผลและประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
- (10) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือและท่าข้าม
- (11) กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
- * (12) การท่องเที่ยว
- * (13) การผังเมือง

(อนุ (12) (13) ของมาตรา 68 เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2542)

จากอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นการจัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนในพื้นที่ซึ่งถือเป็นการจัดสวัสดิการอย่างหนึ่ง แต่การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดบริการสาธารณะจะต้องถือปฏิบัติตามระเบียบกฎหมายอย่างเคร่งครัด ทำให้การแก้ไขปัญหาความต้องการให้แก่ประชาชนในพื้นที่ไม่สามารถทำได้ทุกเรื่อง หรือถ้าทำได้ก็อาจจะล่าช้าไม่ทันความต้องการซึ่งถือเป็นจุดอ่อนของหน่วยงานราชการทุกหน่วยงาน จากจุดอ่อนและจุดแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทรและกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร จึงได้นำจุดแข็งของแต่ละฝ่ายมาบูรณาการการทำงานร่วมกัน โดยได้มีการปรับปรุงแก้ไขระเบียบกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทรให้สามารถจ่ายเงินสมทบหรือสนับสนุนการจัดสวัสดิการได้ในทุกๆด้าน รวมทั้งการจัดบริการสาธารณะต่างๆให้แก่ประชาชนในพื้นที่ เพื่อยกระดับการจัดสวัสดิการจากเดิมที่มีการจัดสวัสดิการเฉพาะในเรื่อง เกิด แก่ เจ็บ ตาย ไปสู่การพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ โดยมีองค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทรเป็นผู้สนับสนุนงบประมาณ

การจัดบริการสาธารณะใดๆที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทรไม่สามารถดำเนินการได้ เพราะติดขัดในเรื่องระเบียบกฎหมายการเบิกจ่ายเงิน หรือมีการดำเนินการอนุมัติที่ล่าช้าก็จะมอบให้กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทรดำเนินการ และจะจัดงบประมาณสมทบช่วยเหลือคืนให้แก่กองทุน

โดยถือปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ค่วนที่สุด ที่ มท.0891.4/ว2502 ลงวันที่ 20 สิงหาคม 2553 เรื่อง แนวทางสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในการดำเนินกิจกรรมที่เป็นความร่วมมือ ระหว่างกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร และองค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร ที่ผ่านมาที่ตอบสนองต่อความต้องการและการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีแก่ประชาชนในพื้นที่ตำบลบางขุนไทร เช่น

โครงการจัดงานวันเด็ก ซึ่งเป็นโครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กและเยาวชนซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทรได้ตั้งงบประมาณในการดำเนินโครงการ แต่โครงการดังกล่าวมักจะถูกหักทวงจากหน่วยงานตรวจสอบทางการเงินถึงการเบิกค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจกรรมของโครงการ เช่น ของรางวัลสำหรับแจกเด็กที่เข้าร่วมงาน ทำให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายๆ แห่งที่จัดงานวันเด็กไม่กล้าดำเนินการเบิกจ่าย ในการนี้้องค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทรจึงร้องขอให้กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทรดำเนินการแทนซึ่งทำให้โครงการประสบความสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

โครงการจัดงานประเพณีสงกรานต์รดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ เป็นประเพณีที่ได้ดำเนินการมาตั้งแต่รุ่นปู่ย่าตายาย ในช่วงเทศกาลสงกรานต์จะมีการเชิญผู้สูงอายุมารดน้ำขอพร และจะมีการมอบของที่ระลึกแก่ผู้สูงอายุที่มาร่วมงาน แต่เมื่อหน่วยงานตรวจสอบทางการเงินมาตรวจสอบก็จะหักทวงไม่ให้เบิกจ่ายค่าของที่ระลึก เช่นเดียวกับโครงการจัดงานวันเด็ก ซึ่ง้องค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทรก็จะใช้วิธีเดียวกับการจัดงานวันเด็ก โดยมอบให้กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทรดำเนินการในส่วนที่ อบต.ไม่สามารถเบิกจ่ายเงินได้ ทำให้การจัดงานประเพณีดังกล่าวสามารถดำเนินการได้ตามประเพณีที่ได้จัดกันมาตั้งแต่รุ่นปู่ย่าตายาย

โครงการปักเสาธงน้ำคลองบางขุนไทร ซึ่งเป็นการปักเสาไม้ในร่องน้ำที่ชาวประมงในพื้นที่ใช้เป็นเส้นทางเดินทางออกไปประกอบอาชีพประมงในทะเล โดย้องค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทรได้รับการร้องขอจากชาวประมงในพื้นที่ ให้ดำเนินการแก้ไขปัญหาเสาไม้ในร่องเส้นทางที่ชาวประมงใช้เป็นเส้นทางเดินเรือชำรุดหักพัง โดยต้องการให้เปลี่ยนเสาไม้ใหม่ จำนวน 10 ต้น ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวหากจะดำเนินการตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องจะต้องขอให้กรมเจ้าท่าซึ่งมีหน้าที่ดูแลร่องน้ำชายฝั่งมาดำเนินการซึ่งอาจต้องรอหลายปี หรืออาจไม่ได้รับงบประมาณเลยก็ได้ และหาก อบต. ดำเนินการเองจะต้องขออนุญาตจากกรมเจ้าท่า และค่าปักเสาไม้ราคาประมาณต้นละ 7,500 บาท จำนวน 10 ต้น เป็นเงิน 75,000 บาท ซึ่ง อบต.ก็ไม่มีงบประมาณเพียงพอ และในกระบวนการดำเนินงานก็ยุ่งยากหลายขั้นตอน ้องค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทรจึงร้องขอให้กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทรได้เข้ามาช่วยเหลือดำเนินการ ซึ่งการดำเนินงานของกองทุนไม่มีขีดระเบียบเบิกจ่ายเงินของทางราชการ เพียงแต่ถือปฏิบัติตามมติคณะกรรมการกองทุนตามระเบียบของกองทุน ซึ่งในการดำเนินการปักเสาธงน้ำของกองทุน ใช้งบประมาณเพียงต้นละ 1,000 บาท รวม 10 ต้นเป็นเงิน 10,000 บาท โดยขอสนับสนุน

แรงงานจากชาวประมงในการรื้อถอนเสาโป๊ะที่ปักในทะเลซึ่งเจ้าของโป๊ะขายให้ มาปักแทนเสาเดิมที่ชำรุด ทำให้การแก้ไขปัญหาของชาวประมงสามารถแก้ไขได้เร็ว และสามารถประหยัดงบประมาณได้เป็นจำนวนมาก ซึ่งกรณีดังกล่าวหากใช้เงินงบประมาณของทางราชการจะไม่สามารถดำเนินการได้ เพราะติดขัดเรื่องระเบียบการจัดซื้อจัดจ้างและการเบิกจ่ายเงิน

โครงการขยายเขตไฟฟ้าในพื้นที่ตำบลบางขุนไทร เป็นโครงการที่ราษฎรในพื้นที่ขอให้ อบต.ดำเนินการ เนื่องจากไม่มีไฟฟ้าใช้ อบต.ได้ประสานขอให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเข้ามาดำเนินการ ซึ่งการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้แจ้งค่าใช้จ่ายงบประมาณเป็นจำนวนเงิน 358,394 บาท โดยให้องค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทรสมทบงบประมาณ 8,981 บาท หากไม่สมทบงบประมาณโครงการดังกล่าวก็จะตกไป เนื่องจากงบประมาณไม่พอ ซึ่งในช่วงระยะเวลาดังกล่าวเป็นช่วงกลางปีงบประมาณ อบต.ไม่สามารถตั้งงบประมาณอุดหนุนให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้ทัน เพราะต้องผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการต่างๆที่เกี่ยวข้องตามระเบียบของ อบต. กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร จึงได้เข้ามาจ่ายเงินสนับสนุนในการขยายเขตไฟฟ้าไปก่อนทำให้งบประมาณที่การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจะจัดสรรมาขยายเขตไฟฟ้าในพื้นที่ของ อบต.บางขุนไทรไม่ตกไป

จากการประสานการทำงานร่วมกันระหว่างกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร และองค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทรข้างต้นเป็นแนวคิดที่สามารถที่จะขยายผลการดำเนินงานไปสู่งานพัฒนาด้านอื่นๆได้อีกมากมายเป็นการอุดช่องว่างและจุดอ่อนในการแก้ไขปัญหาของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งจากการดำเนินงานตามแนวทางดังกล่าวข้างต้นจะเกิดประโยชน์ คือ กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทรก็จะได้ยกระดับการพัฒนางานสวัสดิการไปสู่งานสวัสดิการในทุกๆด้านรวมทั้งการจัดบริการสาธารณะร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทรในการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างทันท่วงที และผู้ที่ได้รับประโยชน์มากที่สุดก็คือ ประชาชนในพื้นที่ตำบลบางขุนไทรนั่นเอง

จากการดำเนินการดังกล่าวจะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีกองทุนสวัสดิการชุมชนจัดตั้งอยู่ ให้ความสำคัญและให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมกับกองทุนสวัสดิการชุมชนมากยิ่งขึ้น เพราะสามารถบูรณาการการทำงานร่วมกันได้ ซึ่งจะเกิดประโยชน์แก่ประชาชนในพื้นที่เป็นอย่างมาก และในอนาคตกองทุนสวัสดิการชุมชนจะเป็นองค์กรหลักองค์กรหนึ่งในพื้นที่ที่จะมีส่วนในการพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเจริญ ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนโดยการทำงานควบคู่ไปกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่

บทที่ 5

ข้อสรุปและข้อเสนอแนะ

การพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร ให้สามารถทำงานได้ตามเป้าหมายตามเจตนารมณ์ของสวัสดิการชุมชน และสามารถขยายสู่การพัฒนาในด้านต่างๆของชุมชนในพื้นที่ ตลอดจนสามารถทำให้กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร มีความมั่นคง ยั่งยืน สามารถจัดสวัสดิการให้แก่ประชาชนในพื้นที่ได้อย่างทั่วถึงและสามารถยกระดับไปสู่การพัฒนาชุมชนในด้านอื่นๆ โดยความร่วมมือกับผู้นำชุมชน ส่วนราชการ ภาวศึเครือข่าย และองค์กรบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร โดยจะต้องมีการวางรากฐาน การวางระบบการบริหารจัดการองค์กรภายในให้เข้มแข็งสรุปได้ดังนี้

ข้อสรุป

1. มีระเบียบในการบริหารงานกองทุนที่มีประสิทธิภาพ

หลักเกณฑ์หรือกฎระเบียบต่างๆ เป็นสิ่งสำคัญที่ใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการกองทุนให้มีประสิทธิภาพได้ ระเบียบที่กองทุนนำมาใช้จะต้องเหมาะสมกับศักยภาพและสถานการณ์คลังของกองทุน ไม่ใช่ลอกแบบมาจากกองทุนอื่น การกำหนดการจ่ายเงินสวัสดิการต่างๆตามระเบียบต้องคำนึงถึงความพร้อมและสถานะทางการเงิน ไม่มีการจ่ายเงินสวัสดิการเกินศักยภาพทางการคลัง คือ มีการจ่ายเงินสวัสดิการมากกว่ารายรับที่ได้รับทั้งในปัจจุบันและในอนาคต ซึ่งจะทำให้กองทุนสวัสดิการชุมชนล้มลงได้ และหากกองทุนจะมีการจัดสวัสดิการต่างๆรวมถึงการจัดบริการสาธารณะให้แก่สมาชิกกองทุนและประชาชนในพื้นที่ ก็จะต้องกำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติไว้ในระเบียบให้สามารถดำเนินการได้ ไม่ใช่ดำเนินการตามความพอใจของคณะกรรมการกองทุนหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง

กฎระเบียบถือเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนากองทุน กฎระเบียบที่นำมาใช้จะต้องปฏิบัติได้ และต้องสามารถทำให้กองทุนมีความยั่งยืนไปในอนาคต กฎระเบียบจะต้องมีความชัดเจน มีการนำเสนอกฎระเบียบของกองทุนสู่สมาชิกกองทุน ภาวศึเครือข่าย องค์กรต่างๆได้ทราบอย่างทั่วถึงและสามารถรองรับงานการพัฒนาในด้านต่างๆเพื่อนำไปสู่การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างบูรณาการ

2. มีการสื่อสารประชาสัมพันธ์ที่ดี

การสื่อสารประชาสัมพันธ์ข้อมูลต่างๆของกองทุนอย่างทั่วถึงแก่สมาชิกกองทุน กลุ่มบุคคลทั่วไป ภาวศึเครือข่าย และกลุ่มองค์กรต่างๆอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องจะเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร ซึ่งจะนำมาสู่การเข้าร่วม

เป็นสมาชิกกองทุน รวมถึงการได้รับความร่วมมือและการสนับสนุนจากภาคีเครือข่ายและกลุ่มองค์กรต่างๆ ทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่

การสื่อสารประชาสัมพันธ์ จะต้องใช้สื่อประชาสัมพันธ์ทุกรูปแบบเพื่อเสริมจุดอ่อน และจุดแข็งของสื่อแต่ละประเภทที่มีจุดอ่อนและจุดแข็งที่แตกต่างกัน นอกจากนี้การสื่อสารประชาสัมพันธ์ที่ดีมากๆ และควรเน้น คือ การประชาสัมพันธ์โดยกลุ่มผู้นำ กลุ่มชาวบ้านทั่วไป ซึ่งเป็นการสื่อสารประชาสัมพันธ์โดยทั่วไปตามวิถีชีวิตประจำวันในชุมชน เช่น การพูดคุยในวงสภากาแฟ การพูดคุยตามงานประเพณีต่างๆ ในหมู่บ้านหรือชุมชน ซึ่งจะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ชักถาม ชี้แจง ทำความเข้าใจกันได้ง่ายและไม่ต้องเสียงบประมาณในการดำเนินการและเป็นวิธีที่ไม่ยุ่งยากแต่ได้ผลดีเป็นอย่างมาก

3. มีจำนวนสมาชิกกองทุนที่เหมาะสม

กองทุนสวัสดิการชุมชนทุกกองทุนจะขับเคลื่อนงานสวัสดิการได้ นอกจากจะต้องมีระเบียบในการบริหารงาน มีเงินกองทุนในการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกกองทุนแล้ว สิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่ง คือ กองทุนสวัสดิการชุมชนนั้นจะต้องมีสมาชิกกองทุน ซึ่งสมาชิกกองทุนก็มาจากประชาชนในพื้นที่ที่สมัครเข้าร่วมการดำเนินกิจกรรมกับกองทุนสวัสดิการชุมชน สมาชิกกองทุนเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างมาก ในการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชน เพราะเป้าหมายของกองทุนสวัสดิการชุมชนจัดตั้งเพื่อจัดสวัสดิการให้แก่ประชาชนในพื้นที่ที่สมัครเข้ามาเป็นสมาชิกกองทุนให้ได้รับการจัดสวัสดิการในด้านต่างๆ ที่รัฐไม่สามารถจัดให้ได้ทั้งหมด

ดังนั้น ทุกกองทุนสวัสดิการต้องมีประชาชนในพื้นที่ สมัครเข้าเป็นสมาชิกกองทุนในจำนวนที่เหมาะสมไม่น้อยเกินไปจนไม่สามารถขับเคลื่อนงานสวัสดิการได้ กองทุนสวัสดิการชุมชนทุกแห่งต้องให้ความสำคัญต่อจำนวนสมาชิกกองทุนที่มี หากมีจำนวนน้อยต้องเร่งดำเนินการสร้างความรู้ ความเข้าใจทุกรูปแบบให้มาสมัครเป็นสมาชิกกองทุน เพราะหากกองทุนสวัสดิการชุมชนไม่มีสมาชิก หรือน้อยเกินไปเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของกองทุนที่วางไว้ก็จะไร้ความหมาย

จำนวนสมาชิกของกองทุนที่เหมาะสมขึ้นอยู่กับกองทุนแต่ละแห่ง ไม่สามารถนำมาเปรียบเทียบกันได้ จำนวนสมาชิกต้องมีมากพอที่จะมีเงินส่งเข้าสมทบกองทุนเพื่อใช้ในการบริหารจัดการสวัสดิการพื้นฐานต่างๆ ให้แก่สมาชิก ได้แก่ การเกิด แก่ เจ็บ และการตาย หากมีสมาชิกกองทุนไม่มากพอการจัดสวัสดิการ ก็ไม่ควรจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกกองทุนในอัตราที่สูงและหลายอย่างเกินไป ต้องคำนึงถึงศักยภาพและสถานะการคลังของกองทุน

สมาชิกกองทุนจึงเป็นส่วนสำคัญอย่างมากในการทำให้กองทุนสวัสดิการชุมชนมีความเข้มแข็งยั่งยืนเพราะจำนวนสมาชิกกองทุนจะเป็นตัวสะท้อนถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ที่ให้ความร่วมมือ จะร่วมกันบริหารจัดการเรื่องสวัสดิการต่างๆ ของคนในชุมชนด้วยตนเองตามหลักการช่วยเหลือ และพึ่งพาตนเองสำหรับกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร ปัจจุบันมีจำนวนสมาชิกทั้งสิ้น

1,585 คน (ข้อมูล ณ เดือนมีนาคม 2555) ถือได้ว่ามีจำนวนสมาชิกกองทุนที่อยู่ในระดับมาก เพียงพอต่อการบริหารจัดการในการจัดสวัสดิการต่างๆ

4. มีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

การดำเนินการใดก็ดีแล้วแต่ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเล็กๆหรือใหญ่ๆ จะประสบความสำเร็จไม่ได้เลย หากไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชนในพื้นที่หรือในชุมชนรวมทั้งผู้นำชุมชน กลุ่มองค์กร ส่วนราชการ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ การดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนจะต้องสร้างการมีส่วนร่วมโดยนำตัวแทนจากทุกภาคส่วน ทั้งทุนมนุษย์ ทุนทางสถาบัน ในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานกับกองทุนสวัสดิการชุมชน โดยแบ่งแยกหน้าที่ไปตามความเหมาะสม การดำเนินงานกับผู้นำชุมชน กลุ่มองค์กร ส่วนราชการ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงความร่วมมือทางด้านการสนับสนุนงบประมาณเพียงอย่างเดียว แต่ต้องร่วมมือกันในทุกๆเรื่องตามศักยภาพของแต่ละองค์กร เช่น การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจกรรมต่างๆ การมีส่วนร่วมในการสื่อสารประชาสัมพันธ์ การมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ การมีส่วนร่วมในการเสนอแนะข้อคิดเห็นหรือคำแนะนำหรือเป็นที่ปรึกษา เป็นต้น

ในการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน ทางกองทุนสามารถบูรณาการการทำงานร่วมกับทุนทางสังคมในพื้นที่ โดยการรวบรวมปัญหาความต้องการของประชาชน กลุ่มองค์กร ส่วนราชการ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เพื่อบูรณาการการทำงานร่วมกัน โดยกองทุนสวัสดิการชุมชนสามารถใช้ข้อมูลที่ได้มาวางแผนในการจัดสวัสดิการต่างๆให้แก่สมาชิกกองทุน ซึ่งก็คือประชาชนในพื้นที่หรือประสานการทำงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ที่มีศักยภาพทั้งเรื่องบุคลากร วัสดุ อุปกรณ์ งบประมาณ สภาพพื้นที่ และระบบการบริหารจัดการ เพื่อเติมเต็มช่องว่างเสริมจุดอ่อนและจุดแข็งซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะการบูรณาการการทำงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ หากสามารถทำงานร่วมกันได้จะทำให้การจัดสวัสดิการต่างๆและการจัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนในพื้นที่เพื่อแก้ปัญหาและตอบสนองต่อความต้องการของสมาชิกกองทุนและประชาชนในพื้นที่ได้อย่างทั่วถึงและรวดเร็ว อย่างเช่นกรณีที่กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทรบูรณาการการทำงานร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร โดยแก้ไขกฎระเบียบให้กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทรสามารถจัดสวัสดิการได้ทุกรูปแบบรวมถึงการจัดบริการสาธารณะต่างๆได้ โดยประสานความร่วมมือการทำงานร่วมกัน โดยกองทุนจะดำเนินการในส่วนที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทรไม่สามารถดำเนินการได้หรือดำเนินการได้ล่าช้าเนื่องจากติดขัดเรื่องระเบียบข้อกฎหมายต่างๆ และองค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทรก็ได้ตั้งงบประมาณสนับสนุนให้แก่กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสถานะการคลังของกองทุน ซึ่งจากการบูรณาการดังกล่าวจะทำให้กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทรสามารถดำเนินการในเรื่องการจัดสวัสดิการและการแก้ไขปัญหาความต้องการของประชาชนในพื้นที่รวมทั้งการจัดบริการสาธารณะต่างๆได้อย่างคล่องตัวและรวดเร็ว และจะเป็นองค์กร

หลักในการพัฒนาพื้นที่ควบคู่กันไป ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างสังคมสวัสดิการในเรื่องต่างๆร่วมกัน ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ที่ดีของประชาชนในพื้นที่ตำบลบางขุนไทร

ข้อเสนอแนะ

จากการดำเนินโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการการพัฒนาสังคมเชิงบูรณาการโดยใช้กองทุนสวัสดิการชุมชนเป็นศูนย์กลางมีข้อเสนอแนะในเรื่องการบริหารจัดการการบูรณาการงานสวัสดิการชุมชน และข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้

ข้อเสนอแนะต่อกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร

1. กองทุนควรวางระบบการบริหารจัดการให้เป็นระบบมากกว่าเดิม และยึดแนวทางการบริหารจัดการตามที่กำหนดไว้ในระเบียบโดยเคร่งครัด มีระบบการรายงานผลการดำเนินงานตามระยะเวลาที่ระเบียบกำหนด มีการสื่อสารประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานอย่างแพร่หลายเป็นประจำทางหอกระจายข่าวทุกเดือน เพื่อสร้างความโปร่งใส และสามารถติดตามตรวจสอบผลการดำเนินงานของกองทุนได้ สร้างความเชื่อมั่นให้แก่สมาชิกกองทุนและเป็นการเผยแพร่กิจกรรมการขับเคลื่อนการจัดสวัสดิการต่างๆของกองทุนให้แก่สมาชิก อันจะทำให้มีผู้สนใจเข้าร่วมสมัครเป็นสมาชิกกองทุนเพิ่มมากขึ้น

การบริหารจัดการที่กองทุนยังขาดความรู้หรือขาดบุคลากรดำเนินการ ควรขอความร่วมมือจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดส่งบุคลากรเข้ามาช่วยเหลือและแนะนำโดยอาจใช้รูปแบบการบริหารจัดการในเรื่องต่างๆตามแบบ อบต. โดยอนุโลม

2. กองทุนควรสร้างแกนนำระดับหมู่บ้าน พร้อมทั้งสนับสนุนการทำงานและเปิดโอกาสให้แกนนำขับเคลื่อนงานในชุมชน และต้องสร้างแกนนำรุ่นใหม่เพื่อทดแทนแกนนำที่เป็นคณะกรรมการกองทุนชุดเดิม เพื่อให้การบริหารงานกองทุนมีคณะกรรมการดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง

3. กองทุนควรมีการรวบรวมข้อมูลต่างๆของกลุ่มองค์กรในพื้นที่ และข้อมูลของชุมชน ข้อมูลสถานภาพของประชาชนในพื้นที่เพื่อจัดทำเป็นฐานข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน สามารถใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาจัดสวัสดิการหรือขับเคลื่อนงานสวัสดิการในชุมชน รวมถึงจัดเก็บข้อมูลสถิติต่างๆในการบริหารจัดการกองทุน

4. กองทุนควรมีการนำเสนอข้อมูลและแนวความคิดใหม่ๆ รวมทั้งสนับสนุนส่งเสริมให้สมาชิกกองทุน คณะกรรมการกองทุน และผู้นำชุมชน ได้เกิดการเรียนรู้ความรู้และนวัตกรรมใหม่ๆ เช่น การศึกษาดูงานกองทุนที่ประสบความสำเร็จ การเข้าร่วมอบรม ประชุม สัมมนา เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และนำความรู้ที่ได้รับมาปรับใช้กับกองทุนต่อไป

5. กองทุนควรมีการวิเคราะห์ต้นทุน สถานะการคลัง ในเรื่องรายรับ รายจ่าย เกี่ยวกับการบริหารจัดการและการจัดสวัสดิการต่างๆให้กับสมาชิกกองทุน โดยควรคำนึงถึงต้นทุนที่ได้รับกับรายจ่ายที่จะต้องใช้ในการจัดสวัสดิการให้กับสมาชิกกองทุน โดยไม่ควรให้รายจ่ายในการจัดสวัสดิการมีมากกว่ารายรับ

6. การบริหารจัดการกองทุนควรอยู่บนหลักการการพึ่งพาตนเองเป็นสำคัญ ควรมีระบบการบริหารจัดการในการจัดสวัสดิการต่างๆได้ด้วยเงินรายรับที่ทางกองทุนมีเป็นหลัก ไม่ควรคาดหวังเงินจากภายนอก เพราะหากกองทุนบริหารจัดการและจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกกองทุนโดยใช้เงินงบประมาณจากแหล่งเงินภายนอกเป็นหลัก จะทำให้กองทุนไม่สามารถพึ่งพาตนเองหรืออยู่ได้ด้วยตนเอง และหากวันหนึ่งกองทุนไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากแหล่งเงินทุนภายนอกก็จะทำให้กองทุนล้มไปในที่สุด

7. กองทุนไม่ควรหารายได้เข้ากองทุนโดยการดำเนินกิจการที่เกี่ยวกับการพาณิชย์ที่ต้องใช้เงินกองทุนไปลงทุน เพราะอาจผิดวัตถุประสงค์และหลักการของการจัดตั้งกองทุน และเป็นความเสี่ยงอย่างมากหากนำเงินกองทุนไปลงทุน ซึ่งหากมีปัญหาเรื่องการบริหารจัดการกิจการต่างๆที่ไปลงทุนหรือประสบผลขาดทุน จะส่งผลกระทบต่อเงินกองทุนที่สมาชิกสมทบทำให้ไม่มีเงินจัดสวัสดิการต่างๆให้แก่สมาชิกกองทุนได้

หากมีความประสงค์จะหาเงินรายได้เข้ากองทุนควรดำเนินการในกิจกรรมที่ไม่มีความเสี่ยง เช่น การซื้อสลากออมสิน สลาก ธกส. ซึ่งจะทำให้กองทุนมีรายได้จากดอกเบี้ยและผลประโยชน์อื่นๆรวมถึงเงินต้นก็ไม่สูญหาย หากจะลงทุนในเรื่องกิจการพาณิชย์ควรใช้ศักยภาพจำนวนสมาชิกกองทุนที่มีอยู่เป็นจำนวนมากมาดำเนินการโดยอาจใช้วิธีการระดมทุนโดยการลงหุ้นและนำเงินที่ได้ไปดำเนินการโดยคณะกรรมการกองทุนเป็นผู้บริหารกิจการ และแบ่งปันผลประโยชน์ตามจำนวนหุ้นที่สมาชิกกองทุนได้ลงไว้ และควรจัดสรรผลกำไรส่วนหนึ่งเข้าเป็นรายได้ของกองทุน ซึ่งการระดมทุนในการลงหุ้นจากสมาชิกกองทุนจะทำให้ไม่มีผลกระทบต่อสถานะการคลังของเงินกองทุน และสามารถดำเนินกิจกรรมด้านการลงทุนต่างๆได้หากสมาชิกกองทุนมีความต้องการและเห็นชอบร่วมกันโดยไม่ผูกพันต่อกองทุน

8. กองทุนควรมีการประสานการทำงานร่วมกันระหว่างภาคีเครือข่าย ผู้นำชุมชน กลุ่มองค์กรส่วนราชการในพื้นที่และ อบต. อย่างต่อเนื่องเพื่อบูรณาการการทำงานขับเคลื่อนงานสวัสดิการชุมชนในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม และควรมีการจัดเวทีการเรียนรู้ร่วมกันในชุมชนเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงาน สรุบทบทเรียนผลการดำเนินงานต่างๆเพื่อนำปัญหาความต้องการและเทคนิคต่างๆจากการจัดเวทีการเรียนรู้มาวางแผนการทำงาน

9. กองทุนควรมีการระดมศักยภาพทุนทางสังคม คือ ทุนมนุษย์ ที่มีศักยภาพและความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการในพื้นที่ เช่น กลุ่มข้าราชการต่างๆ กลุ่มข้าราชการบำนาญที่เกษียณอายุ ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในการบริหารงาน และการจัดระบบเอกสาร มาช่วยงานในการบริหารจัดการกองทุน

10. กองทุนควรมีการวิเคราะห์การจัดสวัสดิการ และการบริหารงานที่ได้กำหนดไว้ในระเบียบที่ใช้ เป็นประจำทุกปีถึงข้อดีข้อเสียและปัญหาต่างๆ เพื่อเสนอคณะกรรมการกองทุนหากมีความจำเป็นก็สามารถปรับปรุงระเบียบให้เหมาะสมและเอื้อต่อการบริหารจัดการกองทุน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1. รัฐบาลควรออกกฎหมายหรือระเบียบรองรับให้กองทุนสวัสดิการชุมชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ และส่วนราชการต่างๆที่เกี่ยวข้องสามารถทำงานบูรณาการร่วมกันได้ โดยไม่ติดขัดเรื่องระเบียบกฎหมาย การดำเนินการใดๆในการบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนของส่วนราชการหรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือนโยบายรัฐบาลที่อาจมีความล่าช้าในเรื่องต่างๆ เช่น เรื่องการจัดสรรงบประมาณ อาจให้กองทุนสวัสดิการชุมชนเป็นผู้ดำเนินการไปก่อนได้ และหน่วยงานภาครัฐสมทบคืนให้ภายหลัง โดยมีกฎหมายหรือระเบียบมารองรับการดำเนินงานดังกล่าว

2. การสมทบงบประมาณจากรัฐบาลที่สมทบให้กับกองทุนสวัสดิการชุมชนเป็นระยะเวลา 3 ปีควรมีการขยายระยะเวลาสมทบงบประมาณเพิ่มขึ้นเป็น 10 ปี เพื่อเสริมสร้างให้กองทุนมีสถานะการคลังที่มั่นคง และสามารถจัดสวัสดิการได้อย่างครอบคลุมทุกมิติสวัสดิการ

3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องมีการพัฒนาศักยภาพคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนในทุกๆด้านอย่างต่อเนื่อง เช่น การอบรมให้ความรู้ การศึกษาดูงาน และการนำนวัตกรรมหรือระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการ และจัดทำฐานข้อมูลของกองทุนสวัสดิการชุมชน

4. ควรมีการรวบรวมจัดทำเอกสารข้อมูลเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการ และสรุปประสบการณ์การบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนในแต่ละพื้นที่ เพื่อใช้เป็นข้อมูลและแนวทางในการนำไปปรับใช้ และสนับสนุนการทำงานของกองทุนต่างๆ

5. หน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องควรเข้ามามีบทบาทในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับกองทุน ทั้งด้านอาชีพ ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านอื่นๆที่เกี่ยวข้อง และสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูล และโปรแกรมการจัดทำฐานข้อมูลต่างๆ ให้กับกองทุนสวัสดิการชุมชน เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลของกองทุน ข้อมูลชุมชน หน่วยงานต่างๆ ให้เป็นระบบ และสามารถเข้าถึงและใช้ในการขับเคลื่อนงานสวัสดิการได้

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2547). พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2546. ฉะเชิงเทรา : ประสานมิตร.
- คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร. (2553). รอบด้านการจัดการ ภาค 2. กรุงเทพมหานคร : สมาร์ท ทู เวอร์ค.
- สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยศิลปากร. (2545). รายงานการสำรวจข้อมูลพื้นฐานตำบลบางขุนไทร อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี. กรุงเทพมหานคร : ม.ป.พ.
- สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน). (ม.ป.ป.). คู่มือแนวทางการส่งเสริมและพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชน. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน
- องค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร. (2554). แผนพัฒนาสามปี พ.ศ. 2555 - 2557. [เอกสารอัดสำเนา]. เพชรบุรี : องค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร.
- องค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร. (2554). แผนสุขภาพชุมชนตำบลบางขุนไทร. [เอกสารอัดสำเนา]. เพชรบุรี : องค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร.

ภาคผนวก

คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการวิจัย

คำสั่ง สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ ๔

ที่ ๒๔ / ๒๕๕๔

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการ
การพัฒนาสังคมเชิงบูรณาการโดยใช้กองทุนสวัสดิการชุมชนเป็นศูนย์กลาง
ตำบลบางขุนไทร อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี

ด้วย กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการได้สร้างแนวทางการพัฒนาสังคมเชิงบูรณาการ
สร้างกระบวนการทำงานร่วมกันในระดับประเทศ ระหว่างกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ สถาบันพัฒนาองค์กร
ชุมชน (องค์การมหาชน) ภาคประชาชน และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินโครงการวิจัยเชิง
ปฏิบัติการ การพัฒนาสังคมเชิงบูรณาการโดยใช้กองทุนสวัสดิการชุมชนเป็นศูนย์กลาง ตำบลบางขุนไทร อำเภอ
บ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี โดยการใช้กองทุนสวัสดิการชุมชนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งมีกลไกการดำเนินงานร่วมกับ
สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ ๔

เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผลและมีประสิทธิภาพ สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ ๔ จึงขอ
แต่งตั้งคณะทำงานโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการ การพัฒนาสังคมเชิงบูรณาการโดยใช้กองทุนสวัสดิการชุมชนเป็น
ศูนย์กลาง ตำบลบางขุนไทร อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ประกอบด้วย

๑.	นายทวีป จำเนียร
ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ ๔	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๒.	นางชื่นจิตร คุปต์กาญจนากุล
พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเพชรบุรี	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๓.	นายสุชาติ รุ่งเพียร
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๔.	จ.อ.อนันต์ พันธุ์บ้านแหลม
ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร	ประธานคณะทำงาน
๕.	นายศรีเพชร สุ่มอ่ำ
ประธานกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร	คณะทำงาน
๖.	นายกัมพล ทับสี
เลขานุการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร	คณะทำงาน
๗.	นางสาวณัชชานุช พิธิธรรมารัตน์
อาจารย์คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี	คณะทำงาน

- ๒ -

๘.	นางสาวศุทธณัช เชาวนเจริญ
นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ สำนักงานพัฒนาสังคมและ
ความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเพชรบุรี	คณะทำงาน
๙.	นายกิตติพนธ์ นาคประชา
นักพัฒนาสังคมปฏิบัติการ
สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ ๔	คณะทำงาน
๑๐.	นายพลรัฐ บุญศัพท์ะเสวี
เจ้าหน้าที่ สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ ๔	คณะทำงาน
๑๑.	นายเอกธน์ช รอดยิ้ม
เจ้าพนักงานธุรการ
องค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร	คณะทำงานและ
เลขานุการ
๑๒.	นางสาวธัญญ์รี มากช่วย
นักพัฒนาชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร	คณะทำงานและ
ผู้ช่วยเลขานุการ
๑๓.	นางชนิษฐา แฝกหอม
นักพัฒนาสังคมชำนาญการ
สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ ๔	คณะทำงานและ
ผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะทำงานมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. ให้ข้อมูล สร้างความเข้าใจ กระตุ้นให้คนในชุมชน ท้องที่ ท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในตำบลมีส่วนร่วมในโครงการวิจัยฯ
 ๒. รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง จัดเวทีวิเคราะห์ข้อมูลพื้นที่ กองทุนสวัสดิการชุมชน ตั้งเป้าหมาย จัดทำแผนพัฒนาระบบสวัสดิการ
 ๓. ประสานการพัฒนาสวัสดิการในบางเรื่องให้เห็นร่วมกัน ปฏิบัติการ สรุปผล
 ๔. บันทึกกระบวนการดำเนินงาน และจัดทำรายงานผลการดำเนินงานตามโครงการ
- ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๔

(นายทวีป จำเนียร)

ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ ๔

บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU)

สนับสนุนการดำเนินงานสวัสดิการชุมชนในพื้นที่ตำบลบางขุนไทร
ระหว่าง กองทุนฯ กับส่วนราชการและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในพื้นที่

บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU)
สนับสนุนการดำเนินงานสวัสดิการชุมชนในพื้นที่ตำบลบางขุนไทร
ระหว่าง
องค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร
กับ
กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร (องค์กรสวัสดิการชุมชน)
และ
ส่วนราชการและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ตำบลบางขุนไทร

บันทึกข้อตกลงความร่วมมือฉบับนี้ จัดทำขึ้นเมื่อวันที่ ๒๓ เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๕๕ จัดทำขึ้นเพื่อบันทึกความเข้าใจในความร่วมมือที่จะเกิดขึ้น ระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร (องค์กรสวัสดิการชุมชน) ส่วนราชการและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ตำบลบางขุนไทร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชนในพื้นที่ตำบลบางขุนไทร ให้มีความเข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน อันสอดคล้องกับแนวทางในการสนับสนุนการดำเนินงานตามโครงการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน และเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูปประเทศไทย โดยมีสาระสำคัญของความร่วมมือ ดังนี้

เจตนารมณ์สำคัญ

เพื่อสร้างหลักประกันความมั่นคงของชุมชนจากรากฐาน พื้นฟูทุนทางสังคม ความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการดูแล ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน จัดสวัสดิการชุมชนได้อย่างทั่วถึง โดยสนับสนุนการพัฒนาความเข้มแข็งของกองทุนและสมทบงบประมาณ รวมถึงพัฒนาสวัสดิการชุมชนให้มีความหลากหลายขึ้น เกิดการเชื่อมโยงอย่างบูรณาการกับระบบสวัสดิการของชุมชน ท้องถิ่นและภาครัฐ และสามารถยกระดับการดำเนินงานสวัสดิการชุมชนสู่งานพัฒนาในด้านอื่นๆ

เป้าหมายการพัฒนา

๑. พัฒนาการดำเนินงานของสวัสดิการชุมชน โดยยึดมั่นในแนวความคิด วัตถุประสงค์ เป้าหมายการจัดสวัสดิการชุมชนตามโครงการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน มีการจัดการความรู้ มีการบริหารจัดการที่ดี อันจะนำไปสู่ความเข้มแข็ง มั่นคงที่ยั่งยืน

๒. ชุมชนท้องถิ่น เกิดความร่วมมือในการจัดสวัสดิการชุมชน ที่ชุมชนเป็นแกนหลักในการบริหารจัดการ โดยมีหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน องค์การบริหารส่วนตำบล สถาบันการศึกษา ตลอดจนภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุน

- ๒ -

บทบาทความร่วมมือ

๑. องค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร เป็นองค์กรหลักในการขับเคลื่อนงานสวัสดิการชุมชนในพื้นที่ โดยมีบทบาทหน้าที่

๑.๑ สร้างกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร (องค์กรสวัสดิการชุมชน) ให้มีความเข้มแข็งอย่างต่อเนื่อง

๑.๒ เป็นที่ปรึกษาและสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร (องค์กรสวัสดิการชุมชน)

๑.๓ พัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร (องค์กรสวัสดิการชุมชน) ให้มีความเข้มแข็ง คลอบคลุมการจัดสวัสดิการในทุกๆ ด้าน

๑.๔ ประสานความร่วมมือกับหน่วยงาน องค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนางานสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร (องค์กรสวัสดิการชุมชน)

๑.๕ จัดการความรู้และการเชื่อมโยงกับเครือข่ายองค์กรสวัสดิการชุมชนอื่นๆ

๑.๖ เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนตำบลบางขุนไทร

๑.๗ สนับสนุนงบประมาณเพื่อให้ประชาชนมีกองทุนสวัสดิการชุมชน ที่สามารถช่วยเหลือเกื้อกูลผู้ที่ต้องได้รับการดูแลในชุมชน และเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนได้รวมตัวกันเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

๑.๘ สนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ บุคลากร และสถานที่ สำหรับการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร (องค์กรสวัสดิการชุมชน)

๒. กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร (องค์กรสวัสดิการชุมชน) เป็นองค์กรหลักในการขับเคลื่อนงานสวัสดิการชุมชน ร่วมกับ องค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร โดยมีบทบาทหน้าที่

๒.๑ จัดกิจกรรมสนับสนุนการจัดบริการสาธารณะ ร่วมกับ องค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒.๒ จัดสวัสดิการด้านพัฒนาคุณภาพชีวิตและการดำเนินงานสวัสดิการชุมชน ให้แก่ประชาชนในพื้นที่

๒.๓ สนับสนุนการดำเนินงานสวัสดิการชุมชนแก่หน่วยงานและกลุ่มองค์กรต่างๆ ให้สามารถเข้าถึงการได้รับสวัสดิการอย่างถ้วนหน้า

๒.๔ เป็นศูนย์การเรียนรู้และถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับสถาบันการศึกษา กลุ่มองค์กรและผู้สนใจทั่วไป

๓. โรงเรียนวัดบางขุนไทรและโรงเรียนวัดดอนผิงแดด เป็นองค์กรร่วมให้การสนับสนุนในการขับเคลื่อนงานกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร (องค์กรสวัสดิการชุมชน) มีบทบาทหน้าที่

๓.๑ ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้การดำเนินงานสวัสดิการชุมชน ให้แก่นักเรียน ผู้ปกครอง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๓/.....

- ๓ -

๓.๒ สนับสนุนข้อมูลข่าวสารต่างๆ ของเด็กนักเรียนในสังกัด เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการจัดสวัสดิการ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและการศึกษาให้แก่เด็กนักเรียนในพื้นที่

๓.๓ เป็นที่ปรึกษาการดำเนินงานสวัสดิการชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาให้แก่องค์กรบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร และกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร (องค์กรสวัสดิการชุมชน)

๓.๔ ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร (องค์กรสวัสดิการชุมชน)

๔. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางขุนไทร เป็นองค์กรร่วมให้การสนับสนุนในการขับเคลื่อนงานกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร (องค์กรสวัสดิการชุมชน) มีบทบาทหน้าที่

๔.๑ เป็นที่ปรึกษาการดำเนินงานสวัสดิการชุมชน ที่เกี่ยวข้องกับการงานด้านสาธารณสุข ให้กับองค์กรบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร และกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร (องค์กรสวัสดิการชุมชน)

๔.๒ สนับสนุนข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการงานด้านสาธารณสุข เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดสวัสดิการในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสุขภาพอนามัยที่ดีของประชาชนในพื้นที่

๔.๓ ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร (องค์กรสวัสดิการชุมชน)

๕. ภาคีเครือข่าย/กลุ่มองค์กรต่างๆ/ผู้นำชุมชน/วัด/มัสยิด เป็นองค์กรร่วมให้การสนับสนุนในการขับเคลื่อนงานกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร (องค์กรสวัสดิการชุมชน) มีบทบาทหน้าที่

๕.๑ ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร (องค์กรสวัสดิการชุมชน)

๕.๒ สนับสนุนข้อมูลข่าวสารต่างๆ ของประชาชนในพื้นที่ และข้อมูลข่าวสารภายในเครือข่ายและกลุ่มองค์กรเพื่อนำมาใช้เป็นฐานข้อมูลในการจัดสวัสดิการต่างๆ ให้แก่ประชาชนและกลุ่มองค์กรต่างๆ ในพื้นที่

๕.๓ เป็นที่ปรึกษาในการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร (องค์กรสวัสดิการชุมชน)

๕.๔ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ขององค์กรบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร และกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร (องค์กรสวัสดิการชุมชน) ให้แก่ในองค์กรและประชาชนในพื้นที่ได้รับทราบอย่างทั่วถึง

๔/.....

- ๕ -

การลงนามความร่วมมือ

บันทึกข้อตกลงความร่วมมือฉบับนี้ จัดทำขึ้น ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี มีระยะเวลาการดำเนินงานถึงปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๖ และถ้าถึงระยะเวลาสิ้นสุดตามข้อตกลงแล้ว มิได้มีผู้ใดบอกเลิกข้อตกลง ให้ถือเวลาการดำเนินงานตามข้อตกลงนี้ขยายเวลาออกไปอีก ทุกๆ หนึ่งปีงบประมาณ

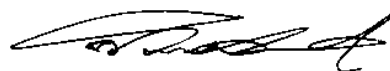
เพื่อแสดงถึงความตั้งใจ ในการดำเนินการตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือนี้ และผู้ลงนามทั้งหมดได้อ่านและเข้าใจข้อความมีความเห็นพ้องต้องกันในแนวคิดและแนวทางปฏิบัติโดยตลอดแล้ว จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

ลงนาม ณ วันที่ ๒๓ เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๕๕

(นายสุชาติ รุ่งเพียร)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร

(นายศรีเพชร สุ่มอ่ำ)

ประธานกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร

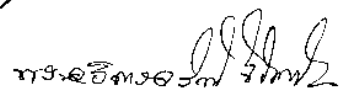
(นายจิตร ใจแสน)

ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนวัดบางขุนไทร

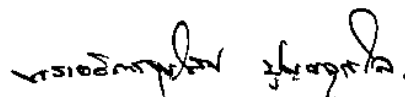
(นายดิเรก จีรพงษ์วรากร)

ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนวัดดอนผิงแดด

(พระอธิการจรินทร์ ฐิตภาโส)

เจ้าอาวาสวัดดอนผิงแดด

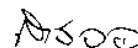
(พระอธิการบุญเลิศ บุญกุลโส)

เจ้าอาวาสวัดบางขุนไทร

(นางอารีย์ พุ่มไสว)

ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางขุนไทร

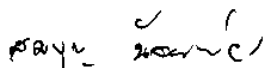

(นางสาวล กลัดแก้ว)

ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร

๕/.....

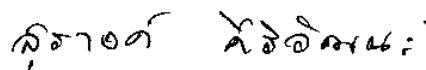
-- ๕ --

(นางสาวสมบุญ น้อยพ่วง)

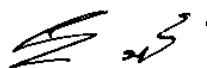
ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขตำบลบางขุนไทร

(นางนภา เย็นวังตะโก)

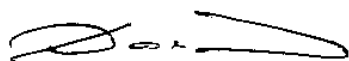
ประธานชมรมผู้สูงอายุตำบลบางขุนไทร

(นางสาวสุรางค์ ศิริวัฒนะ)

ประธานชมรมแอโรบิคตำบลบางขุนไทร

(นายโยธี บุณนารมย์)

กำนันตำบลบางขุนไทร

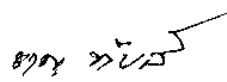

(นายจรรยง พิทักษ์)

ประธานกลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลตำบลบางขุนไทร

(นายชุมพล นิลพันธ์)

ประธานกลุ่มเครดิตยูเนียนตำบลบางขุนไทร

(นายชาญ ทับสี)

ประธานศูนย์การเรียนรู้เกษตรอินทรีย์บ้านดอนผิงแดด

(นางปิยะธิดา วงษ์ใหญ่)

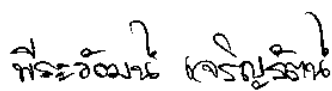
ประธานประชาคมตำบลบางขุนไทร

(นายอัมพร โชชา)

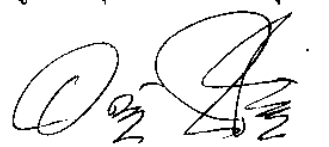
ประธานเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านตำบลบางขุนไทร

(นางบัวเหวียง แจ่มศรี)

ผู้แทนกลุ่มสตรีตำบลบางขุนไทร

(นายพิระพัฒน์ เจริญรัตน์)

ประธานสภาเด็กและเยาวชนตำบลบางขุนไทร

(นายอนันต์ ม่วงมังก์)

อหามัมมัสยิดดารุสลอบาตะห์

จ.อ.

(อนันต์ พันธุ์บ้านแหลม)

กรรมการและเลขานุการกองทุนฯ ปฏิบัติหน้าที่แทน

ประธานกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพ อบต.บางขุนไทร

บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU)
ระหว่างกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทร
กับส่วนราชการและภาคีเครือข่ายนอกพื้นที่

บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ
สนับสนุนการดำเนินงานสวัสดิการชุมชนจังหวัดเพชรบุรี
ระหว่าง
คณะกรรมการสนับสนุนการขับเคลื่อนสวัสดิการชุมชนจังหวัดเพชรบุรี
กับ
ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

บันทึกข้อตกลงความร่วมมือฉบับนี้ จัดทำขึ้นเมื่อวันที่ ๑๕ เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๕ ระหว่าง คณะกรรมการสนับสนุนการขับเคลื่อนสวัสดิการชุมชนจังหวัดเพชรบุรี กับ ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องจำนวน ๑๔ องค์กร เพื่อบันทึกความเข้าใจในความร่วมมือและสนับสนุนการสวัสดิการชุมชนในจังหวัดเพชรบุรี ให้มีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน ตลอดจนเชื่อมโยงกับแนวทางในการสนับสนุนการดำเนินงานสวัสดิการชุมชน และเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูปประเทศไทย โดยมีสาระสำคัญของความร่วมมือ ดังนี้

เจตนารมณ์สำคัญ

เพื่อสร้างหลักประกันความมั่นคงของชุมชนรากฐาน พื้นฟูทุนทางสังคมความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการดูแลช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน เปิดโอกาสให้ทุกพื้นที่จัดตั้งและพัฒนาคุณภาพสวัสดิการชุมชนได้อย่างทั่วถึง โดยสนับสนุนการพัฒนาความเข้มแข็งของกองทุนและสหกรณ์ประเภทอื่น รวมถึงพัฒนาสวัสดิการชุมชนให้มีความหลากหลายขึ้น เกิดการเชื่อมโยงอย่างบูรณาการในระบบสวัสดิการของชุมชน ท้องถิ่น และภาครัฐ

เครือข่ายสวัสดิการชุมชนทุกระดับในพื้นที่จะเป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนงานโดยการหนุนเสริมของภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมุ่งเน้นการดำเนินงานเพื่อให้เกิดคุณภาพที่นำไปสู่ความเข้มแข็งที่ยั่งยืนของกองทุนสวัสดิการชุมชน เป็นหลักการดำเนินการ ระยะระดับและต่อยอดจากงานสวัสดิการชุมชนที่หน่วยงานองค์กรชุมชนดำเนินการอยู่และบูรณาการกับงานพัฒนาด้านอื่นๆ

เป้าหมายการพัฒนา

๑. พัฒนาการดำเนินงานของสวัสดิการชุมชน โดยยึดมั่นในแนวความคิด วัตถุประสงค์และเป้าหมายการจัดการสวัสดิการชุมชนตามโครงการสนับสนุนการขับเคลื่อนสวัสดิการชุมชน มีการจัดการความรู้ มีการบริหารจัดการที่ดี นำไปสู่ความเข้มแข็งมั่นคงที่ยั่งยืน
๒. ชุมชนท้องถิ่นมีการเกิดความร่วมมือในการขับเคลื่อนสวัสดิการชุมชน ที่ชุมชนเป็นแกนหลัก และหน่วยงานภาครัฐภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษา ตลอดจนภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุน

บทบาทความร่วมมือในการพัฒนาของภาคีเครือข่าย

๑. คณะกรรมการสนับสนุนการขับเคลื่อนสวัสดิการชุมชนจังหวัดเพชรบุรี

พันธกิจ

เป็นกลไกที่สนับสนุนบทบาทสำคัญต่อความสำคัญของการดำเนินงานของโครงการ เพราะจะเป็นกลไกที่เชื่อมโยงระหว่างภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคประชาชน ซึ่งจะทำให้เกิดการทำงานและเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเป็นรากฐานที่ดี

-๒-

- ๑.) กำหนดแนวทาง แผนงาน พร้อมทั้งสนับสนุนการดำเนินการตามโครงการ
- ๒.) ประสานกับเครือข่ายกองทุนสวัสดิการชุมชน หน่วยงาน ภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ส่งเสริมการสวัสดิการชุมชนอย่างบูรณาการ
- ๓.) พิจารณาให้ความเห็นชอบคุณสมบัติ โครงการ และงบประมาณของขององค์กรสวัสดิการชุมชนที่เสนอรับการสนับสนุน
- ๔.) จัดระบบการติดตามประเมินผล และส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ที่เกี่ยวข้อง
- ๕.) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่ง

๒. กองทุนสวัสดิการชุมชน/ ชุมชนท้องถิ่น อสังหัตเพชบุรี

พันธกิจ

- ๑.) สนับสนุนจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชน
- ๒.) พัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนให้มีความเข้มแข็งครอบคลุมด้านต่างๆ
- ๓.) ประสานความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาสวัสดิการชุมชน
- ๔.) การจัดการความรู้และการเชื่อมโยงกับเครือข่ายสวัสดิการชุมชน
- ๕.) เสนอโครงการ รับการสนับสนุนงบประมาณสหภาพกองทุน

๓. สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอสังหัตเพชบุรี/องค์การบริหารส่วนอสังหัต / องค์การบริหารส่วนตำบล /

เทศบาล

พันธกิจ

- ๑.) สนับสนุนขบวนการจัดตั้งและพัฒนากลุ่มอาชีพและกลุ่มงานสวัสดิการชุมชนซึ่งครอบคลุมถึงเรื่อง การให้คำแนะนำ การประสานงานกับหน่วยงาน การสหภาพประมาณ
- ๒.) เรียนรู้และเชื่อมโยงการจัดการสวัสดิการชุมชนกับการสวัสดิการและการพัฒนาอื่นๆขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ๓.) จัดงบประมาณ บุคลากรและทรัพยากรในการบริหารอื่นๆ สนับสนุนในการจัดสวัสดิการชุมชน
- ๔.) สร้างกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาองค์กรสวัสดิการชุมชนให้มีความเข้มแข็งอย่างต่อเนื่อง

๔. สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์อสังหัตเพชบุรีและ ศูนย์พัฒนาสังคมหมู่บ้านที่ ๓๗ อสังหัตเพชบุรี

พันธกิจ

- ๑.) สนับสนุนการดำเนินงานโครงการ ทั้งทางด้านนโยบาย บุคลากรและการดำเนินงานของคณะกรรมการในส่วนที่เกี่ยวข้อง
- ๒.) เชื่อมโยงงานสวัสดิการชุมชน กับการสวัสดิการสังคมในความรับผิดชอบของหน่วยงานสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และในอสังหัตเพชบุรี
- ๓.) ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และการจัดการความรู้ในการสวัสดิการชุมชน
- ๔.) ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนงาน

๕. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

พันธกิจ

- ๑.) ประสานความร่วมมือและช่วยเหลือเกื้อกูลระหว่างมหาวิทยาลัย ชุมชน รวมทั้งกองทุนสวัสดิการชุมชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรอื่น เพื่อการพัฒนาสวัสดิการชุมชนให้เข้มแข็ง โดยการสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ระหว่างมหาวิทยาลัยกับชุมชนเป็นการประยุกต์ความรู้เชิงทฤษฎีกับการปฏิบัติจริง และช่วยให้มหาวิทยาลัย องค์การภาครัฐ และภาคประชาชนเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ในการพัฒนาอย่างสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน
- ๒.) จัดการความรู้ในเรื่องสวัสดิการชุมชน และถ่ายทอดองค์ความรู้ โดยการสอดแทรกเนื้อหาในหลักสูตรการเรียนการสอน

๖. สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเพชรบุรี

พันธกิจ

- ๑.) ส่งเสริม สนับสนุน และให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการจัดตั้งและพัฒนาศักยภาพของกองทุนสวัสดิการชุมชน ระดับตำบล / ท้องถิ่น
- ๒.) จัดกระบวนการเรียนรู้ และจัดการความรู้ในเรื่องสวัสดิการชุมชน เพื่อเชื่อมโยงกับเครือข่ายต่างๆ ที่มีอยู่ในชุมชน
- ๓.) ร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ ประชาสังคม และเอกชน

๗. สำนักงานเกษตรจังหวัดเพชรบุรี

พันธกิจ

- ๑.) ส่งเสริมสนับสนุนให้คำปรึกษาแก่เครือข่ายกองทุนสวัสดิการชุมชนเกี่ยวกับการพัฒนาทุนทางเศรษฐกิจด้านการเกษตร
- ๒.) ส่งเสริมสนับสนุนทุนทางสังคมในชุมชนเพื่อให้เกิดรายได้และเชื่อมโยงไปสู่การจัดการสวัสดิการชุมชน

๘. กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางขุนไทรและ กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลไร่ใหม่พัฒนา

พันธกิจ

- ๑.) เป็นศูนย์การเรียนรู้และถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับบุคลากรกองทุนสวัสดิการชุมชน
- ๒.) ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการในพื้นที่

๙. สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(องค์การมหาชน)

พันธกิจ

- ๑.) บริหารจัดการโครงการและงบประมาณให้มีประสิทธิภาพตามนโยบายของรัฐบาล
- ๒.) อนุมัติโครงการและงบประมาณที่ได้รับการเห็นชอบจากคณะกรรมการส่งเสริมการขับเคลื่อนสวัสดิการชุมชนระดับจังหวัด
- ๓.) ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรชุมชน ในการพัฒนาระบบสวัสดิการชุมชน
- ๔.) จัดระบบติดตามประเมินผล และรายงานต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- ๕.) พัฒนา ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาสวัสดิการชุมชนให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ และสามารถเป็นหลักในการจัดสวัสดิการชุมชนของท้องถิ่น
- ๖.) สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนจัดกลไกและระบบการทำงานให้เอื้อต่อการดำเนินงานของฝ่ายต่างๆ ให้มากที่สุด

-๔-

โดยบันทึกข้อตกลงความร่วมมือฉบับนี้ จัดทำขึ้นจำนวน ๑๔ ฉบับ มีกำหนดระยะเวลา ๒ ปี นับตั้งแต่วันลงนาม ซึ่งภาคีความร่วมมือแต่ละฝ่ายได้เห็นชอบในข้อตกลง และได้ทำความเข้าใจร่วมกันโดยละเอียด จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐานสำคัญเพื่อเก็บไว้ฝ่ายละหนึ่งฉบับ ทั้งนี้ ภายหลังจากสิ้นสุดระยะเวลาที่กำหนดในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ ให้มีการติดตามประเมินผลและทบทวนการดำเนินงานตามบันทึกข้อตกลงดังกล่าว ต่อไป

(นายวินัย บัวประดิษฐ์)

ผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบุรี

ประธานคณะกรรมการสนับสนุนการขับเคลื่อนสวัสดิการชุมชนจังหวัดเพชรบุรี

(นางทิพย์รัตน์ นพคุณารักษ์)

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

(นายนิคม พุทธาโร)

พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเพชรบุรี

(นายชัยยะ อึ้งกิมหันต์)

นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบุรี

(ผศ.ดร.นิวัติ กลิ่นงาม)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

(พ.อ.อ.กาญจนากุล เทียนสุวรรณ)

ท้องถิ่นจังหวัดเพชรบุรี

(นายยุทธ อึ้งกิมหันต์)

นายกสภามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

(นายฉัตรพร อรุณรัตน์)

พัฒนาการจังหวัดเพชรบุรี

(นายสุรศักดิ์ หนูพรม)

ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาสังคมหนองหญ้าขาว
จังหวัดเพชรบุรี

(นายธีระศักดิ์ พานิชอุทัย)

ประธานชมรมองค์การบริหารส่วนตำบล
จังหวัดเพชรบุรี

(นายโสภณ คงเทียม)

เกษตรจังหวัดเพชรบุรี

(นายวิเชียร ธีรประยูร)

ผู้แทนกองทุนสวัสดิการชุมชน/ชุมชนท้องถิ่น
จังหวัดเพชรบุรี

(นายณัฐ แก้วธำมรงค์)

ประธานกองทุนสวัสดิการชุมชน
ตำบลไร่ใหม่พัฒนา

(นายศิริเพชร สุ่มอ่ำ)

ประธานกองทุนสวัสดิการชุมชน
ตำบลบางขุนไทร

ภาพกิจกรรมการดำเนินงาน

การประชุมชี้แจงการดำเนินงานโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการการพัฒนาสังคมเชิงบูรณาการ

โดยใช้กองทุนสวัสดิการชุมชนเป็นศูนย์กลาง

วันที่ 28 มิถุนายน 2554 ณ ห้องประชุมศูนย์พัฒนาสังคม หน่วยที่ 37 เพชรบุรี

วันที่ 19 กรกฎาคม 2554 ณ ศาลากลางหมู่บ้าน หมู่ที่ 7 ตำบลบางขุนไทร

จัดเวทีประชุมเพื่อถอดบทเรียนในการขับเคลื่อนฯ
วันที่ 12 กันยายน 2554 ณ ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร

การประชุมจัดทำแผนพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชน
วันที่ 17 ตุลาคม 2554 ณ ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร

กิจ

ระเบียบต่างๆ

การประชุมแก้ไขร่างระเบียบกองทุน และวางแผนการดำเนินงาน
วันที่ 8 พฤศจิกายน 2554 ณ ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร

กิจกรรม
ก

บียบต่างๆ
องทุน

วันที่ 25 พฤศจิกายน 2554 ณ ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร

จัดทำแผ่นพับประชาสัมพันธ์

กิจกรรมตามแผนงานที่ 2 แผนงานพัฒนาการสื่อสารประชาสัมพันธ์

กิจกรรมตามแผนงานที่ 3 แผนงานการเพิ่มจำนวนสมาชิกกองทุน

สร้างทีมงานลงพื้นที่และเข้าร่วมการประชุมต่างๆ

หมู่ที่ 1

หมู่ที่ 2

หมู่ที่ 3

หมู่ที่ 4

หมู่ที่ 5

หมู่ที่ 6

กิจกรรมตามแผนงานที่ 2 แผนงานพัฒนาการสื่อสารประชาสัมพันธ์
 กิจกรรมตามแผนงานที่ 3 แผนงานการเพิ่มจำนวนสมาชิกกองทุน
 สร้างทีมงานลงพื้นที่และเข้าร่วมการประชุมต่างๆ

หมู่ที่ 7

หมู่ที่ 8

หมู่ที่ 9

หมู่ที่ 10

หมู่ที่ 11

กิจกรรมตามแผนงานที่ 2 แผนงานพัฒนาการสื่อสารประชาสัมพันธ์
 กิจกรรมตามแผนงานที่ 3 แผนงานการเพิ่มจำนวนสมาชิกกองทุน
 สร้างทีมงานลงพื้นที่และเข้าร่วมการประชุมต่างๆ

ประชาสัมพันธ์ในสภาเด็กและเยาวชนตำบลบางขุนไทร

ประชาสัมพันธ์ในโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุตำบลบางขุนไทร

ประชาสัมพันธ์ในโครงการเพิ่มประสิทธิภาพและพัฒนาศักยภาพ อสม.

กิจกรรมตามแผนงานที่ 2 แผนงานพัฒนาการสื่อสารประชาสัมพันธ์
 กิจกรรมตามแผนงานที่ 3 แผนงานการเพิ่มจำนวนสมาชิกกองทุน
 สร้างทีมงานลงพื้นที่และเข้าร่วมการประชุมต่างๆ

ประชาสัมพันธ์ในการประชุมกองทุนหลักประกันสุขภาพ (สปสช.)

ประชาสัมพันธ์ในการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร

กิจกรรมตามแผนงานที่ 2 แผนงานพัฒนาการสื่อสารประชาสัมพันธ์
 กิจกรรมตามแผนงานที่ 3 แผนงานการเพิ่มจำนวนสมาชิกกองทุน
 สร้างทีมงานลงพื้นที่และเข้าร่วมการประชุมต่างๆ

หมู่ที่ 1

หมู่ที่ 2

หมู่ที่ 3

หมู่ที่ 4

หมู่ที่ 5

หมู่ที่ 6

กิจกรรมตามแผนงานที่ 2 แผนงานพัฒนาการสื่อสารประชาสัมพันธ์
 กิจกรรมตามแผนงานที่ 3 แผนงานการเพิ่มจำนวนสมาชิกกองทุน
 สร้างทีมงานลงพื้นที่และเข้าร่วมการประชุมต่างๆ

หมู่ที่ 7

หมู่ที่ 8

หมู่ที่ 9

หมู่ที่ 10

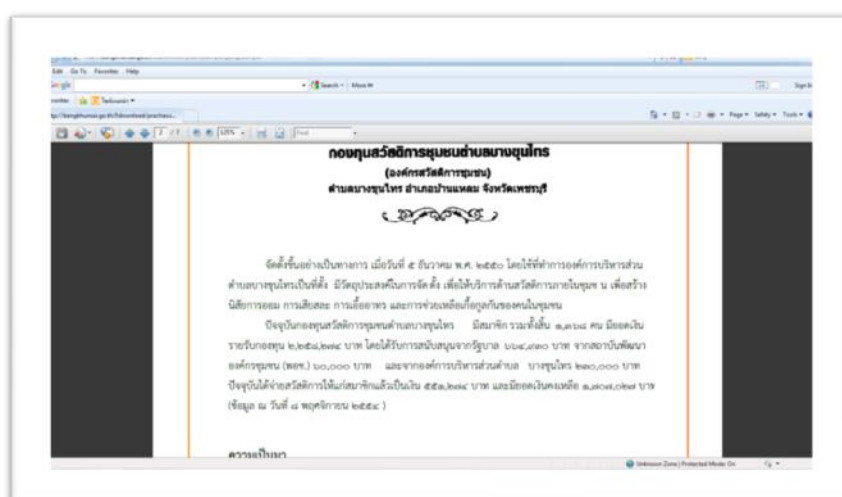
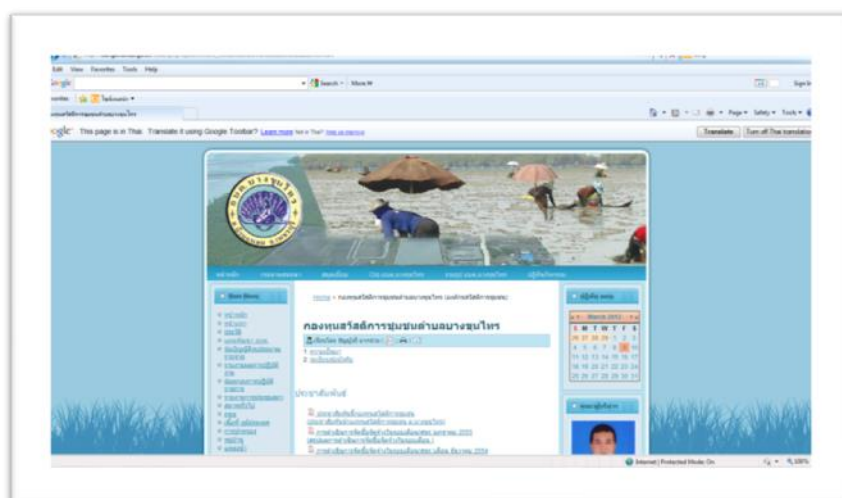
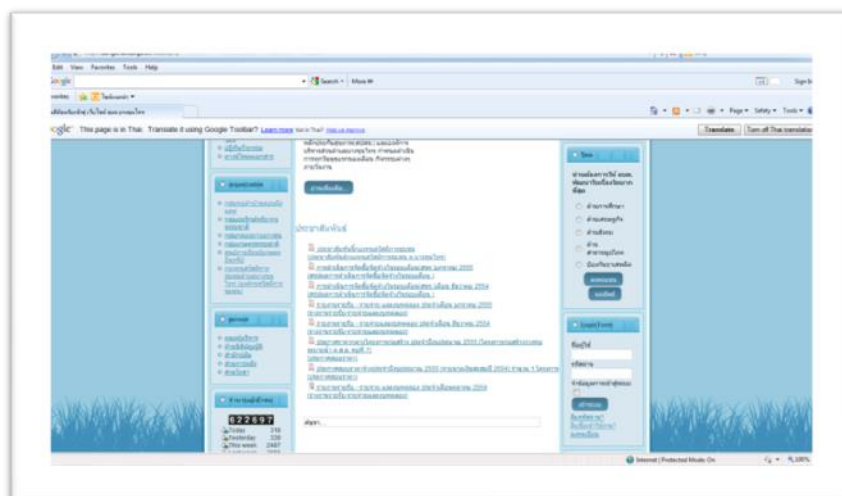

หมู่ที่ 11

กิจกรรมตามแผนงานที่ 2 แผนงานพัฒนาการสื่อสารประชาสัมพันธ์
กิจกรรมตามแผนงานที่ 3 แผนงานการเพิ่มจำนวนสมาชิกกองทุน
ประชาสัมพันธ์เสียงตามสาย

กิจกรรมตามแผนงานที่ 2 แผนงานพัฒนาการสื่อสารประชาสัมพันธ์
กิจกรรมตามแผนงานที่ 3 แผนงานการเพิ่มจำนวนสมาชิกกองทุน
ประชาสัมพันธ์กองทุนผ่านเว็บไซต์ อบต.บางขุนไทร

กิจกรรมตามแผนงานที่ 2 แผนงานพัฒนาการสื่อสารประชาสัมพันธ์
กิจกรรมตามแผนงานที่ 3 แผนงานการเพิ่มจำนวนสมาชิกกองทุน
ประชาสัมพันธ์กองทุนผ่านวารสารประจำปี อบต.บางขุนไทร

กิจกรรมตามแผนงานที่ 4. แผนงานส่งเสริมการมีส่วนร่วม
 ร่วมประชุมลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) งานสัมนาสวัสดิการชุมชน
 วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2555 ณ ห้องประชุมวิทยากริมย์ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

กิจกรรมตามแผนงานที่ 4. แผนงานส่งเสริมการมีส่วนร่วม
 ประชุมลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) สนับสนุนการดำเนินงานสวัสดิการชุมชน
 ในพื้นที่ตำบลบางขุนไทร ระหว่าง กองทุนฯ กับส่วนราชการและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในพื้นที่
 วันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2555 ณ ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร

เวทีถอดบทเรียนผลการดำเนินงานตามโครงการวิจัยฯ
วันที่ 21 มีนาคม 2555 ณ ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร

ศึกษาดูงานกองทุนสวัสดิการชุมชน ที่ประสบความสำเร็จ
วันที่ 18 พฤษภาคม 2555 ณ ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

ประชุมยกย่องงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

วันที่ 28 พฤษภาคม 2555 ณ ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร

